

จากฟ้า...สู่ดิน

เล่ม ๙

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จากฟ้า...สู่ดิน

เล่ม ๙

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๓๗

เรื่อง จากฟ้า...สู่ดิน เล่ม ๙

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN 974-7771-51-9

บรรณาธิการ

นางสิริพร	ทองคำวงศ์	นางบุญยนาถ	เหล่าวานิช
นางพัชรินทร์	เชยกลิ้นเทศ	นายนพพร	บุญแก้ว
นางอรุณี	แดงพันธ์	นางอัฉรา	แสงภัทรเนตร
นางปราณี	ศรีสุกใส	นายกิตติ	เฉลิมนิมิตกุล

คำนำ

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้รวบรวมบทวิทยุจากรายการสารคดี “จากฟ้า...สู่ดิน” ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถึงปี ๒๕๓๔ และจัดพิมพ์เป็นหนังสือมาแล้ว ๘ เล่ม สำหรับเล่มนี้เป็นเล่มที่ ๙ โดยรวบรวมบทสารคดีทางวิทยุ “จากฟ้า...สู่ดิน” ออกอากาศตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๓๕ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๓๕ จำนวน ๒๓ เรื่อง เพื่อเป็นการเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการพระราชดำริ ซึ่งมีอยู่นับร้อยนับพันโครงการให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นจากบทวิทยุ ดังนั้น ภาษาที่ใช้จึงยังคงรูปแบบบทวิทยุไว้มากที่สุด ก่อนข้างจะเป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน แต่ทว่าก็ได้แสดงให้เห็นประจักษ์ชัดว่าทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการต่างสำนักในพระมหากรุณาธิคุณเป็นที่ยิ่ง

ในโอกาสนี้ คณะอนุกรรมการฯ ขอขอบคุณกองข่าว กองการในพระองค์ สำนักพระราชเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) กรมกิจการพลเรือนทหารบกและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในครั้งนี้ให้บรรลุเป้าหมาย และหวังว่าหนังสือ “จากฟ้า...สู่ดิน” เล่ม ๙ นี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจทั่วไป

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สารบัญ

โครงการฝึกอบรมเยาวชนเกษตร
วัดญาณสังวราราม ตามพระราชดำริ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการ
พัฒนาสิ่งแวดล้อม

๑๑

ความร่วมมือในโครงการอันเนื่องมา
จากพระราชดำริกับประเทศต่าง ๆ

๒๑

โครงการหลวง

๒๙

โครงการศูนย์ศิลปาชีพ บ้านแม่ตำ
จังหวัดลำปาง

๓๗

โครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดน ตามพระราช-
ดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

๔๙

พระราชดำริเพื่อชีวิตของเด็กไทย
ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

๕๗

พระรัตนวิศรีสยาม

๖๓

โครงการฝึกอบรมเยาวชนพิการ
ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๖๙

โครงการทันตกรรมพระราชทาน
ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๗๗

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเทา
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดสกลนคร

๘๕

โครงการสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก	๙๕
พระราชดำริในการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืชของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ	๑๐๓
มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนในพระบรมราชินูปถัมภ์	๑๑๑
โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวสนับสนุนศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑๑๙
พระกรณียกิจเพื่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ	๑๒๕
โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่จอน จังหวัดเชียงใหม่	๑๓๓
โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่าสวนป่าพระนามาภิไธย ภาคใต้สวนป่าสิริกิติ์ ในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โตนงาช้าง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	๑๔๓
อุทยานแห่งชาติทะเลบัน ในโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่าสวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้	๑๕๑
ผลความก้าวหน้าโครงการพัฒนา ดอยตุง จังหวัดเชียงราย	๑๖๑
โครงการสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลางตำบลแก่งส้มแมว	๑๗๑
โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จังหวัดสกลนคร	๑๗๙
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติที่มีชีวิต	๑๘๙

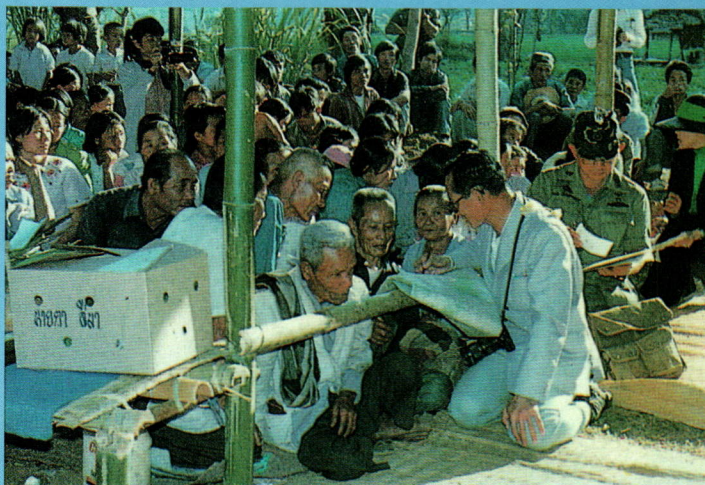
● แปลงปลูกพืชผัก ณ บริเวณวัดญาณสังวราราม จังหวัดชลบุรี
ในโครงการฝึกอบรมเยาวชนเกษตร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- ทอดพระเนตรนิทรรศการเกี่ยวกับหญ้าแฝก
ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมสถานีพัฒนาที่ดินเขต 6
ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปลูกต้นไม้

- เสด็จฯ ไปทอดพระเนตร
สถานีพัฒนาธัญพืชเมืองหนาวปางดะ
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

โครงการฝึกอบรมเยาวชนเกษตร วัดญาณสังวราราม ตามพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราช-
ดำเนินทรงกระทำพิธีทางศาสนา ณ วัดญาณสังวราราม ตำบล
ห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน
พุทธศักราช ๒๕๒๕ ทำให้ทรงทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่
และการทำมาหากินของราษฎรรอบ ๆ บริเวณวัดญาณสังวราราม
ซึ่งเป็นพื้นที่แห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะใน
ด้านการเพาะปลูกบริเวณพื้นที่นั้น ก็ได้อาศัยแต่น้ำฝนจากธรรมชาติ
เท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานพระราช-
ดำริ และให้หน่วยราชการต่าง ๆ เข้าไปพัฒนาพื้นที่ในโครงการ
บริเวณติดต่อกับวัดญาณสังวราราม ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่ เพื่อให้
เป็นแหล่งพัฒนาการเกษตร เพื่อให้ราษฎรในเขตพื้นที่สามารถ
ประกอบอาชีพการเกษตรได้ดีขึ้น

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อ
ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ กปร. ได้
เล่าให้ฟังถึงแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งอยู่ในโครงการพระราชดำริ ว่า

ดร.สุเมธ

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับวัดญาณสังวราราม หลายท่านอาจจะไม่เข้าใจว่า ทำไมถึงได้มีการพัฒนากันอย่างมากมายที่วัดญาณสังวราราม แท้ที่จริงนั้น ที่วัดญาณสังวราราม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีแนวพระราชดำริอย่างชัดเจน เหตุผลประการสำคัญก็คือ ทรงเป็นห่วงในพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกมาก เพราะว่ามีความโครงการอันเรียกว่าใหญ่โตมหึมา เกี่ยวกับเรื่องการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจ และก็มีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพราะฉะนั้นโดยส่วนรวมแล้วความเจริญทางด้านวัตถุนั้นก็จะมีเข้ามาเยอะ เพราะฉะนั้นก็จะทำให้ความเจริญทางด้านจิตใจนั้นก็อาจจะประสบปัญหา ทางด้านการพัฒนาทางด้านสังคม ทางด้านจริยธรรมต่าง ๆ นั้น ก็คงจะเสื่อมโทรมไปด้วย เพราะฉะนั้นก็ควรจะมีส่วนกลางอะไรขึ้นมาสักอันหนึ่ง ก็ได้ทรงเลือกวัดญาณสังวราราม ที่จะดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ในส่วนนี้ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า นอกจากจะเป็นสถานที่ที่เป็นวัด ที่มีพื้นที่กว้างขวาง และก็มีกิจกรรมทางด้านศาสนาต่าง ๆ นานาแล้วนี้ ก็ได้มีพระราชดำริให้ตั้งโรงพยาบาล และก็โรงเรียนด้วย คือให้เป็นศูนย์บริการประชาชนในทุก ๆ ด้านอย่างแท้จริง ในส่วนของโรงพยาบาลนั้นก็ได้มีการจัดตั้งแล้ว ก็มีการให้บริการแก่ราษฎรในบริเวณนั้นอย่างกว้างขวาง สำหรับโรงเรียนนั้นก็เคยพูดว่าในระยะใกล้ ๆ นั้น ก็มีโรงเรียนอยู่ ผลสุดท้ายก็มีพระราชกระแสให้ตั้งเป็นศูนย์เยาวชนเกษตรขึ้น จุดประสงค์ดั้งเดิมนั้นก็เพื่อจะเอาลูกศิษย์วัดที่มีอยู่มากมาย มาฝึกอบรมวิชาความรู้เพื่อต่อไปจะได้นำไปประกอบอาชีพได้ และพอเวลาว่างก็จะได้ไปปฏิบัติวัตรากพระ และก็ได้รับการอบรมทางด้านศีลธรรมควบคู่กันด้วย อันนั้นเป็นแนวพระราชดำริเบื้องต้น ที่นี้ต่อมาก็ได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันโดย ม.จ.จักรพันธุ์ เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ ทางด้านสำนักงาน กปร.เอง ในระยะเริ่มแรกนั้นก็มีการเชิญมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน หลายท่านด้วยกัน มาประชุมปรึกษาหารือเพื่อที่จะเลือกศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเกษตรดังกล่าว และผลสุดท้ายเราก็ได้เลือกหน่วยงานซึ่งคิดว่าเหมาะสม และก็

หน้าที่นั้นก็ค่อนข้างจะสอดคล้องกับภารกิจที่จะมอบให้ ก็คือกรม การศึกษาออกโรงเรียน ให้เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน เกี่ยวกับการตั้งศูนย์ฝึกอบรมอันนี้ขึ้น ซึ่งศูนย์ดังกล่าวนี้ก็ได้มีการ จัดตั้งขึ้นอย่างเรียบร้อย และก็ได้มีการฝึกอบรมไปจำนวนหลาย สิบล้านทีเดียว รุ่น ๆ หนึ่ง ก็คงมีประมาณสัก ๒๐ กว่าคน ให้ รู้จักเรื่องการเกษตร เรื่องอะไรต่าง ๆ ซึ่งระยะหลังนี้วัตถุประสงค์ ในตอนต้นที่มีพระราชดำริไว้ คือ นำเอาเยาวชนที่มีอยู่ที่วัดหรือ เด็กวัดนี้มา ก็ปรากฏว่าจำนวนเด็กนั้นไม่มากนัก เราก็มีการขยาย ผลออกไป คือเอาเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รอบ ๆ หรือในบริเวณ ใกล้เคียง หรือบางครั้งไปจนถึงจังหวัดชายแดน คือแถวปราจีนบุรี ให้มาฝึกอบรม ซึ่งมีจำนวนหลายร้อยคนแล้วตั้งแต่เริ่มโครงการมา

เพลงพระราชนิพนธ์ สมหมาย (บรรเลง)

เพลงกัน

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวราราม ตามพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ดำเนินการไปด้วยความร่วมมือ ร่วมใจของหน่วยราชการต่าง ๆ โดยมีการพัฒนาแหล่งน้ำ การ ปรับปรุงสภาพของดิน ตลอดจนฟื้นฟูสภาพป่าธรรมชาติ นอกจาก นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังทรงมีพระราชดำริให้มีการ อบรมเยาวชนเกษตรกรอีกด้วย ซึ่งได้มีการจัดสร้างศูนย์ฝึกอบรมเยาวชน เกษตร ขึ้นในบริเวณโครงการวัดญาณสังวราราม และได้ดำเนิน การมาจนถึงปัจจุบัน ดังที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการสำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เล่าให้ฟังว่า

ดร.สุเมธ

ในระยะเริ่มแรก ก็ดำเนินการเหมือนอย่างศูนย์ฝึกอบรมเยาวชน เกษตรทั่วไป คือเรานำเอาเยาวชนเกษตรมาฝึกในเชิงปฏิบัติจริง ๆ แต่ละครั้งนักเรียนก็จะมากินนอนอยู่ที่นั่นเป็นระยะเวลา ๓-๔ เดือน แล้วแต่หลักสูตรที่ทำการฝึกอบรม แล้วก็อบรมให้เขารู้จักปลูกพืช วิธีการใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง ใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง วิธีทำนารุงดิน อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ว่าพอเริ่มต้นมาสักระยะหนึ่ง ก็ปรากฏว่ามี กิจกรรม จะเรียกว่ากิจกรรมพิเศษเพิ่มขึ้นมาก็ได้ ซึ่งเวลานี้ดูเหมือน จะเป็นกิจกรรมหลักของศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนนี้ทีเดียว คือเราได้ นำเอา เราเรียกว่าเกษตรธรรมชาติหรือว่าการดำเนินการเกษตร โดยไม่ใช้สารเคมี ลดการใช้สารเคมีต่าง ๆ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง

อย่างมาก ซึ่งในเรื่องนี้ทุกคนก็คงจะได้รับทราบกันมาว่า พี่พันธ์
 ต่าง ๆ ทางด้านเกษตรกรรมก็ได้ใช้สารเคมีอย่างมากมาทีเดียว ทั้ง
 ด้านปุ๋ย และยาฆ่าแมลง ซึ่งเมื่อใช้อย่างผิดหลักแล้วก็มีสารตกค้าง
 อยู่ในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เมื่อบริโภคไปแล้วก็จะประสบภาวะที่เกิดอันตราย
 อย่างมาก ซึ่งในเรื่องนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงเป็น
 หัวในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
 ก็ได้ทรงเน้นเรื่องนี้หลายครั้งหลายหนเช่นกัน เพราะฉะนั้นก็นับว่า
 เป็นโชคดีของเรา ปรากฏว่ามีสมาคมโมกิชิโอกาตะอินเตอร์เนชันแนล
 ซึ่งเรารู้จักกันในชื่อย่อว่า เอ็ม โอ เอ จากประเทศญี่ปุ่น ก็ได้ยื่น
 มือเข้ามาให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนความรู้ทางด้าน
 เกษตรธรรมชาติ และใช้พื้นที่ปฏิบัติการที่ศูนย์ฝึกอบบรมเยาวชน
 เกษตรวัดญาณสังวรารามนี้เป็นสถานที่ทดลองและในปี ๒๕๓๓
 ก็ได้มีการลงนามร่วมมือกัน โดยระยะความช่วยเหลือจะเป็นเวลา
 ๓ ปี ด้วยกัน ซึ่งในระหว่าง ๓ ปี นี้ ทาง เอ็ม โอ เอ ก็ส่งผู้เชี่ยวชาญ
 ด้านเกษตรกรรมธรรมชาติมาให้คำแนะนำช่วยเหลือ และ
 นอกจากนั้นยังให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้ง
 เมล็ดพืชและจัดส่งเจ้าหน้าที่ของฝ่ายเรา และเยาวชน ไปฝึกอบบรม
 และดูงานที่ประเทศญี่ปุ่นด้วย ซึ่ง ๓-๔ ปี ที่ผ่านมานั้น ก็มีผลงาน
 เกิดขึ้นมาอย่างมากมาย ทางเอ็ม โอ เอ หรือว่าทางสมาคมโมกิชิ
 โอคาตะ อินเตอร์เนชันแนล ก็ได้จัดส่งผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตร
 ธรรมชาติมาทำการศึกษาสภาพดินภายในบริเวณศูนย์ฝึกอบบรม
 เยาวชนวัดญาณสังวราราม และได้ทำการทดลองปลูกพืชบำรุงดิน
 ประเภทต่าง ๆ ประเภทตระกูลถั่ว อะไรต่าง ๆ เพื่อใช้เป็น เราเรียก
 ว่าปุ๋ยพืชสด คือเมื่อปลูกขึ้นมาแล้วก็มีการไถกลบเพื่อปรับปรุง
 สภาพดินให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น เป็นการปูพื้นฐานและปรับสภาพดิน
 ในบริเวณดังกล่าว เพราะบริเวณที่เดิมนั้นก็อย่างเป็นที่รับรู้กัน
 เป็นที่ดินชายทะเล เป็นดินทราย และขาดอินทรีย์วัตถุเป็นอย่างมาก
 นอกเหนือไปจากนั้น ก็มีการทำปุ๋ยหมัก ซึ่งความจริงในเมืองไทย
 เราก็มีการทำอย่างมาก แต่ก็ได้มีการนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ เข้ามา
 หรือว่าเทคนิคแปลก ๆ เข้ามา และนอกเหนือจากนั้น ก็จะมีปุ๋ยน้ำ
 ซึ่งทางด้านเราก็ยังขาดประสบการณ์ทางด้านนี้ เพื่อมาเป็นอาหาร
 เสริมให้กับพื้นที่ปลูก เพื่อลดอัตราการใช้สารเคมีไปด้วย และนอก

เหนือไปจากนั้น ก็ยังทดลองทดสอบว่าพืชต่าง ๆ เมื่อปลูกผสมผสานกันแล้วนี้ แต่ละพืชแต่ละพันธุ์ก็จะเล่นบทบาทในการขับไล่แมลงหรือว่าขจัดภัยอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพราะว่าแมลงบางอย่างก็เกลียดกลิ่นของดอกไม้บางอย่าง เป็นต้นว่าดอกดาวเรืองปลูกสลับกับพันธุ์ผัก หรือตะไคร้ หรืออะไร ทำนองนั้น เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าเป็นลักษณะธรรมชาติที่ไปผสมผสานในเรื่องราวต่าง ๆ นี้ ให้เกิดประโยชน์ คือให้อยู่ร่วมกัน โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมี หรือว่าอะไร ๆ ต่าง ๆ นะครับ

พัชรินทร์ ท่านผู้ฟังก็ได้ทราบรายละเอียดของการนำเกษตรธรรมชาติเข้ามาใช้ในศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเกษตรวิสัยสวนสังวรารามแล้วนะคะ ทีนี้ หลักการของเกษตรธรรมชาตินั้น เป็นอย่างไรคะ

ดร.สุเมธ เรื่องนี้ก็ถกเถียงกันมากนะครับ พอเวลาเราใช้คำว่าเกษตรธรรมชาติ ซึ่งเวลานี้มีบุคคลทั่วไปให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งญี่ปุ่น ทั้งสหรัฐ และก็ในประเทศต่าง ๆ เพราะทุกคนก็ได้เริ่มได้เห็นภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากสารเคมีที่มีต่อมนุษย์แล้ว ทีนี้เมื่อดูกันอย่างลึก ๆ จริง ๆ แล้ว หลักการของเกษตรธรรมชาติก็คือ ถือว่าดินนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เป็นพลังขั้นพื้นฐานในการเจริญเติบโตของพืช แล้วก็โดยมีน้ำและแสงแดดเป็นส่วนประกอบ ก็คล้าย ๆ กับของไทยนั่นเอง คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นส่วนประกอบ ถ้าส่วนประกอบต่าง ๆ นั้น มาอย่างในลักษณะที่สมดุล ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเจริญเกิดความเจริญงอกงามขึ้น ทีนี้ในการเกษตรปัจจุบันนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือยังขาดความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของดิน โดยมุ่งที่จะใช้ปุ๋ยมากเกินไป ซึ่งเมื่อใช้ปุ๋ยมากเกินไป โดยเฉพาะปุ๋ยเคมีเมื่อใช้มากเกินไป ดินก็ยิ่งเสื่อมโทรมยิ่งขึ้นไปอีก แทนที่จะเกิดความสมบูรณ์ขึ้น และการที่พืชอยู่ได้นั้นก็เพราะปุ๋ยและกียา ไม่ใช่ดิน เพราะฉะนั้นหลักการสำคัญก็คือ จะทำอะไรแก้ไขให้ดินนั้นมีชีวิตและมีคุณภาพ อันนี้คือหลักการง่าย ๆ ส่วนในแนวทางปฏิบัติเบื้องต้นนั้น ก็คงจะแบ่งเป็น ๓ ส่วน ด้วยกัน คือส่วนแรกนั้นก็จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพดินเสียก่อน เพราะดินแต่ละแห่งนั้นสภาพจะไม่เหมือนกัน เครื่องประกอบต่าง ๆ อินทรีย์วัตถุ ซากของพืช สัตว์ แมลง ที่ฝังถมกันอยู่ในดินนั้น จะไม่ค่อยเหมือนกัน เพราะฉะนั้นจะรู้สภาพที่นั่นเสียก่อน หลังจากนั้นขั้นตอนที่ ๒ คือ จะต้อง

ปรับปรุงบำรุงดินให้ดินนั้นมีพลัง และรักษาความชุ่มชื้นของดิน ก็อาจจะใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ แล้วก็ประการที่สำคัญที่สุดก็คือประการที่ ๓ ควบคุมแมลงและวัชพืช และนอกเหนือไปจากนั้นก็มีการปลูกพืชร่วมกันหลาย ๆ อย่าง ก็จะจัดหรือว่า ไล่แมลงบางอย่างไป แล้วก็สงวนแต่แมลงที่เป็นประโยชน์เท่านั้น นี่คือ **หลักการ ๓ ประการ คือ เรียนรู้สภาพดิน ปรับปรุงบำรุงดิน ควบคุมแมลงและวัชพืชให้เกิดในสภาพที่สมดุล** เมื่อเกิดสมดุลแล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็เอื้ออำนวยให้เราสามารถผลิตด้านเกษตรโดยไม่ต้องมีแมลงมารบกวนอย่างมากมายจนเกินเหตุ หรืออะไรในทำนองนั้น ผลผลิตก็เป็นผลผลิตที่บริสุทธิ์ ปราศจากยาฆ่าแมลงที่เป็นอันตรายต่อชีวิตคนมาก นี่แหละครับคือหลักการใหญ่ ๆ ของเกษตรธรรมชาติ

พัชรินทร์

การนำหลักการของเกษตรธรรมชาติเข้ามาใช้ในศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเกษตรวัดญาณสังวรารามนี้ เริ่มมีมาตั้งแต่เมื่อไหร่คะ แล้วก็พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรหลักการนี้ ในวัดญาณสังวรารามบ้างหรือเปล่าคะ

ดร.สุเมธ

เริ่มมาประมาณ ๓-๔ ปี มาแล้ว และก็รู้สึกว่าการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ๆ ทุกที จนกระทั่งเวลานี้เราคิดว่าจะขยายผลออกไปในจุดอื่น ๆ ด้วยซ้ำไป ซึ่งเวลานี้ได้มีการจัดตั้งสมาคมโลกขึ้นมาแล้ว เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรแบบยั่งยืน คือเราจะอาศัยเกษตรธรรมชาตินี้เป็นหลัก ทางด้านเราก็ได้รับเกียรติให้เข้าไปร่วมเป็นกรรมการของโลกในครั้งนี้ด้วย ซึ่งคิดว่าจะทำแผนปฏิบัติในเมืองไทยต่อไป สำหรับโครงการวัดญาณฯ นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จฯ ไปโดยต่อเนื่อง ๓-๔ ครั้ง ด้วยกัน และก็แต่ละครั้งที่เสด็จฯ ไปประกอบพิธีทางด้านสงฆ์ ที่วัดญาณสังวรารามแล้ว ก็จะไม่ละเว้นโอกาสที่จะเสด็จฯ ไปเยี่ยมที่ศูนย์อบรมเยาวชนนี้ทุกครั้งไปเลย ก็ทรงใช้เวลาอย่างมากในการเสด็จฯ เยี่ยม แต่ละครั้ง ทรงสนพระทัยในเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้มาก และทางเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในโครงการนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของญี่ปุ่นที่มาช่วยเราเกี่ยวกับเรื่องเกษตรธรรมชาติก็ได้มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด และถวายคำชี้แจงต่าง ๆ อย่างละเอียดทีเดียว โดยสรุปแล้วทรงสนพระทัยในเรื่องนี้ คราวต่อไปก็คงจะเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมในสถานที่อื่นอีกนะครับ

พัชรินทร์

พระองค์ทรงมีแนวพระราชดำริเพิ่มเติมอย่างไรบ้างคะ ในโครงการวัดญาณฯ นี้คะ

ดร.สุเมธ

ก็คงมีเกี่ยวกับเรื่องพันธุ์ไม้ พันธุ์พืชนั้นเป็นหลัก คือในขณะที่เรื่องพันธุ์พืชพวกแดง หรือเป็นพันธุ์ไม้ทั่วไป ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศของเรา ก็คือเราจะต้องนำเข้าเมล็ดพันธุ์ต่าง ๆ นี้เข้ามา ซึ่งอิสรภาพในการดำเนินงานต่าง ๆ เราก็คงจะไม่มีเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้จึงมีพระราชกระแสขอให้ทางด้านศูนย์อบรมเยาวชนเกษตรที่วัดญาณฯ และที่อื่นด้วย ในข่ายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ทำการทดลองปลูกผสมพันธุ์ของเราเอง เมื่อมีพันธุ์ของเราเองแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องนำเข้าเมล็ดพันธุ์จากที่อื่นมาก แล้วก็มีพันธุ์ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศธรรมชาติของประเทศของเราด้วย เวลานี้ก็ได้ดำเนินการได้ผลมาหลายอย่างแล้ว อย่างเป็นต้นว่า มะเขือเทศ ข้าวโพด แล้วก็มีแดงบางประเภทได้ออกมาแล้วอย่างได้ผล อีกหน่อยเราก็คงจะมีอิสรภาพเสรีภาพมากขึ้นในแง่ของพันธุ์ของเราเอง เมล็ดพันธุ์ของเราเอง นี่คือพระราชดำริล่าสุดครับ

พัชรินทร์

หลังจากที่ได้นำหลักการเกษตรธรรมชาติเข้าไปใช้ในโครงการวัดญาณฯ แล้วก็ในการฝึกอบรมเยาวชนเกษตรวัดญาณสังวราราม แล้วนั้นะคะ ทาง กปร. ได้ติดตามผล สำหรับเยาวชนที่ได้ฝึกอบรมไปบ้างหรือเปล่าคะ ว่าเขานำไปใช้ประโยชน์อย่างไรบ้างหรือเปล่าคะ

ดร.สุเมธ

สำหรับเรื่องการติดตามประเมินผลนั้น เราก็ทำอยู่ตลอดเวลา เราต้องรับสภาพความเป็นจริงสักนิดหนึ่งว่า เยาวชนที่เข้ามาอบรมนี้ส่วนหนึ่งก็อาจจะกลับไปแล้วก็ด้วยอุปสรรคนานาประการนั้น ก็ได้ไม่นำเอาวิชาความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร แต่ก็ยังมีอีกหลายส่วนทีเดียว ที่ได้นำความรู้ความอ่านต่าง ๆ นั้น เข้าไปใช้อย่างเป็นประโยชน์ ซึ่งเรื่องนี้เราก็ได้ไปศึกษาว่า สาเหตุใดหรือมีอุปสรรคใด ๆ บ้าง เราก็ได้ประสบหลายอย่างด้วยกัน อย่างเป็นต้นว่าเยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว อยากจะนำเอาเทคนิคต่าง ๆ ไปใช้ แต่ว่าก็ขาดเงินทุนที่จะลงทุน เป็นต้น ซึ่งในขณะนี้ทางสภาสังคมสงเคราะห์ แล้วก็เรากำลังติดต่อกับทางแหล่งเงินต่าง ๆ ที่จะให้กู้ ที่จะให้ยืม หรือให้เครดิตต่าง ๆ นี้ ในขั้นต่อไปนั้น ได้สนอง

ตอบในเรื่องนี้ด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อเรารู้ปัญหาแล้ว เราก็วางแผนทางแก้ไข เพื่อที่จะให้เยาวชนต่าง ๆ ที่ได้รับการฝึกจากศูนย์ฯ นี้ ได้นำเอาความรู้ความอ่านนั้นกลับไปพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง และได้ไปสอนต่อในประชาชนเพื่อนบ้านที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงด้วย เพื่อเป็นลักษณะระบบลูกโซ่ ที่จะขยายผลต่อไป ในเรื่องนี้เราก็ได้ทำการแก้ไขเป็นระยะ ๆ ไป แต่ในขณะนี้ก็ได้ประโยชน์พอสมควรครับ

พัชรินทร์

หลักการของเกษตรธรรมชาติที่ใช้ในโครงการศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเกษตรวัดญาณสังวรารามนั้นะคะ จะเป็นแบบอย่างสำหรับที่อื่นต่อไปได้หรือไม่คะ หรือว่าจะทำที่นั่นแห่งเดียวหรืออย่างไรคะ

ดร.สุเมธ

ไม่ห่อหุ้มครับ ก็เรื่องเกษตรธรรมชาติที่แสดงในนั้นก็แสดงให้เห็นในลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพของประเทศไทยของเรา หรือสภาพอย่างน้อยของที่ดินชายทะเลหรืออะไร เพราะฉะนั้น ในสิ่งที่ดำเนินการที่นั่นก็สามารถนำไปใช้ที่อื่นได้อย่างแน่นอนที่สุด เพราะว่าหลักการหรือว่าเทคนิคหลัก ๆ นั้น เป็นเรื่องที่ใช้ได้ทั่วไป เรื่องปุ๋ยพืชสดหรือว่าอะไรต่าง ๆ นี้ ไม่ว่าที่ไหนก็ใช้ได้ทั้งนั้น แล้วก็เรื่องปุ๋ยน้ำ เรื่องอะไรต่าง ๆ นี้ ก็แล้วแต่สภาพของวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นอย่างไร เราสามารถปรับใช้ได้หมดครับ

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงมีต่อราษฎร ในโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดญาณสังวราราม และบริเวณรอบ ๆ ทำให้พื้นที่ทำมาหากิน การเพาะปลูกได้ผล ซึ่งเห็นได้ชัดจากพื้นดินที่ทำให้การเกษตรต่าง ๆ เจริญงอกงาม มีแหล่งน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคอย่างพอเพียง เยาวชนในบริเวณพื้นที่และใกล้เคียง ยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณไปด้วย จากการที่ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเกษตรขึ้น เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ผู้อำนวยการ

อรุณี แดงพันธ์

ไต่เตล

บรรยาย (อรุณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสว่า สิ่งแวดล้อมจะทำให้โลกเปลี่ยนแปลงไป สิ่งที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นความเดือดร้อนที่ทุกคนประสบ แต่ไม่ใช่ทุกคนจะรู้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเราทุกคนในฐานะพลโลกที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่แจ่มชัด เพื่อที่เราจะได้มีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้พระองค์ทรงเตือนว่าให้เผชิญปัญหาอย่างมีสติตั้งอยู่ในความไม่ประมาท แต่ก็ต้องไม่ตื่นตระหนกจนเกินเหตุ การแก้ไขปัญหาต้องทำด้วยสติปัญญา คิดอย่างรอบคอบ เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ อย่างดี และมีความรู้ที่กระจ่างชัด

เพลงค้น

บรรยาย (อรุณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

ท่านผู้ฟังคะ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมดังที่ได้ัญเชิญมาข้างต้น แสดงถึงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยต่อปัญหานี้ นอกจากจะทรงมีพระราชดำริอันเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหลายทั้งปวงแล้ว ในส่วนของพระองค์เองยังทรงทุ่มเทพระวรกายและพระสติปัญญา โดยมีทรงย่อท้อจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังคำกล่าวของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเลขาธิการ กปร.

ดร.สุเมธ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นและตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมากเลยทีเดียว เพราะฉะนั้น ด้วยเหตุนี้ จึงทรงศึกษาค้นคว้าหาแนวทางการแก้ปัญหา โดยทรงมุ่งเน้นผลประโยชน์ที่ประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับ สามารถดำรงชีพได้อย่างร่มเย็นเป็นสุขโดยถ้วนหน้า เราก็จะเห็นได้ว่าทรงกระทำในเรื่องนี้อย่างมิได้ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยที่เกิดขึ้นเลยนะครับ ทรงครุ่นคิดที่จะแก้ไขปัญหาทั้งปวงด้วยพระปัญญาที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่นั้น ให้น้อยที่สุด ให้ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด และโดยเฉพาะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น จะเห็นได้ว่าทรงให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากเลยทีเดียว ในระยะหลัง ๆ ที่ผ่านมา ระยะ ๓-๕ ปีที่ผ่านมา ซึ่งเมื่อกล่าวถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าในส่วนของพระองค์ท่านนั้น ได้ทรงมีพระราชดำริ หรือ ได้ทรงดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้มาตั้งแต่เริ่มระยะเวลาตั้งแต่เริ่มแรกเลยก็ว่าได้นะครับ และโดยเฉพาะระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา นี้ ทรงเน้นมากเป็นพิเศษ

บรรยาย (อรุณี)

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมนั้นอาจแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทด้วยกัน คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และการกำจัดมลภาวะ ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรดินนั้น ทรงมีพระราชดำริ ดังนี้

ดร.สุเมธ

ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรดินอยู่หลายประการด้วยกัน คือ ประการแรกนั้นได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้เกษตรกรได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการอนุรักษ์ การปรับปรุงบำรุงดิน และวิธีการต่าง ๆ นั้น จะต้องนำไปปฏิบัติได้เองด้วย ทรงมีพระราชดำริว่า การปรับปรุงที่ดินจะต้องอนุรักษ์ผิวดินซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ไว้ ไม่ให้ไถออก หรือลอกหน้าดินออกไป ซึ่งพระองค์ท่านได้ใช้สำนวน ซึ่งเป็นของพระองค์เองคือ ปอกเปลือก คือ หมายความว่าเอาธาตุไถหน้าดินไปเสียหมด ซึ่งเป็นการทำลายผิวดินซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก และอีกประการหนึ่ง ในพื้นที่แต่ละพื้นที่ซึ่งจะมีกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ก็จะต้องสงวนไม้ยืนต้นให้คงเหลืออยู่เพื่อที่จะได้เหลือความชุ่มชื้นของผิวดินด้วย และนอกเหนือไปจากนั้น ทรงมีพระราชดำริ ให้ตั้งวงการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องระบบอนุรักษ์ดินต่าง ๆ การป้องกันในการชะล้างพังทลายของดิน และบำรุงดิน

ต่าง ๆ นะครับ และปัญหาเรื่องดินนี้ ไม่ใช่เฉพาะปัญหาชะล้างพังทลายของดินแต่อย่างเดียว แต่หากว่าทรงสนพระทัยในเรื่องของดินเกือบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นดินพรุ ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินทราย นะครับ จะหาหนทางที่จะมาแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร และล่าสุดนี้ ทรงสนพระทัยในเรื่องหญ้าแฝกมาก หญ้าแฝกซึ่งเคยมีในประเทศไทย และบัดนี้ก็ยังมีอยู่หลายแห่งด้วยกัน แต่ว่าเราไม่ได้เอาหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์ได้เลย นอกจากจะเอามาใช้มุงหลังคาเท่านั้น แท้ที่จริงแล้ว หญ้าแฝกนั้นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะว่ารากนั้นยาวและก้อมความชื้นไว้อย่างมากด้วย นะครับ เพราะฉะนั้น ถ้าปลูกเป็นแนว เป็นแถว ในพื้นที่ที่มีดินถล่ม ทรายอย่างง่าย โดยถูกน้ำเซาะบ้างอะไรบ้างนั้น ปลูกหญ้าแฝกแล้วก็สามารถป้องกันเป็นแนวป้องกันดินพังทลายได้เป็นอย่างดี นอกเหนือไปจากนั้น ใบของหญ้าแฝกถ้าเราตัดแล้วเอามาโรยตามพื้นดินอะไรต่ออะไรต่าง ๆ ก็จะเป็นพืชคลุมดิน แล้วก็ทำให้เป็นปุ๋ยย่อยสลายเป็นปุ๋ยได้อีกด้วย และถ้าหากเอาแฝกมาปลูกตามริมรอบไม้ผล หรือไม่ย่นต้นแล้ว เมื่อตอนฤดูแล้งนี้นะครับ รากของต้นไม้สามารถจะเอาความชุ่มชื้นคืนจากรากของหญ้าแฝกที่มีอยู่มากมายมาใช้ประโยชน์ได้ด้วย สรุปแล้วทรงสนพระทัยในเรื่องหญ้าแฝกมาก และก็ได้มีการขยายพันธุ์ ค้นหาหญ้าแฝกทั่วประเทศเลยนะครับ เพื่อมาดำเนินการในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

บรรยาย (อรุณี)

นอกจากการอนุรักษ์ทรัพยากรดินแล้ว ยังทรงเห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งน้ำเป็นพิเศษ

ดร.สุเมธ

สำหรับเรื่องน้ำนี่เป็นที่ทรงสนพระทัยที่สุดก็ว่าได้ครับ เพราะว่าในจำนวนพื้นที่ของประเทศทั้งหมด ประมาณ ๑๔๗ ล้านไร่ นี่นะครับ จะเป็นพื้นที่ทำการเกษตรเพียง ๑๕ หรือ ๑๖ ล้านไร่ เท่านั้นเองที่อยู่ในเขตชลประทาน เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าที่เหลือนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับ หรือพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก จึงทรงให้ความสำคัญกับทรัพยากรแหล่งน้ำเป็นอย่างมาก และนอกเหนือไปจากน้ำที่จะมาพัฒนาหรือเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว ล่าสุดนี้ได้ทรงสนพระทัยเกี่ยวกับหนอง คลอง บึง ที่มีอยู่ตามธรรมชาติอยู่แล้ว โดยเฉพาะบริเวณภาคอีสาน หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทรงรับสั่งว่า แท้ที่จริงธรรมชาติมันได้ปรับตัวเองให้

สอดคล้องกับความต้องการ หรือประโยชน์อยู่แล้ว จะเห็นได้ว่า คลอง หนอง บึงต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นมาโดยธรรมชาติ เมื่อมีฝนตกลงมาก็ถูกเก็บไว้ในสภาพตามธรรมชาติต่าง ๆ คนเราก็ใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้ได้ แต่นั่นแหละครับ คนเราก็ละเลยในเรื่องนี้มานานแล้วก็ปล่อยให้หญ้าท่วมบ้าง ให้หนอง คลอง บึง ต่าง ๆ นี้ตื้นเขินบ้าง และบางครั้งก็มีการถือกรรมสิทธิ์ล่องล้าลงไปในเขา บึง ซึ่งความจริงเป็นพื้นที่สาธารณะอย่างเห็นได้ชัด เพราะฉะนั้นเวลานี้ก็ไม่มีกระแสรับสั่ง ให้ขุดลอก ห้วย หนอง คลอง บึง ต่าง ๆ ให้กลับสภาพมาใช้ประโยชน์ได้ นี่แหละครับเป็นวิธีการง่าย ๆ และอยู่ใกล้กับมนุษย์อย่างมาก ประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ต่าง ๆ นั้น อยู่ใกล้ก็ควรจะทำให้ความสนใจนะครับ ทำการบำรุงรักษาและฟื้นฟูสภาพของสิ่งที่มีอยู่ให้กลับเป็นประโยชน์ตามธรรมชาติ เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าสภาพธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่ทรงสนพระทัยนั้น คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้กับชีวิตของคนเรานั้นเอง

บรรยาย (อรุณี)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งบัดนี้ได้ถูกทำลายไปเป็นอันมาก เหลือเพียงไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ทั้งประเทศ แนวพระราชดำริของพระองค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ก็คือ

ดร.สุเมธ

ทรงสนพระทัยในลักษณะที่ยึดความสำคัญของมนุษย์เป็นสำคัญนะครับ พื้นที่ที่ควรอนุรักษ์ก็อนุรักษ์ อย่างเป็นต้นว่า ต้นน้ำ ลำธาร เป็นต้น เพราะฉะนั้น การปลูกป่านี้ ก็ทรงพิถีพิถันในการเลือกพันธุ์ไม้เป็นอย่างมาก จะไม่ทรงพยายามเอาพันธุ์ไม้ใหม่ ๆ ที่แปลกปลอมเข้าไปนะครับ พระองค์ท่านต้องศึกษาก่อนทุกครั้งว่าป่าไม้บริเวณนั้นจะเป็นลักษณะไหน อย่างไร และมีประเภทไหนบ้าง ก็พยายามเอาพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมนั้นกลับเข้าไปปลูก ไม่ควรที่จะเอาพันธุ์ใหม่เข้าไป เพราะว่า ผลกระทบกระเทือนต่อสภาพแวดล้อมของป่านั้นจะเป็นอย่างไร ก็ไม่มีใครทราบนะครับ นอกเหนือไปจากนี้ก็ยังมีการประชุมชน ทรงรับสั่งว่าจะปลูกไม้ ๓ อย่าง นั้นก็หมายความว่า ทรงเห็นถึงความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องใช้ ป่าไม้ใช้เก็บไว้เพื่อการอนุรักษ์ หรือว่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารเท่านั้น หากแต่ว่าเป็นแหล่งที่มนุษย์จะต้องอาศัยอยู่และทำมาหากินในบริเวณนั้นด้วย แต่ว่าจะทำอย่างไรที่จะหากินได้ ได้ประโยชน์โดยไม่ต้อง

ทำลายป่า ดังนั้น เป็นหลักการสำคัญของพระองค์ท่าน เพราะฉะนั้น ไม้ ๓ อย่างนี้ ไม้ไม่ใช้สอย ไม้ผลที่จะบริโภคและเอาไปขายได้ แล้วก็ไม้ฟืน ด้วยนะครับ ก็จะเห็นได้ว่าทรงให้ความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก ในขณะนี้ก็ได้มีการปลูกป่า ทั้งผู้นำในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นส่วนมากทีเดียว

บรรยาย (อรุณี)

นอกจากการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน แหล่งน้ำ และป่าไม้แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริในการกำจัดมลพิษต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบำบัดน้ำเสีย ทรงให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

ดร.สุเมธ

ทรงเลือกสิ่งนี้เป็นประการสำคัญ เพราะชีวิตคนเรานั้น ทรงรับสั่งว่า น้ำคือชีวิต เพราะฉะนั้นเมื่อน้ำเสียแล้วชีวิตก็คงจะอยู่ไม่ได้ หรืออะไรทำนองนั้น ขณะนี้ปัญหาเรื่องน้ำเน่าเสียนั้นกระจายไปทั่วไปหมด ไม่ใช่แต่กรุงเทพมหานครเท่านั้น ในจังหวัดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเมืองใหญ่อย่าง เชียงใหม่ หรือเมืองเล็ก ๆ อย่างจังหวัดเพชรบุรี หรือที่ใดก็ตามนะครับ ปัญหาเรื่องน้ำเสียนั้น มีอย่างมากที่สุดและในขณะนี้ โดยหน่วยของทางการ กปร. ของเราเองก็ตาม หรือในส่วนของมูลนิธิส่วนพระองค์ หรือมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น เพื่อจะหาวิธีการที่ง่าย ราคาถูก สะดวกในการดูแล ทำอย่างไรจะมีเครื่องมือเครื่องมือบรรจุออกซิเจนลงในน้ำอย่างง่ายและราคาถูก จึงทรงออกแบบในเรื่องนี้ออกมา โดยใช้ธรรมชาติบางส่วนคือ ผักตบชวา กกอีลิปต์ เข้าช่วยเหลือ โดยดูดวัตถุหนักขึ้นมา หรืออะไรขึ้นมา เพราะฉะนั้น ทรงใช้ทุกวิถีทาง เกือบทุกวิถีทางที่ประชาชนสามารถทำได้เองและค่าเสียก็ถูก เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำหรืออย่างน้อยพองสภาพการณ์ไว้พลาง ๆ ก่อน และบางครั้งก็ทรงสร้างแหล่งน้ำ อย่างบริเวณ คลอง ๕ คลอง ๖ ได้ทรงสร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพื่อช่วยระบายน้ำสะอาดเข้ามาเจือปน เมื่อมีภาวะน้ำเสียขึ้นมาในกรุงเทพฯ นั้น ก็จะอาศัยน้ำดีต่าง ๆ ที่เราเก็บเอาไว้ในช่วงฤดูหน้าน้ำได้กลับเข้ามาเจือปนให้สภาพน้ำเสียได้เจือจางลงไปสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แหละครับสิ่งละอันพันละน้อยก็ตาม คิดว่ามีความสำคัญมาก เพราะว่า เมื่อพระองค์ได้เริ่มในเรื่องนี้แล้ว ก็เปรียบเสมือนไฟแห่งศรัทธาได้ถูกจุดแล้ว ก็มีการตื่นตัวไม่ว่าในระดับรัฐบาล ประชาชนทั้งประเทศ ก็ดำเนินการตามแนวพระราชดำริ

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ผลกระทบที่ไปสู่หน่วยราชการก็ดี หรือว่าในประชาชนก็ดี กว้างขวางมากนะครับ แล้วก็จะทำให้ทุกคนหันมาดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังครับ

บรรยาย (อรุณี)

ท่านผู้ฟังจะเห็นได้ว่า โครงการพระราชดำริที่ทรงเริ่มขึ้น โดยมีพระราชประสงค์ที่จะป้องกัน ปรับปรุง แก้ไข สภาวะสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น นั้นได้กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเขตชนบทหรือในกรุงเทพมหานคร ส่วนราชการและชุมชนทั่วไป ได้ยึดถือพระราชดำริเป็นแบบอย่างและนำไปประยุกต์ใช้อย่างได้ผล

ดร.สุเมธ

ขณะนี้得有พระราชกระแสรับสั่ง ดำเนินการอยู่หลายเรื่องด้วยกัน เกี่ยวกับการปรับสภาพแวดล้อม หรือการแสดงให้เห็นถึงวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หรือปรับสภาพสิ่งแวดล้อม ผมจะยกตัวอย่างสัก ๒-๓ เรื่องด้วยกัน เรื่องแรก ก็เป็นเรื่องการแก้ไขปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม อย่างเป็นต้นว่า โครงการที่บ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ในชื่อซึ่งได้รับพระราชทานมา คือ โครงการห้วยองคต อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในที่ที่นั้น มีเนื้อที่ประมาณ ๒ หมื่นไร่ ก็มีประชาชนบุกรุก ป่าได้ถูกทำลายไปแล้ว ก็ได้มีพระราชกระแสให้ดำเนินการวางแผนพัฒนาขึ้นมาใหม่ แล้วก็แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒-๓ ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกนั้นก็จะเป็นส่วนที่จะต้องฟื้นฟูปรับสภาพป่าให้กลับคืนมา คือพื้นที่บริเวณหุบเขาและชายเขาทั้งหมด ซึ่งในเวลานี้ก็ได้มีการปลูกป่าอยู่ตลอดเวลา เราได้ปลูกป่าไปหลายร้อยไร่แล้ว ในพื้นที่อีกส่วนหนึ่งนั้น ประชาชนที่อยู่กระจัดกระจาย ทำลายป่า หรือทำเกษตรในลักษณะที่ได้ผลไม่คุ้มค่า เราก็จัดพื้นที่ให้อยู่เสียใหม่ อยู่ในพื้นที่ที่ควรจะอยู่ คือหมายความว่าในพื้นที่ที่ทำการเกษตรไม่ได้ หรืออะไรทำนองนั้น จัดชุมชนให้เพื่อสะดวกในการบริการของรัฐที่จะเข้าไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องถนน เรื่องไฟฟ้าอะไรต่าง ๆ มีการสร้างโรงเรียน มีการสร้างโรงพยาบาล ทางด้านบริการสังคมในทุก ๆ ด้าน ก็มีพร้อมกันหมด และนอกเหนือไปจากนั้นก็แบ่งพื้นที่ให้ทำเกษตร พร้อมกับบริการของรัฐด้วย คือ หมายความว่าไม่ใช่พื้นที่แห้งแล้งเฉย ๆ แต่เป็นพื้นที่ที่ส่งน้ำได้ถึง และมีบริการแนะนำในการเพาะปลูก อะไรต่ออะไรต่าง ๆ ก็จะเห็นได้ว่า เมื่อทำอย่างนั้นแล้ว ในพื้นที่เล็ก ๆ เพียง ๕ ไร่ ๑๐ ไร่ นั้น

ประชาชนครอบครัวหนึ่งก็อยู่ได้นะครับ และผลผลิตถ้าคิดเป็นตัวเงินแล้วจะสูงกว่าที่เขามี ๕๐ ไร่ ๑๐๐ ไร่ เสียด้วยซ้ำไป เพราะว่าพื้นที่เราไม่มีแล้วในทั่วประเทศ พื้นที่ที่จำกัดปริมาณคนก็มีมากขึ้น ๆ เพราะฉะนั้น พระองค์ท่านจะแสดงให้เห็นว่า จะทำอะไรพื้นที่เล็ก ๆ นั้น สามารถมีผลผลิตออกมาเป็นตัวเงิน สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า โครงการในพื้นที่นี้ จะทรงแสดงให้เห็นว่า ใช้การจัดการกับทรัพยากรโดยเฉพาะเข้าไป โดยคนก็สามารถอยู่ได้ เพราะป่าก็จะเป็นประโยชน์กับคน คือ เราสามารถเอาสมุนไพรเข้าไปฟื้นฟูสภาพป่าอย่างนั้น แล้วก็มีพื้นที่ที่ปลูกป่า ให้มาทำฟัน โดยหมุนเวียนกันอย่างไม่รู้จบ เพราะฉะนั้นการพัฒนาแบบยั่งยืน ซึ่งเรามักใช้คำพูดนี้อยู่เสมอนั้น ก็จะแสดงผลที่นี้ด้วยนะครับ แล้วอีกเรื่องหนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องการขจัดน้ำเสียต่าง ๆ นั้น ที่บึงมักกะสันก็ตาม หรือที่หนองสนม สกลนคร แล้วก็ดำเนินการอยู่ใน ๒-๓ วันนี้ ที่เชียงใหม่เนี่ยครับ ก็ได้ดำเนินการอยู่ตลอดเวลา และได้ดำเนินการไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นที่วัดมกุฏ วัดบวร หนองสนม หรือบึงมักกะสันนั้น ก็แสดงออกมาอย่างชัดเจนแล้วว่า ในสิ่งที่พระองค์ท่านได้แนะพระราชทานแนวพระราชดำริมาให้แก้ไขนั้น ได้ผลอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นกั้นหน้าช่วยพัฒนา ซึ่งออกแบบมาอย่างง่าย ๆ แต่ก็ได้แสดงให้เห็นถึงอัจฉริยะ พระปรีชาสามารถในการที่เอาสิ่งง่าย ๆ มาทำประโยชน์ได้นะครับ การใช้ผักตบชวา ซึ่งเป็นของเหลือใช้สิ่งที่ไม่ต้องการของทุกคน นำมาใช้ประโยชน์เข้ามาเป็นส่วนประกอบที่จะเข้ามาช่วยแก้ไขทางด้านน้ำเสียนี้ก็จะเห็นได้ชัดเจนเลยนะครับ ว่ามีผลวัดออกมาเป็นรูปธรรมได้ครับ

บรรยาย (อรุณี)

ท่านผู้ฟังคะ นั่นคือตัวอย่างโครงการพระราชดำริที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างได้ผล เป็นแบบอย่างให้โครงการอื่น ๆ ดำเนินตาม หรือแม้แต่ปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนกับประชาชน ก็ดี ถ้าหากยึดถือแนวพระราชดำริของพระองค์ไปปฏิบัติก็น่าจะช่วยลดความขัดแย้งลงได้

ดร.สุเมธ

ความขัดแย้งของประชาชน หรือการประท้วงที่จะมีขึ้นอะไร อันนี้เป็นเรื่องปกติของขบวนการพัฒนานะครับ การดำเนินการกับคนส่วนมากนั้น แต่ละคน แต่ละกลุ่มนั้น ก็มีแนวความคิด ผล

ประโยชน์โดยเฉพาะ จะหลากหลายกันไป เพราะฉะนั้น ประการสำคัญที่สุดนั้น เราควรจะดูว่าผลประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ตรงไหน และประการที่สองนั้น ต้องสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นมาให้จงได้ว่า ผลประโยชน์ที่แท้จริง หรือที่เขาคิดว่าแท้จริงแล้วนี่เป็นการทำลายตัวเองในระยะยาวเสียด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นจากความพยายามที่จะชี้แจงให้เกิดความเข้าใจขึ้นมา ชี้แจงแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่เขาได้รับแล้วเมื่อระยะเวลาผ่านไปสักระยะหนึ่ง เหตุการณ์ก็จะทุเลาลง และกลับคืนสู่สภาพปกติและผมขอเรียนให้ทราบเลยนะ ครับว่า ปัญหาความขัดแย้งนั้นเกิดจากคนกลุ่มน้อยด้วยซ้ำไป แต่ผลประโยชน์อาจจะมาก แต่เราก็คงจะรักษาผลประโยชน์ของคนกลุ่มน้อยนั้นคงจะไม่ได้แน่ครับ ผลประโยชน์ของคนกลุ่มใหญ่จะมีความสำคัญมากกว่า อย่างไรก็ตามหลักของพระองค์นั้น คือ การสร้างความเข้าใจให้จงได้ เพราะฉะนั้น โครงการพระราชดำรินั้น เราต้องมีความพยายามอดทนเป็นอย่างมาก แต่ทุกโครงการ เมื่อระยะเวลาผ่านไปก็ลุล่วงไปด้วยดี แม้ว่าปัญหาจะเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ แต่ทุกปัญหาก็แก้ไขลุล่วงไปได้ครับ

เพลงกัน

บรรเลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (อรุณี)

จากการชี้แจงของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะ เลขาธิการสำนักงาน กปร. อาจสรุปได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญกับปัญหานี้เป็นอย่างยิ่ง ทรงมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ทรงชี้ให้เห็นว่าธรรมชาติ นั้นเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่ พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสว่า เรามีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อโลก แต่ต้องทำด้วยความรู้ความเข้าใจ และด้วยสติปัญญา ท่านผู้ฟังคะ นับว่าพระองค์ทรงเป็นนักพัฒนาที่สุขุม รอบคอบ และมีสายพระเนตรที่ยาวไกลอยู่เสมอ ต่อเหตุการณ์ความเป็นไป และเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เพลง

อันความกรุณาปราณี

- ทอดพระเนตรห้องควบคุมการปฏิบัติงานของประจวบฯ น้ำบางนราตอนบน ในโอกาสเสด็จฯ ไปทรงเปิดประจวบฯ น้ำบางนราตอนบน โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลละลุอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

- MOA ให้ความร่วมมือกับโครงการพระราชดำริ ณ ศูนย์ศึกษาเขานินซอน จังหวัดฉะเชิงเทรา

● ทรงเยียมราษฎรชาวไทยภูเขา ที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ตำบลม่อนปิน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

● คอยอ่างขาง

● สถานีเกษตรหลวง
คอยอ่างขาง
จังหวัดเชียงใหม่
ซึ่งมีโครงการวิจัย ผลไม้
ไม้ดอกเมืองหนาว ฯลฯ
เพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น
ของชาวเขา

ความร่วมมือในโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริกับประเทศต่าง ๆ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ พระราชกรณียกิจแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อเกื้อกูลและสงเคราะห์ประชาชนนั้นมีอยู่มากมายนานัปการสุดที่จะบรรยายได้ แต่พระราชกรณียกิจที่สำคัญและยังประโยชน์แก่พสกนิกรผู้ยากไร้โดยทั่วถึงกันนั้นน่าจะเป็นโครงการพัฒนาต่าง ๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีจุดกำเนิดมาจากพระมหากรุณาธิคุณและพระเมตตาคุณอันล้นพ้นที่จะมุ่ง “พัฒนา และยกระดับ” ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างน้อยก็ในระดับ “พออยู่ พอกิน” และมีคุณภาพชีวิต ตลอดจนสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีพอสมควร โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจึงได้เกิดขึ้นจนถึงปัจจุบันมากกว่า ๑,๐๐๐ โครงการแล้ว ซึ่งล้วนแต่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งสิ้น ประชาชนชาวไทยทุกคนตระหนักดีว่า งานด้านการพัฒนาและสงเคราะห์ประชาราษฎร์นั้น นับเป็นพระราชกรณียกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพอพระราชหฤทัยที่จะทุ่มเทพระวรกายและพระสติปัญญาในการพระราชทานแนวพระราชดำริตลอดมาโดยมิทรงเบื่อหรือท้อแท้ และยังมีได้มีพระมหากรุณาธิคุณองค์ใดในโลกที่จะมุ่งมั่นและกระทำอย่างจริงจังต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานมากเช่นเดียวกับพระมหากรุณาธิคุณอันเป็นที่รักยิ่งของประชาชนชาวไทยพระองค์นี้ จากพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีพระราชดำริในโครงการต่าง ๆ มากกว่า ๑,๐๐๐ โครงการนั้น

มิได้มีแต่ประชาชนชาวไทยเท่านั้นที่ทราบและซาบซึ้งในพระเมตตา
คุณของพระองค์ ในต่างประเทศ ก็ได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล
และองค์กรเอกชนที่ได้มีความประทับใจในพระราชกรณียกิจที่
พระองค์ได้พระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มี
ประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติอย่างแท้จริง
จึงได้ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือในการดำเนินงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริด้วยเช่นกัน ตามที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล
เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ หรือ เลขาธิการ กปร. ได้กล่าวถึงประเทศ
ต่าง ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ดังนี้

ดร.สุเมธ

ความร่วมมือจากต่างประเทศในโครงการอันเนื่องมาจากพระ-
ราชดำรินี้มีอยู่มากมายเลยทีเดียว ยกตัวอย่าง อย่างที่จะเริ่มที่ประเทศ
ญี่ปุ่นเสียก่อน สำหรับประเทศญี่ปุ่นนั้น เราได้รับความร่วมมือเป็น
โครงการใหญ่ทีเดียว นั่นก็คือ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนรา จังหวัด
นราธิวาส เป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่าที่เกี่ยวข้องในด้านการ
ศึกษา วางโครงการ ออกแบบ และก่อสร้างอาคารบังคับน้ำปิดกัน
แม่น้ำบางนรา จำนวน ๒ แห่ง เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาส
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ระยะ
เวลาความช่วยเหลือ ๙ ปี ใช้งบประมาณ ๑,๔๙๔ ล้านบาท ใน
จำนวนนี้เป็นความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น ๘๑๒ ล้านบาท และ
งบประมาณสมทบจากรัฐบาลไทย ๖๘๒ ล้านบาท ซึ่งเวลานี้การ
ก่อสร้างประตูระบายน้ำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้กำลังอยู่ใน
ระหว่างการก่อสร้างระบบส่งน้ำอยู่ ซึ่งโครงการนี้ เป็นโครงการ
ที่มีความสำคัญมาก เมื่อเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ลุ่มน้ำบางนราจะ
ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบทีเดียวครับ สำหรับประเทศ
สหรัฐอเมริกา มีองค์กรเอกชนคือ วินร็อค อินเตอร์เนชั่นแนล ได้
ให้การสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะและแกะในภาคใต้ โดย
น้อมเกล้าฯ ถวายแพะ แกะพันธุ์ดีเพื่อใช้เป็นพ่อพันธุ์สำหรับผสม
ปรับปรุงพันธุ์แพะพื้นเมืองรวม ๓๐ ตัว ซึ่งเวลานี้อยู่ที่ศูนย์ศึกษา
การพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส นอกจากนั้น ยังได้สนับสนุน
การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการเลี้ยง การส่งเสริม รวมทั้งการ
วางแผนต่าง ๆ ด้วย โดยใช้งบประมาณในส่วนนี้จำนวนไม่มากนัก

แต่ว่าเราได้พันธุ์แกะอย่างดี คือ พันธุ์ลูเปียนมาจำนวน ๓๐ ตัว ซึ่งเวลานี้ ชาวบ้านก็มาขอจองกันมาก คือเป็นแกะพันธุ์ที่ชาวบ้านแถบนั้นนิยมกันมาก อีกประเทศหนึ่งคือ ประเทศแคนาดา ก็ให้ความร่วมมือในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นความช่วยเหลือที่มีความสำคัญมากเช่นกัน มูลค่าความช่วยเหลือประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท ระยะเวลา ๓ ปี ซึ่งความช่วยเหลือนี้มีอยู่ ๓ ส่วนด้วยกัน ส่วนแรก ก็จะเป็นการติดตั้งระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาชายฝั่งทะเล ซึ่งเวลานี้ได้ถูกกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก นอกเหนือจากนั้น ก็มีการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้านคุณภาพน้ำ ด้านจี.ไอ.เอส. หรือด้านสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และด้านการทำแผนและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง นอกเหนือจากนั้น ก็มีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ตลอดจนตัวอาคารที่ทำงานด้วย ซึ่งขณะนี้ได้ก่อสร้างเสร็จแล้ว กำลังการบบังคมทูลเพื่อเสด็จ เปิดอาคารดังกล่าวนี้ ก็คงจะเป็นระยะเวลาใกล้ ๆ นี้ สำหรับโครงการพัฒนาระบบข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ทางซีต้า ของแคนาดาก็ให้ความช่วยเหลือเวลานี้ เราก็มีการพัฒนาระบบข้อมูลของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อยู่ในส่วนรวมในส่วนของสำนักงาน กปร. มูลค่าความช่วยเหลือประมาณ ๕ ล้านบาท ซึ่งจะมีส่วนประกอบ ๒ ส่วนด้วยกัน คือ เรื่อง ไมโครคอมพิวเตอร์ พร้อมอุปกรณ์ ๑๖ ชุด ใช้ในส่วนกลาง และศูนย์ศึกษาฯ ๖ ศูนย์ เราได้ไปติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหมด นอกจากนั้น ก็สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญช่วยในการศึกษาและออกแบบระบบข้อมูล ซึ่งเสร็จแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๓๒ ครับ

ปราชญ์

เท่าที่ฟังท่านเลขาธิการ กปร. ได้กล่าวถึงความร่วมมือจากต่างประเทศ ทั้งในเรื่องการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ นั้น ก็ให้เห็นได้ว่า มีประเทศญี่ปุ่น และประเทศทางอเมริกาเหนือคือ สหรัฐอเมริกา และแคนาดา ทางด้านประเทศในยุโรปละคะ ได้มีประเทศใดบ้างมัยที่ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินะคะ

ดร.สุเมธ

ประเทศแรกทีผมอยากจะกล่าวถึงในแถบทวีปยุโรปนะครับ คือประเทศเบลเยียม ซึ่งมีบริษัทเอกชน คือ บริษัท โซลเวย์ ได้

ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งเป็นมูลนิธิในพระองค์ ทำการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียขนาดเล็ก ที่วัดเบญจมพิตรมีมูลค่าอุปกรณ์ที่สนับสนุนประมาณ ๒ ล้านบาท คือ มีระบบแอร์เรติก - ไบโอฟิลเตอร์ ได้ดำเนินแล้วเสร็จเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๓๔ ขณะนี้ เรากำลังทดลองทดสอบในการเดินเครื่องอยู่ และรอผลว่าจะเป็นอย่างไร เรื่องนี้เกิดขึ้นจากประธานของบริษัทได้มาเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลังจากนั้น เขาได้ประทับใจในพระราชกรณียกิจ ต่อมาเขาได้เสนอความร่วมมือในเรื่องนี้มา มีอีกเรื่องหนึ่ง เวลาที่เรากำลังอยู่ในระหว่างการเจรจาโครงการพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช และเทคโนโลยีชีวภาพในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการประสานงานร่วมกับกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจุดมุ่งให้เกิดผลตามที่มีพระราชดำริไว้ คือพยายามที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง จนสามารถที่จะผลิตพันธุ์เมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ ภายในประเทศได้เอง โดยไม่ต้องนำเข้า มา ซึ่งถ้าเรื่องนี้ทำได้สำเร็จก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากทีเดียว สำหรับประเทศที่สอง ที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานตกลงกัน ก็คือ ประเทศเดนมาร์ก รัฐบาลเดนมาร์กได้แจ้งความประสงค์มาขอ ถวายเครื่องจักรกลการเกษตรมูลค่าประมาณ ๑๕ ล้านบาท โดยได้ทำเรื่องผ่านสำนักพระราชเลขาธิการ และสำนักงาน กปร. ก็ได้ให้ฝ่ายต่าง ๆ รวบรวมความต้องการเครื่องจักรกล ก็มีอยู่หลายเรื่องด้วยกัน เกี่ยวกับเครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรเครื่องกลทางด้านการเกษตร โครงการศึกษาและวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหมลภาวะทางน้ำ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ และโครงการอาหารสำเร็จรูป ซึ่งเวลานี้ ดำเนินการอยู่ ๒ แห่งที่จังหวัดสกลนคร และที่จังหวัดบุรีรัมย์ เพราะฉะนั้น เรื่องนี้อยู่ในระหว่างการเจรจา และรัฐบาลเดนมาร์ก ก็ต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติมอีกหลายอย่างด้วยกัน เพราะฉะนั้น ในประเทศแถบยุโรปก็มีประเทศเบลเยียม และเดนมาร์ก แต่ที่แท้จริงแล้วมีอีกหลายประเทศ แต่เป็นลักษณะการศึกษาและ อยู่ในการเจรจาบ้าง แต่ที่ค่อนข้างจะเป็นรูปธรรมแล้วก็มี อยู่ ๒ ประเทศนี้แหละครับ

บรรยาย (ปราณี)

นอกจากประเทศในอเมริกาเหนือ คือประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดา ตลอดจนประเทศในยุโรปคือประเทศเบลเยียม และเดนมาร์กที่ได้ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือด้านเครื่องมืออุปกรณ์ การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ และด้านงบประมาณแล้ว ประเทศในเอเชีย อย่างเช่น ประเทศเกาหลีและมาเลเซีย ก็ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ซึ่งท่านเลขาธิการ กปร.จะเล่าให้เราฟังกันค่ะ

ดร.สุเมธ

สำหรับเกาหลีที่จะมาช่วยในเรื่องของโครงการศึกษาวิจัยบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมในพื้นที่จำกัดที่ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจในการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแล้วกับรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลี เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ เรื่องนี้ก็มีสำนักงาน กปร.เป็นผู้ประสานงาน และมีกรมชลประทานและประเทศเกาหลีเอง มูลค่าความช่วยเหลือประมาณ ๗๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ ให้ความช่วยเหลือด้านการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญเกาหลีด้านบำบัดน้ำเสีย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเกาหลีจะเดินทางมาประเทศไทยในเดือนหน้า จะมาอยู่เมืองไทย ๒ อาทิตย์ ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์นี้จะเดินทางมาถึงประเทศไทย ในเรื่องที่สอง ก็เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ระบบบำบัดน้ำเสียส่วนหนึ่ง ก็จะเป็นเรื่องที่จะต้องตกลงกันต่อไปว่าจะต้องมีเรื่องอะไรบ้าง และนอกเหนือจากนั้นก็จะมีรายการในการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยได้เดินทางไปศึกษาดูงานระบบบำบัดน้ำเสียในประเทศเกาหลีด้วย จะเห็นได้ว่า ความช่วยเหลือในส่วนนี้ถึงแม้จะเป็นมูลค่าที่ไม่มากนัก แต่ในเรื่องของความสำคัญนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในเรื่องน้ำเน่า น้ำเสียมากนะครับ และเวลานี้ก็มีหลายประเทศ แต่ประเทศเกาหลีได้ตกลงกันแล้วที่จะมีการดำเนินการอย่างจริงจังในเดือนหน้านะครับ อีกประเทศหนึ่งคือ ประเทศมาเลเซีย เกี่ยวกับประเทศนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริให้ศึกษาทดลองการปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินและช่วยเก็บความชื้นในดินไว้ด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ทางธนาคารโลกก็ได้ดำเนินการมาอย่างได้ผลในหลายประเทศด้วยกัน โดยเฉพาะในประเทศอินเดีย และจีนก็ได้นำแนวความคิดนี้ไปใช้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในเรื่องนี้มาก ได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้

ดำเนินการศึกษาค้นคว้า และบังเอิญที่ผมเองได้มีโอกาสเดินทางไป
ดูงานเรื่องหญ้าแฝกที่ประเทศมาเลเซีย ได้ติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญคือ
Dr. Yoon Pooi Kong จากสถาบันวิจัยยาง กรุงกัวลาลัมเปอร์มา
บรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ที่ดำเนินงานในโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมด ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก
เพราะว่าประเทศที่มีลักษณะภูมิประเทศที่คล้ายคลึงกัน คือประเทศ
มาเลเซีย กับ ประเทศไทยเป็นลักษณะที่สามารถดำเนินการได้
เหมือนกัน อีกประเทศหนึ่ง คือประเทศออสเตรเลีย ก็เป็นลักษณะ
ของเอกชน ปรากฏว่ามีมิสเตอร์แมททิวสัน ชาวออสเตรเลีย เขาได้
รับทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงสนพระทัยในเรื่องน้ำ ซึ่งเขาได้คิดค้นเครื่องตะบันน้ำที่ได้พัฒนา
ขึ้น เขาเลยนำมาถวาย ซึ่งเวลานี้ทางสำนักงาน กปร.ได้ส่งให้กรม
ชลประทานดำเนินการติดตั้งในเขตสำนักงานชลประทานที่ ๑ จังหวัด
เชียงใหม่ เพราะเครื่องนี้ต้องการกระแสไฟฟ้ามาเป็นพลังงานที่จะ
ทำให้เครื่องตะบันน้ำได้ทำงาน และความที่มิสเตอร์แมททิวสันสนใจ
ในเรื่องนี้มากก็ได้มีหนังสือติดต่อมาตลอดเวลา มาไถ่ถามว่า วัสดุ
อุปกรณ์ที่ส่งมาถวายดำเนินการได้ผลมั้ยและจะส่งอุปกรณ์มาให้
เพิ่มเติมให้ได้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพให้ดีขึ้น สรุปได้ว่า เขามี
ความสนใจอย่างต่อเนื่องเลยครับ เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าเรื่อง
ความร่วมมือความช่วยเหลือจากประเทศอื่น ๆ นั้นที่ดำเนินงานมา
ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐ แคนาดา ประเทศในยุโรป
หรือประเทศในเอเชีย ก็เนื่องจากเขาทราบพระราชกรณียกิจของ
พระองค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนา และความประทับใจนี้ เราไม่ได้ร้อง
ขออะไรทั้งสิ้น ปรากฏว่า เขามาเสนอให้ความช่วยเหลือซึ่งถือเป็น
เกียรติยศที่เขาจะได้รับด้วยซ้ำไปครับ

เพลงกัน

บรรยาย (ปราณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

จากพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรง
มีพระราชดำรินำโครงการต่าง ๆ ที่ล้วนแต่ให้ประโยชน์ต่อประชาชน
ชาวไทย ซึ่งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างก็ประทับใจและซาบซึ้งใน
พระเมตตาคุณนี้ จึงได้ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในด้าน
ต่าง ๆ ขณะเดียวกันโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ก็ได้เริ่ม
ดำเนินการภายนอกประเทศแล้ว ตามคำบอกเล่าของ ดร.สุเมธ

ดร.สุเมธ

ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. ที่ได้กล่าวว่า

เรื่องนี้คงอาจจะนึกไม่ถึง ปรากฏว่า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ตามปกติก็ต้องดำเนินงานภายในประเทศเท่านั้น แต่เนื่องจากว่า เวลานี้เป็นที่รู้จัก เป็นที่ประทับใจของหลายประเทศทีเดียว ขณะนี้ได้มีการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อย่างแพร่หลายด้วยเช่นกัน อย่างเป็นต้นว่า ประเทศเพื่อนบ้านของเรา สาธารณรัฐประชาชนลาวก็ได้มีโครงการเริ่มขึ้นแล้วคือ เรื่องนี้เป็นเรื่องสืบเนื่องนะครับ เป็นเรื่องจากที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จเยือน ณ ประเทศลาว และระหว่างที่ทรงเยือนอยู่นั้น ก็มีนักธุรกิจไทยในลาวได้ถวายเงินเพื่อเสด็จพระราชกุศล พระองค์ก็ได้พระราชทานเงินนั้นให้ดำเนินการในประเทศลาว ปรากฏว่าฝ่ายสถานทูตได้ตกลงกับประเทศลาวในการก่อสร้างเรือนนอนในโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าที่แขวงเวียงจันทน์อยู่ห่างจากเวียงจันทน์ประมาณ ๖๗ กิโลเมตร เราเรียกว่าหลัก ๖๗ ซึ่งเรื่องนี้ หลังจากนั้นก็ได้มีการติดตามงานต่าง ๆ และได้ทรงมีพระราชดำริว่า น่าจะทดลองส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียนเหมือนอย่างที่ได้ดำเนินการในประเทศไทย เป็นต้นว่า ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตร การปรับปรุงภาวะโภชนาการ อุตสาหกรรมในครัวเรือน สอนให้เด็กนักเรียนรู้จักการเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ซึ่งจะได้นำวิชาความรู้ต่าง ๆ นั้นไปประกอบอาชีพในภายหลังได้ ซึ่งเรื่องนี้ได้เริ่มดำเนินการแล้ว และทรงระมัดระวังในเรื่องนี้มากเลย เพราะทรงเกรงว่า จะเป็นที่ครหาว่าพระองค์ทรงใช้เงินตามเสด็จพระราชกุศลในประเทศไปใช้นอกประเทศ ในเรื่องนี้ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์มาดำเนินการและเรื่องราวนี้ก็ได้ล่องรู้ไปถึงบุคคลหลายคนด้วยกัน เวลานี้ก็ได้มีเงินบริจาคทยอยเข้ามาแล้วจากการดำเนินงานโครงการพิเศษนี้ขึ้นมา เราได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยด้วยกัน โดยเฉพาะฝ่ายลาวรู้สึกประทับใจมากในพระมหากรุณาธิคุณในครั้งนี้ เราได้รับความร่วมมือ การประสานงาน การศึกษาหาหรือกันอย่างดีทีเดียว นี่ถือได้ว่าเป็นโครงการพระราชดำริโครงการแรกก็ว่าได้ที่เกิดขึ้นนะครับ และเมื่อเร็ว ๆ นี้ ท่านไกรสอน พรหมวิหาร ก็ได้มาเยือนประเทศไทยและท่านได้มีโอกาสเดินทางไปดูงานโครงการ

อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ห้วยฮ่องไคร้ ที่ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพื้นที่ก็มีลักษณะคล้าย ๆ กับ ประเทศลาวเช่นกัน ก็เกิดความสนใจมาก มีการตกลงกันว่า จะมีการส่งเจ้าหน้าที่ลาวเข้ามาฝึกอบรมในศูนย์ฯ ซึ่งฝ่ายเราคงจะยินดี พระองค์ได้ทรงรับสั่งว่า ถ้าทุกคนอยู่อย่างมีความสุข การเมือง และอะไร ๆ ก็เกิดความมั่นคงขึ้น เพราะความอุดมสมบูรณ์เกิดขึ้น ในภูมิภาคนี้ ผลประโยชน์ก็ได้รับไปในทุกประเทศนะครับ เพราะ ฉะนั้น ในส่วนนี้คงจะมีกิจกรรมอีกหลายประการด้วยกันที่จะเกิดขึ้นในลักษณะความร่วมมือระหว่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กับประเทศลาว ซึ่งเรื่องนี้จะเป็นอย่างมาก ที่เดียวครับ อีกประเทศหนึ่งก็คงจะเป็นประเทศภูฐาน ก็รู้สึกจะเป็น ทางการขึ้นมาแล้ว คือ สืบเนื่องจากที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จเยือนภูฐานอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๓-๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๔ ปรากฏว่า ทางรัฐบาล โดยเฉพาะ สมเด็จพระราชาธิบดีของภูฐานได้แสดงพระราชประสงค์จะขอรับ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการจากไทยในรูปของทุน การศึกษาบ้าง การฝึกอบรม ทุนบ้าง และยังขอให้ไทยพิจารณา ให้ความช่วยเหลือในรูปของความร่วมมือระหว่างโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริกับโครงการหลวงของภูฐาน ซึ่งขณะนี้ ภูฐาน กำลังจะส่งเจ้าหน้าที่มาศึกษาความเหมาะสมในการขอรับความ ช่วยเหลือดังกล่าวนี้ ก็คงจะมีการตกลงในรายละเอียดต่อไป ซึ่ง โครงการนี้เราก็จะเป็นแกนกลางในการประสานงานกับประเทศ ภูฐานต่อไป ครับนี้แหละครับก็เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจว่า พระ- บารมี พระเมตตาธรรมนั้น นอกเหนือจากในประเทศแล้ว ก็ยัง แผ่กระจายไปยังประเทศเพื่อนบ้านของเรา ตลอดจนประเทศที่มี ความสัมพันธ์กันอย่างดี และอย่างลึกซึ้งด้วย นับว่าเป็นการนำความ ภาควิไมใจมาสู่ประชาชนคนไทยในส่วนรวมเป็นอย่างมากทีเดียวครับ

โครงการหลวง

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ม.จ.ภิศเดช รัชนี้

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

สวัสดีค่ะ ท่านผู้ฟัง รายการ “จากฟ้า...สู่ดิน” โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในนามของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ด้วยความร่วมมือของคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกองข่าว สำนักพระราชวัง ในวันนี้ ขอนำท่านผู้ฟังไปยังโครงการหลวง และพระราชดำริใหม่เกี่ยวกับโครงการนี้ค่ะ

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

ม.จ.ภิศเดช รัชนี้

เป็นพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านมีรับสั่งไว้ตั้งแต่ต้น เมื่อ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว รับสั่งว่า ทำไมต้องช่วยชาวเขา เริ่มต้นก็คือว่า ชาวเขาทำลายต้นน้ำลำธาร พืชอย่างนี้ดีกว่าบอกว่า ที่เราช่วยชาวเขานี้ก็เพื่อจะให้เขา เพื่อจะรักษาต้นน้ำลำธารของเราไว้ รักษาป่าเอาไว้ ชาวเขาทำไร่เลื่อนลอย ทำลายป่าอะไรอย่างนี้พระองค์ท่านก็รับสั่งให้ไปช่วยเขา ไปช่วยชาวเขานี้ เพื่อที่จะรักษาต้นน้ำลำธารเอาไว้ รักษาป่าไว้ แล้วก็ก็คือว่าป่าไม้ต้นน้ำลำธารนี้ ถ้าเราไม่รักษาแล้ว ประชาชนอยู่ข้างล่างก็แยะใช้ไหม นี่เราก็ต้องไปช่วย แล้วก็ในเมื่อช่วยให้เขาร่ำรวยแล้ว คือช่วยสำหรับตัวเขาเอง ก็เป็นประโยชน์ คือชีวิตเขาเขาก็มีการกินอยู่ที่ดีขึ้น แล้วอีกอันหนึ่ง การที่เขาไม่ปลูกฝิ่น มันดีมากสำหรับคนทั่วโลก

บรรยาย (พัชรินทร์) ม.จ.ภิศเดช รัชนี้ องค์อำนวยการโครงการหลวง ได้ทรงกล่าวถึงแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อโครงการหลวง ซึ่งเป็นโครงการของพระองค์ ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้ตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๒ เพื่อช่วยพัฒนาชาวเขา และต่อเนื่องไปถึงการลดปัญหายาเสพติด และการทำลายป่าไม้ของชาติ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ โดยมีการดำเนินงานพัฒนาหลายด้านด้วยกัน ปัจจุบันโครงการหลวงมีสถานีวิจัยหลายแห่ง เพื่อศึกษาหาพันธุ์พืชและสัตว์ให้ชาวเขาปลูกและเลี้ยง ตลอดจนส่งเสริมอาชีพทางการเกษตรออกไปสู่ชาวเขาเหล่านั้น ดังที่ ม.จ.ภิศเดช รัชนี้ องค์อำนวยการโครงการหลวง ทรงเล่าว่า

ม.จ.ภิศเดช รัชนี้ เรียกว่าศูนย์ส่งเสริมนะ ศูนย์หนึ่งก็มีเจ้าหน้าที่ มีที่ทำงาน แล้วก็มีคนที่จะออกไปช่วยเหลือชาวบ้าน นอนค้างประจำอยู่เลย และมีอยู่ ๒๘ ศูนย์ แต่ละศูนย์ก็มีดูแลหมู่บ้าน ๕-๑๐ ก็มี แล้วก็หลายดอย แล้วก็จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย อะไรต่ออะไรพวกนี้ แทบจะหมดเลย เยอะมาก

พัชรินทร์ แต่ละดอยนี้มีการแบ่งไว้หรือเปล่าเพคะว่า ดอยไหนหรือว่าอยู่ในส่วนไหน ปลูกพืชประเภทไหน หรือผักประเภทไหน

ม.จ.ภิศเดช รัชนี้ ต้องแบ่ง คืออย่างที่ไม่สูงมาก ที่ขนาด ๑,๐๐๐ เมตร ก็อาจจะปลูกแอปเปิ้ลไม่ได้ มันก็แล้วแต่ว่าสูงแค่ไหน ถ้าหนาวมาก ๆ ก็ปลูกอะไร ๆ ได้ดี แต่ถ้าไม่ถึง ๑,๐๐๐ เมตรอะไรอย่างนี้ ก็ปลูกของหนาวมากไม่ได้ มันก็แล้วแต่ แล้วก็ผักก็เหมือนกัน บางที่บางอย่างต้องปลูกที่ตรงนั้น บางอย่างปลูกที่ตรงนี้ได้ ดอกไม้ก็เหมือนกัน คืออย่างกุหลาบปลูกที่ไม่สูงมากนี้ จะได้ความว่าจะไม่ดีเท่าที่หนาว ๆ บางพันธุ์ไม่ขึ้นเลย มันแกร่นมาก เวลาที่สูง ๆ ส่วนมากจะดีกว่า สวย ก้านแข็งแรง อะไรต่ออะไรต่าง ๆ กลีบสีชัด สีดี อะไรต่ออะไรต่าง ๆ แล้วก็ทั้งหมดก็ขึ้นกับอากาศ คือเราปลูกพืชเมืองหนาว มันก็ขึ้นอยู่กับว่าที่ไหนหนาวแค่ไหน เราจะแบ่งเป็น ๓ อัน อันหนึ่งคือที่สูง ๆ แล้วก็ที่กลาง ๆ แล้วก็ที่ต่ำหน่อย ในราว ๘๐๐ เมตร แล้วก็ที่สูงก็แปลว่า ๑,๓๐๐ เมตรขึ้นไป นี่ก็เป็นที่สูง นี่ก็อย่างว่าอย่างพลับนั้นะ พลับญี่ปุ่นพันธุ์ที่กรอบ ๆ มันก็ต้องเป็นที่สูง ถ้าหากว่าปลูกที่ต่ำ ก็จะไม่ออกลูกเท่าไร บางทีก็ไม่ออกเลยด้วยซ้ำไป

มันก็ต้องแล้วแต่ว่าความสูงอากาศหนาวแค่ไหน แล้วก็เรื่องสำคัญอีกอันก็คือ เรื่องการคมนาคม คือถ้าเราไปปลูกดอกไม้ในที่สูง แต่ว่าไม่มีถนน อะไรเหล่านี้ เราก็ปลูกไม่มีประโยชน์ ก็ต้องมีการคมนาคม คืออย่างทีเวลานี้ ดอกไม้ที่ปลูกมากมาย ก็ที่อินทนนท์ เพราะว่ามันมีถนนดีมาก แล้วก็ห้วยลึก ห้วยลึกนี้ก็อยู่ริมถนนใหญ่ แล้วก็อีกที่หนึ่ง ก็แถวทุ่งหลวง แม่แอ แถวนั้นก็มีถนนไม่ค่อยดี แต่ว่ามันก็ไม่ไกลเกินไป ก็แล้วแต่ว่าอะไร แล้วแต่ความเย็นกับการคมนาคม แล้วก็ใครจะปลูกอะไร คือทางเราไปบังคับไปสั่งเขาไม่ได้ ชาวบ้านก็เป็นอิสระ เราก็ได้แต่เพียงแนะนำเขา แล้วก็เราพยายามจะเอาพืชมาก ๆ ที่เราวิจัยอยู่เรื่อย ๆ เราเอาพืชมามาก ๆ เลย หลาย ๆ อย่าง ก็เสนอให้ชาวบ้าน เขาก็เอาไปทดลองปลูกดู บางคนเขาก็ชอบอย่างนั้น บางคนชอบปลูกดอกไม้ บางคนชอบปลูกผัก อะไรอย่างนี้ ผักนี้มันง่ายกว่า ดอกไม้มันยากกว่า แต่เงินดีกว่า แล้วผลไม้ก็รู้สึกว่าจะเป็นทีสามเลย เดียวนี้ความนิยมในเวลานี้ ผลไม้เมืองหนาวเป็นที่สาม ผักรู้สึกจะเป็นทีหนึ่ง แล้วตามมามีด้วยดอกไม้ ผลไม้ นั้นปีหนึ่ง ๆ ออกลูกครั้งเดียว แล้วก็ต้องดูแลพอดูเหมือนกัน ต้องขุดเอาหญ้าออก

พัชรินทร์

ก็หมายความว่า ผลผลิตภัณฑ์ของโครงการหลวงหรือว่าการดำเนินการของโครงการหลวงทั้งหมดนี้ ก็กระทำบนดอยหรือว่าบนที่สูงต่าง ๆ เท่านั้น ใช่ไหมเพคะ

ม.จ.ภิศเดช รัชนิ

ส่วนมากเลยแหละ และมีอยู่สักแห่งหนึ่งที่อยู่ริมถนน ชื่อห้วยลึก ที่นั่นปลูกดอกไม้ ปลูกเบญจมาศในหน้าหนาวดีมากเลย แต่ว่าถ้าหน้าร้อนก็ไม่ได้ และส่วนมากมันจะเป็นที่สูงที่บนภูเขา เพราะว่าที่บนภูเขาสมัยก่อนนี้ไม่มีใครขึ้นไปทำงาน แต่ส่วนข้างล่าง บนพื้นราบนี้มีแล้ว มีกรรมนันกรรมนี้ มีนา มีโรงเรียน มีไฟฟ้า อะไรนี้ แต่ว่าที่บนดอยตอนนั้นไม่มีความเจริญ มีแต่ผืนอย่างเดียว อะไรเหล่านี้ เราก็ต้องขึ้นไปทำงานที่บนนั้น

พัชรินทร์

แล้วเฉพาะชาวเขาเท่านั้นหรือเพคะ ที่ดำเนินการที่เป็นผู้ที่ปลูกผลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้

ม.จ.ภิศเดช รัชนิ

ถ้าเป็นที่บนดอย ก็เป็นที่ชาวเขาเท่านั้น และเราจะบอกได้ด้วยอีกอย่างหนึ่งว่า เราพยายามกันไม่ให้คนข้างล่าง คนอื่นขึ้นไปทำ เพราะว่าอะไรคนที่อื่น หมายความว่าพวกนายทุน พวกบนพื้นราบนี้

ที่เราพยายามกันนั้นก็เพราะว่า ที่บนดอยที่เพาะปลูกได้ ที่ว่าควรเพาะปลูกได้ ไม่ใช่เข้าไปทำลายป่า มันมีจำกัดมากเลย แล้วน้ำบนดอยยังมีน้อยใหญ่เลย ที่นี้พวกชาวเขาที่เขาอยู่บนนั้นมาก่อนแล้ว เขาก็ไม่อยากให้นายทุนขึ้นไป เอาเงินไปล่อซื้อที่เขา มา โดยจะถูกกฏหมายหรือไม่ถูกกฏหมายก็ตาม ซื้อที่เขาแล้วก็เอาไป บางทีก็จ้างชาวเขาเป็นคนงาน อย่างนี้เราไม่ชอบ คือชาวเขาที่เขาไม่ชอบเป็นคนงานด้วย เขาถือว่า คล้าย ๆ กับเป็นการเสียเกียรติ ผมเคยไปพูดกับพวกแล้ว เขาบอกว่า เหมือนกับเป็นทาส เขาต้องการจะทำงานของเขาเอง ที่นี้เราก็เห็นว่า พวกที่อยู่บนภูเขาที่เขาอยู่ ที่นั้นมานานแล้ว เขาก็ควรจะมียุทธวิธีที่จะใช้ที่บนดอยนี้เพาะปลูกอะไรของเขา ทำกินของเขาเอง ไม่ใช่ไปเป็นลูกจ้างหรือว่าอะไร อย่างบางที่มีบริษัทใหญ่ ๆ จะไปเช่าที่จะไปขอสัมปทาน เขาก็พยายามจะไม่ให้ทำ แล้วอย่างนี้อย่างพวกบนภูเขา เขาเงินเข้าล่อหน้อยเดียว เขาก็ขายหมดเลย แล้วเสร็จแล้ว พอเขาได้เงินมาแล้ว เขาไม่มีที่ทำกินแล้ว หากินไม่ได้แล้ว เงินก็หมดไป เขาก็จะต้องเข้าไปทำลายป่าที่อื่นต่อไป เราเห็นว่าไม่ดี

พัชรินทร์

ทุกครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปยังจังหวัดเชียงใหม่ ก็คงจะเสด็จพระราชดำเนินไปตามโครงการหลวงต่าง ๆ ด้วย

ม.จ.ภิศเดช รัชนี

ใช่ เพราะว่าโครงการหลวงนี้อย่าลืมนะว่า เป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และก็เวลาพระองค์ท่านเสด็จฯ ไปเชียงใหม่ แล้วนี่ จะต้องไปเยี่ยมชาวบ้าน เยี่ยมชาวเขา แล้วพระองค์ท่านก็ต้องไปทอดพระเนตรว่าเราทำงานกันเป็นอย่างไรบ้าง โดยมากพระองค์ท่านขึ้นไปนี้ พระองค์จะพระราชทานพระราชดำริอะไรดี ๆ เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ท่านทรงทราบเรื่องราวกว้างขวางมาก คือมีคนทีเข้าไปเฝ้าพระองค์ท่านตั้งแต่ประธานาธิบดีของประเทศต่าง ๆ และบุคคลสาขาต่าง ๆ เวลาที่พระองค์ท่านเสด็จฯ ไปเยี่ยมราษฎรนี้ พระองค์ท่านไปประทับอยู่บนพื้นดินคุยกับชาวบ้าน พระองค์ท่านก็ได้รับข้อมูลกว้างขวางมาก เพราะฉะนั้นเวลาที่พระองค์ท่านเสด็จฯ ไปที่โครงการหลวงนี้ พระองค์ท่านจะทรงแนะนำอะไรดี ๆ มาก เรามัวจะคิดถึงทางด้านของเรา ด้านเกษตร ด้านพัฒนา นี้ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทราบ

คือมีเรื่องราวมากมาย กว้างขวางมากเลย พระองค์ท่านก็ทรงตัดสิน
อะไรได้ดี ๆ

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ปัจจุบันโครงการหลวง เป็นที่รู้จักของประชาชนชาวไทยไปถึง
ชาวต่างประเทศด้วย นอกจากนั้น ผลิตภัณฑ์พืชผัก ผลไม้ ดอกไม้
และผลผลิตทางการเกษตรจากโครงการหลวง ภายใต้เครื่องหมาย
ดอยคำ ก็ยังเป็นที่ยินยและต้องการของตลาด ทั้งภายในประเทศ
และต่างประเทศด้วย

ม.จ.ภิศเดช รัชนี้

สินค้าของโครงการหลวง ส่วนหนึ่งนี้จะขายที่ซูเปอร์มาร์เก็ต
แล้วอีกส่วนหนึ่งนี้ โรงแรมชั้นหนึ่ง ชั้นดี ๆ ต่าง ๆ นี้เขาจะซื้อไป
เพราะเรามีผักอะไรต่าง ๆ ซึ่งคนอื่นไม่มี ซึ่งต่างประเทศเขานิยม
มาก เขาก็มาซื้อที่เราแล้วที่ตลาดก็มี แต่มีไม่ค่อยมาก ที่สำคัญ
ก็คือว่า ที่ศาลาโครงการหลวงที่อยู่ติดกับตลาด อ.ต.ก. สมเด็จพระ-
เทพรัตนราชสุดาฯ กำลังจะเสด็จฯ ไปเปิดวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ นี้
ที่ศาลานี้เป็นทรงไทย จะมีสินค้าทุกอย่างของเราอยู่ที่นั่น ดอกไม้สด
ดอกไม้แห้ง ผัก ผลไม้ เครื่องกระป๋อง จะเปิดอยู่ตลอดเวลา ก็
เป็นร้านพิเศษของเรา ที่จริงร้านของเราเองนี้มีอยู่แห่งหนึ่งแล้วที่
สนามบินเชียงใหม่ ร้านนี้ก็ป็นร้านที่สอง ศาลาโครงการหลวง
สวนจตุจักร

พัชรินทร์

นอกจากจะจำหน่ายในประเทศแล้ว ผลิตภัณฑ์โครงการหลวง
ยังเป็นที่ยอมรับสำหรับต่างประเทศทั่วไป ใช้ไหมพะคะ

ม.จ.ภิศเดช รัชนี้

คือตอนนี้ก็ไม่ใช่ทั่ว ๆ ไปเท่าไร อย่างดอกไม้เนี่ย เราต้องพยายาม
ทำให้ได้คุณภาพสูง เวลานี้เราก็ทำสำเร็จแล้ว ความจริงสำเร็จตั้งแต่
ปลายปีก่อน แล้วเราก็พร้อมแล้วที่จะส่งออกนอก รู้สึกว่าเราจะเริ่ม
ส่งไปแถวฮ่องกงก่อน แล้วก็มืออย่างอื่นอีก อย่างเช่นที่ญี่ปุ่น เขา
ชอบรับประทานโกโบที่เป็นราก เขาว่ากินไปแล้วแข็งแรง อันนี้
เราก็ปลูกเยอะ

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากโครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา มาเป็นโครงการ
หลวงพัฒนาชาวเขา จนมาถึง โครงการหลวงภาคเหนือ ซึ่งประชาชน
คนไทยรู้จักกันดีในนามของ โครงการหลวง ที่ได้ดำเนินการมา
จนถึงปัจจุบันนับได้ ๒๓ ปี แล้ว และได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งไว้เพื่อ

หยุดยั้งการทำลายป่า ต้นน้ำลำธาร ตลอดจนหาพืชอื่นให้ชาวเขา
ปลูกทดแทนฝืน และยกระดับมาตรฐานการครองชีพของชาวเขา
ซึ่งส่งผลให้ชาวเขาหรือประชาชนคนไทยทั่วไป และประเทศชาติ
ได้รับผลในด้านความมั่นคงและด้านอื่น ๆ พร้อมกันไปด้วย และบัดนี้
ได้มีพระราชดำริใหม่เกี่ยวกับโครงการหลวง ดังที่ ม.จ.ภิศเดช รัชนี
องค์อำนวยการโครงการหลวง ทรงเล่าให้ฟังว่า

ม.จ.ภิศเดช รัชนี

ที่พระราชดำริ อันนี้ เราได้รับจดหมายจากสำนักพระราชเลข
เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม นี้เอง เริ่มต้นบอกว่า โครงการหลวงนี้ได้
อนุรักษต้นน้ำลำธาร ลดการปลูกพืชเสพติด อะไรต่าง ๆ ต่อไปเขา
บอกว่า บัดนี้ ได้ทรงพระมหากรุณาฯ โปรดเกล้าฯ พระราชทาน
พระราชดำริในการเปลี่ยนแปลงสภาพโครงการหลวง โดยให้โครง
การหลวงจดทะเบียนเป็นมูลนิธิเพื่อจะได้เป็นองค์กรนิติบุคคลมี
กฎหมายรองรับ และดำเนินงานด้วยความมั่นคงเป็นปึกแผ่นสืบไป
นี่เป็นพระราชดำริ แล้วก็ตกลงโครงการหลวงที่กำลังจะเป็นมูลนิธิ
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีรับสั่งบอกว่าให้ตั้งมูลนิธิ
เมื่อไหร่ เราก็คิดว่าเมื่อมีมูลนิธิแล้วนี้ เราก็อยากจะเห็นทางหน่วย
งานทางรัฐบาลนี้มีหน่วยงานขึ้นมา แล้วก็เข้ามาประสานงานกับ
มูลนิธิโครงการหลวงนี้อย่างใกล้ชิดมาก ให้เขาทำงานให้ราชการ
เอง ทำงานแบบที่เราทำ แบบที่เราทำนี่คือว่า เราลดขั้นตอน คือ
จะมีอะไร เราอยู่ที่เชียงใหม่ เจ้าของโครงการนี้คือพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ถ้ามีเรื่องอะไร ส่วนมากผมตัดสินใจได้สบายมาก บางที
ไม่ต้องถึงผมเลย เพราะเราแบ่ง เรากระจายอำนาจกัน แล้วส่วน
เรื่องที่ว่าผมจะต้องไปหา ไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้
มีน้อยมากเลย ไม่ต้องไปขออนุมัติพระองค์แทบจะไม่มีเลย เพราะ
ว่าพระองค์ทรงพระราชทานมอบให้ทำ รับสั่งแล้วว่าให้ทำอย่างนั้น
อย่างนี้ ขั้นตอนเราก็สั้นมาก เราก็พยายาม เราก็บอกว่านี่ทำงาน
บนดอยจะต้องลดขั้นตอน บนดอยนี้มันห่างจากกรุงเทพฯ การ
คมนาคมก็ลำบาก แล้วก็ผู้คนที่ไม่เหมือนกัน คือชาวเขานี้เราทำ
อะไรไปอย่าง เขาจะโต้ตอบมาไม่เหมือนกันกับคนข้างล่าง มันเป็นเรื่อง
ที่พิเศษมาก แล้วก็เห็นว่าอย่างนี้ควรจะไปทำบนดอย ไม่ใช่ว่า...
แต่เขามีไปตั้งเป็นกองขึ้นมาใหม่ กองนี้ก็ไม่ต้องมาขออนุมัติกระทรวง
อะไรมากมาย ให้กระทรวงมอบอำนาจไปเถอะ ๆ แบบเดียวกับที่

โครงการหลวงได้รับมอบอำนาจ ที่นี้ถ้ารัฐบาลตั้งอย่างนี้ขึ้นมาแล้ว ที่นี้ก็รัฐบาลเองก็ได้ขยายงานไปได้เยอะแยะเลย ขยายไปแบบการที่เราทำงานวิธีที่สำเร็จแล้ว ทำนี้ไม่มีปัญหา เราทำสำเร็จ ที่นี้ถ้ารัฐบาลมาทำแบบเราเนี่ย ก็สำเร็จแล้วก็จะทำได้กว้างขวางมากเลย เพราะว่าอย่างเงินจากต่างประเทศก็จะเข้ามาทางหน่วยงานใหม่นี้ ได้เยอะแยะ ก็จะดีกว่าที่เราทำอยู่มากเลย นี่คือการพยายามดำเนินการอยู่นี้ **ข้อหนึ่ง** ตั้งมูลนิธิโครงการหลวง อย่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีรับสั่งแล้ว **ข้อสอง** ก็คือว่า รัฐบาลเองนี้รู้สึกว่าจะเป็นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะตั้งกองขึ้นมาใหม่เพื่อจะมาปฏิบัติงานควบกับเรา โดยที่ทำงานด้วยกันอย่างใกล้ชิด เราจะนำไปแนะนำกันมา เขาช่วยเรา แล้วเราช่วยเขา อะไอย่างนี้

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่เปี่ยมล้นไปด้วยพระเมตตา และพระมหากรุณาธิคุณ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะขจัดปัดเป่าความเดือดร้อนของประชาชนบนพื้นที่สูง ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลในการดำรงชีวิตของประชาชนบนพื้นที่ราบ จนทำให้เกิดโครงการหลวง และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ได้ส่งผลสะท้อนถึงความมั่นคงกินดีอยู่ดี ไปสู่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และมวลหมู่มนุษย์ในโลกนั่นเอง

เพลง

อันความกรุณาปราณี.....

โครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านแม่ต๋ำ จังหวัดลำปาง

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ร้อยโท วัชร ยั่งยืน

นายสมพงษ์ ไกรกิจราษฎร์

นายทำนุ วศินนท์ รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์

ไต่เตล

บรรยาย (อรุณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

บ้านแม่ต๋ำ หมู่ ๑ ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำเนินการโครงการศิลปาชีพพิเศษ ทำให้ราษฎรมีอาชีพมีรายได้ไม่ต้องตัดไม้ทำลายป่าอีกต่อไป หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ในหุบเขา อยู่ห่างจากอำเภอเมืองลำปาง ๖๐ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเสริมงาม ๒๒ กิโลเมตร มีถนนสายอำเภอเสริมงาม - อำเภอสีฝ่านกลางหมู่บ้าน บ้านแม่ต๋ำมีประชากรทั้งสิ้น ๑๑๘ หลังคาเรือน จำนวน ๔๕๐ คน เป็นชาย ๒๘๒ คน เป็นหญิง ๒๐๘ คน ประกอบอาชีพทำไร่ และหาของป่าขายตามฤดูกาล ราษฎรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน เนื่องจากมีพื้นที่ทำกินน้อยไม่ได้รับการศึกษาจนจบภาคบังคับ อ่านออกเขียนได้เพียงบางส่วน ในปัจจุบันกำลังได้รับการพัฒนาด้านอาชีพและความเป็นอยู่ตามโครงการพัฒนาบ้านแม่ต๋ำ โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมโครงการมากมาย

เพลงกัน

บรรยาย (อรุณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

สำหรับความเป็นมาของ โครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษที่หมู่บ้าน

แม่ตำแห่งนี้ ร้อยโท วัชรระ ยั่งยืน นายทหารปฏิบัติการพัฒนา บ้านแม่ตำทำการแทนนายทหารพัฒนาบ้านแม่ตำ เล่าให้ฟังว่า

ร.ท.วัชรระ

ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านแม่ตำได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จากที่ได้ทรงทราบจากการถวายรายงาน ครั้งที่เสด็จยกข่อฟ้าที่บ้านเหล่ายาว ตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๗ โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้ราษฎรที่บ้านแม่ตำมีการประกอบอาชีพที่สุจริต และมีรายได้ตามสมควรแก่อัตภาพ เพื่อให้เป็นการแก้ไขปัญหาคความยากจนที่ราษฎรประสบอยู่ จึงได้เริ่มดำเนินการตามโครงการศิลปาชีพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งในระยะเริ่มต้นได้ดำเนินการฝึกสอนศิลปาชีพให้แก่ราษฎรส่วนหนึ่ง คือ หนึ่ง การทอผ้าฝ้าย สอง การผลิตเครื่องปั้นดินเผา สาม ด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สี่ ด้านการจักสาน ห้า ทางด้านการแกะสลัก

อรุณี

โครงการพัฒนาบ้านแม่ตำแห่งนี้ นอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินให้มีหลักประกันในการดำรงชีพ มีรายได้พอตามสมควรแก่อัตภาพแล้วยังมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ป่า ดันน้ำลำธาร ให้มีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ด้วยการอนุรักษ์นิเวศวิทยา และอนุรักษ์สัตว์ป่าทุกชนิด รวมทั้งเพื่อพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นี้ด้วย

สำหรับแนวทางในการดำเนินงานนั้น มุ่งให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติทุกกิจกรรม โดยเน้นการพัฒนาจิตใจมากกว่าเน้นด้านวัตถุ จัดให้มีการประชุมการประสานงานและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การดำเนินงานของกองศิลปาชีพสวนจิตรลดา ในการนี้ก็ได้มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมสนับสนุนโครงการฯ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ดังนี้

ร.ท.วัชรระ

ครับ ก็มีหน่วยงานจากสำนักพระราชเลขาส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยเหลือเป็นครูฝึกสอนนะครับ และก็มีกระทรวงวิทยาศาสตร์ กรมวิทยาศาสตร์ มาให้คำแนะนำกับชาวบ้านในด้านเซรามิคครับ สาม จากกองทัพ

อรุณี

ภาคที่สามส่งทหารเข้ามา โดยปัจจุบันนี้ได้ส่งจากกรมทหารราบ
ที่ ๗ จังหวัดพะเยา ครับ สี่ จากจังหวัดลำปาง ส่งพัฒนาชุมชน
ให้มาเป็นพัฒนาการที่นี่ ห้า ที่ว่าการอำเภอก็ส่งเกษตรตำบลมาช่วย
ส่งเสริม หก ก็สถาบันการศึกษา ให้ความรู้แก่ชาวบ้านที่นี่ครับ
นอกจากนี้ทางกรมชลประทานก็ได้ดำเนินการสร้างอ่างเก็บน้ำ
เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการดำเนินการ สำหรับพื้นที่โครงการใน
ปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งหมดประมาณ ๓๒,๐๐๐ ไร่ ก็ได้แบ่งการดำเนิน
งานออกเป็นส่วน ๆ ตามประเภทของกิจกรรม

ร.ท.วัชร

โครงการนี้ได้จัดเป็นห้าพื้นที่ นะครับ ก็คือพื้นที่ หนึ่ง เป็นพื้นที่
ศูนย์ศิลปาชีพมีพื้นที่ทั้งหมด ๑๐๐ ไร่ ก็ประกอบด้วย โครงการ
เครื่องปั้นดินเผา โครงการทอผ้า โครงการแกะสลัก จักสาน สอง
พื้นที่สาธิตการเกษตรกรรม ก็มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๒๕ ไร่ แบ่งเป็น
แปลงแล้ว ๖๓ แปลง ๆ ละ ๒ ไร่ สาม พื้นที่บำรุงรักษาป่า มีทั้ง
หมด ๓๐,๐๐๐ ไร่ สี่ พื้นที่ทำกินให้แก่ราษฎร มีพื้นที่ทั้งหมด
๑,๕๐๐ ไร่ ห้า พื้นที่อยู่อาศัย ๔ หมู่บ้าน ทั้งหมด ๗๐๐ ไร่ ครับ

อรุณี

ร.ท.วัชร

อรุณี

ร.ท.วัชร

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้างคะ
ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ก็สำเร็จแล้วประมาณร้อยละ ๘๐
ช่วยเปลี่ยนแปลงชีวิตของชาวบ้าน บ้านแม่ต๋ายอย่างไรบ้าง
ช่วยได้อย่างมากเลย ช่วยให้ได้มีรายได้เพิ่มขึ้น และไม่ไป
ทำลายป่า

อรุณี

ร.ท.วัชร

มีโครงการไหนบ้างที่ประสบความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัดเจน
คือ โครงการเครื่องปั้นดินเผา ครับ เป็นโครงการหลัก เสร็จ
สิ้นโครงการนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ยกเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ
๖๐ พรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแล้ว โครงการ
เครื่องปั้นดินเผานี้จะอยู่เป็นฐานของชาวบ้านที่นี่

อรุณี

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จมาเยือนศูนย์ฯ
แห่งนี้บ้างหรือไม่คะ

ร.ท.วัชร

อรุณี

ร.ท.วัชร

ครับ มาเยี่ยมเมื่อเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ครับ
ท่านทรงมีพระราชดำริ หรือทรงแนะนำอะไรบ้าง
ท่านเน้นเรื่องเครื่องปั้นดินเผาครับ ให้ชาวบ้านที่นี่สามารถ
ประกอบอาชีพของตนเองได้

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (อรุณี)

จากคำบอกเล่าของ ร.ท.วัชระ ยังยืน นายทหารปฏิบัติการพัฒนาบ้านแม่ตำ หมู่ ๑ ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ทำให้เราได้ทราบว่า การผลิตเครื่องปั้นดินเผาเป็นโครงการหลักของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษแห่งนี้ มีโรงงานฝึกงานและผลิต รวมทั้งร้านค้าผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา และเซรามิก ที่ทำกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันและขึ้นหน้าขึ้นตาของจังหวัดลำปาง ทั้งนี้ก็เพราะบริเวณดังกล่าวมีดินขาวที่มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ทำเครื่องปั้นดินเผาได้เป็นอย่างดี ในการก่อสร้างโรงงานเครื่องปั้นดินเผาแห่งนี้จะดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ส่วนวิทยากรที่มาฝึกเครื่องปั้นดินเผาให้แก่ราษฎรนั้น มาจากกรมวิทยาศาสตร์บริการ และยังมีวิทยากรที่มาจากกองศิลปาชีพสวนจิตรลดา ทำหน้าที่คอยดูแลและควบคุมการผลิต รวมทั้งให้คำปรึกษาด้านเทคนิคด้วย นายสมพงษ์ ไกรกิจราษฎร์ ครูฝึกจากสวนจิตรลดา พูดถึงงานในหน้าที่ว่า

อ.สมพงษ์

ในด้านปัญหาที่เขามิจะครับ คือเขามีปัญหาในด้านเทคนิคครับ เราก็สอดแทรกให้เขา ฝึกให้เขามีฝีมือมากขึ้นครับ

อรุณี

คนที่เขามาฝึกนี้ ส่วนมากเขามีความรู้ในเรื่องเซรามิกอยู่หรือเปล่าคะ

อ.สมพงษ์

ส่วนมากจะไม่มี แต่ก็มาเพิ่มเติมทีหลัง และก็ฝึก

อรุณี

ฝึกทำอะไรก่อนอันดับแรก

อ.สมพงษ์

แต่ละจุดที่เข้ามาก็ตามนั้นเลยนะครับ เขาสนใจด้านไหน ถ้าสนใจเขียนภาพเราก็ฝึกเขียนภาพให้เขา

อรุณี

มีอะไรบ้างคะ ขั้นตอนการทำเซรามิกนี้นะคะ ตั้งแต่แรกจนถึงจบขั้นสุดท้าย

อ.สมพงษ์

มีแผนกต้นแบบ หมายถึงปั้นเป็นรูปทรง ต่อจากนั้นก็มาแผนกหล่อพิมพ์ ครับ ก็ถอดเป็นพิมพ์ทُبออกมา เราจะได้เป็นแบบ เป็น model เป็นพลาสติกแล้วก็มาแต่งรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็ไปทำพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง เป็นงานที่ว่า จะทำเป็นอุตสาหกรรมเป็นหลายชิ้นนะครับ เราก็ทำเป็น case และหลังจากนั้นก็ถึงขบวนการที่ว่าหล่อสลิฟครับ

อรุณี

ในการผลิตนั้นะคะ มีปัญหาอะไรบ้างไหมคะ

อ.สมพงษ์

มี คือ ผลงานแต่ละชิ้น ลักษณะเป็นแล้วแต่อารมณ์ของคนวาด

- น่ะครับ ทำให้ Order ไม่ค่อยจะได้
- อรุณี ยังไม่ตรงตามที่เราต้องการ
- อ.สมพงษ์ ครับ
- อรุณี แล้วอาจารย์จะปรับปรุงในส่วนนี้อย่างไรคะ
- อ.สมพงษ์ คือให้เขาพยายามฝึกฉายซ้ำ ๆ นะครับ
- อรุณี ให้เกิดความชำนาญ และก็ ค่าแรงนี้จ่ายอย่างไรคะ
- อ.สมพงษ์ อันนี้ก็ไม่ได้เรียกค่าแรง จะเรียกกันว่าค่าเบี้ยเลี้ยง ก็จ่ายระดับฝีมือสูงก็ ๖๐ บาท แล้วอีกระดับหนึ่งก็ ๕๐ บาท
- อรุณี ๕๐ บาทน้อยอย่างต่ำ และหลังจากเสร็จแล้วเราจำหน่ายโดยวิธีใดบ้าง
- อ.สมพงษ์ ส่วนหนึ่งเราจะส่งเข้าวังครับ ส่งเข้าสวนจิตรลดา และส่วนหนึ่งก็จะขายตามที่เราได้แต่ลูกค้ามาสั่ง
- อรุณี มีวางร้านจำหน่ายทั่วไปไหมคะ
- อ.สมพงษ์ ไม่มีครับ
- อรุณี ทำตาม Order และก็นำไปส่งที่วัง
- อ.สมพงษ์ ครับ
- อรุณี ทางนี้รับมากไหมคะ
- อ.สมพงษ์ ก็รับหมดครับ คือ แล้วแต่แบบใหม่ ๆ เราก็เอาแบบที่นำไปเรื่อย ๆ
- อรุณี ไม่มีปัญหาเรื่องตลาด พระองค์ท่านได้พระราชทานคำแนะนำหรือว่าให้หลักในการทำเซรามิคอย่างไรบ้าง
- อ.สมพงษ์ คือให้เน้นเอกลักษณ์ทางภาคเหนือใส่ลงไป ในเซรามิคบ้าง เช่นเป็นลายภาพชาวเขา หรือว่าประเพณีพื้นเมืองครับ แล้วก็สัตว์ที่ทางเหนือหาดูยากครับ
- บรรยาย (อรุณี) ที่โรงงานทำเครื่องปั้นดินเผา ของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านแม่ต้า จังหวัดลำปาง ได้พบกับผู้ทำหน้าที่เขียนภาพพระบายสีลงบนผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีฝีมือเขียนได้สวยงามมากอย่างแทบไม่น่าเชื่อว่าเป็นผู้ที่ไม่เคยมีพื้นความรู้ทางด้านนี้มาก่อน น้องชื่ออะไรคะ
- เอียง เอียง ทาสา เจ้า
- อรุณี อายุเท่าไร
- เอียง ๑๕ ปี
- อรุณี อยู่ที่ไหน
- เอียง บ้านแม่ต้าเจ้า

อรุณี มาฝึกอาชีพนี้เมื่อไรคะ
 เอยง นาน เจ้า ประมาณ ๒ ปี เจ้า
 อรุณี ทำหน้าที่อะไรคะ
 เอยง เขียนสีเจ้า
 อรุณี เขียนสีลงในไหน
 เอยง แจกัน เจ้า
 อรุณี เรียนนานเท่าไรแล้ว เขาถึงให้มาวาดภาพในนี้ได้
 เอยง ประมาณ ๓ เดือน
 อรุณี วาดได้เลย
 เอยง เจ้า
 อรุณี มีความรู้เรื่องนี้มาก่อนหรือเปล่าคะ
 เอยง ปมี เจ้า
 อรุณี แล้วที่เรามาทำด้านนี้สมัครใจ หรือว่าครูให้ทำ
 เอยง สมัครใจ เจ้า
 อรุณี ทำไม ชอบหรือคะ
 เอยง ชอบ เจ้า
 อรุณี ทำยากไหม
 เอยง ยาก เจ้า
 อรุณี พอใจฝีมือตัวเองหรือเปล่าคะ
 เอยง พอใจ เจ้า
 อรุณี ได้รายได้เท่าไรคะ วันหนึ่ง
 เอยง วันละ ๕๐ บาท
 อรุณี พอไหมคะ
 เอยง พอใจ เจ้า
 อรุณี มีรายได้ อย่างอื่น ๆ ไหม
 เอยง ไม่มี
 อรุณี ที่บ้านทำอะไร
 เอยง ทำไร่ ทำนา เจ้า
 อรุณี แล้วมีพี่น้องมาร่วมในโครงการนี้ไหม
 เอยง ปมี เจ้า
 อรุณี มีน้องคนเดียว
 เอยง เจ้า

อรุณี

เอียง

อรุณี

เอียง

อรุณี

เอียง

อรุณี

เอียง

อรุณี

เอียง

อรุณี

เอียง

อรุณี

เอียง

บรรยาย (อรุณี)

แล้วรายได้ก็นำไปทำอะไรคะ

ให้พ่อให้แม่

เพื่อน ๆ มาทำที่นี้กันเยอะไหม

เยอะ เจ้า

แล้วมีไปทำที่อื่นบ้างไหม

มี เจ้า

เขาไปทำที่ไหนคะ

กรุงเทพฯ เจ้า

เยอะไหมคะ

บ่อยะ เจ้า

เขาไปทำงานอะไรทราบไหมคะ

ทำงานบ้าน เจ้า

แล้วน้องอยากไปทำงานกรุงเทพฯ ไหม

บ่อยากไป เจ้า

ท่านผู้ฟังจะเห็นได้ว่า การสร้างอาชีพให้แก่ราษฎรตามโครงการศิลปาชีพพิเศษนี้ นอกจากจะแก้ปัญหาความยากจนของราษฎรแล้ว ยังเป็นการสกัดกั้นแรงงานเด็กและสตรีในชนบทที่จะหลั่งไหลเข้าสู่เมือง อันทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาด้วย และโดยเฉพาะอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบดินเผา หรือเซรามิคที่บ้านแม่ต๋ำนี้ มีที่คาดว่าจะเติบโตเป็นอุตสาหกรรมที่จะสร้างรายได้และจะสร้างชื่อเสียงให้กับหมู่บ้านแห่งนี้ให้มากที่สุดทีเดียว เรามารับฟังทัศนะในเรื่องนี้จากท่านรองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม นายทำนุ วชิรนนท์ กันนะคะ

นายทำนุ

โครงการศิลปาชีพที่บ้านแม่ต๋ำนี้ นะครับ ก็เป็นโครงการในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อีกแห่งหนึ่งนะครับ ที่มุ่งประสงค์ที่จะให้ราษฎรในท้องที่สามารถทำงานอยู่ในท้องที่มีรายได้มากเพียงพอ หรือเสริมรายได้ในทุก ๆ สาขาอาชีพ สำหรับที่บ้านแม่ต๋ำนี้ก็มียาชีพหลาย ๆ ด้านด้วยกันนะครับ ด้านที่หนึ่ง ก็คือ คงเป็นด้านการเกษตร ด้านสอง ก็เป็นเรื่องของหัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน หลาย ๆ รูปแบบ เช่น การทอผ้า การทำเครื่องปั้นดินเผา การแกะสลักไม้ นะครับ และก็อีกหลาย ๆ อย่างด้วยกัน ที่ว่าเป็นรูปเป็นร่างที่สามารถเสริมรายได้ให้กับราษฎรในท้องถิ่น

มากอย่างหนึ่งก็คือ เครื่องปั้นดินเผา ที่หมู่บ้านแม่ตำน้ำขาวราษฎร ทำเครื่องปั้นดินเผาในรูปแบบที่ทันสมัยเป็นที่ชื่นชมของทุกคนที่ได้พบได้เห็น สามารถจำหน่ายได้ดี หรือว่า ทำแล้วไม่พอจำหน่าย นะครับ รูปแบบ และความสามารถ หรือคนในนี้ก็ได้รับการฝึกฝน จากโครงการหลวงหลาย ๆ หน่วยงานด้วยกันที่มาสนับสนุน แล้วก็ที่สำคัญก็คือช่างฝีมือหรือว่าวิทยากรจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เราก็มาช่วยสนับสนุนในเรื่องที่จะทำให้ฝีมือดีขึ้น นะครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรูปแบบ และคุณภาพ รวมไปถึงเรื่องของการตลาดด้วยนะครับที่เราสามารถทำได้ ความพยายามของหน่วยราชการก็คือว่าจะทำอย่างไรให้ทุกแห่งที่ทำงานหัตถกรรม อุตสาหกรรมนั้นะไปได้ด้วยดี ครับ เพราะฉะนั้นในหมู่บ้านแห่งนี้ตามโครงการของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็เป็นโครงการที่เราคิดว่าจะทำให้ชาวบ้านไม่จากท้องถิ่นไป แล้วก็มีการรายได้ที่ไม่น้อยหน้ากับคนในท้องถิ่นอื่นหรือในเมืองหลวงอย่างนี้นะครับ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ และก็ทุกคนทุกหน่วยงานน่าจะให้การสนับสนุนให้มากยิ่งขึ้นครับ

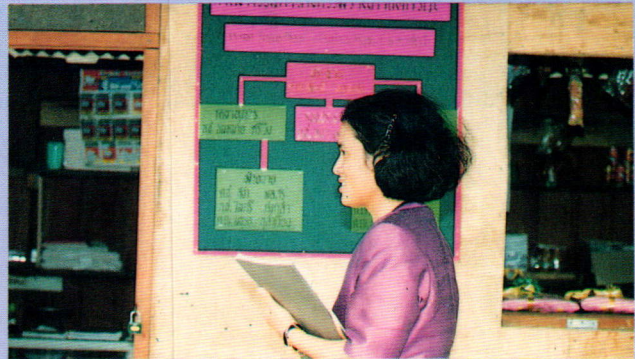
ในเรื่องของส่วนภูมิภาค หรือในเรื่องของท้องถิ่นที่ยังขาดแคลนหลายสิ่งหลายอย่าง โครงการของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ท่านทรงมีพระราชดำริและจัดตั้งขึ้นในหลาย ๆ แห่ง อย่างกับศูนย์ศิลปาชีพที่บ้านแม่ตำน้ำขาวนี้นะครับ ก็เป็นอีกลักษณะหนึ่ง ที่ท่านทรงพระกรุณาที่จะทำให้ราษฎรในท้องถิ่นนี้ไม่มีการเคลื่อนย้าย รักท้องถิ่น แล้วก็ทำให้มีการรายได้ทัดเทียมกับคนในกรุง หรือในจังหวัด หรือในเมืองใหญ่ ๆ ผมว่าสิ่งเหล่านี้เป็นพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นอย่างสูง แล้วก็ที่หน่วยงานต่าง ๆ ก็ควรที่จะมีส่วนร่วมของท่าน ในการที่จะทำใหราษฎรมีอาชีพ มีรายได้ รักท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นทางด้านไหนก็ตาม อย่างกับงานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เราก็นำเอาช่างฝีมือ เอาอุปกรณ์เครื่องจักรเครื่องมือเท่าที่จะเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น ๆ นะครับ อย่างกับหน่วยงานนี้นะครับ เครื่องปั้นดินเผาก็เป็นจุดเด่น เพราะชาวบ้านสามารถที่จะแสดงถึงฝีมือ ถึงความสามารถของเขาได้อย่างดี นะครับ ด้วยระยะเวลาเพียงสั้น ๆ นะครับ เพียง

เดือนหนึ่ง หรือสองเดือน หรือสามเดือน เขาสามารถที่จะวาดภาพแสดงถึงชีวิตท้องถิ่นลงไปบนเครื่องปั้นดินเผา ได้อย่างดี สวยงาม ใครเห็นใครก็ชอบ นะครับ นับว่าเราสามารถที่จะดึงเอาความสามารถของชาวบ้านออกมาเป็นสินค้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าสูง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เราคิดว่าควรสนับสนุนก็จะทำให้เป็นการเสริมบารมีของสมเด็จพระเจ้า การรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ครับ ในโอกาสที่ท่านจะเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ก็เชิญชวนทุกคนที่จะมีส่วนร่วมที่จะช่วยกันได้ ก็ช่วยกันให้เต็มไม้เต็มมือครับ

● ทรงสาธิตวิธีปรุงอาหารในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการอาหารกลางวัน
ตามพระราชดำริ โรงเรียน ดชด. บ้านสำนักเกาะ ตำบลเขาแดง อำเภอสบไชย จังหวัดสงขลา

● สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จทอดพระเนตร โครงการส่งเสริมสหกรณ์
ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

● สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จพระราชดำเนินทรงปล่อยพันธุ์เต่าทะเล

โครงการส่งเสริมสหกรณ์โรงเรียน สำรวจตระเวนขายแคนตามพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายเสงี่ยม มาหมื่นไวย อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ ปัญหาความยากจนของเกษตรกรในชนบทห่างไกลทางคมนาคม นับว่าเป็นปัญหาสำคัญเรื่องหนึ่งที่รัฐบาลได้พยายามแก้ไขอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และวิธีการแก้ไขประการหนึ่งที่สามารถดำเนินการอย่างได้ผล นอกเหนือจากการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและรายได้ คือ การสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เพิ่มราคาผลผลิต โดยการร่วมกันวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ร่วมกันซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพและราคาประหยัด ร่วมกันขายผลผลิตเพื่อให้ได้ราคาดี นอกจากนี้ สหกรณ์ยังสามารถช่วยเหลือสังคมโดยนำผลประโยชน์ของสหกรณ์มาใช้พัฒนาสังคม และยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้นด้วย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยในเรื่องการสหกรณ์ และทรงเข้ามามีส่วนร่วมในงานสหกรณ์ด้วย ตามคำบอกเล่าของท่านอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ คุณเสงี่ยม

นายเสงี่ยม

มาหมื่นไวย ที่ได้เล่าว่า

สำหรับในส่วนที่พระองค์เข้ามาเกี่ยวข้องกับสหกรณ์โดยตรง ก็คือ พระองค์ทรงเป็นสมาชิกของร้านสหกรณ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด สมาชิกของร้านสหกรณ์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำกัด และของสหกรณ์ออมทรัพย์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำกัด ซึ่งการเป็นสมาชิกของสหกรณ์ทั้ง ๓ แห่งนี้ พระองค์ทรงปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์เหมือนกับสมาชิกทั่ว ๆ ไป มีการทำใบสมัคร มีการถือหุ้นและใช้บริการของสหกรณ์ เช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่น ๆ มิได้มีสิทธิพิเศษเหนือผู้อื่น ซึ่งเรื่องนี้เป็น การพิสูจน์ให้เห็นถึงหลักสหกรณ์อย่างหนึ่งคือ สมาชิกทุกคน จะมีความเสมอภาคเท่ากันหมด สำหรับในส่วนที่พระองค์ให้ความสำคัญ พระทัยและติดตามงานของสหกรณ์มีหลายเรื่องด้วยกัน ผมจะเล่าในส่วนที่อยู่ในช่วงปี ๒๕๓๒ เป็นต้นมาว่า ขบวนการสหกรณ์ ได้พระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อย่างหาที่สุดมิได้ พระองค์ทรงให้ความสำคัญ สนพระทัย ในกิจกรรมที่ขบวนการสหกรณ์จัดขึ้นเป็นอย่างมาก ดังเช่นได้เสด็จ เป็นองค์ประธานในพิธีเททองหล่อหล่อพระรูปพระบิดาแห่งวงการสหกรณ์ไทย คือพระราชวรรังสรรค์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๓๓ และยังคงเสด็จ เป็นองค์ประธานในพิธีเปิดพระอนุสาวรีย์ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๔ อีกด้วย และที่ยังความปลาบปลื้มมาสู่มวลสมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ ก็คือ พระองค์เสด็จ เป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสำนักงานสหกรณ์วัดจันทร์ จำกัด ที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นสหกรณ์ แห่งแรกที่ตั้งขึ้นในประเทศเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๕ ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดพิษณุโลก แปลกใจและโจษขานกันอย่างมากว่า สหกรณ์มีความสำคัญขนาดไหน พระองค์จึงต้องเสด็จ มาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดด้วยพระองค์เอง ครับ...เรื่องนี้ ถ้าหากผู้ที่อยู่ในขบวนการสหกรณ์ยอม เข้าใจดีว่า สหกรณ์วัดจันทร์นั้นมีความสำคัญต่อขบวนการสหกรณ์ เป็นอย่างมาก เพราะเป็นสหกรณ์แรกที่พระราชวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ทรงจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย ความเจริญก้าวหน้าของสหกรณ์วัดจันทร์ จึงมีเพียงแสดงถึงความเจริญก้าวหน้าเฉพาะ

ของสหกรณ์วัดจันทร์เท่านั้น แต่คงจะมีผลแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยด้วย ดังนั้นในความเห็นของผมจึงเห็นว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คงจะเห็นถึงความสำคัญในจุดนี้ จึงได้ทรงพระกรุณาเสด็จ มาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสำนักงานสหกรณ์วัดจันทร์ด้วยพระองค์เอง ในโอกาสเดียวกันนั้น พระองค์ยังได้ทรงมีพระราชดำรัสกับผู้แทนสมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศที่ไปเฝ้าอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดนี้คงจะจารึกและจดจำในจิตใจของสมาชิกทุกคนอย่างไม่มีวันลืมเลยครับ

ปราณี

ในความเห็นของท่านอธิบดี ท่านคิดว่าทำไมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงให้ความสำคัญพระทัยในงานสหกรณ์ดังที่ท่านกล่าวมาแล้วนั้นคะ

นายเสงี่ยม

ผมคิดว่า คงจะเป็นเพราะสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เคยเสด็จ ตามสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปติดตามโครงการตามพระราชประสงค์และพระราชดำริต่าง ๆ บ่อยครั้ง ทรงเห็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยวิธีการสหกรณ์ พระองค์จึงทรงสนพระทัยและศึกษาในเรื่องสหกรณ์มากขึ้น และคงจะทรงเห็นว่าวิธีการสหกรณ์มีส่วนที่จะช่วยในการพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างมาก ซึ่งเรื่องนี้ผมคิดว่าสามารถมองเห็นได้จากการที่พระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมกับ กรมตำรวจจัดทำโครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนขึ้น ทั้งนี้โดยที่พระองค์ทรงเล็งเห็นว่า เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดารนี้จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในการที่จะพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า จึงขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์เข้าไปสอนและอบรมเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ให้แก่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ โดยวิธีการสอนนั้น พระองค์ได้ทรงเน้นให้สอนให้เรียนรู้จากการปฏิบัติ ซึ่งโครงการนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตำรวจกำลังเร่งดำเนินการอยู่ครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (ปราณี)

จากความสนพระทัยและทรงเห็นว่า วิธีการสหกรณ์จะช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดารได้ จึงทรงมีพระราชดำริ

ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตำรวจ จัดทำ โครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ขึ้น ซึ่งท่านอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ จะเล่าให้ฟังในรายละเอียดของโครงการว่า

นายเสีี่ยม

สำหรับความเป็นมาคือเป็นพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีพระราชประสงค์จะให้เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการสหกรณ์ เพื่อจะได้นำเอาวิธีการสหกรณ์ไปใช้พัฒนาหมู่บ้านของตนเมื่อโตขึ้น ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของโครงการนี้ก็คือ จะส่งเสริมความรู้เรื่องเกี่ยวกับวิธีการสหกรณ์แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือ ความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย รวมทั้งเพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กนักเรียน ทั้งนี้ได้เริ่มทดลองดำเนินการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ๒๕๓๕ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดปราจีนบุรี กาญจนบุรี อุบลราชธานี ราชบุรี เชียงราย สตูล และจังหวัดตรัง จำนวน ๗ โรงเรียน เพื่อเป็นการนำร่องก่อน แล้วจะขยายผลต่อไปให้ครบทุกโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมตำรวจ ซึ่งมีอยู่จำนวนประมาณ ๑๖๘ โรงเรียน ใน ๓๕ จังหวัด ตามโครงการนี้ จะได้จัดสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน จัดตั้งกลุ่มกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียน มีคณะกรรมการซึ่งเลือกตั้งจากเด็กนักเรียนเป็นผู้บริหารงานของกลุ่ม โดยมีครูและผู้ปกครองให้ความร่วมมือแนะนำ กลุ่มกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียนนี้จะดำเนินงานเช่นเดียวกับสหกรณ์ทุกอย่าง ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติไปด้วย เช่น กิจกรรมการรวมกันซื้อและการรวมกันขาย โดยสหกรณ์จะได้จัดหาสินค้าอุปโภคมาจำหน่ายและขายผลิตผลผลิตภัณฑ์ ที่สมาชิกผลิตได้ในรายคาบไตรมาส ซึ่งจะเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้สมาชิกและชุมชน เพราะบุคคลภายในชุมชนนั้นก็สามารถซื้อของจากร้านสหกรณ์นี้ได้ นอกจากนี้ เด็กนักเรียนยังสามารถกู้เงินจากสหกรณ์ไปลงทุนเพื่อการผลิต ซึ่งจะเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักการช่วยตนเอง และรู้จักการประกอบอาชีพในลักษณะที่ถูกต้องอีกด้วยครับ

ปราชญ์

เริ่มแรกที่เข้าไปให้การส่งเสริมเรื่องการสหกรณ์ในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน ทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีวิธีการสอนให้นักเรียนเหล่านั้นได้รู้จักวิธีการสหกรณ์ มีขั้นตอนอย่างไรบ้างคะ

นายเสงี่ยม

เริ่มแรกนี่ ก็จะมีการฝึกอบรมการสอนวิชาการสหกรณ์แก่ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้ง ๑๖๘ โรงเรียน เป็นจำนวน ๑๖๘ คน ขึ้นต่อไปนี้จะจัดประชุมและนิเทศโครงการแก่นักเรียนในโครงการทั้ง ๑๖๘ โรงเรียน ขั้นตอนที่สาม คือการจัดทำแผนการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และจัดทำคู่มือการจัดสอนสหกรณ์ให้นักเรียนโดยมอบให้ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้ง ๑๖๘ คนนำไปเป็นเครื่องมือในการสอน และขั้นตอนที่สี่คือ สหกรณ์จังหวัดและสหกรณ์อำเภอในพื้นที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ทั้ง ๓๕ จังหวัด หรือ ๑๖๘ โรงเรียนนั้นนะครับ ก็จะไปดำเนินการประสานงานกับโรงเรียน ประชุมนักเรียน ให้การศึกษาเรื่องหลักการสหกรณ์ วิธีการสหกรณ์และอุดมการณ์สหกรณ์ ระเบียบข้อบังคับและแนวทางปฏิบัติตามความเหมาะสมแก่นักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ ในโรงเรียนต่าง ๆ ในโครงการก็ได้เริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ผมเรียนให้ทราบแล้วนะครับ คือในปัจจุบันนี้ทั้ง ๑๖๘ โรงเรียนก็ได้ดำเนินการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียนไปแล้ว เริ่มดำเนินการสหกรณ์ในโรงเรียนควบคู่ไปกับการสอน ก็ได้แก่ กิจกรรมร้านค้า กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมการศึกษาก็คือ จัดให้มีเอกสารโปสเตอร์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการสหกรณ์ครับ

ปราชญ์

นอกจากการดำเนินงานสหกรณ์ที่ท่านอธิบดีได้กล่าวไปแล้วนั้น ในอนาคตต่อไปจะมีการพัฒนา หรือว่าจะมีการเพิ่มกิจกรรมอะไรในโครงการนี้อีกบ้างมั๊ยคะ

นายเสงี่ยม

งานที่กรมส่งเสริมสหกรณ์จะทำต่อไปในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนก็คือ ประการแรก จะทำการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้ครบทั้ง ๑๖๘ โรงเรียนดังที่ผมเรียนให้ทราบแล้ว ประการที่สอง ก็จะส่งเสริมให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในโครงการปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ เช่น กิจกรรมร้านค้าสหกรณ์ในโรงเรียนซึ่งเราได้ตั้งมาเป็นส่วนใหญ่แล้ว กิจกรรมด้านการเกษตรและมูลสหกรณ์หรือเรื่องราวของสหกรณ์ต่าง ๆ คือ

เพลงกัน

บรรยาย (ปราณี)

นายเสงี่ยม

เอาให้ครบทั้ง ๑๖๘ โรงเรียนเลยครับ กิจกรรมที่สาม จะเผยแพร่วิธีการสหกรณ์ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ที่ตำรวจตระเวนชายแดนอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนหรือประชาชนที่อยู่ใกล้ ๆ บริเวณโรงเรียน นอกจากนั้นจะให้การสนับสนุนการจัดตั้งสหกรณ์ในพื้นที่ของตำรวจตระเวนชายแดนทั้ง ๓๕ จังหวัด

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

หลังจากที่ได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามขั้นตอนต่าง ๆ และการเพิ่มกิจกรรมในอนาคตด้วยนั้น ใครจะได้รับประโยชน์จากโครงการนี้นักน้อยแค่ไหน คุณเสงี่ยม มาหมื่นไวย ได้ชี้แจงดังนี้

ผมเห็นว่า ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะครบ มีอย่างมหาศาลเลยครับ เพราะเราจะเริ่มงานสหกรณ์ตั้งแต่เด็กนักเรียน ทั้งนี้จากอดีตที่ผ่านมา เราเริ่มจากผู้ใหญ่ ซึ่งผลก็คงไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยเหมือนที่เริ่มจากเด็ก เหมือนที่เริ่มปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ นะครับ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้ก็คือ จะทำให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนในถิ่นทุรกันดารสามารถนำเอาวิธีการสหกรณ์มาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ และจะไปสู่การส่งเสริมให้มีการตั้งสหกรณ์ในชุมชนในละแวกใกล้เคียง เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ปลูกฝังนิสัยขยันขันแข็ง การประหยัด รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่เด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ ยังจะส่งเสริมให้เยาวชน เด็กนักเรียนที่เราสอนวิชาสหกรณ์ให้แก่เขา รักถิ่นฐานที่อยู่ เห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพ การเกษตร และเตรียมพร้อมที่จะเป็นเกษตรกรที่ดีต่อไปในอนาคต ช่วยลดอัตราการอพยพทั้งถิ่นฐานเข้าไปทำงานในเมืองใหม่ ๆ อีกด้วย โครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีนี้ ผมเห็นว่า เป็นโครงการหนึ่งที่จะนำเอาหลักการ วิธีการสหกรณ์มาใช้บรรเทาปัญหาความยากจนแก่ชุมชนในท้องถิ่นทุรกันดาร และห่างไกลคมนาคม ซึ่งถ้าทุกฝ่ายได้ให้ความร่วมมือ สามัคคีกันช่วยเหลือกันในการรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ อันเป็นองค์กรของประชาชนแล้ว ก็จะสามารถทำให้สหกรณ์มีความเข้มแข็ง

สามารถช่วยเหลือผู้มีความเดือดร้อนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง สมดังเจตนารมณ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม-ราชกุมารี ที่ทรงต้องการให้ประชาชนคนไทยทุกคนมีความอยู่ดีกินดี มีความสันติสุข อันจะส่งผลไปถึงการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าสืบไปด้วยครับ

ปราชญ์

นับจากที่พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตำรวจได้ร่วมกันจัดทำโครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนขึ้นมา พระองค์ได้เคยทรงติดตามผลการดำเนินงาน หรือว่าไปเยี่ยมเยียนโครงการ รวมทั้งพระราชทานคำแนะนำเพิ่มเติมบ้างมั๊ยคะ

นายเสงี่ยม

พระองค์ท่านทรงติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ไปดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไม่ว่าจะเป็นงานของกรมตำรวจ งานของกรมอาชีวศึกษา งานของกรมการฝึกหัดครู หรืองานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือ กรมส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานด้านสหกรณ์นี้ เท่าที่ผมเคยไปรับเสด็จ และไปกราบบังคมทูลชี้แจงผลการปฏิบัติงาน พระองค์ได้เคยเสด็จ ไปที่จังหวัดอุบลราชธานี เสด็จพระราชดำเนินไปที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน ๒-๓ พื้นที่ซึ่งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ทั้งนั้นนะครับ นอกจากจังหวัดอุบลราชธานีแล้วก็มีจังหวัดอุดรธานี จังหวัดตาก และจังหวัดตรัง และเมื่อเร็ว ๆ นี้ได้เสด็จ ไปทรงตรวจเยี่ยมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง ในการเสด็จ ไปทรงตรวจเยี่ยมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ พระองค์จะทรงสนพระทัยในงานสหกรณ์ ได้ทรงซักถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผมด้วย และทรงซักถามเด็กนักเรียนซึ่งเราฝึกเขาให้เป็นคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ เด็กก็ตอบคำถามเป็นที่พอพระทัยอย่างมาก

ปราชญ์

ท่านอธิบดีคะ โครงการนี้จะไม่เกิดขึ้น และส่งผลประโยชน์ แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอย่างแน่นอน ถ้าไม่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระองค์ท่านมั๊ยคะ

นายเสงี่ยม

ความจริงในเรื่องของการสหกรณ์ในโรงเรียนนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ดำเนินการอยู่แล้วตั้งแต่โรงเรียนประถมศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย และกรมส่งเสริมสหกรณ์

ก็มีบทบาทในการเข้าไปช่วยเหลือ แต่เรายังไม่ลงไปถึงโรงเรียน
ในถิ่นทุรกันดาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร แม้แต่กระทรวงศึกษาธิการเองก็ยังไม่ได้ลงไป
ผมก็เห็นด้วยว่า ถ้าหากว่าพระองค์ท่านไม่ทรงริเริ่มโครงการนี้
ขึ้นมา ทางกรมส่งเสริมสหกรณ์เองก็คงยังนึกไม่ถึง ผมเห็นว่าเป็น
พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์อย่างใหญ่หลวงที่ทรงห่วงใย และ
เล็งเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนของชาติในพื้นที่ทุรกันดาร
ที่จะได้มีโอกาสเรียนรู้ในเรื่องของสหกรณ์ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วย
เหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กเหล่านั้นได้รู้จัก
พัฒนาตนเอง พัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเขาจะได้ช่วยพัฒนาประเทศใน
เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นครับ นี่นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระองค์เป็นอย่างมาก

เพลงสั้น

บรรยาย (ปราณี)

เพลง “สยามบรมราชกุมารี”

ท่านผู้ฟังคะ โครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดน ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตำรวจ ได้ร่วมกัน
จัดทำขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงตระหนักว่า เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น
ทุรกันดารเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาพื้นที่ และชุมชน
ให้เจริญก้าวหน้า หลักการและวิธีการสหกรณ์จึงควรเริ่มจากโรงเรียน
ก่อน จึงเผยแพร่ไปสู่ประชาชนในพื้นที่ตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่ง
จะทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจระหว่างเด็ก เยาวชน
ครู ผู้ปกครองในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการรวม
กลุ่มกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาสังคม และยกระดับ
มาตรฐานความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นนะคะ

พระราชดำริเพื่อชีวิตของเด็กไทย ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดีกรมสามัญศึกษา

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

ไต่เต้า

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระราชทานเป็นประมุขของประชาชน เป็นหนึ่งในหลาย ๆ บทเพลง ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยะด้านหนึ่งของพระองค์ ที่ประชาชนชาวไทยได้ประจักษ์กันแล้วเป็นอย่างดี ในพระปรีชาสามารถของพระองค์อีกหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งความห่วงใยที่พระองค์ทรงมีต่อประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่าโดยถ้วนทั่ว ซึ่งจะเห็นได้จากพระราชกรณียกิจและพระราชดำริ ที่ส่งผลให้เกิดโครงการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนคนไทย และเพื่อความสงบสุขมั่นคงของประเทศไทย

เพลงสั้น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้เริ่มดำเนินการในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ปัจจุบันนี้ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เป็นที่รู้จักกันดี และเป็นตัวอย่างนำไปดำเนินการในโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ส่งผลให้นักเรียนอิ่มท้อง สมองแจ่มใส สุขภาพก็แข็งแรงสมบูรณ์ด้วย นับว่าเป็นโครงการที่ช่วยเด็กนักเรียนไทยให้มีชีวิตที่สดใสขึ้น

เพลงสั้น

เพลง ตำรวจตระเวนชายแดน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นอีกพระราชดำรินึ่งของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะทรงช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งอยู่ในชนบทที่ห่างไกลและทุรกันดารทั่วประเทศ ให้มีสุขภาพและคุณภาพทางการศึกษาที่ดี พร้อมทั้งจะเสริมสร้างสติปัญญาเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อภูมิลำเนา สังคม และประเทศชาติต่อไป

บรรยาย (พัชรินทร์)

นอกจากจะทรงเป็นห่วงและเอาพระทัยใส่ต่อนักเรียนปกติทั่วไป ซึ่งทรงมีพระราชดำริเพื่อพวกเขาเหล่านั้นแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาและเด็กพิการทุกประเภทอีกด้วย พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมโรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนสอนคนหูหนวก และโรงเรียนสอนคนปัญญาอ่อน ซึ่งแต่ละครั้งได้พระราชทานพระราชทรัพย์และสิ่งของ เพื่อช่วยเหลือ และยังทรงให้จัดโครงการต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อเด็ก ๆ เหล่านั้นเป็นอย่างดี ดังคำบอกเล่าของ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดีกรมสามัญศึกษา ที่ว่า

ดร.โกวิท

พระองค์ทรงสนใจมากในเรื่องเด็กที่ด้อยโอกาส พยายามที่จะให้เราดูแลให้ทั่วถึง โดยเฉพาะเด็กพิการซึ่งมีหลายประเภท ตั้งแต่หูหนวก ตาบอด เด็กปัญญาอ่อน ต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ทรงดูแลและก็เยี่ยมเยียน ทั้งเด็กทั้งครูอาจารย์เลย ที่ทรงเยี่ยมเยียนนี้ก็เป็นกำลังใจต่อครูโดยเฉพาะ เพราะครูที่อยู่กับเด็กปัญญาอ่อนก็ดี เด็กหูหนวกตาบอดทั้งหลายนี้ ก็อยู่ในสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่ค่อยจะแจ่มใส เพราะฉะนั้นการที่พระองค์ท่านเสด็จ เยี่ยมเยียนเป็นประจำนี้ ก็ทำให้ครูอาจารย์มีขวัญกำลังใจ และก็ภาคภูมิใจที่ได้ทำงานส่วนนี้ นอกจากว่าจะเยี่ยมเยียนในฐานะให้ขวัญและกำลังใจต่อครูอาจารย์ต่อนักเรียนแล้ว ก็ได้ช่วยหลายเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องของวิชาความรู้ต่าง ๆ แนวคิดนี้ เรื่องห้องสมุด เรื่องการทำโรงเรียนให้ร่มรื่นแจ่มใสอย่างโรงเรียนคนหูหนวกนี้ตาก็คือ เพราะฉะนั้น พระองค์ท่านก็จะดูแลให้ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ดี เพราะเด็กเห็นด้วยตา อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สดใส โรงเรียนคนตาบอดนี้

พระองค์ท่านแนะนำให้จัดห้องสมุดคนตาบอด แล้วก็เด็กที่ยากจน โดยเฉพาะเด็กที่เป็นชาวเขาต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ไปช่วยโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน แล้วก็ให้ทุนแก่นักเรียนดีที่อยู่ชายแดนต่าง ๆ นี้ ให้เข้าเรียนในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ให้ทุน

พัชรินทร์

ก็เป็นทีที่ทราบกันดีนะคะว่า ทุกครั้งที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินไปในท้องที่ต่าง ๆ นะคะ ที่มีโรงเรียนซึ่งทางตำรวจตระเวนชายแดนรับผิดชอบร่วมกับกรมสามัญศึกษา พระองค์ก็ทรงตรวจเยี่ยม จะมีคำแนะนำหรือว่าทรงพระราชทานพระราชดำริอะไรเพิ่มเติมบ้างหรือเปล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การเรียน หรือว่าเรื่องของการศึกษาของเด็กล่ะคะ

ดร.โกวิท

กระผมก็พยายามอ่านแนวคิดตามพระราชดำริ ผมรู้สึกว่ พระองค์ท่านก็อยากให้เราทำอะไรเรียบ ๆ ง่าย ๆ ไม่ต้องลงทุนมาก ทำนองนี้ แล้วก็คล้าย ๆ ว่าเด็กยากจนก็ควรจะมีสิทธิ์ที่จะได้ชื่นชม มีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองมี อะไรอย่างนี้ เช่นโรงเรียนก็ไม่เน้นเอาตึกใหญ่ตึกเล็ก แต่เน้นเรื่องความสะอาด แข่งกันที่ความสะอาด แข่งกันที่ความร่มรื่น แข่งกันที่ความเรียบง่าย การเรียนการสอน ก็ไม่จำเป็นต้องอุปกรณ์แพง แต่อยู่ที่ว่าทำเองจริงหรือเปล่า อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะฉะนั้นพวกครูก็เข้าใจ อันนี้ก็เป็นที่ยืนยันความเชื่อต่าง ๆ แล้วก็ที่พวกเราปลื้มปิติกันมาก เรื่องทุนของนักเรียนนี้ พระองค์ท่านทรงให้เองเลย แล้วก็การรายงานนี้ก็รายงานมาถึงระดับจังหวัด ส่วนรายงานถึงพระองค์ท่านก็เฉพาะเป็นครั้งคราว ว่าเด็กที่พระองค์ท่านทรงให้ทุนนี้ การเรียนการดำเนินชีวิตเป็นอย่างไร ถ้าไม่มีเรื่องอะไร คือปกติ เราก็มักไม่รายงานถึงพระองค์ท่าน แต่ว่าพระองค์ท่านทรงส่งเสริมเรื่องทุนมาก จนเป็นเหตุให้กรมสามัญศึกษานี้ตั้งเป้าหมายกันไว้ว่า เราจะรณรงค์ให้ได้ทุนของนักเรียนทั่วประเทศนี้ให้ได้ร้อยละ ๕ ของนักเรียนทั้งหมด เพราะเข้าใจว่าจะช่วยเด็กยากจนได้มาก คือขณะนี้เรามีโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อยู่ประมาณ ๓๐ แห่งทั่วประเทศ และก็มีการดูแลเด็กพิการหูหนวก ตาบอด โรงเรียนเด็กปัญญาอ่อนทั้งหลายเหล่านี้ พระองค์ท่านไปไหนก็ไปแวะเยี่ยม ก็ทำให้พวกเราทั้งหมดตื่นตัว ผู้บริหารก็จำเป็นต้องไปดู เพราะรู้ว่าพระองค์ท่านไปเรื่อย ๆ ครูอาจารย์ก็ตื่นตัว รู้ว่าตัวเองทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ที่สำคัญต่อบ้าน

เมือง ต่อมนุษยชาติ เพราะฉะนั้น ที่พระองค์ทรงเยี่ยมเยียนโรงเรียนต่าง ๆ นี้ ก็ทำให้พวกเรามีความรู้สึก ว่า พระองค์ท่านอยู่สูงขนาดนั้น เปรียบเหมือนฟ้า พวกเราก็คงจะทำอะไรเหยาะ ๆ แหยะ ๆ ไม่ได้ อันนี้ก็เป็นปณิธานของพวกเรา คิดว่าพระบารมีของพระองค์ ก็ทำให้เราทำงานกันไม่กลัวเหนื่อย เราก็พยายามยึดตามแนวพระราชดำริของพระองค์ คือเรา นอกจากจะดูแลเด็กที่มีฐานะ เศรษฐกิจและสังคมดี หรือปานกลางทั่ว ๆ ไปทุกคนแล้วนี้ เราจะต้องมุ่งเน้นดูแลเด็กที่ด้อยโอกาส ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้มากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น ผมคิดว่า ทั้งหลายทั้งปวงนี้ ส่วนหนึ่งก็ได้อาจมาจากแนวคิดที่เราได้มีโอกาสถวายได้เบื้องยุคลบาทของพระองค์ท่าน ที่ได้ดูแลพวกเราและก็เห็นพระราชกรณียกิจต่าง ๆ แล้วก็พยายามแปลแล้วก็พยายามทำเพื่อให้งานนี้เป็นปึกแผ่น เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ต่อประเทศชาติ ต่อเยาวชนครับ

เพลงสั้น

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลง คำรวจตระเวนชายแดน (บรรเลง)

เป็นที่ทราบกันดีว่า การศึกษาช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพ แต่สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การที่มีสุขภาพแข็งแรง และมีความพร้อมที่จะศึกษาหาความรู้ต่อไป ซึ่งจะต้องเริ่มตั้งแต่เล็ก ๆ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากพระราชดำริที่ให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามท้องที่ต่าง ๆ และจากการที่ทรงพบเห็นปัญหาการขาดสารอาหารของเด็กวัยก่อนเรียน จึงทรงมีพระราชดำริ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้ดำเนินการผลิตอาหารเพื่อโภชนาการ เพื่อขจัดปัญหาการขาดสารอาหารอย่างได้ผลอีกด้วย

เพลงสั้น

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลง คำรวจตระเวนชายแดน (บรรเลง)

การขาดสารไอโอดีนยังมีอยู่ทั่วไปในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งพบว่า ในเด็กวัยเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการขาดสารไอโอดีนนี้ มีสติปัญญาและความสามารถในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ต่ำกว่าเด็กในพื้นที่ที่มีสารไอโอดีนเพียงพอ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในเรื่องนี้ จึงทรงมีพระราชดำริที่จะช่วยเสริมการควบคุม ไม่ให้ปัญหาการขาดสารไอโอดีนในคนไทย โดยเฉพาะเด็ก ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยทรงให้จัดทำโครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนขึ้นในโรงเรียนต่าง ๆ

ซึ่งเริ่มจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้เด็ก ๆ และ
ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ปลอดภัยจากโรคขาดสารไอโอดีนโดย
ทั่วกัน อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด

เพลงสั้น

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลง ตำรวจตระเวนชายแดน (บรรเลง)

ท่านผู้ฟังคะ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงส่วนน้อยนิด ใน
พระมหากรุณาธิคุณ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม-
ราชกุมารี ที่ทรงมีต่อประชาชนชาวไทย ในการที่ทรงมีพระราช-
ดำริจนเกิดเป็นโครงการต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย จนสุดท้ายจะบรรยาย
ได้ถ้วนทั่ว ซึ่งพระราชดำริที่ทรงพระราชทานให้นั้น ก็เพื่อคุณภาพ
ชีวิตของเด็กไทย เพื่อประโยชน์สุขทั้งกายและใจ ของประชาชน
ชาวไทย และประเทศชาติ นั้นเอง

พระรัตนกวีศรีสยาม

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์

ไต่เต้า

บรรยาย (อรุณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

แม้ว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงมีพระราชภารกิจเพื่อบ้านเมือง และประชาชนมากมายจนแทบจะไม่มีเวลาส่วนพระองค์ แต่ก็ยังทรงพระราชนิพนธ์ผลงานทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ออกมาสู่สายตาของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ผลงานพระราชนิพนธ์ของพระองค์นั้นก็เป็นที่ประจักษ์แจ้งอย่างมีต้องมีที่สงสัยเลยว่า ทรงเป็นพระรัตนกวีร่วมสมัยแห่งปัจจุบันกาลโดยแท้ พระอัจฉริยภาพในด้านการประพันธ์ของสมเด็จพระบรมราชกุมารีนั้น ฉายแววมมาตั้งแต่ครั้งทรงศึกษาอยู่ที่โรงเรียนจิตรลดาแล้ว ทรงเริ่มบทพระนิพนธ์ต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ตั้งแต่เมื่อพระชนมายุได้เพียง ๑๒ พรรษา ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือร้อยกรอง “วรรณวลี” จัดจำหน่ายในงานปิดภาคของโรงเรียนจิตรลดา เพื่อหารายได้ทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลตลอดจนทรงพระราชนิพนธ์เรื่องอื่น ๆ เช่น วรรณกรรมฝรั่งเศสในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ การวางรากฐานการศึกษาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จารึกปราสาทหินพนมวัน ศาสนากับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เจ้าครอกวัดโพธิ์ การตั้งกรมและเจ้าฟ้าในยุคแรกเป็นต้น วรรณกรรมร้อยกรองภาษาไทยก็ทรงพระนิพนธ์ไว้มาก่อนมาก เช่น บิดา อุษายกษัตริยานุสรณ์ เอาไม้มาประกอบปะกับเกลา พุทธศาสนาสุนัขคำโคลง ลอยกระทง คีนวันเพ็ญ แลจันทร์ ดอกบัว ชมทะเล ชายทะเลพทยา กลางพนา รักร้าง เสียดาย ยามจาก ลมหนาว ความฝัน ความรัก-ที่อาภัพ ภัยจากน้ำท่วม ปีบ-แก้ว ความฝันอันสูงสุด คำฉันท์ดุขมิ

สังเว และ กาพย์ขับไม้ ในพระราชพิธีขึ้นระวางสมโภชพระศรี-
นภรัฐราชกิริณี ฉันทดุษฎีสังเวสมโภชพระพุทธรูปมหามณีรัตน-
ปฎิมากร เป็นต้น นอกจากนั้นยังทรงพระนิพนธ์วรรณกรรมร้อย
กรองภาษาต่างประเทศอีกมากมาย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงโปรดการอ่านหนังสือ และทรงหนังสือ
มาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ จึงจะได้เชิญความบางตอนจากบทพระราชนิพนธ์
ฉันชอบภาษา ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์ไว้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒
ขณะทรงศึกษาในชั้นมัธยมปีที่ ๒ ทรงกล่าวถึงหนังสือว่า หนังสือ
เป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ต่าง ๆ นักปราชญ์ในสมัยโบราณ ได้ใช้หนังสือ
บันทึกความรู้และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ไว้เป็นสมบัติ
ตกทอดมาถึงสมัยปัจจุบันเป็นอันมาก เช่น กฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์
และคณิตศาสตร์ เป็นต้น เพราะความรู้ของคนสมัยนั้น เกิดขึ้น
จากความสังเกตเขาเหล่านั้นได้สังเกตความเป็นไปของโลกและจด
ข้อความต่าง ๆ ในแง่ความคิดเห็นของเขาไว้ คนในสมัยต่อมาได้
อ่านข้อความเหล่านั้นและติดตามค้นคว้าต่อไปและเพิ่มเติม ทำให้
ความรู้ของมนุษย์กว้างขวางยิ่งขึ้น

นับว่าฉันเป็นผู้ที่มีโชคที่มีโอกาสศึกษาในสมัยที่มีหนังสือ
ซึ่งผู้แต่งได้แต่งไว้ เพื่อให้ผู้อื่นได้ค้นคว้าหาความรู้มากมาย

หนังสือนี้ มีมากมาย หลายชนิด นำดวงจิต เรืองริน ขึ้นสดใส
ให้ความรู้ สำเร้ง บันเทิงใจ ฉันจึงใฝ่ ใจสุมาน อ่านทุกวัน มีจิต
หลายอย่าง ต่างจำพวก ล้วนสะดวก ค้นได้ ให้สุขสันต์ วิชาการ
สรรมา สารพัน ชั่วชีวิต ฉันอ่านได้ ไม่เบื่อเลย

จะเห็นว่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงสนพระทัยหนักไปในด้านอักษรศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ทรง
สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียน
จิตรลดา โดยทรงสอบไล่ได้คะแนนเป็นที่ ๑ แผนกศิลปของประ-
เทศไทย เมื่อทรงเข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของชมรม
วรรณศิลป์และชมรมดนตรีไทยของสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย และในคณะอักษรศาสตร์เองนั้นทรงเป็นสมาชิกชมรม
ภาษาไทย ชมรมภาษาตะวันออก และชมรมประวัติศาสตร์ นอก
จากนี้ยังทรงเป็นกรรมการจัดหาเรื่องลงพิมพ์ในหนังสือ “อักษร

ศาสตร์วิจารณ์” ของชุมนุมวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ และยังทรงเป็นผู้แทนของคณะอักษรศาสตร์ แข่งขันกลอนสดระหว่างคณะในมหาวิทยาลัยได้รับรางวัลชนะเลิศมาแล้ว อาจกล่าวได้ว่าพระปรีชาสามารถทางด้านการประพันธ์ในสมเด็จพระเทพฯ นั้นเริ่มปรากฏเด่นชัดต่อสาธารณชน เมื่อทรงเข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อตตา หิ ถิธ ทุทโหม

ไดยินว่าตนแลฝึกได้ยาก

การฝึกอันยากนั้น	ฝึกฝน ตนนา
สอนพรา้แนะนาคณ	อื่นได้
บุคคลไม่เห็นตน	ทำผิด เลยนอ
เมื่อไม่เห็นผิดไซ้	ก็เว้นฝึกปรือ

อกุโกเรน ชินะ โกชิ

ฟังชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ

คนโกรธขาดสติยัง	โมโห
เอาชนะโดยโทโส	ตอบบ้าง
ต่างคนต่างพูดโย	ซึ่งโกรธ
ความโกรธมีเลิกร้าง	เพราะเกรี้ยวกราดกัน
ผู้ใดขบจิตด้วย	พมะ
สามารถเอาชนะ	โกรธได้
ผู้โกรธก็อาจละ	ความโกรธ
ที่เลิกโกรธนั้นไซ้	เพราะแพ้คุณธรรม

สาธุ โน สัปปุกั นาม อปิ ยาติสกีทิส

ขึ้นชื่อว่าศิลปินแม้เช่นได้เช่นหนึ่งก็ยังมีประโยชน์ให้สำเร็จ

ศิลปกรรมนำสุขพ้น	พรรณนา
เครื่องประกอบพิทยา	เพริศแพรว
รู้ศิลปสิ่งเดียวพา	เรื่องรุ่ง
ศิลปศึกษาแล้ว	เลิศล้ำมงคล

ในบรรดาพระราชนิพนธ์ทั้งหลายนั้น งานชิ้นที่สมเด็จพระเทพฯ ทรงรู้สึกภูมิใจมากเป็นพิเศษก็คือ “ฉันท์ดุขยิสังเวทยกล่อมช้าง” และฉันท์ที่อ่านในโอกาสฉลองพระนครครบ ๒๐๐ ปี ที่พระอุโบสถ

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฉันทดุษฎีสังเวย กล่อมช้างนั้น ต้องทรงแต่งถึงสองคราว และได้พระราชทานราชาธิบายว่า “เมื่อมีช้างเผือกปรากฏขึ้นมาก็ต้องแต่งเป็นครั้งที่สอง เป็นสิ่งที่ลำบากมากที่จะพยายามแต่งเรื่องแบบเดียวกันเป็นครั้งที่สอง ซึ่งจะต้องไม่เหมือนกับครั้งแรก แต่ต้องให้ถูกต้องตามหลักของการแต่งดุษฎีสังเวย ก็ยังเป็นการท้าทาย แต่ถ้าจะมีครั้งที่สาม ถ้าจะต้องขอลา เห็นถ้าจะแต่งไม่ไหว คงจะต้องให้คนอื่นแต่ง...”

สุดท้ายนี้ จะขอัญเชิญบางตอนของ “ฉันทดุษฎีสังเวยสมโภชน์พระพุทธรูปมหามณีรัตนปฏิมากรณ” และ “กาพย์ขับไม้สมโภชน์” ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพฯ มาอ่านเพื่อทอดพระเกียรติ เป็นเครื่องแสดงถึงพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพในเชิงอักษรศาสตร์ กวีนิพนธ์ ดังต่อไปนี้

อภิวาทอ้างสิทธิ์กฤษฎา	พระพุทธรูปมหา-
มณีรัตนปฏิมากรณ	
อันองค์เทเวศร์อดิศร	รังสฤษฎีบุร
บันดาลดลด้วยสวัสดิ	
ก่อเกิดคุณาบารมี	คู่ไทยธานี
อำนวยการสรพรพญญา	
จำเดิมพระบรมราชา	องค์ปฐมกษัตรา-
ธิราชเจ้าจักรีวงศ์	
เสด็จปราบดาภิเษกทรง	สถาปนานครม-
กลนามรัตนโกสินทร์	
สร้างพระราชวังบดินทร์	แล้วเสร็จตั้งจินตน์-
พร้อมอารามพระศรีรัตนชัชวาล	
อัญเชิญพระพุทธรูปประดิษฐาน	บุษบกพิมาน
พิสุทธิพิเศษไพบุลย์	
ประดิษฐ์เครื่องทรงจำรูญ	น้อมนำทำนูล
ประกอบเป็นสามฤดู	
เนาอุโบสถสถานตระการตรู	บรรเจิดเชิดชู
จิตรกรรมเชิงช่างเชี่ยวชาญ	
อันองค์พิมพ์พุทธพิชิตมาร	มลโสมกันดาร
พาชนพันทุกขบรรเทา	

อาจนำสำสัดบุรุษเนา	ในธรรมนำเขาวน
เอมอิมในกองกุศล	
ทรงคัมเขตขัณฑมณฑล	ด้นรื้อนผ่อนปรน
ปราศทุกข์ทำงบปีชา	
บันดลมัจฉมังสา	พืชพันธุ์ธัญญา
บังเกิดทั่วทั้งแผ่นดิน	
ทรงบริรักษ์ภูไน	ผู้ผ่านราช
นับเนื่องถ้วนเกล้ารัชกาล	
บริรักษ์ปวงนิกรบันดาล	บันเทิงเกษมศานต์
ประกอบแต่กิจอันควร	
ราชะประชาชักรชน	ตามแบบกระบวน
ให้รัฐพัฒนาธารง	
สบสิ่งสมบูรณ์ประสงค์	ด้วยฤทธิองค์
อุดมรัตน์พิมพ์อำไพ	

ที่จบลงนี้คือฉันทดุขฎิสังเวสมโภชนพระพุทธรณิรัตนปฎิมากรณ์
และต่อไปนี้คือตอนหนึ่งของกาพย์ขับไม้สมโภชน

สรวมชีพประณตเบื่อง	บทมัลย์	
ไพโรราชสมภาร	ผ่านแผ้ว	
ทรงราชยิงสุริยดาล	ดลโลก สว่างนา	
พระจอมจักรีที่เกล้า	เกริกแกล้วกฤษฏา	
อัญชลีบัวบาท	พระภูมิราช	รุ่งเรืองบุญญา
บริรักษ์ชาติ	บำรุงพระศาสน	อวยเอื้อประชา
ครองเศวตฉัตร	กรุงเทพทวาร	จิรัฏฐิติกาล
ทรงพระอนุสร	พระปฎิมากร	นิลรัตน์ชัชวาล
พาชนพันทุกข์	ครองธรรมนำสุข	โสธติสืบศานต์
พุทธคุณบันดาล	ดลมงคลการ	พันช้องผองภัย
ถึงสองร้อยปี	ชุกเขิญไพรี	ก็ผ่านพ้นไป
ด้วยอาณิสงส์	พิมพ์พุทธองค์	คัมแคว้นแดนไทย
จึงองค์ภูณัย	โปรดสมโภชชัย	พระพุทธรมณี
ถวายเป็นเครื่องสักการ	ประทีปมวลมัลย์	กำหนดพิธี
ให้ไกวบัดแหะว	อ่านฉันทเสนาะ	เวียนเทียนอวยศรี
เพื่อความสามัคคี	แก่ไทยชาติ	เกียรติกิจองค์

ท่านผู้ฟังคะ พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถด้านการ
ประพันธ์ในสมเด็จพระเทพฯ เป็นความภาคภูมิใจของชาวไทยทุกคน
และพร้อมใจกันยกย่องพระองค์ทรงเป็น พระรัตนกวีศรีสยาม แห่ง
ยุคปัจจุบันกาลโดยแท้

โครงการฝึกอาชีพเยาวชนพิการ ตามพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

รศ.ลำพอง บุญช่วย อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ดร.อรอนงค์ เย็นอุทก หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ ถ้าเอ่ยถึงคำว่า "การศึกษาพิเศษ" หลาย ๆ ท่าน คงจะไม่เคยได้ยิน หรือรู้จักกัน การศึกษาพิเศษก็คือ การศึกษา ที่จัดให้แก่เยาวชนและบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย รวมทั้งทางปัญญา ด้วย ซึ่งวิทยาลัยครูสวนดุสิต หรือสถาบันราชภัฏสวนดุสิตในปัจจุบัน ได้เริ่มเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาพิเศษนี้มา ตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ โดยเริ่มจากการสอนเด็กพิการทางหูในระดับก่อน วัยเรียนให้สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ และได้พัฒนาการสอน กับเด็กพิการประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้น จนได้รับการจัดตั้งเป็นภาควิชา การศึกษาพิเศษขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย และได้ผลิตครู สอนเด็กพิการสาขาต่าง ๆ ตลอดมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลามากกว่า ๒๐ ปีแล้ว

จากพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ทรงสนพระทัยเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ด้อย

โอกาสประเภทต่าง ๆ มาเป็นเวลานาน ดังจะเห็นได้จากการที่ทรงริเริ่มจัดทำโครงการพัฒนาผู้ด้อยโอกาสประเภทต่าง ๆ หลายโครงการด้วยกัน อาทิเช่น โครงการส่งเสริมสนับสนุนการเกษตรสมาชิกฟิการของมูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวก - ปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ เป็นต้น และการศึกษาพิเศษก็เป็นสิ่งที่อยู่ในความสนพระทัยของพระองค์ด้วยเช่นกัน โดยทรง มีพระราชดำริน่าจะเปิดหลักสูตรการฝึกอาชีพให้กับเยาวชนที่พิการ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง ไม่ต้องเป็นภาระของสังคม สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จึงได้สนองพระราชดำริด้วยการจัดทำโครงการฝึกอาชีพเยาวชนพิการขึ้น และเปิดสอนหลักสูตรนี้ตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันค่ะ เรามาฟังรายละเอียดของโครงการนี้จากท่านอธิการสถาบันราชภัฏสวนดุสิต คือ รศ.ลำพอง บุญช่วย ที่จะเล่าให้ฟังดังนี้ค่ะ

รศ.ลำพอง

อย่างที่เราทราบกันดีแล้วว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยในทุกอย่าง โดยเฉพาะเรื่องของคนด้อยโอกาสทุกประเภท รวมทั้งคนพิการด้วย พระองค์ท่านเคยเสด็จฯ โดยส่วนพระองค์มาทอดพระเนตรศูนย์เด็กพิการของเรา ศูนย์ดังกล่าวนี้ เราสอนเฉพาะเด็กเล็ก ๆ เพื่อเตรียมตัวไปเรียนในชั้นสูงต่อไป โดยมากจะสอนพื้นฐานเด็กอนุบาลเท่านั้นเอง คนที่หูหนวก หูตึง เราก็สอนตั้งแต่ ๓ ขวบครึ่งจนถึง ๖ ขวบ ดาบอดก็เช่นเดียวกัน ก็เริ่มตั้งแต่ ๒ ขวบจนถึง ๗ ขวบ ก็เป็นการเตรียมตัวว่าเขาจะไปเรียนต่อกับเด็กอื่น ๆ ที่ปกติได้มัย พระองค์เสด็จทอดพระเนตรงานดังกล่าวนี้หลายครั้ง พระองค์ก็ทรงมีพระราชดำริว่า เราน่าจะเปิดโครงการผู้ใหญ่ขึ้นบ้าง เราก็เลยนำพระราชดำริพระราชวินิจฉัยของพระองค์มาดำเนินการต่อ โดยเราจัดหาทุนขึ้นผู้ที่มีจิตศรัทธาได้มีโอกาสถวายเงินองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แล้วพระองค์ก็พระราชทานเงินที่มีคนถวายให้เรามาดำเนินการในเรื่องนี้ ครั้งแรกเราได้เงินมาเกือบล้านบาท ตอนนั้นเรามีมากกว่านั้น มีคนมาบริจาคสมทบอยู่เรื่อย ๆ เราก็เริ่มโดยว่า เอาคนพิการที่โตหน่อยอายุตั้งแต่ ๑๒ ปีถึง ๑๕ ปีที่พิการทุกประเภททางร่างกาย แขน-ขาขาด หูหนวก ดาบอดอะไรก็ได้

มาเรียนกับเราฝึกอาชีพ เราก็ได้ร่างหลักสูตรฝึกอาชีพ ๑ ปี โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องเสียเงินอะไรเลย เราสอนให้ วัสดุอุปกรณ์ฝึกอะไรต่าง ๆ เราได้จากเงินที่ได้รับพระราชทานมาจากองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นำมาดำเนินการ เราได้เขียนหลักสูตรขึ้นแล้วก็ถวายพระองค์ทอดพระเนตรหลักสูตรนี้ ก็ทรงแนะนำแก้ไขปรับปรุงบ้าง เราก็พยายามฝึกคน ใช้เวลาเรียนเหมือนปกติเหมือนนักเรียนปกติ และ ๑ ปีก็สำเร็จไป ตอนนี้เป็นรุ่นที่ ๔ รุ่นที่ ๕ แล้วที่มาเรียนครับ

ปราชญ์

เท่าที่ได้ดำเนินการโครงการนี้ขึ้นมา มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างมั๊ยคะ

รศ.ลำพอง

มีเล็กน้อย ส่วนใหญ่แทบจะไม่มี ที่มีอุปสรรคจริง ๆ ก็คือ เราเปิดโอกาสให้กับคนพิการ แต่จะต้องเป็นคนพิการที่สามารถเดินทางไป-กลับได้เท่านั้น ถ้าเรามีหอพักให้เขาเหมือนกับโรงเรียนพิการอื่น ๆ คนที่อยู่ต่างจังหวัดหรือคนที่ไม่สามารถไป-กลับได้ เขาจะมีโอกาสเรียนได้มากขึ้น แต่ผิอญเราไม่มีที่พัก ดังนั้น คนที่มีโอกาสคือมีผู้ปกครองมารับส่งได้ หรือเขาเดินทางมาเองได้แบบเข้าไป-เย็นกลับถึงจะมีโอกาสอันนี้ นี่เป็นปัญหาอันหนึ่ง ปัญหาที่สองก็คือ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ยังขาดอยู่ ปกติเรามีมากอยู่แล้ว เราโชคดีในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุครบ ๓๖ พรรษา เราจึงคิดทำสิ่งที่ระลึกในโอกาสนี้ ก็เลยสร้างอาคารขึ้นหลังหนึ่ง ก็เลยขอพระราชทานนามาภิไธยขององค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เราก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณสำนักงบประมาณก็จัดสรรงบประมาณมาให้ และมีผู้บริจาคสมทบอีกจำนวนมากพอสมควร เรากำลังสร้างอยู่เป็นอาคาร ๕ ชั้น เราจะมีห้องปฏิบัติการสำหรับเด็กพิการ ดังนั้น ผมคิดว่าปัญหาอันนี้คงจะหมดไปหลังจากอาคารหลังนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วครับ

ปราชญ์

อาคารหลังนี้ งบประมาณที่ต้องการเพียงพอแล้ว หรือต้องการรับบริจาคอีกคะ

รศ.ลำพอง

ตัวอาคารนี้เพียงพอ เราได้งบประมาณมา ๒ ครั้ง ครั้งแรกได้มา ๑๗ ล้านบาท ครั้งที่สองได้มา ๕ ล้านบาท และเงินที่บริจาคสมทบเข้าไปอีก ๒ ล้านบาทกว่า ส่วนเงินบริจาคที่เหลือ เราคงจะ

นำไปใช้ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งทางสำนักงานงบประมาณ
ยังไม่ได้ตั้งเอาไว้ ก็คงจะใช้ไปเรื่อย ๆ เรายังยืนยันอยู่ถ้าใครจะ
บริจาคสมทบอีกเข้ากองทุนอันนี้ เพราะอย่าลืมนะว่า เด็กที่มาเรียน
กับเรา เราก็ต้องดูแลทุกอย่าง คือทุกอย่างฟรีหมดนะครับ

เพลงคัน

บรรยาย (ปราณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

ดร.อรอนงค์

หลังจากที่ท่านผู้ฟังได้ทราบความเป็นมาและการดำเนินงานใน
โครงการฝึกอาชีพเยาวชนพิการแล้วเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การรับ
สมัครนักศึกษาเข้าเรียนในโครงการนี้นั้น ดร.อรอนงค์ เย็นอุทก
หัวหน้าภาคการศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้ชี้แจงว่า

ในเรื่องหลักเกณฑ์อันแรกเลยก็จะถือเรื่อง อายุก่อนว่า การที่
จะมาเรียนในโครงการนี้ต้องมีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป และกำหนดไว้ตาม
หลักการว่าอายุต้องไม่เกิน ๒๕ ปี ประการที่สองก็คือ ความพิการ
ของเด็กจะต้องเป็นความพิการที่สามารถประกอบอาชีพ และก็เรียน
ได้ ความพิการที่มากเกินไปที่ไม่สามารถประกอบอาชีพในบาง
อย่างที่เรเปิดสาขาได้นี้ ก็ไม่รับ เพราะฉะนั้น เด็กจะพิการทางหู
หูไม่ได้ยิน ใช้ภาษาพูดหรือภาษามือก็ตาม หรือเด็กที่มีปัญหาทาง
สติปัญญาก็ตาม หากเป็นเด็กประเภทปัญญาอ่อน และเรียนซ้ำที่
ยังพอฟังกันรู้เรื่องที่ฝึกอาชีพได้เหล่านี้ ก็รับค่ะ ร่างกายพิการเรา
ก็รับ แต่ว่าเรากำหนดไว้ว่า เด็กพวกนี้ต้องมีโรคติดต่อไม่ว่าจะ
เป็นโรคติดต่อทางผิวหนัง หรือโรคติดต่อร้ายแรงอะไร เพราะว่า
บางสาขาอาชีพเป็นงานที่จะต้องเกี่ยวกับการประกอบอาหาร ความ
สะอาด และบางสาขาอาชีพจะต้องสัมผัสกับผู้คนต่าง ๆ นี่ก็เป็น
หลักเกณฑ์ เราไม่กำหนดอะไรมากไปกว่านี้อีก สามารถที่จะมา
สมัครได้ถ้าท่านอ่านออกเขียนได้ ถ้าจะเอาใบวุฒิทางการศึกษาก็
ประมาณประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้นไปก็รับแล้วค่ะ เพราะฉะนั้น
เด็กสามารถสมัครได้ถ้าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่เล่ามานี้ค่ะ

ปราณี

ดร.อรอนงค์

ในแต่ละปี รับสมัครจำนวนมาน้อยเพียงใดละ

อยากจะรับไม่เกิน ๒๕ คนในช่วงระยะนี้ ทั้งนี้อยู่ที่ว่าเราอาศัย
อาจารย์วิทยาลัยเองในการเรียนการสอน ซึ่งอาจารย์เขาก็มีภาระ
ในการสอนนักศึกษาปกติอยู่ ก็จะต้องจัดตารางสอนแทรกเข้าไป
เพราะฉะนั้นกลุ่มเรียนนี้ ถ้าเผื่อเกิน ๒๕ คนจะต้องเป็น ๒ กลุ่ม
ขึ้นไป ก็จะต้องเพิ่มภาระให้กับอาจารย์ผู้สอน ซึ่งในระยะนี้ แม้จะ

กำหนดรับเพียง ๒๕ คนแต่ก็ยังมาสมัครไม่ครบ ๒๕ คน คิดว่า
สามารถทำได้ ถ้ามาเกินกว่า ๒๕ คนก็สามารถสอนให้ได้ค่ะ
อาจารย์ที่นี่ เดี่ยวนี้ก็เมตตาเด็กมาก และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
ว่า มาแล้วก็ปรับตัวน่ารักมากค่ะ

ปราณี

ในเรื่องของการปรับตัว เท่าที่ได้จัดทำโครงการนี้มา การปรับ
ตัวของนักศึกษาในโครงการที่จะให้เข้ากับคนอื่นที่ปกติ มีปัญหา
หรือว่าเขาได้ปรับตัวได้มากน้อยแค่ไหนอย่างไรคะ

ดร.อรอนงค์

ถ้าพูดถึงการปรับตัวก็มีอยู่ ๒ ประเด็น คือ ประเด็นเรื่องการ
เรียนของเขา และประเด็นเกี่ยวกับการสังคมกับนักศึกษาที่อยู่ใน
วิทยาลัยกับอาจารย์ สำหรับการปรับตัวในเรื่องการเรียนนี้ เนื่อง
จากอาจารย์ที่สอนในหลักสูตรที่เราเปิดให้ เช่น เบเกอร์รี่ หรือ
ศิลปการวาดรูป การเรียนทฤษฎีต่าง ๆ หรือ อุตสาหกรรมศิลป์
ก็ตาม ถ้าอาจารย์สอนวิชาเหล่านี้ได้รู้จักกับเด็กทางการศึกษาพิเศษ
มาพอสมควรเพราะฉะนั้น ก็จะพยายามเข้าใจเด็ก พูดกับเด็กช้า ๆ
บ้าง ทำเอกสารการสอนให้มีภาพให้มีคำอ่านง่าย ๆ บ้าง ทำให้ดู
โดยการกระทำจริง ๆ ฉะนั้น ในเรื่องการเรียนการสอน นอกจาก
ทางอาจารย์จะปรับเข้าหาเด็กแล้ว เราก็มีครูของเรา ๑ คนที่จ้างไว้
สำหรับตามกลุ่มโดยเฉพาะ จะเรียกว่าเป็นพี่เลี้ยง หรือที่ปรึกษา
ก็ได้ ครูก็จะตามเด็กไปไม่ว่าจะไปเรียนห้องไหน เรียนกับอาจารย์
คนไหน เพื่อไปช่วยอธิบายเพิ่มเติม และเป็นผู้ประสานงานระหว่าง
อาจารย์โครงการ อาจารย์ผู้บริหารกับเด็ก ที่นี้ทางด้านสังคมกับ
นักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยทั่วไป ตั้งแต่เรามีงานการศึกษาพิเศษ
นี้แล้วก็เริ่มมีเด็กโตเข้ามาเรียนอาชีวะ นักศึกษาเองก็รับรู้ว่าจะมี
พวกน้อง ๆ เข้ามา และก็จะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี การแต่งตัว
นั้น ท่านอธิการ ท่านก็เมตตาให้แต่งเป็นนักศึกษา เพราะฉะนั้น
ความภาคภูมิใจของเขาก็มีอยู่ว่า เขาก็เป็นนักศึกษา เขาก็จะปฏิบัติ
ตามนักศึกษารุ่นพี่ ๆ ที่เป็นนักศึกษาปกติทั่วไป งานไหว้ครู เขาก็
เข้า พิธีเขาก็ทำ เวลาที่มีกิจกรรมต่าง ๆ เขาก็ร่วมด้วย ก็ไม่มีปัญหา
อะไร มีแต่ว่าจะช่วยกัน ก็คิดว่าเขาอยู่ได้อย่างมีความสุข และก็เป็นที่
แหล่งที่เขาจะปรับตัวว่า ออกไปสังคม เขาควรจะรับสภาพว่าเขา
มีความสำคัญแค่ไหน เขาจะต้องเพิ่มเติมความสามารถให้ตัวเขาเองที่
จะเข้าหาคนอื่นให้ได้ค่ะ

บรรยาย (ปราณี)

จากการดำเนินงานโครงการฝึกอาชีพเยาวชนพิการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๔ ปีแล้ว ทางสถาบันราชภัฏสวนดุสิตได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างไรบ้างหรือไม่呢 รศ.ลำพอง บุญช่วย ท่านอธิการสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้กล่าวว่า

รศ.ลำพอง

หลักสูตรนี้คนเรียนไม่มาก เพราะฉะนั้น การติดตามประเมินผลก็ทำได้สะดวก ไม่มีปัญหา เท่าที่เราสังเกตดู คนที่มาเรียนรุ่นแรกก็มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีหน่อย มีรถมารับ-ส่งลูก ก็เอามาฝึกโดยไม่หวังว่าจบแล้วต้องไปทำงานอะไร เราก็ให้การศึกษา ให้ความรู้ไป แต่ก็มีเด็กอีกเป็นจำนวนมากกลัวว่าจะต้องช่วยเหลือตัวเอง คือต้องทำงาน เราก็เลยหางานให้กับเด็กที่มาเรียนกับเราด้วย เพราะว่าระหว่างเรียน เราก็ส่งไปฝึกงานตามโรงงานต่าง ๆ ฉะนั้น เมื่อเขาไปฝึกแล้ว หลายแห่งหลายโรงงานรับเด็กนักเรียนของเราทำงานไปด้วย หลายคนก็ทำงานอยู่กับเรา เรามีโครงการทำขนมอบ หรือที่เรียกว่า เบเกอรี่ เป็นโครงการที่ได้รับผลสำเร็จมากนะครับ ปีหนึ่ง ๆ ขายได้เป็นล้าน ๆ บาท หลายคนที่จบจากเรา呢 ประมาณ ๓-๔ คนอยู่ทำงานหาความชำนาญสักพักหนึ่งก็ลาออกไปทำขายของเขาเองครับ

เพลงคั่น

บรรยาย (ปราณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการฝึกอาชีพเยาวชนพิการ จะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอนถ้าไม่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้เยาวชนที่พิการสามารถมีวิชาชีพนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองต่อไปได้ ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณนี้ ท่านอธิการสถาบันราชภัฏสวนดุสิต รศ.ลำพอง บุญช่วย และ ดร.อรอนงค์ เย็นอุทก หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ ได้กล่าวยืนยันดังนี้คะ

รศ.ลำพอง

เรามีความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่ง คือประโยชน์มิใช่เพียงเป็นอาชีพให้กับคนพิการเท่านั้น คือเด็กที่มาอยู่กับเรา呢 เขาก็อยากเป็นเหมือนคนปกติ อันแรกที่เขาขอจากเราคือ ขอแต่งกายเครื่องแบบของวิทยาลัยสวนดุสิต ติดเข็มอะไรเหมือนกัน เขาก็ได้พบเพื่อน ดังนั้น เขาก็ได้พัฒนาไม่เฉพาะ

อาชีพเท่านั้น เขาได้พัฒนาทางอารมณ์ ทางสังคมต่าง ๆ มากมาย เขามีเพื่อน เขาคูยกัน เขาสนุกสนาน แล้วก็เด็กที่ปกติก็เอาใจช่วย เข็นรถให้คนขาด้านข้าง ช่วยจูงคนตาบอดบ้าง พวกเขาอยู่ร่วมกันได้ เขามีความสุข ก็แปลกนะครับ คนพิการเหล่านี้ได้ร่วมกิจกรรมกับเราตลอด ทางวิทยาลัยจะมีกิจกรรมอะไร แห่เทียนเข้าพรรษาก็ดี กิจกรรมอื่นใดก็ดี พวกเด็กเหล่านี้มีความสุขถ้าได้ร่วมทำกิจกรรมเหมือนคนปกติทั้งหลายด้วยนะครับ อันนี้ก็เป็นเพราะพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ถ้าไม่มีพระองค์ท่าน โครงการก็จะไม่สำเร็จและจะไม่เกิดขึ้นแน่นอน ด้วยพระบารมีของพระองค์ท่านที่ได้กล่าวถึงโครงการนี้ให้คนทั้งหลายที่เขามีจิตศรัทธา คนเขาก็ได้ให้ความร่วมมือที่จะถวายพระองค์ท่าน คนที่สอนก็เต็มใจทำงาน คนที่บริจาคก็เต็มใจที่จะบริจาคให้กับพระองค์ท่านโดยเฉพาะ อันนี้ผมก็ถือว่าเป็นสิริมงคลอย่างยิ่งของวิทยาลัยครูสวนดุสิตนะครับ

ดร.อรอนงค์

เด็กรับทราบว่าเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชประสงค์ทางเราเองก็ได้บอกเล่า ผู้ปกครองเองก็ทราบ เมื่อปี ๒๕๓๒ เรามีงานเฉลิมฉลองว่า คณะเราได้ทำงานให้กับเด็กพิการ จนกระทั่งเปิดหลักสูตรฝึกหัดครู จนกระทั่งครูออกไปสอนเด็กพิการได้ทั่วประเทศ แล้วนี่ ก็ทราบบ้างคมทูลเชิญเสด็จ พระองค์ก็ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเสด็จมา เด็กก็รับทราบ ไม่ว่าแจะอยู่ในระดับประถม ระดับมัธยม หรือจบไปแล้ว ที่นี้ของเรามีการจัดสังสรรค์การศึกษาพิเศษ ๒ ปีครั้ง เราจะพูดถึงกัน และมีนันทนาการ สำหรับงานวันเด็กจะพูดอะไรเกี่ยวกับพระมหากรุณาธิคุณบ้าง ในฐานะที่แก็เรียนโดยวิธีพูด ความคิดความอ่านของเขาก็กว้างขวาง แก็เขียนบทประพันธ์เป็นคำกลอน คำกลอนนี้อยู่ในหนังสือ ๒๐ ปีการศึกษาพิเศษ อันนั้นเขียนจากใจและเราก็แก็ให้แกนิตเดียวเฉพาะตัวสะกด กลอนที่แ่งนี้ นางสาวอุษา พิทักษ์ธรรม นักศึกษาโครงการฝึกอาชีพเยาวชนพิการรุ่นที่ ๑ ก็เขียนจากใจของเขาเอง ในข้อความของกลอนก็จะพูดถึงว่า ภาควิชาการศึกษาพิเศษนี้ช่วยเด็กมา ๒๐ ปีแล้วตั้งแต่ได้กวัยแรกเรียนจนกระทั่งเด็กจบไปแล้ว ยังเื้ออเพื่อรับกลับมาฝึกงานอาชีพ สำหรับบทที่เขากล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-

บรมราชกุมารี จะอ่านให้ฟังนะคะ

งานอาชีพที่เริ่ม	เดินคล
พระทัย “พระเทพ” ลั่น	ใส่เกล้า
ดำริเพื่อเยาวชน	ผู้บ่มิงาน
เรียนเพื่อรับศาสตร์เข้า	ก่อตั้งตนเอง
สองทศวรรษผ่านแล้ว	เรื่องรอง
“สวนดุสิต” จิตพร้อง	แจ่มจ้า
สิจจะผ่านกรรลอง	ไครยอม รำลึก
จงสถิตส่องหล้า	ตราบฟ้าสถาพร

โครงการทันตกรรมพระราชทาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

รศ.ทันตแพทย์ ท่านผู้หญิง เพ็ชรา เตชะกัมพูช

คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลืนเทศ

ไต่เตล

เสียงพูด

จากฟ้า...สู่ดิน

“โรคฟันกับโรคเหงือกนั้นเป็นโรคซึ่งเป็นกับประชาชนทั่วไป ไม่เลือกยากจนไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกเพศ ไม่เลือกอายุ แต่ว่าโรคฟันและโรคเหงือกนั้นเป็นโรคที่ป้องกันได้ หรือทำให้ลดน้อยลงได้ ด้วยวิธีที่ง่ายและราคาถูกที่สุด ก็คือวิธีการแปรงฟัน แต่การแปรงฟันนั้นดิฉันอยากจะเน้นว่า การแปรงฟันนั้นไม่ใช่ว่าเพียงแค่แปรงฟันอย่างเดียวเท่านั้น ต้องแปรงฟันให้ถูกวิธีด้วย ก็ถึงจะสามารถป้องกันโรคฟันและโรคเหงือกได้ ไม่ใช่แปรงเพื่อทำให้ปากสะอาด หรือแปรงไม่ให้มีกลิ่นปากเท่านั้น ต้องแปรงให้ถูกต้องถูกวิธีด้วย”

บรรยาย (พัชรินทร์)

คะ นั่นก็เป็นคำกล่าวของ รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ท่านผู้หญิง เพ็ชรา เตชะกัมพูช คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับโรคฟันและโรคเหงือก ซึ่งสามารถที่จะป้องกันได้ โดยเฉพาะในประชาชนคนไทยที่พบว่า ทันตสุขภาพนับวันจะเป็นปัญหามากขึ้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีทันตแพทย์กระจายไปให้ความรู้และให้บริการตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศมากขึ้นแล้วก็ตาม

เพลงกัน

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

ในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพบเห็นความเดือดร้อนของราษฎร พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อขจัดปัดเป่าความทุกข์ยากเหล่านั้นให้น้อยลงหรือให้หมดไปในที่สุด ดังจะเห็นได้จากโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการพัฒนา การประกอบอาชีพ การศึกษา และการสาธารณสุข ด้วยพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยในราษฎรของพระองค์ เพื่อให้กินดีอยู่ดี มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ และเพื่อให้ราษฎรช่วยเหลือตนเองได้ตามสมควร

เพลงกัน

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

นอกจากจะทรงเห็นความสำคัญของสุขภาพร่างกายโดยทั่วไปแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงสนพระทัยและทรงมีความห่วงใยเกี่ยวกับสุขภาพในช่องปากของราษฎรอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ โครงการทันตกรรมพระราชทานจึงได้เกิดขึ้น ดังที่รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ท่านผู้หญิง เพ็ชรา เตชะกัมพุช คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะผู้อำนวยการโครงการทันตกรรมพระราชทาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เล่าให้ฟังว่า

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิง
เพ็ชรา

โครงการทันตกรรมพระราชทาน นี่ก็เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คืออาจจะต่างจากโครงการอื่นหน่อยหนึ่งตรงที่ว่า โครงการนี้ไม่ได้เป็นเพียงแค่โครงการในพระราชดำรินั้น เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้ดำเนินการโครงการนี้ทั้งหมดด้วย โครงการนี้เกิดขึ้นโดยที่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ หลังจากที่ทันตแพทย์ประจำพระองค์ในขณะนั้น คือทันตแพทย์ พันโท สิริ สิริสิงห์ ได้ทำพระทนต์ถวายแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งถามว่า เวลาพระองค์ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องพระทนต์นั้น มีทันตแพทย์มาช่วยกันดูแลรักษาพระองค์ท่าน ราษฎรที่อยู่ห่างไกลนี้มีหมอฟันช่วยดูแลหรือเปล่า ในขณะนั้นท่านอาจารย์หมอ สิริท่านก็ได้ตอบว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ นั้นก็ ทันตแพทย์ตามอำเภอแทบไม่มีเลย บางจังหวัดก็ยังไม่ทันตแพทย์ประจำด้วยซ้ำไป เมื่อ

พระองค์ท่านได้ทรงทราบเช่นนั้นแล้ว พระองค์ท่านก็เลยทรงตั้งหน่วยทันตกรรมพระราชทานนี้ขึ้น โดยที่ในขณะนั้นก็เป็นรถทำฟันเคลื่อนที่ และพระองค์ท่านก็ทรงรับสั่งว่าให้หาทันตแพทย์อาสาประมาณ ๒ คน และก็มีพนักงานประจำรถ และก็มีผู้ช่วย และก็ออกไปบริการหรือว่าไปรักษาฟัน รักษาโรคในช่องปาก กับราษฎรตามอำเภอต่าง ๆ โดยรถนั้นก็เคลื่อนที่ไป วันหนึ่งไปอำเภอไหน พออีกต่อมารุ่งขึ้นก็ไปอีกอำเภอหนึ่ง ไปอย่างนี้เรื่อย ๆ ทำตลอดทั้งปีเลย จะหยุดแต่เฉพาะหน้าฝนเท่านั้น ก็คงราว ๆ ประมาณ ๔ เดือน เนื่องจากว่าเราไปทำในถิ่นทุรกันดารหรือถิ่นที่เรียกว่าห่างไกลความเจริญในที่ที่ไม่มีหมอฟัน เพราะฉะนั้นถนนหนทางก็คงไม่สะดวก เพราะฉะนั้นหน้าฝนก็หยุดไป

พัชรินทร์

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีแนวพระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้วก็คงจะได้มีการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ นะคะ สำหรับหมอฟันที่อยู่ในโครงการนี้เป็นหมอฟันจากที่ไหนแล้วเริ่มแรกนี้มีมาน้อยแค่ไหนคะ

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิงเพ็ชรา

หมอฟันก็เป็นทันตแพทย์อาสาสมัครทั้งหมด เวลานี้ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬายา เนื่องจากว่าเริ่มต้นที่นี่ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็เป็นแกนนำ แต่ทันตแพทย์ที่อาสาออกไปนั้นก็ทันตแพทย์จากหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย และก็ทันตแพทย์ในคณะทันตแพทย์ด้วย นอกจากนั้น ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็ร่วมออกด้วยทางภาคเหนือ ดูแล ๕ จังหวัดทางภาคเหนือ ทันตแพทย์ทุกคนยินดีอาสาอย่างยิ่งเลยที่จะไป ดิฉันอยากจะเรียนอย่างนี้ว่า เมื่อก่อนนี้การออกปฏิบัติงานนั้น อย่างที่เรียนแล้วนี้ก็มีคนออกไปประจำรถนี้ ๒ คน คือมีทันตแพทย์ไป ก็ไปผลัดเปลี่ยนกัน เพราะทุกคนเป็นข้าราชการ หรือไม่งั้นบางคนก็เป็นเอกชน เพราะฉะนั้นก็ไปประมาณ ๗ วัน แล้วก็เปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ แต่ปัจจุบันนี้นั้น รูปแบบก็ต่างออกไป เพราะว่าเวลานั้นน่าจะออกไปครั้งหนึ่งประมาณ ๔๐ คน ออกไปครั้งละ ๔๐ คน เพราะเดี๋ยวนี้เราไปในรถทำฟัน เมื่อก่อนนี้มีเก้าอี้ทำฟันเพียง ๒ เก้าอี้เท่านั้น เพราะว่ามีหมอฟัน ๒ คน แต่เดี๋ยวนี้เป็นแบบใหม่แล้วในรถนี้จะมีเก้าอี้ทำฟันบรรจุลงในรถได้ประมาณ ๓๐ ชุดเลยเอาออกมา เพราะว่าป็นเก้าอี้พับ พอไปถึงเราก็กางออกเลย แล้วก็ทำครั้งหนึ่ง

ทำราษฎรได้ครั้งหนึ่งได้ประมาณเกือบ ๔๐ คน เพราะฉะนั้นวันหนึ่ง ๆ เวลาที่ออกไปตามต่างจังหวัดที่ออกไปบริการนั้นวันหนึ่ง ๆ จะทำราษฎรได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ถึง ๑,๐๐๐ กว่าคนที่มาทำการบริการ นะคะ

พัชรินทร์

แล้วในเรื่องการบริการนี้ มีการให้บริการเกี่ยวกับฟันอย่างไรบ้างคะ

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิงเพ็ชรา

คือการบริการนั้น เมื่อสมัยก่อนนั้นเรียกว่าโรคฟันสะสมอยู่มาก เพราะฉะนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการถอนฟันเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันนี้ไม่ใช่เช่นนั้นแล้ว เดียวนี้ประชาชนนี้ ประชาชนคนไทยนี้เป็นโรคฟันโรคเหงือกกันมาก แต่ว่าก็ได้รับการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่เยอะเหมือนกัน เพราะฉะนั้น บริการปัจจุบันนี้ นอกจากเรื่องสำคัญก็คือเรื่องให้การศึกษา เพราะโรคฟันและโรคเหงือกเป็นโรคที่ป้องกันได้ เพราะฉะนั้นเราถือว่าเป็นงานหลักทีเดียว พวกหนึ่งให้การศึกษา อีกพวกหนึ่งก็ให้บริการ บริการมีบริการหลายชนิด บริการด้านถอนฟัน บริการรักษาโรคเหงือก บริการอุดฟัน ทำได้ทุกอย่างเลย นอกจากนั้นแล้วคนที่เป็โรคร้ายแรงเกี่ยวกับโรคในช่องปาก จะเป็นมะเร็งในช่องปากก็ตาม หรือเป็นการอักเสบในช่องปาก เป็นชากรรไกรติด อ้าปากไม่ขึ้น หรืออะไรอย่างนี้ เมื่อเราเห็นแล้วนี้ ถ้าหากทำได้เราจะทำที่ตรงนั้นเลย แต่ถ้าหากสิ่งใดทำไม่ได้ เราจะมาทำในตัวจังหวัด หรือมีฉะนั้นก็นำคนไข้เข้ามารักษาในกรุงเทพฯ โดย คนไข้ทุกคนนั้นก็เป็คนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านทรงออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้ทั้งสิ้นค่ะ

พัชรินทร์

ในโครงการทันตกรรมพระราชทานนี้ ออกไปทั่วทั้งประเทศหรือคะ

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิงเพ็ชรา

เราต้องเรียกว่าเราออกไปทั่วประเทศ ทางใต้เนื่องจากบางที่ไกล เราก็กออกไป ถึงประจวบคีรีขันธ์ เราก็กออกไปตามอำเภอต่าง ๆ ทางเหนือก็ไปถึงจังหวัดพิจิตร แล้วก็ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อ ๒-๓ ปีที่ผ่านมาเราออกทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาก ทำไม่ถึงออกไปทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาก ทั้งนี้ก็เป็เพราะว่ามีราษฎรอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาก และโดยมากแล้ว

ทันตแพทย์นี้ที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีน้อย เราจึงออกทางบริเวณนั้นมากนะคะ

พัชรินทร์

โครงการทันตกรรมพระราชทานนี้ ออกดำเนินการให้บริการประชาชน ช่วยเหลือประชาชนเกี่ยวกับโรคเหงือกและโรคฟันและโรคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นะคะ ทุกปีเป็นประจำ หรือว่ามีการกำหนดไว้หรือเปล่านั้นว่าในแต่ละปีจะออกในช่วงระยะไหนคะ

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิงเพ็ชรา

คืออย่างที่เรียนแล้ว เมื่อแรก ๆ หรือเมื่อสมัยตอนที่ยังไม่มีทันตแพทย์ประจำอยู่ต่าง ๆ นั้น เราก็เรียกว่าออกตลอดปีเลย ยกเว้นหน้าฝนเท่านั้น อาจจะเป็น ๓ เดือน ๔ เดือน ตรงนั้น ก็แล้วแต่ฝนจะตกจะหยุดเมื่อไหร่ แต่ในปัจจุบันนี้นั้นก็ไม่ได้ทำน้อยลงเป็นลำดับ แต่ว่าหมายความว่าทำไม่มากเท่ากับในครั้งนั้น โดยการที่ปีปีหนึ่งนี้จะออกประมาณ ๒-๓ ครั้ง จะออกไปที่ไหนบ้างนั้นก็อย่างที่เรียนแล้วว่า ขึ้นอยู่กับเช่นว่า ถ้าเผื่อว่าเราเห็นว่าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโรคฟันโรคเหงือกมาก และมีทันตแพทย์ประจำอยู่น้อย เราก็จะออกทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาก หรือจะออกตามที่ขอมา เช่นรู้ว่ามีความต้องการพระราชทานอย่างนี้ เช่นว่าเวลานี้จะเห็นได้ว่าขณะนี้มีความต้องการโดยที่มีเป็นลายลักษณ์อักษรมาเลย แล้วก็บอกด้วยว่า ราษฎรเรียกร้องมาว่าต้องการหน่วยทันตกรรมพระราชทานให้ไปดูแลรักษา ตอนนี้ยังมองอยู่เลยว่าตรงชะอ้านนี้ยังอยู่ใกล้ไป แต่ว่าทางโน้นก็เขียนมาบอกว่า จะให้ไปดูแลราษฎรที่อยู่ห่างไกล ความเจริญที่ไม่มีทันตแพทย์ไปอยู่ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชประสงค์อยู่ว่าคงไปดูแลในที่ที่ห่างไกลความเจริญ ไม่ใช่ในเมืองที่มีทันตแพทย์อยู่กันเต็มแล้วนะคะ

พัชรินทร์

ทีนี้แต่ละครั้งที่ออกไปให้บริการกับประชาชนนี้ จะดำเนินการหรือว่าทำเสร็จภายในวันเดียว หรือมีการต่อเนื่องอย่างไรคะ

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิงเพ็ชรา

คือส่วนใหญ่ก็พยายามทำให้เสร็จในวันเดียว แต่ถ้าเผื่ออย่างที่ว่า ถ้าเผื่อบางเรื่องที่เราไม่สามารถทำได้ เราก็จะส่งคนไข้เข้าโรงพยาบาลในส่วนจังหวัด หรือไม่เช่นนั้นก็เข้ามารักษาที่กรุงเทพฯ โดยผู้เชี่ยวชาญก็จะเป็นผู้ไปดำเนินการรักษาให้ นอกจากนั้นแล้วในบางเรื่องนี้เราก็บอกเลย แนะนำเลยว่าจะไม่สามารถจะทำ อย่างว่าพอเข้าไปในปากนี้ สมมติว่ามีฟันที่จะต้องได้รับการรักษาสัก ๑๐ ซี่ นี่

วันนั้นเราคงทำได้สักสี่เดียวหรือ ๒ ซี่ เท่านั้น ส่วนที่เหลือเราก็ต้อง
แนะนำให้ไปทำ เราก็จะมีรองรับอยู่ เวลานี้ในทุกจังหวัดมีหมอฟัน
ประจำ นอกจากนั้นตามโรงพยาบาลอำเภอ เราเรียกว่าโรงพยาบาล
ชุมชนนั้นยังมีไม่ใช่ทันตแพทย์ก็ทันตภิบาลประจำอยู่ ก็ให้ทำต่อเนื่อง
ไปได้ด้วยนะคะ

พัชรินทร์

การออกทันตกรรมพระราชทานโดยรถเคลื่อนที่นี้แหละคะ ในแต่ละ
ครั้งนี้มีราษฎรหรือประชาชนมาให้ความสนใจในเรื่องนี้นักน้อย
แค่ไหนคะ

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิง
เพ็ชรา

ปัจจุบันนี้ คนไทยนี้เป็นโรคฟันและโรคเหงือกกันสูงมาก ต้อง
เรียกว่าโรคฟันและโรคเหงือกนี้ เป็นได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุก
ชั้นวรรณะทั้งหมด แล้วก็เช่นกันที่เดียว เพราะฉะนั้นเวลานี้
ถ้าเมื่อมีบริการด้านนี้ไปแล้วก็ ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุด
วันหนึ่ง ๆ ทำไม่หวาดไม่ไหวเลย เพราะทุกคนนี่พอเปิดปากไปต้อง
มีโรคฟันโรคเหงือกกันทั้งสิ้นเลย ก็ตอนออกไปแรก ๆ นี้ เนื่องจาก
เราไปมีหมอฟันประจำ ๒ คน แล้ววันหนึ่ง ๆ ก็ทำได้ประมาณ ๗๐
คน และ ๑๐๐ คน เท่านั้น แต่เนื่องจากปัจจุบันนี้รูปแบบเปลี่ยนไป
เพราะฉะนั้นวันหนึ่ง ๆ ทำได้ประมาณ ๑,๐๐๐ คน แล้วก็ถ้าเมื่อผู้ที่
ไม่ได้รับการศึกษาด้วยนี้ บางทีมา ๑,๒๐๐ คน ๒,๐๐๐ คน ก็มี
ในแต่ละวันแต่ละครั้งไปคะ

พัชรินทร์

โครงการนี้ก็ได้นำเนินการมานานแล้วนะคะ เป็นระยะเวลา
นานทีเดียว จากผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันนี้
น่าพอใจมากน้อยแค่ไหน และก็จะมีอะไรใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบ้างหรือเปล่านั้น

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิง
เพ็ชรา

ก็เรียกว่าน่าพอใจ อย่างน้อยถึงไม่สามารถที่จะทำให้ราษฎร
ทั้งหมด แต่ว่าทุกครั้งทีไปนี้ ต้องเรียกอย่างนั้นนะคะ ทุกครั้งที่ไปนี้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงกำชับอยู่เรื่องหนึ่ง คือเรื่องว่า
จะไปที่ไหนที่แห่งไหนนั้นก็ขอให้ติดต่อกับทางราชการนะคะ ที่ติดต่อกับ
นั้นท่านบอกว่า ท่านทรงรับสั่งว่า ไม่ได้เพื่อจะให้มาต้อนรับหน่วย
ทันตกรรมพระราชทาน แต่เพื่อที่จะให้ช่วยไปเป่าร้องราษฎรให้มา
รับการรักษา เพราะฉะนั้นก็ได้รับความร่วมมือจากทางกรมมาก
ทีเดียว ในการที่ได้รับความร่วมมือจากทางกรมนี้ ทำให้ราษฎรได้
รับความรู้มากเกี่ยวกับโรคฟันและโรคเหงือก เพราะฉะนั้น ถึงแม้
ว่าไม่ได้มารับการรักษา ก็ได้รับรู้เกี่ยวกับโรคฟันเป็นอย่างดี

โรคเหวี่ยงเป็นอย่างไร จะมีวิธีป้องกันการดูแลรักษาอย่างไรด้วย ก็ต้องเรียกว่าเป็นที่น่าพอใจนะค่ะ

พัชรินทร์

โครงการทันตกรรมพระราชทาน ก็เป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนะค่ะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานคำแนะนำในเรื่องนี้เพิ่มเติมบ้างหรือเปล่านั้น

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิง
เพ็ชรา

ต้องเรียกว่า โครงการนี้ ตามที่ดิฉันได้เรียนแล้ว เป็นโครงการในพระราชดำริ แล้วพระองค์ท่านทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทุกบาททุกสตางค์ ต้องเรียกว่าอย่างนั้นนะค่ะ เพื่อราษฎรของท่าน เพราะฉะนั้นทุก ๆ ครั้งที่ออกไปปฏิบัติงานนี้ เราจะต้องกราบบังคมทูล โดยการไม่กราบบังคมทูลเป็นลายลักษณ์อักษร ท่านก็ตาม ก็ต้องกราบบังคมทูลถ้าเผชิญได้มีโอกาสดูได้เข้า ก็จะกราบบังคมทูลโดยตัวดิฉันเอง แล้วพระองค์ท่านก็จะทรงให้คำแนะนำอยู่ตลอดเวลาว่าจะต้องทำอย่างนั้นทำอย่างนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการให้การศึกษากับราษฎรนั้น พระองค์ท่านก็ถือว่า เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องให้การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทันตสุขภาพ

เพลงกัน

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

สุขภาพอนามัย คือความห่วงใยของพระองค์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกท่านก็คงประจักษ์แล้วเป็นอย่างดี จากโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ด้านการแพทย์ และพระองค์ยังเอาพระทัยใส่ในราษฎรที่เจ็บป่วย ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพในช่องปาก จากโครงการทันตกรรมพระราชทานนี้ แต่ไม่เฉพาะเพียงเท่านั้นนะค่ะ รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ท่านผู้หญิง เพ็ชรา เตชะกัมพุช คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะผู้อำนวยการโครงการทันตกรรมพระราชทาน ได้เล่าให้ฟังต่อไปอีกว่า

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิง
เพ็ชรา

โครงการก่อนก็มีอยู่โครงการหนึ่ง ก็คือโครงการเรือเวชพาห ซึ่งก็ของสภากาชาดไทย เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งก็มีเก้าอี้ทำฟันอยู่ในเรือ เมื่อสมัยก่อนนี้ก็ถึง ๓๐-๔๐ ปี แล้วเห็นจะได้ก็โดยที่ตอนนั้นทางรถไฟสะดวก เนื่องจากบ้านเรือนราษฎรอยู่ตามฝั่งคลองก็มีเรือไป แล้วในเรือนั้นก็ก็มีหมอฟัน เครื่องมือทำฟันประจำด้วย อันนั้นก็โครงการหนึ่งแรก ๆ ตอนหลังนี้ก็มีโครงการเสริมกับโครงการหน่วยทันตกรรมพระราชทานอยู่

อาจจะมียี่ห่วย คือเราตั้งชื่อว่าเป็นโครงการทำฟันตามเสด็จอะไร
 อย่างนี้ ก็เวลาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ เยี่ยมราษฎร
 อย่างที่เห็นแล้ว เวลาที่พระองค์ท่านเสด็จ เยี่ยมราษฎรในถิ่นต่าง ๆ
 นั้น ก็จะมีทันตแพทย์คนหนึ่งตามเสด็จ อยู่ ก็จะถือกระเป๋า ในกระเป๋า
 นั้นก็มีเครื่องมือทำฟันพอที่จะทำได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ หรือ
 ว่าเป็นปัญหาปัจจุบันทันด่วนในขณะนั้น อันนี้ก็โครงการตาม
 เสด็จ ก็มีทุกครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ไปที่ไหน
 ก็จะมีหมอฟันตามเสด็จ ไปด้วยคนหนึ่ง นอกจากนั้นแล้ว เวลา
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ แปรพระราชฐานไปยังจังหวัด
 ต่าง ๆ จะเป็นนราธิวาสก็ตาม หัวหินก็ตาม หรือสกลนครก็ตาม
 ก็จะมีทันตแพทย์ประจำอยู่หน้าวัง ก็คือว่าหน้าวังก็จะมีหมอมารักษา
 และก็มีหมอฟันช่วยดูแลด้วย เวลาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ประทับแปรพระราชฐานอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม ก็จะมีหมอฟันประจำ
 อยู่ที่นั่นด้วย ซึ่งราษฎรทั่ว ๆ ไปก็เมื่อได้ทราบก็จะมารับการรักษา
 ที่นั่นด้วยนะคะ

รศ.ท.ญ.ท่านผู้หญิง
 เพ็ชรา

ดิฉันอยากจะเรียนว่า ทุกข์ของประชาชนคือทุกข์ของพระองค์
 และก็สำหรับเรื่องวิชาชีพทางแพทย์แล้ว ดิฉันคิดว่า โรคฟันบรรเทา
 ลงด้วยพระองค์ทรงเมตตา นะคะ

บรรยาย (พัชรินทร์)

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ในความห่วงใย
 และเอาพระทัยใส่ ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนชาวไทยในทุก
 ท้องที่ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีต่อราษฎรของพระองค์

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเทา

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายชัยสิทธิ์ โหตระกิต รองเลขาธิการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

นายสถิตย์ นนท์พละ เจ้าหน้าที่ รพช.

นางสาวนงลักษณ์ จันทรตรี หัวหน้าฝ่ายบริหารและพัฒนา รพช.

นายบุญมา ตักดา เลขานุการกลุ่มผู้ใช้น้ำ อ่างเก็บน้ำห้วยเทา

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ จิระวรรณ ต้นกุหรานนท์

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (อรุณี)

ในการเสด็จ เยี่ยมเยือนราษฎรในแต่ละพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงศึกษาความเป็นอยู่ของ ราษฎรว่า ประสบปัญหาอะไรบ้างและท้องถิ่นนั้น ๆ มีทรัพยากร หรือมีศักยภาพอย่างไร ที่สามารถจะดึงมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสม แก่ความต้องการของราษฎร พระองค์จะพระราชทานพระราชดำริ แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปฏิบัติโดยจัด ทำเป็นโครงการขึ้น มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผล อย่างแท้จริงแก่ราษฎร โดยพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม โครงการและพระราชทานคำแนะนำอยู่เสมอ ดังเช่นโครงการอ่าง เก็บน้ำห้วยเทา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ตำบลกกปลาซิว อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือราษฎร บ้านโพนแพงและบ้านนาผาง ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยสร้าง อ่างเก็บน้ำเพื่อส่งน้ำไปช่วยการเกษตรที่หมู่บ้านทั้งสอง และจัดทำ เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด รวมทั้งช่วยบรรเทาอุทกภัยสำหรับ พื้นที่เพาะปลูกในเขตโครงการท้ายเขื่อนด้วย

และสำหรับจุดเริ่มต้นของโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเทา

นายชัยสิทธิ์ โหตระกิต รองเลขาธิการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท
เล่าให้ฟังว่า

นายชัยสิทธิ์

สำหรับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเทา เป็นโครงการพระราชดำริ
ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรที่บ้านนาผาง ตำบลกกปลาซิว
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้มีพระราชกระแสรับสั่งกับผู้ว่า-
ราชการจังหวัด และท่านอธิบดีกรมชลประทาน ท่านเลขาธิการ
เร่งรัดพัฒนาชนบท รองผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ กปร.
ให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยนาผางและกักก่อสร้างถนน รพช.เพื่อช่วย
เหลือราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนให้พิจารณาสร้างอ่าง
เก็บน้ำห้วยเทา พร้อมทั้งระบบส่งน้ำเป็นท่อและคลองไปยังพื้นที่เพาะ
ปลูก บริเวณบ้านโพนแพงและบ้านนาผาง โดยสามารถเติมน้ำให้
กับอ่างเก็บน้ำห้วยนาผางได้ นอกจากนี้ก็ให้ก่อสร้างฝายที่ห้วยยาง
ช่วยเสริมอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ให้สำนักงาน รพช.และกรมชลประทาน
หารือร่วมกันในวิธีการดำเนินการต่อไป

ซึ่งโครงการนี้ต่อมาสำนักงาน รพช.ก็ได้สนองพระราชดำริ
โดยการเข้าไปทำการสำรวจและดำเนินการก่อสร้าง โครงการ
ห้วยเทานี้มีพื้นที่รับน้ำฝนเหนือเขื่อนประมาณ ๑๖ ตารางกิโลเมตร
นะครับ ความจุน้ำที่ระดับเก็บกักได้ประมาณ ๒,๕๐๐,๐๐๐ ลูก-
บาศก์เมตร มีระบบส่งน้ำทางด้านขวาของอ่างมีความยาว ๑,๓๕๕
เมตร ผ่านพื้นที่ป่าไม้ที่เป็นเชิงเขาที่เนินไม่เหมาะสมสำหรับการ
เกษตรกรรม ต่อจากนั้นเป็นระบบคลองส่งน้ำปูด้วยแผ่นคอนกรีต
รพช. สู่พื้นที่เพาะปลูกยาวอีก ๗,๓๕๒ เมตร ค่าก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ
และอาคารระบายน้ำ เราได้ใช้จ่ายลงทุนไปประมาณ ๑๑,๗๐๐,๐๐๐
บาท ค่าก่อสร้างทางเข้าโครงการความยาว ๓ กิโลเมตรเศษ
ประมาณ ๘๙๐,๐๐๐ บาท ค่าก่อสร้างระบบส่งน้ำ ๒๙,๐๐๐,๐๐๐
บาทเศษ รวมเป็นทั้งโครงการสมบูรณ์แบบเลย นี้ก็ประมาณ
๔๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท ศูนย์ขอนแก่นเป็นหน่วยดำเนินการก่อสร้าง
อ่างเก็บน้ำห้วยเทานี้ ซึ่งได้เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๒
แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๒ ระบบส่งน้ำเริ่มกำหนดเริ่ม
ดำเนินการก่อสร้างเมื่อตุลาคม ๒๕๓๓ แล้วเสร็จเมื่อเดือนกันยายน

อรุณี

๒๕๓๔

ท่านผู้ฟังคะ นั่นคือความเป็นมาของโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเทา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และลักษณะของโครงการโดยทั่วไป ซึ่งเป็นผลจากการน้อมรับพระราชดำริมาปรึกษาหารือร่วมกัน ระหว่างสองหน่วยงาน คือสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และกรมชลประทาน โดยศูนย์ปฏิบัติการ รพช.ขอนแก่น เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง สำหรับรายละเอียดในการก่อสร้างนั้น นายสถิตย์ นนท์-พละ เร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดสกลนคร ได้กล่าวกับจิระวรรณ ตันกุลรานันท์ ดังนี้ค่ะ

นายสถิตย์

ในเบื้องต้นเราได้ก่อสร้างที่บ้านนาผางก่อน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เสร็จภายในปีเดียวนะครับ หลังจากนั้นปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เราก็เริ่มลงมือก่อสร้างที่ห้วยเทา ขณะนี้การก่อสร้างที่ห้วยเทาเสร็จแล้ว นะครับ เป็นค่าก่อสร้างอ่างขนาดจุ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร มีความลึกประมาณ ๑๘ เมตร คือความสูงของเขื่อน สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และต่อมาเราก็ได้สร้างระบบคลองส่งน้ำซึ่งมีความยาวประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ให้ลงมาถึงบ้านโพนแพงเพื่อที่จะจ่ายในพื้นที่ ๒,๐๐๐ ไร่ ให้ราษฎรได้รับประโยชน์ประมาณสี่หมื่นบ้าน

จิระวรรณ

นายสถิตย์

สถานที่ก่อสร้างนี้พิจารณาอย่างไรคะ

ครับ พระองค์ท่านได้ศึกษาได้ดูจากแผนที่นะครับ และก็ได้กำหนดจุดลงไปว่า จากเขาลูกนี้ถึงเขาลูกนี้เป็นช่องที่แคบที่สุด พระองค์ท่านมีความสามารถในด้านนี้มาก โดยที่พระองค์ท่านไม่ต้องไปดู ท่านศึกษาจากแผนที่แล้วก็ชี้จุดกำหนดจุดลงไปว่า อ่างห้วยเทาจะต้องสร้างจากตามพิกัดในแผนที่นี้ ทางเราก็ตามไปออกแบบตามพิกัดที่ท่านกำหนดนั้นได้ตรงถูกต้องทุกประการครับ

จิระวรรณ

นายสถิตย์

น้ำมีตลอดปีไหมคะ

ครับ เรื่องนี้ในอ่างนะครับ เนื่องจากเป็นหุบเขาสองลูก นอกจากจะมีน้ำฝนดีแล้ว ในบริเวณนี้ยังมีน้ำซับจากภูเขาลงมาตลอดปีครับ ขณะนี้เดือนเมษายนแล้วน้ำยังลดจากระดับเก็บกักประมาณ ๕ เซนติเมตร เท่านั้นเองครับ

จิระวรรณ

นายสถิตย์

การดูแลรักษาหรือการซ่อมบำรุงนี้ลำบากไหมคะ

ครับ ในการบำรุงรักษาหรือการนำน้ำให้ใช้ประโยชน์สูงสุด

นั้นนะครับ ทางสำนักงาน รพช. จังหวัดนั้นได้วางเป้าหมายไว้ว่า เมื่อเราสร้างน้ำแล้วก็ต้องนำน้ำจากอ่างนี้ไปให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด ในปีแรกขณะนี้ได้เสร็จเมื่อเดือนเมษายน เราได้วางแผนสำหรับการปลูกพืชไว้ให้ประชาชนแล้ว โดยในพื้นที่ขณะนี้ประชาชนบ้านโพนแพงหรือบ้านหนองคลองมีรายได้ประมาณ ๕,๐๐๐ บาทต่อครอบครัวนะครับ เราตั้งเป้าหมายไว้ว่า ถ้าหากเราปลูกพืชผักส่งเสริมการเกษตรจากน้ำแห่งนี้ เราเชื่อว่าในสามปีข้างหน้าประชาชนน่าจะมีรายได้ประมาณ ๑๓,๐๐๐ บาทต่อครอบครัว นะครับ และในห้าปีข้างหน้าเราก็ตั้งเป้าไว้ว่าน่าจะมีถึง ๑๘,๐๐๐ บาทต่อครอบครัว นั่นเป็นเป้าหมายที่เราตั้งไว้ วางแผนการปลูกพืชปลูกผักและก็นำเงินกิจกรรมต่อเนื่องให้ประชาชนมีรายรับมีรายได้กับให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านครับ

จิระวรรณ
นายสถิตย์

มีหลักในการปล่อยน้ำไปสู่ประชาชนอย่างไรบ้างคะ

ครับ อันนี้เรามีประชาชนมา...เรียกว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำนะครับ ทาง รพช. ร่วมกับอำเภอเมือง ได้ร่วมกันจัดฝึกอบรมประชาชนให้รู้จักการบริหารการใช้น้ำ เขาจะใช้น้ำจำนวนเท่าไร จะให้ทางราชการปิดเปิดน้ำให้เมื่อไร ทางเราก็มีคนของเราไปปิดเปิดให้ตามที่เขากำหนด เพราะว่าการเปิดอ่างแห่งนี้มันพิเศษกว่าเขา มันเป็นอ่างที่มีความสูงมาก และระดับที่จ่ายน้ำกับระดับที่เก็บกักน้ำมันอยู่สูงต้องใช้เทคนิคพอสมควร เพราะฉะนั้นในเบื้องต้นเราจะช่วยเขาไปก่อนคาดว่าในปีต่อ ๆ ไปนั้นเขาทำเป็นแล้วเราจะให้เขาบริหารการจ่ายน้ำของเขาเองครับ

ท่านผู้ฟังก็จะเห็นว่า นอกเหนือจากการดำเนินงานจัดสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเทา เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตรของสี่หมู่บ้านในพื้นที่โครงการแล้ว ก็ยังมีการพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎรด้วย โดยทางสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทได้เข้าไปส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการอย่างต่อเนื่อง ดังรายละเอียดจากนางสาวนงลักษณ์ จันทรรตรี หัวหน้าฝ่ายบริหารและพัฒนา สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดสกลนคร

น.ส.นงลักษณ์

เรื่องของการสร้างอ่างห้วยเทา ก็เริ่มประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เสร็จเรียบร้อยในช่วงนั้นก็จะมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อจะดู

ศักยภาพในการพัฒนาของหมู่บ้านที่รับประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำ อันนี้ การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นนั้นได้ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดทำฟาร์มเลี้ยงเอากุ้งของพื้นที่ได้รับประโยชน์ เพื่อที่จะได้คำนวณสภาพพื้นที่ว่า พื้นที่ได้รับประโยชน์นั้นเหมาะสมเพียงพอที่จะใช้น้ำ และเหมาะสมที่จะปลูกพืชชนิดใดให้สัมพันธ์กับปริมาณน้ำในอ่างที่เราจะได้รับ หลังจากนั้นก็จะมาพิจารณาในเรื่องขององค์กรที่ชาวบ้านจะมีส่วนในการร่วมพัฒนาร่วมดูแลรักษาและก็ร่วมใช้ประโยชน์น้ำในอ่างเก็บน้ำนั้น มิฉะนั้นแล้วอ่างเก็บน้ำที่เราสร้างขึ้นนั้นก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ แล้วก็ถ้าหากว่าเสียไปชาวบ้านก็จะนึกว่าเป็นของหลวงก็จะไม่ช่วยดูแล เพราะฉะนั้นก็เรา จะมีการอบรมสมาชิกผู้ใช้น้ำทั้งหมดที่ได้รับประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำนี้ จากนั้นก็จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อที่จะได้กำหนดผู้ที่จะทำหน้าที่ในการที่จะดูแล ในการบริหารกลุ่มนั้นอาจจะมีการใช้จ่ายอาจจะหากิจกรรมมาดำเนินการเพื่อที่จะมีผู้ที่เป็นตัวหลักสำคัญที่จะดำเนินงาน นะคะ จะมาดูความต้องการ ดูสภาพของปัญหาต่าง ๆ ที่คิดว่าหมู่บ้านนั้นควรจะดำเนินการอะไรก่อน ในช่วงแรกนั้นอาจจะเป็นเรื่องของสภาพหมู่บ้าน ความมีระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน เพราะว่า เมื่อเราเข้าไปในหมู่บ้านแล้ว หากว่าเราเข้าไปพัฒนาหมู่บ้านนี้ แต่สภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่มี มันก็ไม่เกิดภาพความประทับใจก็ไม่เกิดความรู้สึกที่น่าสัมผัสด้วยนะคะ

ในเรื่องของอาชีพจะเป็นประเด็นหลักที่เราจะมุ่งในการที่จะดำเนินการและกิจกรรมต่อเนื่อง เป็นเป้าหมายสำคัญ แต่เป้าหมายสำคัญนั้นเราจะดูว่าอาชีพหลักของเขาคืออะไร ทำแล้วมีปัญหาอะไร เราจะช่วยแนะนำสถานงานที่จะแก้ไขปัญหานั้น อย่างเช่นพื้นที่ห้วยเทานี้ นะคะ ดูสภาพแล้วเขาปลูกข้าวไม่พอกินต้องซื้อข้าวกิน ดูพื้นที่การใช้ประโยชน์แล้วพื้นที่นาค่อนข้างจะน้อยต่อครัวเรือน ก็ถามองว่าพันธุ์ข้าว วิธีการปลูก เขาทำอย่างไร จุดนี้ก็จะได้ประสานหารือกับทางหน่วยงานเกี่ยวข้องทางด้านเกษตร จะได้แนะนำชาวบ้านได้ถูกต้องต่อไป หลังจากนั้นก็คิดว่าพื้นที่ที่เขาอยู่น้อยนั้นเขาควรจะ ได้ทำประโยชน์ให้คุ้ม ให้มีผลผลิตต่อไร่ได้เงินจำนวนมากขึ้น เช่นหลังจากที่เขาได้ทำนาเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว เขาควรจะได้ใช้พื้นที่มา

ปลูกพืชหลังฤดูเก็บเกี่ยว พืชหลังฤดูเก็บเกี่ยวนั้นในช่วงแรกนี้เรา ได้เสนอพืชหลายชนิดให้เขาเลือก แต่ปรากฏว่าชาวบ้านตั้งแต่เคย ทำมานั้นเขาไม่เคยที่จะเอาพืชอะไรอื่นเลยนอกจากมันสำปะหลัง เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ก็เป็นอย่างนั้นว่าเราจะต้องให้ความยืดหยุ่นให้ความ เห็นใจเขา พาเขาไปดูงาน พาเขาไปท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นที่เขาทำได้ ผลมาก็คจะเป็นแรงกระตุ้น

ช่วงแรกนั้น เสนอว่าพื้นที่ดินเขาไม่ได้รับการพัฒนา ก็เสนอว่า เป็นถั่วลิสงดีไหม ก็พาเขาไปดูในพื้นที่อื่น เขายอมรับก็หาเมล็ด ถั่วลิสงมาให้ทางชาวบ้านปลูกหลายคนก็ยังลังเลอยู่เพราะไม่แน่ใจ ว่าปลูกแล้วจะมีปัญหาอะไรตามมาหรือไม่ ปลูกแล้วจะเสียค่าเมล็ด พันธุ์ฟรีหรือไม่ ก็มีหลายคนด้วยกันที่เริ่มลงมือปลูก ประมาณ ๑๖ รายด้วยกัน เมล็ดพันธุ์นั้นทางสำนักงาน รพช. ได้จัดหางบประมาณ พิเศษขึ้นมาให้ จัดซื้อให้และก็ให้สมาชิกนั้นยืม เมื่อเขาปลูกได้ผล แล้วเขาจะต้องนำเมล็ดพันธุ์นั้นมาคืน การคืนนั้นเราจะรับคืนแล้ว ก็จะมีเขามาดำเนินการที่จะให้สมาชิกอื่น ๆ ได้ใช้ประโยชน์ต่อ นอกจากถั่วลิสงแล้วก็มีข้าวโพดหวาน เป็นขั้นทดลองปลูก ข้าวโพด หวานนี้ปลูกประมาณ ๖ รายด้วยกัน พื้นที่ก็ประมาณ ๓-๔ ไร่ ซึ่ง ในช่วงของการปลูกนั้นเป็นช่วงของปลายฤดูกาลพอดีคือช่วงของ ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ก็คาดว่าผลผลิตนั้นอาจจะไม่ได้เต็มเม็ดเต็ม หนวย

นอกจากนั้นแล้วได้ให้เขาเตรียมฟางข้าวที่เขาเก็บเกี่ยวไว้ เห็น ว่าสิ่งนี้จะมีประโยชน์เพราะว่าน่าจะใช้ฟางข้าวมาเพาะเห็ดฟางได้ เมื่อเพาะเห็ดแล้วและหมดเชื้อเห็ดแล้วก็จะสามารถนำฟางข้าวที่เพาะ เห็ดแล้วเอามาทำเป็นปุ๋ยหมักในบ่อปลาที่ทางสำนักงานได้นำเครื่อง จักรมาชุดให้ โดยชาวบ้านจัดหาค่าน้ำมันเติมให้ เราชุดประมาณ ๑๐ บ่อด้วยกัน ใน ๑๐ บ่อนั้น ในช่วงของการชุดแรก ๆ นี้ก็ได้พา ทางชาวบ้านไปดูงานที่พื้นที่ที่เขาเลี้ยงปลาได้ผล และได้เชิญทาง เจ้าหน้าที่ประมงมาอธิบายในขั้นตอนการเตรียมบ่อ ขั้นตอนในการ ที่จะนำน้ำเข้าและจัดหาพันธุ์ปลามาเลี้ยง โดยดูว่าควรจะเป็นพันธุ์ ปลาประเภทไหน จำนวนเท่าไร เพื่อให้เหมาะสมกับขนาดของบ่อ เขาก็สามารถทำได้นะคะ ในช่วงของการปล่อยพันธุ์ปลาแล้วก็ แนะนำในเรื่องของการนำพืชผักสวนครัวที่สามารถจะเป็นรายได้

หรือจะเป็นพืชคลุมดินมาปลูกครอบคันบ่อเพื่อเป็นการป้องกันการพังทลายของคันบ่อ ก็จะมีตะไคร้ และก็มิกัลยและก็ผักทองในบางส่วน ช่วงแรกยังมีชาวบ้านในกลุ่มทำไม้เดิมที่ เราก็ใช้เวลาอยู่หลายเดือนพอสมควรที่จะผลักดันให้เขาทำ เพราะยังไม่แน่ใจ เขาไม่เคยทำ พอเราได้พาเขาไปดูงาน ได้เอาวิดีโอไปฉายให้เขาดู พอคนหนึ่งเริ่มทำเห็นผลขึ้นมาคนที่สองที่สามก็ตามมา เผลอในช่วงนี้จะมีปัญหาเรื่องของท่อน้ำชำรุด ระบบส่งน้ำในการที่จะใช้น้ำขาดจังหวะ พืชพันธุ์ที่เขียวชอุ่มชะงักลงไปเขาก็เสียความรู้สึก ในส่วนนี้ทางสำนักงานฯ เราก็เร่งแก้ไขให้ พอแก้ไขแล้วเขาก็พอใจขึ้น

ในส่วนนี้ นอกจากเป็นเรื่องของการทำอาชีพด้านเกษตรที่ใช้ดินแล้วนี้ เราได้เสนอในเรื่องของการที่จะปรับปรุงพันธุ์วัวพื้นเมืองที่ชาวบ้านเขามีอยู่ให้เป็นวัวพันธุ์ดี โดยทางสำนักงานฯ ได้หาพันธุ์วัวเนื้ออเมริกันบรามันต์สายเลือดประมาณ ๘๕-๙๐ % มาให้ทางชาวบ้านยืมโดยทางชาวบ้านจะต้องรวมกลุ่มกัน ๑๐ คนขึ้นไปและก็ให้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มดูแล้วสองตัวนั้น ในหลักเกณฑ์นั้นก็ให้ข้อเสนอแนะว่าเขาควรจะมีค่าบำรุงรักษาวัวอย่างไร โดยการที่ว่าจะเอาวัวไปเลี้ยงนั้นจะต้องเตรียมค่าวัคซีน เรื่องของอาหารเสริม มิฉะนั้นแล้ววัวพ่อพันธุ์ก็อาจจะเสื่อมโทรมไป เขาตั้งกำหนดหลักเกณฑ์กันขึ้นมาว่าวัวพ่อพันธุ์ไปผสมแล้วได้ท้อง ในคนที่เป็สมาชิกนั้นจะเสียค่าผสมจนได้ท้องวัวตัวละ ๒๐ บาท แต่ถ้าเป็นนอกสมาชิกจะต้องเสีย ๕๐ บาท ในช่วงแรก ๆ เขาก็ยังไม่พอใจนักเพราะไม่ค่อยที่จะได้ผลนัก แต่ต่อมาเราได้เชิญท่านปศุสัตว์อำเภอไปแนะนำชี้แจงและก็ติดตามผล ช่วงหลังมาความรู้สึกนั้นก็ดีขึ้นและให้ความสนใจในการที่จะปรับปรุงพันธุ์วัวของชาวบ้านของเขาเองดีขึ้น

อรุณี

ปัจจุบันราษฎรในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเทามีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากอาชีพการเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมทั้งในด้านการเพาะปลูกพืชต่าง ๆ และการปศุสัตว์ และยังมีอาชีพเสริมอื่น ๆ อีก เช่น การทำยาสระผมจากว่านหางจระเข้ เป็นต้น นายบุญมา ศักดา เลขาธิการกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยเทได้กล่าวเปรียบเทียบความเป็นอยู่ในปัจจุบันและอดีตว่า

นายบุญมา

ตั้งแต่เกิดความคับแค้นที่ทำไมทำนาที่ทำด้วยน้ำฝน และพื้นที่ก็

ไม่สะดวกในการที่จะทำอะไรทำนาครับ เป็นที่ราบ มีก้อนหินบ้าง ก็เลยทนทุกข์ทรมานอยู่ตลอด ผมเกิดมาก็อายุ ๕๐ กว่าปี ไม่ทราบ ว่า พ.ศ. ที่เท่าไรที่ในหลวงท่านเสด็จ เข้ามาเยี่ยมบ้านนาผางและ ได้ทำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยผางให้ชาวบ้าน และผมก็ไปขอร้อง จากท่าน ท่านก็เกิดความสงสาร และพื้นที่นั้นก็อาจจะเป็นพื้นที่ อันเดียวกันภายในเขตตำบลนี้ พระองค์ท่านก็ได้ออกโครงการพระ- ราชดำริมาให้จัดทำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยผา เพื่อให้ชาวบ้าน เขตกกปลาซิว ความจริงแล้วพระองค์ท่านก็อยากให้อยู่ในเขตกก- ปลาซิว แต่ก็ไม่สามารถเอาน้ำไปได้เพราะเป็นพื้นที่สูงเลยเอาไป ไม่ได้ แต่บัดนี้บ้านกกปลาซิวก็มาร่วมเพราะว่าที่ไร่นาของเขายู่ ในฝั่งนี้ก็เยอะ บ้านหนองคลอง บ้านหนองบกอีกเป็นจำนวน ๓ หมู่ บ้าน ร่วมกันทำอะไรทำนาอยู่ในแถวนี้ รู้สึกว่าพระองค์ท่านมาจัดสรร มิ่งบประมาณมาสร้างอ่างเก็บน้ำชาวบ้านที่ชื่นชมยินดี และตลอด มาถึงบัดนี้ อ่างเก็บน้ำเสร็จเรียบร้อยแล้วรู้สึกว่ามีปณิธานใจ ในการทำอะไรทำนาอาจจะอุดมสมบูรณ์ และในด้านการเกษตร ไร่ ถั่วลิสง ไร่นาสวนผสมและสระด้วย ที่ปล่อยปละปลอยยังไม่เคย ทำ เจ้าหน้าที่ทาง รพช.เขามาฝึกอบรมให้ เขาก็ทำทุกอย่าง แล้ว แต่ชาวบ้านมีความต้องการอยากจะทำอะไร

อรุณี

พระมหากษัตริย์คุณ อันกอปรด้วยพระปรีชาสามารถแห่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้นำความสงบสุขและความเจริญ ก้าวหน้ามาบนผืนแผ่นดินไทยตลอดระยะเวลาอันยาวนานในรัชสมัย ของพระองค์ สมควรที่ชาวไทยทุกคนจะได้น้อมสำนึกและดำเนิน รอยตามเบื้องพระยุคลบาทของพระองค์ตลอดไป

- พระราชทานอาหารปลาในบ่อเพาะพันธุ์ปลา ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ บ้านห้วยไม้หัก ตำบลม่อนจอง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

- โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ เริ่มครั้งแรกเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๔

- ป่าอมก๋อยเป็นถิ่นกำเนิดของสัตว์ป่า ที่หายาก และเหลืออยู่แห่งเดียว ในประเทศไทย คือ กวางผา

● สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ทรงให้อาหารแก่ช้างและลูกวัวกระทิง
ซึ่งอยู่ในโครงการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

โครงการสมเด็จฯ อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายบุญเลิศ ผาสุก ผู้เชี่ยวชาญด้านประมงทะเล กรมประมง

นายประวิม วุฒิสินธุ์ หัวหน้าสถานีอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล กรมประมง

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ ประเทศไทยเรานั้นเป็นที่รู้จักกันดีว่า เป็นเมืองที่อุดมไปด้วยทรัพยากรในดิน สินในน้ำ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ทั้งพืชพันธุ์ธัญญาหาร และทรัพยากรธรรมชาตินั้นก็มียู้อย่างมากมาย ซึ่งเราก็ได้ใช้เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงชีพประชากรในชาติได้อย่างพอเพียงตลอดมา แต่เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว จะเห็นได้ว่าทรัพยากรที่เราได้นำมาใช้เป็นอาหารในการยังชีพ โดยเฉพาะที่เป็นผลผลิตจากน้ำ คือ กุ้ง หอย ปู ปลา และเต่า เป็นต้น กลับมีจำนวนน้อยลงทุกที สำหรับเต่าทะเลนั้น นับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งในด้านการนำมาบริโภคภายในประเทศและยังส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศในหลายลักษณะ จากคุณค่าของเต่าทะเลนี้เอง ทำให้ปริมาณเต่าทะเลมีจำนวนลดน้อยลงอย่างมากและอาจจะสูญพันธุ์ได้ถ้าไม่ช่วยกันอนุรักษ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเล็งเห็นถึงปัญหานี้ จึงพระราชทานพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการสมเด็จฯ อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลขึ้น โดยได้พระราชทานที่ดินส่วนพระองค์ที่เกาะมันใน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยองเป็นที่ดำเนินการโครงการนี้ เรามาฟัง

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการนี้จาก นายบุญเลิศ ผาสุก ผู้เชี่ยวชาญด้านประมงทะเล กรมประมง ในฐานะที่ท่านเป็นคณะทำงานชุดแรกที่เริ่มดำเนินงานโครงการนี้กันค่ะ

นายบุญเลิศ

เริ่มในปี ๒๕๑๒ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์กับพลเรือเอกนิรันดร์ ศิรินาวิน สมุหราชองครักษ์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในขณะนั้นว่า ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลไว้เพื่อประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลัง และเป็นประโยชน์ของชาติสืบไป เนื่องจากว่า ในขณะนั้นพันธุ์เต่าทะเลลดน้อยลงมาก จากนั้นท่านสมุหราชองครักษ์ก็ได้มีหนังสือถึงกรมประมงให้ดำเนินการในเรื่องนี้ กรมประมงก็ได้ส่งผมลงไปสำรวจจัดทำโครงการขึ้น และได้กราบบังคมทูลใน วัตถุประสงค์ของโครงการที่มีอยู่ ๔ ประการ คือ เพื่อจะให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาวิจัยค้นคว้าเต่าทะเลในอนาคต และต้องแพร่ขยายพันธุ์เต่าทะเลในธรรมชาติที่มีอยู่น้อย ให้มีเพิ่มขึ้นโดยการอนุบาล คือการนำไข่เต่ามาเพาะฟักและอนุบาล เมื่อมีขนาดแข็งแรงพอที่จะช่วยตัวเองได้ในธรรมชาติ ก็ปล่อยลงทะเลให้ไปแพร่ขยายพันธุ์ต่อไป นอกจากนั้นก็เพื่อ จะเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์เต่าตัวผู้ ตัวเมีย ไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์สำหรับที่จะให้ผสมพันธุ์ และวางไข่ในบ่อหรือในฟาร์มที่เราได้จัดตั้งขึ้น เพราะว่าในธรรมชาติ พ่อแม่พันธุ์หมดไปเราก็สามารถที่จะเอาพ่อแม่พันธุ์ที่เราเลี้ยงไว้ในบ่อนั้นมาผสมพันธุ์และแพร่ขยายต่อไปได้ และวัตถุประสงค์สุดท้ายก็ เพื่อที่จะแก้ไขหรือเสนอแนะกฎหมายที่ใช้ในการอนุรักษ์เต่าทะเลให้รัดกุมและมีประโยชน์ยิ่งขึ้น อันนี้ก็เป็นวัตถุประสงค์ที่เราจัดทำโครงการขึ้น

บรรยาย (ปราณี)

เกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานโครงการตั้งแต่เริ่มแรก รวมทั้งงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินงานได้รับมาจากที่ไหนบ้างนั้น นายบุญเลิศ ผาสุก ผู้เชี่ยวชาญด้านประมงทะเล กรมประมง ได้เล่าว่า

นายบุญเลิศ

หลังจากที่โครงการนี้ได้ทูลเกล้าฯ แล้ว และพระองค์ทรงเห็นชอบในโครงการแล้ว ท่านสมุหราชองครักษ์ก็ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นชุดหนึ่ง โดยท่านสมุห์เองเป็นประธาน มีผู้แทนจากกรมอุทกศาสตร์ทหารเรือ ผู้แทนจากกรมชลประทาน และผมในฐานะผู้แทนของกรมประมง เป็นคณะทำงานและปฏิบัติงานในขณะนั้น โครงการ

ในระยะแรก คณะทำงานได้มอบให้กรมชลประทานเป็นผู้เริ่มดำเนินการจัดสร้างบ่อสำหรับอนุบาลลูกเต่า ๑๐๐ บ่อที่เกาะมันใน และบ่อที่ใช้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ เมื่อกรมชลประทานได้ดำเนินการไประยะหนึ่ง ท่านสมุหราชองครักษ์มีความเห็นว่า เราควรมีพิธีเปิดโครงการอย่างเป็นทางการ และก็นำความกราบบังคมทูล พระองค์ก็ทรงเห็นชอบและได้พระราชทานชื่อโครงการว่า โครงการสมเด็จพระอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล คณะทำงานก็ได้เสนอว่าควรจะใช้วันอันเป็นมหามงคลยิ่งคือวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๒๒ เป็นวันเริ่มโครงการ ซึ่งพระองค์ท่านก็ทรงเห็นชอบด้วย แต่เนื่องจากว่าในวันที่ ๑๒ สิงหาคม เป็นวันที่ทรงมีพระราชภารกิจเกี่ยวกับวันเฉลิมฯ ค่อนข้างมาก ก็ทรงเลื่อนขึ้นมาเป็นตอนเย็นวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๒ แทน กรมประมงก็นำพ่อแม่พันธุ์เต่าจากสถาบันชีววิทยาทางทะเลจังหวัดภูเก็ต ที่ได้เลี้ยงเต่าตั้งแต่ฟักออกมาจากไข่ จนถึงขณะนั้นก็มีอายุได้ ๙ ปีขึ้นทุกเกลี้ยง ถวายเป็นพ่อแม่พันธุ์สำหรับที่จะเลี้ยงไว้ที่เกาะมันใน นอกจากนี้ก็นำลูกเต่าที่มีอายุ ๓-๖ เดือน จากจังหวัดภูเก็ตมาแพร่ขยายพันธุ์ในอ่าวไทย เนื่องจากว่า พันธุ์เต่าชนิดนี้ไม่มีในอ่าวไทยและต้องการแพร่ขยายพันธุ์ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม คือเป็นวันเฉลิมฯ ด้วย ก็ได้นำลูกเต่าให้พระองค์พระราชทานไปปล่อยต่อไป ส่วนการดำเนินงานต่อมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติโครงการ ทางคณะรัฐมนตรีก็เห็นชอบและมีมติให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้ในปีต่อ ๆ ไป และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เองก็ได้จัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรให้ ๑ ล้าน ๕ แสนบาท เพื่อนำไปจัดสร้างสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติม สำนักงบประมาณก็ได้จัดสรรงบประมาณให้ในปี ๒๕๒๔ นอกจากนี้ ก็มีงบประมาณอีกส่วนหนึ่งได้มาจากสำนักงาน กปร. ในการติดตั้งแสงสว่างที่เกาะมันใน นี่ก็เป็นโครงการในช่วงแรกที่เริ่มดำเนินการ ส่วนกรมอุทกศาสตร์ก็ได้ให้ความร่วมมือในการประสานงานกับฐานทัพสัตหีบเพื่อส่งเจ้าหน้าที่โครงการเข้าไปทำการวิจัยที่เกาะครามในโอกาสต่อไป

ปราชญ์

จากปี ๒๕๒๒ ที่ได้เริ่มดำเนินการในโครงการนี้ จากสภาพของเกาะมันในที่รกร้างว่างเปล่า ต้องใช้เวลาอันยาวนานแค่ไหนจึงสามารถที่จะทำให้โครงการนี้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาคะ

นายบุญเลิศ

ความจริงทางกรมชลประทานใช้เวลาเพียง ๔-๕ เดือนเท่านั้น ก็สามารถเข้าไปดำเนินการได้ แต่ว่าในเรื่องที่פק เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ยังไม่มี ทางกรมประมงได้รับงบประมาณในปี ๒๕๒๔ เป็นปีแรก และได้จัดสร้างเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันก็มีสำนักงาน มีบ้านพักนักวิชาการ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ รวมแล้วประมาณ ๓๐ ท่าน มีไฟฟ้า ประปา ซึ่งกรมชลประทานก็ได้จัดสรรงบประมาณให้อีกจำนวนหนึ่งมาทำอ่างเก็บน้ำบนเกาะให้เพื่อที่จะเก็บน้ำฝนเอาไว้ใช้ทำน้ำประปาให้เจ้าหน้าที่ที่จะอยู่ที่นั่น อันนั้นเป็นการดำเนินงานในภายหลัง และได้เสร็จลงในราวปี ๒๕๒๕ หรือ ๒๕๒๖ แต่ช่วงแรกประมาณ ๓-๔ เดือน เราได้เข้าไปดำเนินการกันแล้วในเรื่องการอนุบาลลูกเต่า เรื่องการเพาะฟักไข่เต่า

ปราณี

เริ่มแรกมีปริมาณเต่าสักเท่าไร และมีกี่พันธุ์ด้วยกันคะ

นายบุญเลิศ

พ่อแม่พันธุ์เต่าที่นำมาจากสถาบันชีววิทยา จังหวัดภูเก็ต มีทั้งหมดประมาณ ๑๐๐ ตัว มีอยู่ ๓ พันธุ์ คือ พันธุ์เต่าหญ้า เต่ากระ และเต่าตนุ นอกนั้น เราก็เพาะฟักเต่าตนุ กับ เต่ากระ ที่เกาะครามเพิ่มเติม โดยทำการวิจัยในเรื่องการเพาะฟัก คือหมายถึง ส่งเจ้าหน้าที่ไปเพาะฟักไข่เต่ากระ และเต่าตนุ ที่เกาะคราม ส่วนหนึ่งก็นำไข่เต่ากระ และเต่าตนุมาทดลองเพาะฟักที่เกาะมันใน เพราะฉะนั้นในระยะแรกเราก็ได้ทำการวิจัยในเรื่องการเพาะฟักไปด้วยนะครับ

เพลงคัน

บรรยาย (ปราณี)

นับจากวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๒ ที่ได้เริ่มดำเนินการโครงการสมเด็จพระอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ที่เกาะมันใน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง จนถึงปีนี้ ปี ๒๕๓๕ จะได้มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโครงการต่อไป อย่างไรก็ตาม และความก้าวหน้าของโครงการนี้มีมากน้อยแค่ไหนนั้น เรามาฟังคำบอกเล่าของ นายประวิม วุฒิสินธุ์ หัวหน้าสถานีอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล กรมประมง ดังนี้คะ

นายประวิม

จากการดำเนินการตั้งแต่ต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้คือ ปี ๒๕๓๕ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ทรงมีพระราชดำริในโครงการนี้ ทางกรมประมงจึงได้จัดสรรงบประมาณมาให้ทุกปี และได้เล็งเห็นความสำคัญอันน้อยอย่างต่อเนื่อง นับจากโครงการสมเด็จพระอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลจึงได้จัดตั้งที่ทำการของโครงการฯ ที่เกาะมันใน เป็นสถานีอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลขึ้น

โดยจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มขึ้นทุกปี ขณะเดียวกัน การดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นเราได้บรรลุเป้าหมายตามที่ไดวางไว้ตั้งแต่ต้นที่ได้ดำเนินการโครงการนี้ คือ การแพร่ขยายพันธุ์เต่าทะเล ซึ่งเราได้ทำการปล่อยเต่าทะเลปีละประมาณ ๒,๐๐๐ ตัว ขณะเดียวกัน การดึงดูดความสนใจของประชาชนในการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลนั้น เกาะมันในนับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวแหล่งหนึ่งในการเสริมความรู้ในการรักธรรมชาติมากขึ้น ที่ตรงนี้เป็นจุดสำคัญเพราะว่าการที่จะกระจายความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์พันธุ์เต่าไปได้อย่างกว้างขวางนั้น ผลที่จะประสบผลสำเร็จในการอนุรักษ์ได้ก็คือ การเผยแพร่ความรู้ และให้ประชาชนทั่วไปได้ตระหนักว่า พันธุ์เต่าทะเลเป็นสิ่งที่น่าจะหวงแหนเอาไว้ให้ลูกหลานได้ทราบว่า เต่าทะเลมีลักษณะอย่างนี้ ควรจะอนุรักษ์ไว้ ปัจจุบันสถานีนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลได้จัดระบบงาน และแบ่งงานออกเป็น ๔ ส่วนด้วยกัน ส่วนที่หนึ่ง คือ การดำเนินงานด้านธุรการ การติดต่อสื่อสารกับภายนอก ส่วนที่สอง คือ การดำเนินงานด้านวิชาการเกี่ยวกับการเพาะและขยายพันธุ์ โดยสถานีได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ของสถานีไปร่วมกับทางทหารเรือที่เกาะครามในการเก็บรวบรวมพันธุ์ไข่เต่านำมาทำการเพาะฟักและอนุบาล ใน ส่วนที่สาม คือ งานปล่อยพันธุ์เต่าทะเลลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งหลังจากที่เราได้อนุบาลไว้นานราว ๖ เดือน และระยะเวลาดังกล่าวนี้นี้ เต่าจะมีการเจริญเติบโตขึ้น และกระดองเต่าจะแข็งแรงขึ้น และสามารถจะต่อสู้กับโลกภายนอกได้ เราจะปล่อยพันธุ์เต่าหลังการอนุบาลเอาไว้ สำหรับ งานที่สี่ คือ การให้บริการทางด้านวิชาการ การส่งเสริมในการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ทั้ง ๔ ประการนี้เป็นระบบการทำงานของสถานี ในปัจจุบันครับ

บรรยาย (ปราณี)

จากพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของเต่าทะเลที่นับวันก็จะลดจำนวนน้อยลงทุกที จึงทรงมีพระราชดำริให้กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ร่วมกันดำเนินงานโครงการนี้ขึ้นมาตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๒ จนถึงปี ๒๕๓๕ รวมเวลาเกือบ ๑๓ ปีแล้ว ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากโครงการนี้จะมีมากน้อยแค่ไหนอย่างไรบ้างนั้น นายบุญเลิศ ผาสุก ผู้เชี่ยวชาญด้านประมงทะเล และนายประวิม วุฒิสินธุ์ หัวหน้าสถานี

นายบุญเลิศ

อนุรักษพันธุ์เต่าทะเล กรมประมง ได้กล่าวว่า

ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจน ในปัจจุบันนี้เห็นว่า เกี่ยวกับการส่งออกกุ้งไปในตลาดต่างประเทศ เนื่องจากแนวโน้มของการทำการประมงในปัจจุบันจะต้องไม่ทำลายพันธุ์สัตว์น้ำอยู่ ๓ ประเภทคือ สัตว์ประเภทเลี้ยงลูกด้วยนม เช่น ปลาโลมา ปลาวาฬ ประเภทเต่าทะเล และประเภทนก ซึ่งในสัตว์ ๓ ประเภทนี้ เป็นกลุ่มที่องค์การระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ ที่เจริญแล้วให้ความสนใจในการที่จะอนุรักษ เพราะฉะนั้น การทำประมงที่ไปติดสัตว์พวกนี้ก็จะถูกประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นห้ามส่งเข้า อย่างเช่น ในเรื่องของเต่าทะเล ก็เกี่ยวข้องกับการทำการประมงอวนลากกุ้ง และเต่าจะไปติดอวนลากกุ้ง ถ้าประเทศไหนไม่มีการดำเนินการอย่างนี้ ก็จะไม่ได้รับอนุญาตนำกุ้งเข้าไปขาย ซึ่งปัจจุบันนี้ สถานทูตสหรัฐฯ ในประเทศไทยก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่มาติดต่อกับผมในเรื่องนี้ ซึ่งผมก็ใช้ประโยชน์ของโครงการสมเด็จฯ อนุรักษพันธุ์เต่าทะเลอธิบายให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าใจ เพราะฉะนั้น ถ้าไม่มีโครงการนี้ ผลการวิจัยที่ดีข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายให้เจ้าหน้าที่ต่างประเทศได้เข้าใจถึงการอนุรักษเต่าทะเล และกุ้งทะเลของเรา คงจะหาข้อมูลไปอธิบายไม่ได้ เราก็จะเห็นว่า ประโยชน์ในปัจจุบันนี้ก็เกิดขึ้นแล้วจากโครงการนี้

นายประวิม

ประโยชน์ที่ชัดเจนก็คือ การที่เต่าทะเลไม่สูญพันธุ์ไปจากอ่าวไทย ต่อมาคือ การส่งเสริมให้เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปในตัว ซึ่งปัจจุบัน ประชาชนทุกแห่งแม้แต่ต่างประเทศเกือบทั่วโลกได้มาชมโครงการสมเด็จฯ อนุรักษพันธุ์เต่าทะเลที่เกาะมันใน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง เนื่องจากพระบารมีของพระองค์ท่าน ทางโครงการคือสถานีอนุรักษพันธุ์เต่าทะเลนี้ได้ดำเนินการไปสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่เราได้ตั้งเอาไว้แล้วครับ

เพลงคัน

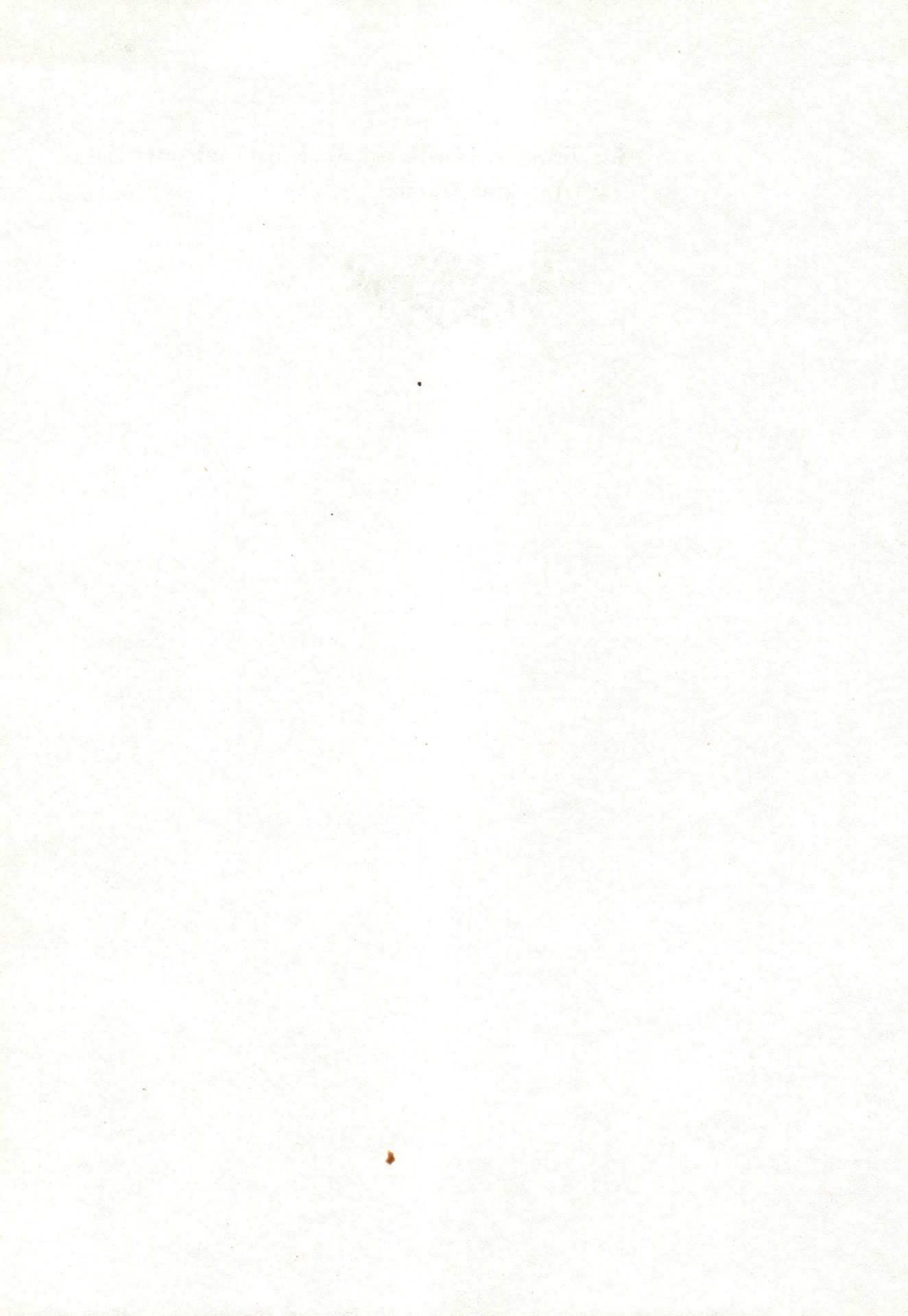
บรรยาย (ปราณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการสมเด็จฯ อนุรักษพันธุ์เต่าทะเล ซึ่งสมเด็จฯ พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดทำขึ้น ทั้งยังพระราชทานที่ดินส่วนพระองค์เพื่อใช้ในการดำเนินงานโครงการด้วยนี้ นับเป็นพระกรุณาธิคุณที่ทรงมีพระเมตตาต่อประชาชนชาวไทย เพราะทรงเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ในภายหน้า

ที่จะให้ทรัพยากรอันมีค่าได้คงอยู่ในน่านน้ำไทย และเป็นมรดกของ
ชนชาวไทยตลอดไปนั่นเองค่ะ

พระราชดำริในการอนุรักษ์สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายทิวา สรรพกิจ อธิบดีกรมป่าไม้

นายพิสิษฐ์ ณ พัทลุง เลขาธิการมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืช
แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ชื่อว่ามีสภาพป่าไม้ที่ยังคง
ความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งในแถบเอเชีย แต่ปัจจุบันนี้ พื้นที่ป่าไม้ได้
ลดลง การบุกรุกพื้นที่ป่าและการทำลายสัตว์ป่ามีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ
เมื่อพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย ถิ่นที่อาศัยของสัตว์ป่าก็ถูกทำลายไปด้วย
และยังถูกจับถูกล่า เพื่อการค้าและเป็นอาหารของคน จนทำให้
สัตว์ป่าและพืชหลายชนิดได้สูญพันธุ์ไป
เสียงสัตว์ร้อง...น้ำไหล...

บรรยาย (พัชรินทร์)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักถึงปัญหา
ป่าไม้ สัตว์ป่า และพืชชนิดต่าง ๆ ซึ่งเสื่อมโทรมและสูญพันธุ์ไป
เป็นจำนวนมาก ทรงห่วงใยว่า เมื่อป่าไม้ถูกทำลาย พืชพันธุ์สัตว์ป่า
ก็กระจัดกระจายล้มตายและสูญพันธุ์ไปในที่สุด พระองค์จึงทรง
พระราชดำริว่า หากประชาชนไม่ตัดไม้ทำลายป่า สัตว์ป่าก็จะมี
ที่อยู่และเพิ่มจำนวนได้ พระราชดำริในการอนุรักษ์ป่าไม้ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช จึงเกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้รู้และเห็นความสำคัญของ

การใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งจะช่วยให้อัตราการล่าสัตว์ป่าที่หายาก เพิ่มจำนวนมากขึ้น ดังที่ นายทิวา สรรพกิจ อธิบดีกรมป่าไม้ ได้เล่าให้ฟังว่า

นายทิวา

คงเป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปแล้วว่า ป่าไม้ของประเทศไทยเรานั้น ถูกทำลายมาโดยตลอด จนขณะนี้ซึ่งตัวเลขจากสถานการณ์ป่าไม้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เรามีป่าเหลืออยู่เพียงประมาณร้อยละ ๒๗.๙๕ ของเนื้อที่ประเทศ และก็โดยเฉพาะเป็นปัญหาในเรื่องของเรื่องน้ำ อาหาร และที่ดินที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ถูกทำลายและกิลดน้อยลง และสัตว์ป่าบางชนิดก็อาจจะสูญพันธุ์ไป และก็มีหลายชนิดที่สูญพันธุ์ไปแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จึงทรงห่วงใยว่า เมื่อทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมลง จะทำให้ราษฎรนั้นประสบความลำบาก จึงทรงมีพระราชดำริที่จะทำการรักษาและพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ก็โดยเฉพาะในเรื่องของสัตว์ป่านั้น ก็ได้ทรงจัดตั้งศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าขึ้นทั้งหมด ๘ แห่งในประเทศไทย แห่งแรก ก็คือ ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าโคกไม้เรือ จังหวัดนราธิวาส แห่งที่สอง ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า แห่งที่สาม คือที่ช่องกล่ำบน จังหวัดปราจีนบุรี ศูนย์ฯ ที่สี่ ที่ภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ศูนย์ฯ ที่ห้า ที่บางละมุง จังหวัดชลบุรี ศูนย์ฯ ที่หก ที่ป่าเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ศูนย์ฯ ที่เจ็ด ที่ห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์ฯ ที่แปด ที่ดอยตุง จังหวัดเชียงราย การที่สร้างศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่านั้น ก็เนื่องจากว่า พระองค์ท่านได้ทรงเห็นว่าสัตว์ป่าบางชนิดที่จะสูญพันธุ์นั้น ก็สามารถที่จะทำการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ได้ เมื่อเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์แล้วก็จะส่งสัตว์นั้นจะปล่อยสัตว์นั้นคืนสู่ธรรมชาติได้ จากการศึกษาทางวิชาการของกรมป่าไม้ ก็ได้มาพิจารณาในเรื่องของสัตว์ป่าที่จะปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาตินั้น จะต้องอาศัยหลักใหญ่ ๆ ๓ ประการคือ หนึ่ง ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าที่สามารถที่จะปล่อยไปในพื้นที่นั้นว่าในพื้นที่นั้นจะสามารถที่จะให้สัตว์ป่าที่จะปล่อยนั้นอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยหรือไม่ ประการที่สอง สัตว์ป่าที่เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์นั้นได้มีลักษณะที่เหมาะสมที่จะปล่อยสู่ธรรมชาติได้หรือไม่ และ

ประการที่สาม สัตว์ป่าแต่ละชนิดที่จะปล่อยไปจะมีชีวิตอยู่รอดได้หรือไม่ หลังจากสภาพการเลี้ยงในกรงขังไว้เป็นเวลานานแล้วก็ปล่อยสู่ธรรมชาติ ก็ในเมื่อเป็นเช่นนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ก็จึงทรงห่วงใยในปัญหาที่หนึ่ง สัตว์ป่าจะสูญพันธุ์ ปัญหาที่สอง ก็ถ้าปล่อยไปแล้วจะมีปัญหา ก็เลยทรงมีพระราชดำริ และจัดสร้างศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าขึ้น แล้วก็กรมป่าไม้ก็ได้สนองพระราชดำริตลอดมา ในขณะนี้ก็ได้มีการขยายศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ป่าโดยทั่วไปอีก ๓ แห่ง ก็คิดว่าก็คงจะสนองพระราชดำริ

พัชรินทร์

สำหรับสัตว์ป่าหรือว่าสัตว์ที่นำไปเพาะเลี้ยงหรือว่าขยายพันธุ์นั้น ทรงมีแนวพระราชดำริ หรือว่ากรมป่าไม้ได้คัดเลือกอย่างไรคะว่าจะนำสัตว์อะไรไปเพาะเลี้ยงหรือว่าขยายพันธุ์ล่ะคะ

นายทิวา

ครับ กรมป่าไม้คงไม่จำกัดชนิด เพราะสัตว์ป่าทั้งสัตว์ป่าสงวนก็ดี สัตว์ป่าคุ้มครองก็ดี โดยเฉพาะสัตว์ป่าสงวนส่วนใหญ่แล้วจะสูญพันธุ์ เราก็มองดูตัวนั้นว่าเรานั้นจะสามารถที่จะมาทำการศึกษาและก็ขยายพันธุ์ได้อย่างไร แล้วสำหรับสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น เราก็จะมาพิจารณาว่า ในแต่ละพื้นที่นั้นมีชนิดจำกัดแค่ไหนในเรื่องของการนำสัตว์ไปปล่อย แล้วอีกประการหนึ่ง ในเรื่องของการขยายพันธุ์ และโดยเฉพาะพระราชบัญญัติสงวนคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ทำการเพาะเลี้ยงและทำการธุรกิจในเรื่องของสัตว์ป่าคุ้มครองบางชนิดได้แล้ว

พัชรินทร์

ทางกรมป่าไม้ได้สนองพระราชดำริในการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า เป็นสัตว์ประเภทไหนและอะไรบ้างคะ

นายทิวา

ครับ ในขณะนี้เราต้องมุ่งไปที่สัตว์ป่าสงวน เดิมเรามีสัตว์ป่าสงวนอยู่ ๙ ชนิด และตามพระราชบัญญัติสงวนคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช ๒๕๓๕ เรากำหนดไว้ ๑๕ ชนิด ซึ่ง ๑๕ ชนิดนั้นก็ได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร แรด กระซู่ กูปรีหรือโคไพร ควายป่า ละองหรือละมั่ง สมันหรือเนื้อสมัน เลียงผาหรือโคลัม กวางผา นกแต้วแร้วท้องดำ นกกระเรียน แมวลายหินอ่อน สมเสร็จ เก้งหม้อ พะยูงหรือหมู่น้ำ ครับ ก็ ๑๕ ชนิด นี้ เราจะต้องมองดูว่าเรานั้นจะสามารถที่จะเพาะเลี้ยงเพิ่มเติมได้ไหม แล้วสำหรับ

สัตว์คุ้มครองนั้นเราก็พยายามศึกษาแล้วแยกชนิดของสัตว์ที่เราจะเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ และโดยเฉพาะสัตว์ปีกในขณะนี้เป็นที่นิยม และเราเชื่อมั่นว่าเราสามารถที่จะเพาะและขยายพันธุ์ได้ ก็คือจำพวกสัตว์ปีกจำพวกไก่ฟ้า พญาโลต่าง ๆ และโดยเฉพาะนกยูง เราสามารถที่จะขยายพันธุ์ได้ และสัตว์กบที่เห็นชัดในขณะนี้ก็ในเรื่องของแก่ง กวาง นี้เราสามารถที่จะขยายพันธุ์ได้ ก็คงมีหลัก ๆ แค่นี้

พัชรินทร์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องของการขยายพันธุ์สัตว์ประเภทใดเป็นพิเศษบ้างหรือเปล่าคะ

นายทิวา

โดยเฉพาะที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัยมากก็เป็นสัตว์ปีกจำพวกไก่ฟ้า โดยเฉพาะไก่ฟ้าหลังเงิน อันนั้นพระองค์ท่านทรงสนพระทัยมาก

พัชรินทร์

มีอยู่ในทุกศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าของกรมป่าไม้หรือเปล่าคะ

นายทิวา

ขณะนี้ทางกรมป่าไม้พยายามปล่อยไปทุกศูนย์ฯ หลังจากขยายพันธุ์ได้

พัชรินทร์

ก็เป็นทีที่ทราบกันดีนะคะว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัยในเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ แล้วก็ยังสนพระทัยในเรื่องเกี่ยวกับพันธุ์พืชต่าง ๆ ด้วย แนวพระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องพันธุ์พืชต่าง ๆ นั้น ทรงได้ให้ไว้กับกรมป่าไม้อย่างไรบ้างหรือไม่คะ

นายทิวา

ครับ ก็คงจะได้ยินและก็ได้ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า พระองค์ได้มีพระราชดำริแล้วก็สร้างป่ารักษน้ำ ขึ้นที่จังหวัดสกลนคร แล้วก็เป็นตัวอย่างให้กับหน่วยราชการได้นำเอาแนวพระราชดำรินั้นไปดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ก็โดยเฉพาะกรมป่าไม้ก็ได้เอาแนวพระราชดำริในเรื่องของป่ารักษน้ำนั้น ไปดำเนินการในเรื่องของการปลูกป่าชุมชน ก็ไม่ว่าจะเป็นปลูกพืชใช้สอยหรือพืชอุตสาหกรรม เราก็ให้นำเอาหลักการนั้นไปดำเนินการ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

ความสนพระทัยในเรื่องของสัตว์ป่าและพันธุ์พืชต่าง ๆ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีมานานแล้ว ดังจะเห็นได้จากพระราชดำริต่าง ๆ ที่ทรงให้ไว้ เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์

คัมภีร์ของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ จากการที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทรงพบเห็นหลายสิ่งหลายอย่างถูกทำลายจากการกระทำของธรรมชาติและมนุษย์ ดังที่นายพิสิษฐ์ ณ พัทลุง เลขานุการมูลนิธิคัมภีร์สัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับความสนพระทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในเรื่องของการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพรรณพืช ว่า

นายพิสิษฐ์

เรื่องความสนพระทัยที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีกับเรื่องของการอนุรักษ์นี้อาจจะมีมานานแล้ว แต่ด้วยเหตุผลที่ว่า พระองค์ท่านทรงเป็นพระราชินี ที่มีความสนพระทัยในเรื่องของพระพุทธศาสนาสูงมาก ที่นี้ตามประสบการณ์ของเราที่ได้มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ ในบางโอกาส หรือได้ติดตามเสด็จ ในบางโอกาสนั้นก็เห็นได้ว่า ความสนพระทัยนั้น น่าจะมีมา ๒ ทาง ที่นอกเหนือไปจากทางเรื่องของการศาสนาแล้วนี้ ก็คือว่าเมื่อตอนที่สมเด็จพระนางเจ้าเสด็จตามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไปเยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่าง ๆ ราษฎรนี้ก็มีการแสดงความจงรักภักดีอยู่หลายทาง จะมาเฝ้าฯ รับเสด็จ มาเอาผ้าเช็ดหน้ามาปูพื้นให้ ทรงเดินเหยียบหรืออะไรทำนองนี้ หรือเอาดอกไม้มาถวาย แต่ก็มีประชาชนจำนวนมากในหลาย ๆ จังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ ที่นำซากสัตว์ ที่เป็นเรื่องของชนนก หนังสือ หนังสือ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ เขาสัตว์ หรือซากสัตว์อะไรต่าง ๆ นี่มาทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อหวังว่าพระองค์ท่านจะทรงนำไปใช้เป็นเครื่องประดับหรือเป็นเครื่องประดับวัง ประดับพระองค์ หรือเอาไปใช้ทำกระเป๋าลองพระองค์ก็แล้วแต่ ที่นี้สมเด็จพระนางเจ้าก็ทรงมีความรู้สึกที่สัตว์เหล่านี้ต้องตายไปจำนวนมาก เพื่อที่จะนำมาทูลเกล้าฯ ถวาย ในลักษณะของสิ่งที่เป็นซากเป็นชิ้นส่วน ก็ทรงรับสั่งกับประชาชนหลาย ๆ ครั้ง ว่า **ท่านไม่อยากเห็นสัตว์เหล่านี้ต้องตาย อยากจะเห็นสัตว์เหล่านี้มีชีวิตอยู่ต่อไป พระราชประสงค์จริง ๆ ก็อาจจะอยากจะเห็นว่า ป่าถูกดูแล สัตว์ป่าอยู่ในป่า** แต่ประชาชนที่ได้ฟังนั้น มีจำนวนไม่น้อยที่ตีความเอาว่า ท่านรักสัตว์เป็น ก็แทนที่จะนำสัตว์ตาย ก็นำสัตว์เป็นมาถวายเป็นจำนวนมาก ก็ทำให้พระองค์ท่านต้องมีการก่อกำเนิดขึ้นในเรื่องของการสร้างโครงการอนุรักษ์บางอย่าง เช่น การเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าหายาก

การมอบหมายให้ประชาชนบางครอบครัวที่มีความรู้ นำสัตว์ป่าไปเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ และนำคืนสู่ธรรมชาติ หรือนำสัตว์ที่ประชาชนมามอบให้ นั้น ไปคืนสู่ธรรมชาติโดยตรงเลย ก็มีหลาย ๆ จุด ที่ทำให้พระองค์ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องของธรรมชาติสัตว์ป่าและประชาชน ทำให้พระองค์ได้เห็นปัญหามากขึ้น ได้มีความรู้มากขึ้น แล้วก็ต้องตัดสินใจพระทัยเสมอมาว่าจะทำอย่างไรจะจัดการกับปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร อีกส่วนหนึ่งที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับทำให้พระองค์ท่านทรงสนพระทัยเรื่องปัญหาของป่าไม้ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม ก็คงจะเป็นช่วงที่กรุงเทพฯ ฉลอง ๒๐๐ ปี ตอนนั้นก็ทรงไปทำความสะอาดพระบรมมหาราชวังและส่วนอื่น ๆ ของวัง ก็ได้พบเขาสัตว์ นอแรด เขากวาง เขาละอง ละมั่ง เขาสมัน เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นของล้ำค่า ของโบราณจริง ๆ ซึ่งอาจจะมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ หรือก่อนนั้นก็ได้อีก ซึ่งเดี๋ยวนี้ไม่มีแล้วในลักษณะขนาดนั้น ใหญ่ ๆ อย่างนั้น ก็ทรงรับสั่งให้คุณหมอบุญส่ง ซึ่งเป็นนักอนุรักษ์ที่เก่งที่สุดในประเทศไทยเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ เมื่อช่วงประมาณปี ๒๕๒๕ ให้เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายความรู้กับพระองค์ท่านว่าสิ่งที่พระองค์ท่านได้พบมานั้นเป็นอะไรบ้าง ซึ่งคุณหมอบุญส่งก็ได้เข้าเฝ้าฯ พร้อมกับผู้ติดตาม ๑ คน ก็ได้ถวายความรู้ไปว่า เป็นเขาละอง ละมั่ง ซึ่งเป็นสัตว์ป่าซึ่งเคยมีในเมืองไทยชุกชุม บัดนี้ก็หมดจากประเทศไทยไปแล้ว เนื้อสมันซึ่งสูญพันธุ์ไปจากโลกนี้ เคยมีแห่งเดียวในโลกคือประเทศไทย ภาคกลางของไทยเท่านั้น เคยมีชุมแถวดอนเมือง พระโขนง สำโรง บางนา คนไทยก็ฆ่าหมดจากโลกไปแล้ว ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย มีนอแรดอยู่บางส่วน ซึ่งเป็นนอแรดที่สวยงามมาก น่าจะถูกนำเข้ามาจากแอฟริกาหรือต่างประเทศ เพราะมีลักษณะเหมือนของต่างประเทศและมีขนาดใหญ่มาก ซึ่งเดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว ความรู้เหล่านี้ ทำให้พระองค์ท่านทรงมีความสนพระทัยและมีความผูกพันสืบเนื่อง ทำให้ทรงคิดห่วงใยเรื่องของสัตว์ เรื่องของป่า เรื่องของน้ำ เรื่องของพันธุ์พืช

เพลงคั่น

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเอาพระทัยใส่ ห่วงใยพสกนิกรของพระองค์เป็นอย่างมาก กลางปัญหาความผันผวนของธรรมชาติ ความทุกข์ยากของ

ราษฎร พระองค์มิได้ทรงย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ทรงมุ่งมั่นในการพัฒนา ดังแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ทรงให้ไว้เพื่อประชาชนคนไทยและประเทศชาติ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นต่อประชาชนคนไทย ดังคำกล่าวของนายทิวา สรรพกิจ อธิบดีกรมป่าไม้ และนายพิสิษฐ์ ฒ พัทลุง เลขาธิการมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

นายทิวา

อันนี้ก็เป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น เพราะอย่างน้อยก็ได้มีการแก้ไขหรือยกเลิกพระราชบัญญัติสงวนคุ้มครองสัตว์ป่าพุทธศักราช ๒๕๐๓ แล้วก็มีมีการแก้ไขพระราชบัญญัตินั้นแล้วก็ใช้บังคับแล้ว คือพระราชบัญญัติสงวนคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งได้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ อันนี้จะเป็นตัวที่สนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่จะไม่ให้พันธุ์สัตว์นั้นสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย

นายพิสิษฐ์

ผมว่าเราเป็นคนไทยนะ เราเป็นราษฎรของพระองค์ท่าน ถ้าคนที่ เป็นเจ้านายในระดับ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งมีการกิจมากมายในทุก ๆ ด้านเกี่ยวข้องกับองค์การต่าง ๆ นับเป็นร้อย ๆ องค์การองค์การนี้ ยังมีเวลา ยังทรงสละเวลา สละ พระสติปัญญาที่มีอยู่ เอาพระทัยใส่กับเรื่องสิ่งแวดล้อม แสดงว่า เรื่องนี้เรื่องป่าไม้ สัตว์ป่า สิ่งแวดล้อม มีความสำคัญมาก ประชาชน อย่างเราต้องรับมา และมาคิดว่าเมื่อทรงสละเวลา สละพระราชทรัพย์ สละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้สิ่งแวดล้อมอยู่ได้เพื่อเราแล้วนี้ เราทุกคน มีหน้าที่อะไรบ้าง และเราทุกคนมีส่วนที่จะทำอะไรบ้างให้งานของ พระองค์ท่านนั้นเบาลง แล้วประสบความสำเร็จให้ได้ ไม่ใช่ทำให้ พระองค์ท่านสู้อยู่องค์เดียว แล้วคนอื่นอีก ๓๐-๔๐ ล้าน ไม่ให้ความ ร่วมมือ อันนี้เป็นการแสดงถ้าเราช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม มันเป็น อีกวิธีหนึ่งที่แสดงความจงรักภักดี และทำเพื่อตัวเราเองด้วย เพื่อ อนาคตของลูกของหลานเราด้วยครับ ผมว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณ ที่เราไม่ควรที่จะลืม พวกเราในฐานะนักอนุรักษ์นี้มีความรู้สึก เกิดทุนพระองค์ท่าน ในฐานะนักอนุรักษ์ที่ยิ่งใหญ่ของเราคนหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้เบิกทาง นำทาง เหมือนกับเปิดโอกาสให้พวกเราได้ทำงาน ได้ดีขึ้น รัฐบาลก็เอาใจใส่มากขึ้น ประชาชนก็เอาใจใส่มากขึ้น

มันเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ซึ่งอันนี้เป็นพระมหากรุณาธิคุณที่เราจำ
ใส่ใจไว้เสมอ นะครับ แล้วก็จำใส่ใจไว้อีกด้วยว่า เราจะทำอะไร
เราจะต้องนึกว่า การอนุรักษ์นั้นเป็นระบบที่จะต้องเอื้ออำนวยต่อ
มนุษย์ แต่มนุษย์ก็ต้องหาประโยชน์จากธรรมชาติโดยไม่ทำลาย
โอกาสที่จะมีต่อไปถึงลูกถึงหลานนะครับ การพัฒนาวันนี้จะต้อง
ไม่มีผลที่จะทำลายคุณค่าของชีวิตของลูกหลานในวันหน้า อันนี้
ชัดเจนมาก

มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ม.ร.ว.สายสิงห์ สิริบุตร อุปนายกมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน
ในพระบรมราชินูปถัมภ์

นางอรสา ศาสตรรูจิ เลขาธิการมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน
ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์

ไต่เต้า

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (อรุณี)

การศึกษาคือรากฐานของชีวิต เปรียบดังแสงสว่างที่ส่องทางชีวิตไปสู่อนาคตที่สดใส มั่นคง หากประชาชนมีการศึกษาก็ย่อมพาให้ประเทศชาติรุ่งเรือง จากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นี้ พระองค์จึงทรงประกอบพระราชกรณียกิจทุกวิถีทางในอันที่จะส่งเสริมการศึกษาของประชาชนและเยาวชนของชาติอย่างดีที่สุด โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านชนบทที่ห่างไกล ทั้งนี้เพราะในการตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเยี่ยมเยียนราษฎรนั้นทรงพบว่า มีเด็กจำนวนมากมายที่พ่อแม่ยากจน ทำให้ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ พร้อมทั้งได้พระราชทานความช่วยเหลือ นำเด็กเหล่านั้นเข้ารับการศึกษโดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมรับอุปการะเอง หรือโปรดให้ข้าราชการบริพารนำไปเลี้ยงดูแล้วพระราชทานทุนการศึกษาให้ นอกจากนี้ทรงรับอุปการะเด็กเรียนดีแต่ยากจนไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์เป็นจำนวนมาก

และในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้ง มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน โดยพระราชทาน

พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนประเดิม และยังทรงอุปถัมภ์
 คำจูนมูลนิธินี้มาจนถึงปัจจุบัน ดังที่ท่านจะได้รับฟังรายละเอียดใน
 เรื่องนี้จากหม่อมราชวงศ์สายสิงห์ ศิริบุตร อุปนายกมูลนิธิช่วย
 นักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยเริ่มจากความ
 เป็นมาในการจัดตั้งมูลนิธิดังกล่าว

ม.ร.ว.สายสิงห์

มูลนิธินี้นะคะ ก็ก่อตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ มีอายุ ๓๑ ปีแล้วนะคะ
 เมื่อ ๓๑ ปีก่อนนี้ต้องเรียกว่ายังไม่มียุทธศาสตร์การส่งเสริมใดเลยที่ทำงาน
 ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน และสมัยนั้นมีปัญหาเยอะเกี่ยวกับ
 เรื่องของนักเรียน เช่นว่า นักเรียนเรียนไม่ดี สอบตกซ้ำชั้น หนี
 เรียน แล้วก็เลยกลายเป็นการมั่วสุมเกรงด้วยบ้าง ทางกระทรวง
 ศึกษาธิการก็เลยจัดสัมมนาจริยศึกษา โดยเรียนเชิญท่านที่อยู่ใน
 วงการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ การศาสนา และก็อื่น ๆ
 อีกมากมายทีเดียว อย่างเช่น หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล ม.ร.ว.
 คึกฤทธิ์ ปราโมช ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค เหล่านี้เรียนเชิญ
 มาร่วมสัมมนาด้วยหมดคราวนั้นหลายร้อยคนทีเดียว

ในการประชุมก็พบว่าเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เด็กขาดเรียนเพราะว่า
 ความยากจนขาดแคลนของครอบครัว อันนี้เราไปพบด้วยตนเอง
 นะคะ คือบางครอบครัวมีลูก ๓-๔ คน โดยมีชุดนักเรียนชุดเดียว
 ก็เลยให้ลูกผลัดกันไปโรงเรียน อย่างเช่นว่าวันนี้คนโตแต่งชุดนักเรียน
 ไปโรงเรียน วันรุ่งขึ้นจึงให้ลูกคนที่สอง อะไอย่างนี้คะ การขาด
 เรียนมันจึงเกิดขึ้นด้วยเหตุนี้แหละ ส่วนเรื่องอาหารกลางวันไม่ต้อง
 พูดถึงไม่มี และก็สมัยนั้นในต่างจังหวัดนั้นยังใช้กระดานชนวนกัน
 ดิฉันได้พบกับตาตนเองเลย โธ...ใช้กระดานที่แตกหักฝ่ามือเดียว
 มาใช้เขียน คือน่าสงสารมากทีเดียว ที่ประชุมสัมมนาจริยศึกษา
 ครั้งนั้นก็เลยมีข้อเสนอแนะหนึ่งข้อว่า ควรจัดตั้งมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน พอเสร็จการประชุมทางคณะหนึ่ง ซึ่งมีคุณหญิง
 อาจารย์เกียรียง กิริติกร ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หม่อมงามจิต
 บุรฉัตร ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค พระวรวงศ์พระองค์เจ้าสุขุมมา-
 ภินันท์ ก็มาร่วมกันก่อตั้งมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนนี้ขึ้น
 ความก็ทราบถึงพระเนตรพระกรรณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ-
 บรมราชินีนาถ ที่จริงท่านทรงสนพระทัยในเรื่องการช่วยเหลือเด็ก
 นักเรียนนี้มานานแล้ว เพราะว่าเวลาที่พระองค์ท่านเสด็จเยี่ยมราษฎร

ท่านก็พบเด็กขาดแคลนนั่นละ และตัวท่านเองก็พระราชทานเสื้อผ้า
 สมุด ดินสอ เป็นประจำอยู่แล้ว พอท่านทรงทราบว่ามูลนิธินี้เกิดขึ้น
 ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาปี ๒๕๐๔ นั้น ท่านก็ทรงพระราช-
 ทานเงินที่มีผู้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายโดยเสด็จพระราชกุศลมา
 จำนวนร่วมแสนนะคะมาให้มูลนิธิ เรียกว่าเป็นเงินดำเนินการงวด
 แรกเลยของเรา ก็ได้เริ่มดำเนินการจัดให้ช่วยเหลือเลย โดยในปีแรก
 นั้นจัดหาเสื้อผ้า สมุด ดินสอ แจกเด็กในกรุงเทพฯ ธนบุรีก่อน
 ซึ่งพวกอยู่รอบนอกขาดแคลนยากจนเยอะ ปีต่อไปจึงเริ่มขยายไป
 ต่างจังหวัด โดยทำที่ ๑๖ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพราะ
 ว่าเห็นว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ยากจนที่สุดเลย ก็ช่วยเหลือเรื่อง
 เสื้อผ้านักเรียน สมุด ดินสอ และก็ถ้าหากว่ามีผู้ใดบริจาคแบบ
 เรียนก็นำไปช่วยด้วย และก็ต่อมาในกรุงเทพฯ ธนบุรี เราก็จัดเรื่อง
 โครงการอาหารกลางวันจึงเรียกได้ว่ามูลนิธิเราเป็นแห่งแรกที่
 ดำเนินการเรื่องโครงการอาหารกลางวัน ที่จริงในปีแรก ในปี ๒๕๐๔
 เราแจกเงินเป็นวันละบาทอะไอย่างนั้นนะคะ ก็กลายเป็นว่าพบเด็ก
 เอาไปซื้อขนมกินกันก็เลยต้องขอร้องทางโรงเรียนว่าเอาอย่างนี้เถอะ
 เราจะรวบรวมเงินเป็นก้อนเป็นทุนหมุนเวียนและขอให้เขาช่วยจัดการ
 ทำอาหารให้นักเรียน โดยที่ว่านักเรียนที่ขาดแคลนก็อาจจะมาให้
 ช่วยทำอาหาร ให้ช่วยล้างชาม แต่ก็ขายในราคาถูกมเยาแก่เด็ก
 นักเรียนที่พอมีเงิน อันนี้เป็นที่น่าชื่นใจละภายใน ๓ ปี พวกโรงเรียน
 ที่ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันสามารถดำเนินการได้อยู่ตัว
 เลย ไม่ต้องรับเงินจากเราอีกเลยนะคะ

เราก็ดำเนินการอย่างนั้นอยู่ไปเรื่อย จนกระทั่งมาในปี พ.ศ.
 ๒๕๑๗ รัฐบาลมีงบประมาณแจกชุดนักเรียนและก็สมุด ดินสอแก่
 เด็กทั่วประเทศ เราก็เลยเลิกเรื่องนั้น และก็หันมาเล่นโครงการ
 อาหารกลางวันในต่างจังหวัด ก็ขยายจาก ๑๖ จังหวัดในภาคตะวัน-
 ออกเฉียงเหนือเป็นจังหวัดที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารด้วย โดยที่นอกจาก
 จะให้มีโครงการอาหารกลางวันแล้ว ก็ขอให้ทางโรงเรียนทำเรื่อง
 โครงการเกษตรกรรมและอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ช่วยอุดหนุนเพราะรู้ดี
 ว่ามันไม่มีทางที่จะมีเงินพอ อันที่จริงอันนี้ต้องขอย้อนเรียนให้ทราบ
 อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญมาก คือ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี-
 นาถ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อมูลนิธิมาก ท่านทรงถือว่ามูลนิธินี้

เป็นของท่าน ต้องเรียกว่าอย่างนั้นแหละ คือท่านได้ทรงรับมูลนิธิ
เข้าไปในพระบรมราชินูปถัมภ์ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ และ
หลังจากนั้นหลังวันเฉลิมพระชนมพรรษาทุกปีเลย ท่านจะพระราช-
ทานเงินที่มีผู้ทูลเกล้าถวายมาให้กับมูลนิธิ และก็พระราชทานพระ-
ราชดำริสารพัดอย่างเกี่ยวกับเรื่องการช่วยเหลือการดำเนินงาน
แก่คณะกรรมการมาเสมอเลย ได้พระราชทานเงินให้กับมูลนิธิทุกปี
เลยจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งปีนั้นท่านทรงมีพระชนมพรรษา
ครบ ๓ รอบ ท่านพระราชทานเงินมาเป็นจำนวนเงินก้อนใหญ่เลย
๒ ล้านบาท เพื่อให้ตั้ง...เรียกว่าทุน “นวฤกษ์ สาขาเฉลิม ๓ รอบ”
อันนี้ขอย้อนเล่าประวัติของทุนนวฤกษ์นิดหนึ่งนะคะ คือในปี พ.ศ.
๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จทอดพระเนตรละครที่
คุณคึกฤทธิ์จัดทำ คือคุณคึกฤทธิ์ท่านเป็นนายกของมูลนิธิมาตั้งแต่
แรกเลยนะคะ ทำเรื่องราโชมอน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็
โปรดมาก ก็เลยพระราชทานเงินเป็นทุนประเดิมเลย ๕๑,๑๑๑ บาท
เพื่อให้มูลนิธิใช้เป็น...ใช้เฉพาะดอกผลให้เป็นทุนการศึกษาระดับ
ประถมปลายกับมัธยมทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ที่นี้พอสมเด็จพระ
ราชทานเงิน ๒ ล้านบาทนี้ ท่านทรงมีพระราชเสาวนีย์ว่าขอให้
ขยายทุนไปถึงระดับอุดมศึกษาและให้ไปถึงฝึกหัดครูถึงอาชีวะ
ทุก ๆ แขนงเลยนะคะ จนกระทั่งถึงทุกวันนี้ก็เลยขยายเรื่องทุน
พระราชทานนวฤกษ์ ออกไปตามสาขาที่ได้ทรงมีพระราชกระแส
รับสั่งมา

อรุณี

ในฐานะที่ท่านเป็นกรรมการบริหารมูลนิธินี้มาเป็นระยะเวลา
อันเนิ่นนานนั้นนะคะ พอที่จะยกตัวอย่างถึงพระราชดำริที่สมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานแก่เจ้าหน้าที่ของ
มูลนิธิในการบริหารงานหรือว่าในการช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน
อย่างไรบ้างคะ

ม.ร.ว.สายสิงห์

อันที่จริงนั้นนะคะ คือท่านพระราชทานคำปรึกษาพระราชดำริ
มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านเองนี้เสด็จเยี่ยมราษฎรบ่อยเหลือ
เกิน ท่านได้ทรงพบเห็นความยากจนขาดแคลนของราษฎรมาก
ท่านจึงคอยให้พระราชกระแสรับสั่งกับเราเสมอว่า **ขอให้ติดตาม
ดูแลเด็ก ๆ อย่าไปปล่อยปละละเลยครึ่ง ๆ กลาง ๆ เรื่องอาหารกลางวัน
ขอให้พยายามทำเท่าที่จะทำได้เลย เพราะว่ามันสำคัญกับเรื่องการ**

เรียนของเด็กเหลือเกิน ในเรื่องสุขภาพอนามัยนั้นะคะ เพราะว่า... ซึ่งอันนี้เป็นของจริงเพราะว่าก่อนที่จะเราจะเข้าช่วยเหลือเรื่องอาหารกลางวัน เด็กเป็นโรคปวดหัวปวดท้องกันอยู่เยอะ เมื่อเราได้รับพระราชทานกระแสพระราชดำรินี้ก็ดำเนินเรื่องโครงการอาหารกลางวันและก็ติดตามผลก็พบว่าเด็กเริ่มหายเรื่องปวดท้องปวดหัว ตอนที่รัฐบาลมีงบประมาณช่วยเหลือเสื่อผ่านักเรียนแล้ว ท่านยังทรงเตือนเราว่า แน่ใจหรือนักเรียนทั้งหลาย เด็ก ๆ ที่ขาดแคลนนี้ได้รับเสื่อผ้าครบถ้วนทั่วหน้ากัน อย่าคิดว่าเขาได้แล้วและเราก็หยุดให้ แต่จริง ๆ แล้วยังมีความต้องการ อันนี้ก็ให้คอยติดตามดูเรื่องนี้ด้วยความห่วงใย

อรุณี

สำหรับในปัจจุบันนั้นะคะ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงให้ความอุปถัมภ์ดูแลมูลนิธิอย่างไรบ้างคะ

ม.ร.ว.สายสิงห์

ขณะนี้ท่านอาจจะทรงนึกว่าเราพอที่จะดูแลตัวเองได้บ้าง แต่ท่านก็ไม่เคยได้ละทิ้งโดยแท้นะคะ อย่างเวลาเมื่อผู้บริจาคเงินให้มูลนิธิตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปนี้ ทรงพระมหากรุณาพระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์เพื่อให้มูลนิธิมอบแก่ผู้ที่บริจาคเงินเสมอมาเลยตั้งแต่แรกเริ่มจนแม้แต่กระทั่งบัดนี้ และก็ถ้าหากว่าเราจัดงานหารายได้อะไรก็ตาม ท่านจะพยายามช่วยเหลือทุกสิ่งที่เราจะกราบบังคมทูลขอพระราชทานไปนะคะ อย่างเช่นว่าขอพระราชทานถ้วยสำหรับการแข่งขันโน้เน่ หรือว่าในเรื่องการเสด็จไปเป็นองค์ประธานเดี่ยวนี้ไม่ค่อยจะเสด็จแล้ว แต่ท่านก็จะทรงมีรับสั่งให้ใครไปแทนพระองค์ อะไรอย่างนี้ ท่านไม่ทรงทอดทิ้งคะ

อรุณี

ท่านผู้ฟังคะ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทำให้มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่งดำเนินงานมานานถึง ๓๑ ปี สามารถพิจารณาให้ทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ขาดแคลนได้มากขึ้นตามลำดับ โดยสามารถขยายทุนออกไปถึงโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัดทั่วประเทศ ในปัจจุบันมูลนิธินี้มีการดำเนินงานในการจัดสรรทุนการศึกษาอย่างไรบ้างนั้น เชิญรับฟังจากนางอรสา ศาสตรรูจิ เลขาธิการมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์คะ

นางอรสา

ในเรื่องของการให้ทุนการศึกษาของมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาด

แคลนในพระบรมราชูปถัมภ์ ก็นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทีเดียว เพราะว่ามูลนิธินี้ที่จัดตั้งขึ้นมาก็เพื่อให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา นะคะ ทุนการศึกษาของเราจะแบ่งเป็นสองส่วน คือทุนนวฤกษ์ ซึ่งเป็นทุนที่เราได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทุนนี้จะใช้เฉพาะดอกผลมาให้เป็นทุนศึกษากับนักเรียนในระดับมัธยมและกอาชีวศึกษา ทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และก็ทุนระดับอุดมศึกษา ในทุนนวฤกษ์นี้ ทุนระดับมัธยมนี้เราจะให้ทุนตลอดไป ปีละ ๒,๔๐๐ จนกระทั่งจบมัธยม ๖ คือให้ตั้งแต่มัธยม ๑ ถึงมัธยม ๖ ทุนนวฤกษ์มีความสำคัญในแง่ที่ว่า เป็นทุนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแล้วก็ให้นักเรียนที่ได้รับจะต้องติดต่อกันตลอดจนกระทั่งจบการศึกษา แม้กระทั่งจบมัธยม ๖ ไปแล้ว ถ้าไปเข้าอาชีวศึกษาก็จะได้รับต่อหรือไปเรียนทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมอะไรต่าง ๆ หรืออาชีวะหรือฝึกหัดครู แต่ถ้าไปเรียนในระดับอุดมศึกษาก็จะให้ทุนตลอดไปจนกระทั่งจบการศึกษาระดับสูงสุด ถ้าเด็กคนนั้นมีความสามารถนะคะ

เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าทุนการศึกษาของมูลนิธินี้ค่อนข้างจะไม่ค่อยเหมือนกับทุนของมูลนิธิอื่น ๆ เพราะว่าเราจะให้ตลอดไปนะคะ ในระดับมัธยมศึกษาเราจะให้ปีละ ๒,๔๐๐ บาท ค่ะ คือครึ่งปีก็ให้ ๑,๒๐๐ บาท แล้วก็ทุนนี้ทางมูลนิธิก็จะทำหนังสือถึงโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกเด็กเข้ามาและก็ในการใช้จ่ายเงินเราก็จะขอรับรองให้ทางครูแนะแนวหรืออาจารย์ใหญ่ควบคุมดูแลให้เด็กได้ใช้เงินที่ได้รับพระราชทานไปอย่างทั่วถึงคือไม่อยากจะให้นำเงินไปให้ผู้ปกครอง หรือนำไปใช้จ่ายส่วนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษานะคะ จะมีการติดตามการใช้ทุนอย่างใกล้ชิด โดยมูลนิธิกับโรงเรียนนะคะ

ในระดับอาชีวศึกษานี้เราจะให้ประมาณ ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ บาท คือฝึกหัดครูด้วย อาชีวศึกษาด้วย และในระดับอุดมศึกษาเราจะให้ ๕,๐๐๐ บาท อันนี้ก็เช่นเดียวกันทางระดับอุดมศึกษาเราก็จะมีการติดต่อกับทางมหาวิทยาลัยให้ทางอาจารย์เป็นผู้ที่ส่งคัดรายชื่อนักเรียนที่เรียนดีแต่ว่าขาดแคลนทุนทรัพย์จริง ๆ และก็การมอบทุนการศึกษานี้ทุกปีนะคะ พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวิมลฉัตร ซึ่งท่านเป็น

องค์นายกฯ จะเป็นผู้ประทานทุนให้กับนักเรียนทั้งระดับอุดมศึกษา
มัธยมศึกษา และก็ระดับอาชีวศึกษา ปีหนึ่งจะมีการพระราชทาน
ทุนหนึ่งครั้ง และก็จะมีการให้โอวาทคือขอให้เด็กเหล่านี้ตั้งใจเรียน
ขยันเรียนและก็ให้นึกถึงผู้ที่ให้ทุนนะคะ คือจะมีผู้ที่มีจิตศรัทธา
บริจาคมากมายตั้งเป็นทุนนี้แหละคะ และก็ให้ติดต่อกันนี้ท่านก็อยาก
จะให้เด็กเหล่านี้ระลึกถึง เมื่อเขาจบไปแล้วนี้ก็อยากให้เป็นคนดี
แล้วก็หันกลับมา ช่วยมูลนิธิ คืออาจจะบริจาคเงินนิด ๆ หน่อย ๆ
นะคะ เมื่อเขาทำงานได้แล้วเพื่อจะช่วยเหลือเด็กรุ่นต่อ ๆ ไป อันนี้ก็เป็น
ทุน นวฤกษ์ นะคะ และยังมีทุนอีกทุนหนึ่งคือ **ทุน มนข** ซึ่งหลาย
ท่านก็จะได้ยิน ซึ่งทุน มนข. นี้ก็จะเป็นทุนระดับอุดมศึกษาอย่าง
เดียว ซึ่งทุนอันนี้จะไม่ได้ใช้ดอกผล สมมติว่าใครมีจิตศรัทธาบริจาค
มา ๕,๐๐๐ บาท ถ้าจะให้เด็กคนหนึ่งให้เรียนให้จบนะคะ ปี ๑ ถึง
ปี ๔ ก็จะให้ ๒๐,๐๐๐ บาท แต่แทนที่จะให้ ๒๐,๐๐๐ อาจจะให้ปี
ละ ๕,๐๐๐ บาท จนกระทั่งเด็กคนนั้นจบปี ๔ ก็เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐
บาท อันนี้เราก็มีผู้ที่บริจาคในทุน มนข. นี้มากมายทีเดียว ปีหนึ่ง ๆ
เราจะมีประมาณเป็น ๑๐๐ ทุน ซึ่งเด็กก็จะได้เรียนตั้งแต่ปี ๑ ถึง
ปี ๔ ทุกคน

สำหรับทุน มนข. ถ้าระดับอุดมศึกษาก็เรียนในมหาวิทยาลัย
ในสาขานิติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์อะไรต่าง ๆ จะได้ปีละ ๕,๐๐๐
บาท แต่ถ้าเรียนแพทย์นี้จะได้ ๖,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท หรือวิศวะ
นะคะ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับเจ้าของทุนที่บริจาคบางทีก็แจ้งความ
จำนงว่าอยากได้แพทย์หรืออยากได้วิศวะ เราก็มินิสิตนักศึกษาที่
จบไปประมาณเรียกว่ามากมายนะคะ และก็แต่ละคนนั้นก็จบไปก็ไป
ทำงานได้งานดี ๆ และก็หันกลับมาตั้งทุน อย่างทุนนักเรียนเก่า มนข.
ทุนวิศวะรุ่นนั้นรุ่นนี้ และเขาก็ให้เงินสำหรับรุ่นน้อง ๆ ต่อไป อันนี้
การให้ทุนก็เราก็มีการดูแลอย่างใกล้ชิดติดต่อกับอาจารย์ของมหา-
วิทยาลัยที่ควบคุมนิสิตนะคะ ให้ดูผลการเรียน การใช้จ่ายเงิน
สำหรับทุน มนข. เราให้นิสิตมารับเงินจากเราทุกเดือน คือวันเสาร์
แรกของเดือนสำหรับคนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร เสาร์แรกของ
เดือนนี้เราจะให้มารับเงินและเราก็จะมีการพูดคุยสนใจในเรื่องการ
เรียนการศึกษาของเขา ส่วนต่างจังหวัดเราจะส่งไปให้อาจารย์ใน
มหาวิทยาลัยเป็นผู้ช่วยดูแลการใช้จ่ายทุน อันนี้ดิฉันก็คิดว่าการ

ดำเนินงานในเรื่องของการให้ทุนการศึกษานี้ นับว่าเราก็ประสบความสำเร็จพอสมควร ดิฉันก็อยากจะฝากว่าหากท่านผู้ใดมีจิตศรัทธาอยากจะบริจาค ไม่ว่าจะตั้งเป็นทุนสมทบในรูปสาขาซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานหรือจะให้เป็นทุนมนข. ให้นิสิตแต่ละคนเรียนปี ๑ - ปี ๔ อะไรนั้นก็ติดต่อได้ที่มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานตั้งอยู่ที่ถนนศรีอยุธยา พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ ค่ะ

อรุณี

สำหรับผู้ที่ยังบริจาคตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปจะได้รับพระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ จากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถนะค่ะ และขณะนี้มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ก็ได้จัดละครเวทีการกุศลเรื่อง ตะลุยมืองตุ๊กตา ระหว่างวันที่ ๓-๑๒ กรกฎาคม ศกนี้ ณ โรงละครแห่งชาติ มี ๒ รอบนะค่ะ คือรอบ ๑๔.๐๐ น และ ๑๙.๐๐ น. ทั้งนี้จะนำรายได้จัดตั้งกองทุนนวกฤษ์ สาขาเฉลิม ๕ รอบ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ก็ขอเชิญไปชมกันนะค่ะ

ท่านผู้ฟังคะนับได้ว่า สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงมีคุณูปการอันใหญ่หลวงต่อการศึกษาของชาติทำให้เยาวชนผู้ด้อยโอกาส มีฐานะยากจนได้มีโอกาสเรียนหนังสือได้ในระดับสูงตามที่ตนมุ่งหวัง เป็นที่ซาบซึ้งแก่ผู้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ซึ่งรวมทั้งแก่คณะกรรมการผู้บริหารมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนในพระบรมราชินูปถัมภ์ ม.ร.ว.สายสิงห์ ศิริบุตร หนึ่งในคณะกรรมการมูลนิธิกล่าวว่า

ม.ร.ว.สายสิงห์

พูดจริง ๆ แล้วนี่นะค่ะ เพราะว่าเราได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณแก่พระองค์ท่านนี้มากเหลือเกิน ที่จริงถ้าหากว่าเราไม่ได้เงินพระราชทานจากท่านทุกปี ๆ มาเป็นเวลาช้านาน เราจะไม่มีความช่วยเหลือคนขาดแคลนนี้ได้มาก และเจริญให้ได้เท่าขนาดนี้เลยทีเดียว เพราะการที่ทรงเป็นเจ้าของมูลนิธิทำให้เราได้รับความศรัทธาจากผู้บริจาคผู้ใจบุญทั้งหลายด้วย เพราะสำหรับตัวดิฉันเองรู้สึกชื่นใจ ปลื้มใจและก็ดีใจเหลือเกินที่ตัวเองได้มีโอกาสได้สนองพระเดชพระคุณรับใช้ในการร่วมทำงานอยู่ในมูลนิธินี้ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน นิสิต นักศึกษา ทั้งหลายค่ะ

โครงการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม ในครอบครัวสนับสนุนศูนย์ศึกษา การพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายอินทร์สร ปิ่นขยัน ผู้อำนวยการกองอุตสาหกรรมในครอบครัว

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ เป็นที่ทราบโดยทั่วไปแล้วว่า ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ หรือภาคอีสานนั้นเป็นภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เมื่อพิจารณาในเรื่องพื้นที่และจำนวนประชากร สภาพภูมิประเทศทั่วไปของภาคอีสานส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง โครงสร้างของพื้นดินเป็นดินทราย สำหรับทรัพยากรของภาคอีสาน ได้แก่ ป่าไม้ ดิน น้ำ และแร่ธาตุต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าอยู่ในลักษณะที่ไม่อุดมสมบูรณ์เหมือนภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องดินและน้ำที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเกษตร กล่าวคือ ลักษณะของดินมีคุณภาพต่ำ และในขณะเดียวกัน แหล่งน้ำจากธรรมชาติก็ไม่เพียงพอ ปริมาณน้ำฝนในภาคนี้ก็ต่ำกว่าภาคอื่น จึงมีผู้พูดเสมอว่า ภาคอีสานเป็นภาคที่แห้งแล้งที่สุดของประเทศ และทำให้การเกษตรของภาคอีสานไม่ได้ผลเท่าที่ควรจึงเป็นผลให้ภาคอีสานเป็นภาคที่ยากจนที่สุด เพราะมีรายได้ต่ำ จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ราษฎรที่ยากจนเหล่านี้เริ่มบุกรุกทำลายป่า เนื่องจากการตัดไม้มีส่วนช่วยให้ปัญหาความยากจนผ่อนคลายได้บ้าง และช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินเพิ่มขึ้นด้วย แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือการขาดแคลนป่าไม้ที่จะอุ้มน้ำไว้ และ

การเกิดน้ำท่วมอย่างฉับพลัน ท่านผู้ฟังคะ สาเหตุและผลกระทบที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากเกษตรกรเอง นั่นคือ การขาดความรู้ในเรื่องเทคนิคที่ถูกต้องตามหลักวิชาการที่จะช่วยส่งเสริมให้การผลิตมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องการตลาด จึงถูกกดราคาราคาสินค้า เกษตรกรจึงควรมีความรู้ความสามารถพอที่จะพัฒนาสินค้าเกษตรให้แปรรูปจากวัตถุดิบมาเป็นสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมได้ และเพื่อจะได้รูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นในภาคอีสานจากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้นในเขตบ้านนาแก อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา โดยเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ และอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทานและกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการทดลอง การศึกษาต่าง ๆ ไปใช้ปฏิบัติในพื้นที่ของราษฎรได้อย่างทั่วถึง และกิจกรรมหนึ่งที่ดำเนินการในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานนี้ ก็คือการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวแก่ราษฎรในพื้นที่คะ

ทั้งนี้ สืบเนื่องจากที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักว่า อาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นงานหนึ่งที่ราษฎรในภาคอีสานสามารถยึดเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้หลังจากการทำไร่ทำนาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น กองอุตสาหกรรมในครอบครัว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม จึงได้สนองพระราชดำริด้วยการจัดทำ **โครงการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว สนับสนุนศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ** มาตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือราษฎรในหมู่บ้านตัวอย่างและหมู่บ้านบริวารจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ให้สามารถใช้เวลาว่างประกอบอุตสาหกรรมในครอบครัว เพื่อผลิตของใช้ภายในครอบครัวขึ้นใช้เอง หรือผลิตเป็นสินค้าออกจำหน่าย มีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจากรายได้หลักคืออาชีพเกษตร ซึ่งจะเพิ่มความรู้ดีทึบและมาตรฐานการครองชีพของราษฎรก็จะสูงขึ้น รวมทั้งเพื่อช่วยทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือวัสดุ หรือผลผลิตทางเกษตรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมีประโยชน์และมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และเพื่อศึกษา

ตลอดจนจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครอบครัวในรูปแบบใหม่ ๆ ต่อไป เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว สนับสนุนศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งกองอุตสาหกรรมในครอบครัว เป็นผู้รับผิดชอบ นายอินทร์ศร ปิ่นขยัน ผู้อำนวยการกองอุตสาหกรรมในครอบครัว ได้ชี้แจงดังนี้ค่ะ

นายอินทร์ศร

สืบเนื่องมาจากกระแสพระราชดำริที่ต้องการเสริมอาชีพให้ราษฎรในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานและหมู่บ้านบวรวิภาวดี จะได้มีอาชีพ มีงานทำ เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น กองอุตสาหกรรมในครอบครัวก็รับผิดชอบเรื่องการฝึกอาชีพ ซึ่งอาชีพที่เราได้ฝึกไปแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ จนถึงปี ๒๕๓๕ นี้ ก็มีอาชีพที่ได้ฝึกอบรมไปแล้วถึง ๒๐ ประเภท อุตสาหกรรมประเภทที่ ๑ คือการบัดกรีโลหะแผ่น เรามีฝึกอบรมตั้งแต่ปี ๒๕๒๗-๒๕๓๒ จำนวน ๓ ครั้ง มีผู้ผ่านการอบรม ๓๓ คน ประเภทที่ ๒ การฟอกย้อมสีผ้าไหม เราเริ่มฝึกอบรมตั้งแต่ปี ๒๕๒๗-๒๕๓๓ จำนวน ๔ ครั้ง มีผู้ผ่านการอบรม ๗๗ คน ประเภทที่ ๓ การตีเหล็กทำมีด ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗-๒๕๓๑ จำนวน ๔ ครั้ง จำนวนผู้ผ่านการอบรม ๔๒ คน ประเภทที่ ๔ การซ่อมเครื่องไฟฟ้าและเดินสายไฟ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗-๒๕๓๑ จำนวน ๑ ครั้ง มีผู้ผ่านการอบรม ๖ คน ประเภทที่ ๕ การสร้างที่ทอผ้าแบบกึ่งกระตุก ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘-๒๕๓๑ จำนวน ๒ ครั้ง มีผู้ผ่านการอบรม ๑๖ คน ประเภทที่ ๖ การทอผ้าด้วยกึ่งกระตุก ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘-๒๕๓๓ จำนวน ๖ ครั้ง มีผู้ผ่านการอบรม ๑๐๕ คน ประเภทที่ ๗ การตัดเย็บเสื้อผ้า ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘-๒๕๓๓ จำนวน ๓ ครั้ง มีผู้ผ่านการอบรม ๗๘ คน ประเภทที่ ๘ การซ่อมวิทยุ ฝึกอบรมเมื่อปี ๒๕๒๙ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๖ คน ประเภทที่ ๙ การจักสานไม้ไผ่ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๙-๒๕๓๐ จำนวน ๒ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๑๗ คน ประเภทที่ ๑๐ การทำผลิตภัณฑ์จากผ้า ตั้งแต่ปี ๒๕๓๐-๒๕๓๓ จำนวน ๓ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๖๖ คน ประเภทที่ ๑๑ การย้อมสีมัดหมี่และทอผ้า ฝึกอบรมเมื่อปี ๒๕๓๐ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๕ คน ประเภทที่ ๑๒ การสร้างเครื่องสาวไหมแบบพัฒนา อบรมเมื่อปี ๒๕๓๑ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๑๒ คน ประเภทที่ ๑๓ การสาวไหมแบบ

พัฒนา อบรมเมื่อปี ๒๕๓๑ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๑๖ คน ประเภทที่ ๑๔ การทำผลิตภัณฑ์จากใบเตย อบรมเมื่อปี ๒๕๓๒-๒๕๓๓ จำนวน ๒ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๔๔ คน ประเภทที่ ๑๕ การซ่อมเครื่องยนต์ขนาดเล็ก อบรมเมื่อปี ๒๕๓๒ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๒๕ คน ประเภทที่ ๑๖ การทำไม้จิ้มฟันจากแขนงไผ่ อบรมเมื่อปี ๒๕๓๒ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๙ คน ประเภทที่ ๑๗ การทำผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา อบรมเมื่อปี ๒๕๓๒-๒๕๓๓ จำนวน ๓ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๔๙ คน ประเภทที่ ๑๘ การสร้างเครื่องสาวไหมแลกรอไหม อบรมเมื่อปี ๒๕๓๒ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๗ คน ประเภทที่ ๑๙ การซ่อมจักรยานยนต์ อบรมเมื่อปี ๒๕๓๓ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๓๖ คน ประเภทที่ ๒๐ การตีเหล็ก อบรมเมื่อปี ๒๕๓๓ จำนวน ๑ ครั้ง ผู้ผ่านการอบรม ๗ คน รวมสรุปแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๒๗-๒๕๓๓ เราได้ฝึกอบรมไปแล้ว ๔๒ ครั้ง รวมจำนวนผู้ผ่านการอบรม ๖๕๖ คน

ปราชญ์

ในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมที่มีอยู่ ๒๐ ประเภทที่กองอุตสาหกรรมในครอบครัวได้ให้การส่งเสริมราษฎรในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เจ้าหน้าที่ที่ให้การอบรมหรือวิทยากร ได้มาจากที่ไหนคะ

นายอินทร์ศร

ผู้ที่เป็นวิทยากรให้การอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ของกองอุตสาหกรรมในครอบครัว กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติในระดับพื้นที่ เราได้รับความร่วมมือจากทางอุตสาหกรรมจังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในพื้นที่ได้ร่วมประสานงานกับกองอุตสาหกรรมในครอบครัว เพื่อดำเนินการฝึกอบรมแก่ราษฎรในพื้นที่ครับ

ปราชญ์

ผู้ที่เข้ารับการอบรมต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่คะ

นายอินทร์ศร

เนื่องจากเรามีหน้าที่บริการประชาชน การที่เราให้บริการฝึกอาชีพแก่ประชาชน ด้วยเห็นว่าประชาชนในชนบทมีรายได้น้อย และมีปัญหาการครองชีพ ดังนั้น เราจึงไม่คิดค่าใช้จ่าย ไม่เก็บเงินใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นการให้บริการฟรีทั้งหมดครับ

ปราชญ์

และจากปี ๒๕๒๗-๒๕๓๕ ที่ได้มีการส่งเสริมอาชีพในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ท่านผู้อำนวยการได้มีการประเมินผลอย่างไรหรือไม่ว่า ราษฎรที่เข้ารับการอบรม

ไปแล้ว ได้นำวิชาชีพที่เราได้ให้ไปแล้วไปทำประโยชน์เพิ่มรายได้เสริมแก่พวกเขา

นายอินทร์ศร

เราตระหนักในปัญหานี้อย่างมากกว่า หลังจากที่เราได้ทำการส่งเสริม โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน รวมไปถึงการฝึกอบรมแล้ว ราษฎรจะนำไปทำเป็นอาชีพเสริมได้มัย เนื่องจากอาชีพเดิมของราษฎรคือการเกษตรกรรม แต่หลังจากอาชีพเกษตรแล้วเขาสามารถทำอาชีพเสริมต่อไปได้ เรามีการประเมินแล้วว่า ประมาณ ๓๐ % ที่ผ่านการอบรมจากเราไปแล้วนี้ คงทำเป็นอาชีพเสริม อีก ๑๐ % อาจคิดว่าอาชีพเสริมนี้รายได้ดี น่าจะทำเป็นอาชีพหลักได้ครับ

ปราชญ์

นายอินทร์ศร

ในเรื่องความร่วมมือจากราษฎรในพื้นที่ เป็นอย่างไรบ้างคะ เราได้รับความร่วมมืออย่างดีครับ ทางกองได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ด้วย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ซึ่งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น ได้ร่วมมือกันในการรวบรวมชาวบ้าน หรือประชาชนที่มีความต้องการที่จะฝึกอาชีพเหล่านี้แจ้งความจำนงมายังส่วนกลางที่กองอุตสาหกรรมในครอบครัว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อเรารู้ว่าท่านมีความต้องการแล้ว เราจะจัดวิทยากรเข้าไปให้การฝึกอบรมครับ

ปราชญ์

จากปี ๒๕๒๗ ที่ได้เข้าไปส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวแก่ราษฎรในพื้นที่ ท่านผู้อำนวยการพอจะเปรียบเทียบให้เห็นได้มัยว่า ราษฎรเหล่านั้นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างไรหรือไม่คะ

นายอินทร์ศร

เพื่อสนองพระราชโสมบายในการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น กองอุตสาหกรรมในครอบครัวจึงได้ส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นระบบครบวงจร โดยการนำผู้ที่ผ่านการอบรมแล้วมาทำงานที่ศูนย์ฯ โดยเราได้รับงานจากพ่อค้าที่ต้องการสินค้าอุตสาหกรรมในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น เขาต้องการผ้าขาวม้า หรือผ้าฝ้ายทอมือ หรือผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา หรือเสื้อผ้า เป็นต้น เมื่อเราได้รับใบสั่งจากพ่อค้าแล้ว เราก็รวบรวมชาวบ้านที่ผ่านการอบรมจากเรามาทำงานที่ศูนย์ฯ เพื่อผลิตสินค้าให้ได้ตามที่พ่อค้าต้องการ ชาวบ้านก็มีรายได้ นี่เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลง และตามที่เราทราบกันดีว่า อาชีพการเกษตรนั้นจะได้ผลผลิตดี รายได้ดีหรือไม่ แต่ละปีจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับ

ดินฟ้าอากาศ และราคาท้องตลาด รายได้ของเกษตรกร จึงไม่แน่นอน ความเป็นอยู่ของเขาย่อมอึดอัดบ้าง แต่หลังจากที่เราช่วยให้มีอาชีพเสริมขึ้นมาแล้ว ก็จะช่วยให้พวกเขามีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการช่วยได้ทางหนึ่งครับ

เพลงสั้น

บรรยาย (ปราชญ์)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

การดำเนินงานโครงการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว สนับสนุนศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ ในความรับผิดชอบของกองอุตสาหกรรมในครอบครัว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม จนถึงปัจจุบันได้รับผลสำเร็จพอสมควร ราษฎรสามารถนำวิชาชีพที่ได้รับรับการอบรมมาประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวของตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ดังคำยืนยันจากนายอินทร์ศร ปินขยัน ผู้อำนวยการกองส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว ที่ได้กล่าวว่า

นายอินทร์ศร

ตามที่กองอุตสาหกรรมในครอบครัวได้ดำเนินการโครงการมานั้น มาจากแนวการดำเนินงานโครงการศิลปาชีพของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงต้องการให้ประชาชนในชนบทที่เป็นเกษตรกร ชาวไร่ชาวนา ได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีชีวิตที่ดีขึ้น ทางกองอุตสาหกรรมในครอบครัวก็ได้สนองพระราชโบายนี้ และเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จ มาประทับ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ได้รับสั่งกับประชาชน ชาวบ้าน เป็นเวลาร่วม ๒ ชั่วโมงในเรื่องอุตสาหกรรมในครอบครัวเรื่องศิลปาชีพ โดยทรงเน้นหนักในเรื่องที่จะทำให้ประชาชนได้มีอาชีพ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และทรงให้ความสนพระทัยในเรื่องอาชีพ และความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอันมาก อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชาราษฎร์ในชนบทนี้ ทางกองอุตสาหกรรมในครอบครัวก็นำแนวทางมาปฏิบัติในการสนองแนวพระราชดำริให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นที่ทรงพระราชทานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก่ราษฎรโดยทั่วหน้ากันครับ

พระราชกรณียกิจเพื่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในด้านการฟื้นฟูศิลปพื้นบ้าน การพยายามที่จะคุ้มครองรักษาสิ่งแวดล้อม และชดเชยความสูญเสียของธรรมชาติด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาคนและท้องถิ่น โดยทรงมีพระราชดำริและทรงริเริ่มโครงการต่าง ๆ จำนวนมาก เพื่อประชาชนคนไทยและประเทศชาติ

บรรยาย (พัชรินทร์)

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ กปร. ได้เล่าให้ฟัง เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ว่า

ดร.สุเมธ

เมื่อเราได้พิจารณาพระราชกรณียกิจของพระองค์แล้ว ตลอดระยะเวลา ๔๐ ปี ที่ได้ทรงงาน ตรากตรำพระวรกายอยู่เคียงคู่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวไทยทั้งชาติ จนเป็นที่ประจักษ์ของชาวไทยและชาวต่างชาติแล้ว ผมคิดว่าเราพอที่จะแบ่งพระราชกรณียกิจของพระองค์นั้นออกเป็น ๓ ส่วน ด้วยกัน หรือ ๓ ประเภท ด้วยกัน สำหรับประเภทแรกนั้นก็คงเป็นงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร

อันนั้นเป็นกลุ่มหนึ่ง ส่วนกลุ่มที่สองของงานนั้น ก็คงจะเป็นด้านงาน **พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ซึ่งทรงเน้นมากในระยะหลัง ๆ นี้ และส่วนงานที่ได้ทรงมาเป็นเวลานาน และจนกระทั่งเป็นรูปธรรมอย่างค่อนข้างจะถาวรเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในเมืองไทย และในต่างประเทศ ก็คือ **งานส่งเสริมศิลปาชีพ** เพราะฉะนั้นก็คงจะแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ ครับ

พัชรินทร์

สำหรับรายละเอียดของงานแต่ละประเภทนั้น ก็คงจะแตกต่างกันไปนะ รายละเอียดของงานประเภทต่าง ๆ หรือว่ากลุ่มต่าง ๆ นั้น เป็นในรูปแบบใด และก็เป็นอย่างไบบ้างคะ

ดร.สุเมธ

งานความจริงมีอยู่มากมายกายกองทีเดียว แต่ผมพยายามที่จะสรุปให้เห็นเนื้อหาสำคัญตรงเราอาจจะกล่าวสรุปได้ดังต่อไปนี้ ก็คืองานที่หนึ่งก่อน ก็คือ **งานพัฒนาคุณภาพชีวิต** อันนี้ก็มีจุดประสงค์เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเอง ซึ่งทรงมีพระราชกระแสรับสั่งด้วยพระองค์เองว่า หลักการของการดำเนินงานในส่วนของการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น ก็คือการให้การส่งเสริมสงเคราะห์เป็นเบื้องต้นก่อน แล้วก็พัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเอง เพราะฉะนั้นจุดประสงค์ปลายทางก็คือให้ประชาชนนั้นช่วยเหลือตนเองได้ สาเหตุของงานพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นก็เนื่องมาจากพระองค์ท่านทรงมีสายพระเนตรที่ยาวไกล ทรงมุ่งที่จะให้ราษฎรมีขีดความสามารถสูงพอที่จะดูแลรักษาและป้องกันตนเอง ที่นี้ถ้าจะส่งหมอไปรักษาหรืออะไรในลักษณะนั้น ก็ทำไม่ได้ตลอดเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่อง ที่นี้หนทางที่ดีที่สุดนั้น ก็ควรจะมียุทธศาสตร์ที่ให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ราษฎรนั้นสามารถแก้ไขปัญหาของตัวเองได้ระดับหนึ่ง ในเรื่องนี้ก็จะทำให้การะต่าง ๆ นั้นได้บรรเทาเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้น ในระหว่างที่แปรพระราชฐานในภูมิภาคต่าง ๆ นั้น นอกจากมีการให้บริการทางด้านการแพทย์และการสาธารณสุขแล้ว ก็ยังมีการฝึก อย่างเป็นต้นว่า ฝึกอบรมหมอหมู่บ้าน เป็นต้น ได้ทรงเอาราษฎรต่าง ๆ นั้น มาทำการอบรมให้รู้เรื่องการสาธารณสุขเบื้องต้น ให้สามารถทำการบำบัดรักษาตัวเองในเบื้องต้นเสียก่อน สำหรับในบางแห่งบางมุม ซึ่งทำให้การะในส่วนราชการหรือว่าในส่วนของโรงพยาบาลนั้นลดน้อยลงไปเป็นอย่างมาก สำหรับเรื่องคุณภาพชีวิตนี้ ถ้าพูดไปแล้วเราอาจ

จะแบ่งออกเป็นได้ ๕ ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกนั้น ก็เป็นเรื่องการ **สังคมสงเคราะห์** ในลักษณะการสังคมสงเคราะห์นั้น พอเสด็จแปรพระราชฐานนี้ จะมีคณะแพทย์พระราชทานตามเสด็จ ไปด้วย ทำการรักษาคนไข้ในชนบท แล้วก็อีกด้านหนึ่ง การศึกษาของเยาวชนก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งพระราชทานพระบรมราชนุเคราะห์ให้ ในส่วนที่สองนั้นก็คงเป็นเรื่อง **สาธารณสุขมูลฐาน** อย่างที่ผมเรียนในตอนต้นนั้นคือโครงการหมอมหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนนั้น ได้มีการฝึกอบรมให้มีความรู้เรื่องสาธารณสุขขั้นมูลฐาน ป้องกัน และช่วยเหลือตนเองได้ระดับหนึ่ง ซึ่งในเรื่องนี้ได้เกิดมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถ้าผมจำไม่ผิด คือเกือบ ๑๐ ปี มาแล้ว ส่วนทาง **ด้านการศึกษา** นั้น ก็จะต้องเห็นว่าการศึกษาคือเป็นพื้นฐานการพัฒนาชีวิตที่จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ด้วย พระองค์ท่านจึงได้พระราชทาน การศึกษานอกระบบให้กับประชาชนในหลายรูปแบบ แต่แบบหนึ่งที่เห็นก็คือมีศาลารวมใจ ซึ่งรู้สึกว่าจะจัดตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ศาลารวมใจนี้ก็จะเป็สถานที่ที่จะให้การศึกษานอกระบบอย่างสมบูรณ์ แบบ ที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน มีทั้งด้านสาธารณสุข ทางด้านสังคม ส่งเสริมอาชีพ ในลักษณะนี้เป็นต้น ที่นี้ในส่วนที่สี่นั้นก็คือเรื่อง **การพัฒนาอาชีพ** ก็ทรงสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะให้ชาวนาชาวไร่เหล่านั้นได้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร ซึ่งนับว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นนอกจากราษฎรจะมีรายได้เพิ่มแล้ว ก็จะทำให้มีคุณภาพชีวิตมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วยพร้อม ๆ กัน อีกด้านหนึ่งก็เรื่อง **การพัฒนาจิตใจ** เกือบทุกพระองค์เลยนะครับ ได้สนใจที่จะสร้างความสมดุลทางด้านความเจริญ ทางด้านวัตถุ ทั้งทางด้านจิตใจนั้น จะต้องไปควบคู่กัน สำหรับการพัฒนาจิตใจก็มีเป็นพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ อีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งได้มีแนวพระราชดำริให้การพัฒนาควบคู่ไปกับการส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาในด้านอื่น ๆ อย่างตัวอย่างเป็นต้นว่า โครงการปลูกฝังคุณธรรมที่บ้านแม่ตะไคร้ ตำบลทาเหนือ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าทรงสร้างความสมดุลในเรื่องต่าง ๆ นี้เป็นอย่างมาก ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นกลุ่มงานแรก เป็นกลุ่มงานที่ผมคิดว่าเรา

สามารถแบ่งมาได้เป็นลักษณะของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ในส่วนที่สองนี้ เราก็รู้จักกันเป็นอย่างดีแล้ว คือทาง **ด้านศิลปชีพ** ทางด้านศิลปชีพนี้ จากการที่เสด็จ ไปในท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นก็ทรงสังเกตเห็นว่าหัตถกรรมพื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นล้วนแต่มีคุณค่า มีความวิจิตรบรรจงแฝงเร้นอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเสื้อผ้า เครื่องจักรสาน เครื่องปั้นดินเผา อะไรต่าง ๆ นี้ ซึ่งตามปกติชาวบ้านจะทำขึ้นเพื่อใช้เอง เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต พระองค์ท่านได้ทรงเล็งเห็นว่าถ้าได้ส่งเสริมและพัฒนางานที่ชาวบ้านทำขึ้นในการดำรงชีวิตนี้ ถ้าส่งเสริมให้เป็นลักษณะการค้าขึ้นมา ก็จะได้ประโยชน์ทั้งสองทางด้วยกัน คือทางแรกนั้นก็ถือเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวชนบท และก็ในส่วนที่สองนั้นก็คงเป็นการอนุรักษ์ศิลปพื้นบ้านแต่โบราณ อันเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติให้คงอยู่ต่อไป เพราะฉะนั้นมูลนิธิศิลปาชีพพิเศษ จึงตั้งขึ้นในปี ๒๕๑๙ เพื่อจะสนับสนุนชาวบ้านหรือราษฎรในท้องถิ่นต่าง ๆ นั้น นอกเหนือจากเวลาที่มีการเพาะปลูกแล้ว ก็มาทำงานหัตถกรรมประเภทต่าง ๆ แล้วก็มีหลากหลาย ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนภาคกลางนั้น ศิลปท้องถิ่นแต่ละแห่งแต่ละที่นั้น ก็จะมีไม่เหมือนกัน ซึ่งในเรื่องนี้ก็มี ความสวยงามและพระองค์ท่านก็ได้นำไปแสดงในต่างประเทศเสียด้วยซ้ำไป ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายมาก ก็ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นยังคงอยู่ในลักษณะจีรังถาวร ในขณะที่นอกจากศูนย์ศิลปาชีพใหญ่ที่สวนจิตรลดาในเขตพระราชฐานแล้ว ก็ยังมีอีกหลายศูนย์ด้วยกัน ศูนย์ใหญ่ ๆ ก็มีศูนย์ศิลปาชีพบางไทรที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กุตนาขาม จังหวัดสกลนคร แม่ต๋ำที่ลำปาง และก็ทางภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และนอกเหนือไปจากนั้น ที่พระตำหนักทักษิณราชินิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส อันนี้กล่าวแต่ศูนย์หลัก ๆ เพราะฉะนั้นงานส่วนที่สองนี้ก็เป็นงานที่เห็นว่าเริ่มมาเป็นเวลานานทีเดียว อย่างที่ผมเรียนให้ทราบตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ อันนี้งานก็เป็นรูปธรรมและก็เป็นลักษณะที่อยู่อย่างถาวรทีเดียว ที่งานอีกส่วนหนึ่งซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนแล้วก็ทรงมีความสนพระทัยมากขึ้น ๆ ทุกที ก็คือ **งานพัฒนาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม** และทรงเป็นห่วงเป็นใยในเรื่องนี้มากเลย และก็ทรงห่วงใยในลักษณะที่โซ่ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างวงจร

ชีวิตกับธรรมชาติในการอยู่ร่วมกันด้วยดีระหว่างมนุษย์กับป่า หรือว่ามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมนั้น มีความรุนแรงและมีลักษณะที่จะสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ อะไร ๆ ไปอย่างมากมายทีเดียว เพราะฉะนั้นระยะหลัง ๆ นี้ เมื่อเสด็จ ที่ไหน มักจะเห็นได้ว่าทรงสนพระทัยและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นโดยสรุปแล้วก็มีงานอยู่ ๓ กลุ่ม อย่างที่ผมเรียนให้ทราบ งานกลุ่มของการพัฒนาคุณภาพชีวิต งานศิลปาชีพ แล้วก็งานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เพลงกัน

เพลง “สมเด็จพระนางเจ้าของปวงชน”

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากพระราชดำริและพระราชดำรัสต่าง ๆ ที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงให้ไว้ ทำให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถและพระราชหฤทัยเอื้ออาทรเมตตาต่อปวงชนชาวไทยและมนุษยชาติ ไม่เฉพาะในปัจจุบันเท่านั้น แต่ทรงมีความห่วงใยในอนาคตด้วย ดังที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร.เล่าให้ฟังว่า

ดร.สุเมธ

ความจริงก็ไม่ทรงละทิ้งอะไร เรื่องศิลปาชีพก็ดำเนินไป เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตก็ดำเนินการไป แต่ว่าได้ ทรงเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง จะทำให้คนกับสิ่งแวดล้อมนั้นอยู่ในลักษณะถาวรได้อย่างไร สำหรับสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ นั้น ได้มีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการทีเดียว ที่มุ่งที่จะรักษา อย่างเป็นต้นว่าเรื่องป่าไม้ เรื่องป่าไม้เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะมีการทำลาย มีการตัดไม้ทำลายป่า อะไร ๆ ต่าง ๆ นี่จนกระทั่งเกิดผลกระทบ ซึ่งในระยะอีกไม่กี่ปีข้างหน้า นั้น พวกเราก็จะได้ประสบปัญหาในเรื่องนี้กันอย่างมากมายทีเดียว ในเรื่องนี้ ได้ทรงเริ่มครั้งแรก ซึ่งความจริงเริ่มอะไรต่าง ๆ มาเป็นเวลานานแล้ว แต่ขึ้นมาในลักษณะเป็นรูปโครงการที่แพร่ขยายไปอย่างมาก มายนั้น เราก็จะต้องกล่าวถึงโครงการป่ารักษ์น้ำ ซึ่งได้เริ่มที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี รู้สึกว่าถ้าจำไม่ผิดก็ประมาณวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๕ เป็นเวลา ๑๑ ปีมาแล้ว ในเรื่องนี้ก็มีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการป่ารักษ์น้ำขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นประชาชนนั้นได้เห็นความสำคัญของป่า และมีการวางระบบบริหารป่าอย่างถูกต้อง มีการเตรียมป่าไว้สำหรับใช้สอยใช้ประโยชน์จากป่าโดยระมัดระวัง

ไม่ต้องไปทำลายป่า แล้วก็ทรงชักจูงให้ชาวบ้านปลูกป่ากันเอง ซึ่งเป็นลักษณะที่ทางสมัยใหม่นี้นักพัฒนา ก็จะบอกว่า เป็นลักษณะของการพัฒนาแบบยั่งยืน ซึ่งเรามักจะเรียกกันอย่างนั้น นอกเหนือไปจากโครงการป่ารกน้ำแล้ว ก็ยังมีการอนุรักษ์ธรรมชาติของสัตว์ เพราะป่าก็ต้องมีสัตว์ด้วย อย่างเป็นต้นว่างานอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ที่เกาะมันใน และก็มีสวนสัตว์เปิดที่ทุ่งกะมัง ที่ภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ และนอกเหนือไปจากนั้นทางภาคเหนือ ภาคกลาง ก็มีศูนย์เพาะเลี้ยงเพาะพันธุ์สัตว์ ทางภาคใต้ก็มีได้มีโครงการในลักษณะนี้เป็นอย่างมากเลย ซึ่งทำให้สัตว์ป่าที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์นั้น ได้กลับคืนมีชีวิตและสามารถผลิตออกมาผสมพันธุ์ออกมาเพื่อนำไปปล่อยไว้ในป่าได้อีก สำหรับในระยะหลัง ๆ นี้ ได้มีโครงการในลักษณะใหญ่ขึ้น เนื่องจากเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ซึ่งจะมาถึงในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ นี้ ก็มีโครงการใหญ่ ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมายทีเดียว ซึ่งแนวความคิดใหม่นี้พระองค์พระราชทานนามหรือชื่อของแนวความคิดว่า จะต้องสร้างบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันนั้นก็เน้นให้เห็นว่า บ้านนั้นเป็นของคน ป่าซึ่งบางคนก็บอกว่าป่ากับคนอยู่กันไม่ได้ หรืออะไรก็ไม่ได้ ซึ่งไม่ใช่เป็นสิ่งที่ถูกต้องและเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผล พระองค์ท่านพยายามที่จะทำให้ประชาชนกับป่านั้นอยู่กันให้ได้ เพราะฉะนั้น แนวความคิดบ้านเล็กในป่าใหญ่จึงเกิดขึ้น สำหรับบ้านเล็กในป่าใหญ่นั้นก็ได้มีการดำเนินการอยู่หลายส่วนด้วยกัน เกือบครบทุกภาค อย่างเป็นต้นว่าทางภาคเหนือนั้น ก็ได้ดำเนินการในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติอมก๋อย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนทางภาคกลางนั้น ก็มีโครงการสวนป่าสิริกิติ์ จังหวัดราชบุรี ที่อำเภอสวนผึ้ง ในภาคใต้ก็มีสวนป่าสิริกิติ์เช่นกันที่เขตสงวนและรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง และเขตอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ที่จังหวัดสตูล และก็มีเขตป่าสงวนวังผา อำเภอลาดใหญ่ ด้วย สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ก็มีทางด้านอีสานใต้ ก็จะมีอยู่ป่าหนึ่งที่จะดำเนินการในลักษณะนี้ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าจะเป็นป่ารกน้ำ บ้านเล็กในป่าใหญ่ หรือจะเป็นสิ่งอื่นใดที่จะมีพระราชประสงค์ให้ดำเนินการขึ้นมานั้น ก็ทรงมุ่งเน้นที่จะให้มีการฟื้นฟูสภาพป่า รักษาป่านั้นไว้ และมีการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่านั้นอย่างถูกต้อง เพื่อให้คนกับป่านั้นได้

อยู่ร่วมกัน และทรงห่วงใยที่สุดในขณะที่ก็คือว่า ถ้าป้าหมดไปแล้ว น้ำก็จะหมดไปด้วย เพราะฉะนั้นภารกิจของพระองค์ในขณะนั้นนั้น ถ้าพูดอีกแนวหนึ่ง ก็กำลังทรงที่จะฟื้นฟูชีวิตของคนทั้งชาติครับ

พัชรินทร์

จากการที่ ดร.สุเมธ ได้ตามเสด็จพระราชดำเนินอยู่เสมอ นะคะ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพอพระทัยในแนวพระราชดำริที่ทรงให้ไว้ แล้วก็ประชาชนหรือว่าหน่วยราชการต่าง ๆ นำไปปฏิบัตินี้มากน้อยแค่ไหน หรือว่าทรงมีคำแนะนำอะไรเพิ่มเติมบ้างหรือเปล่านั้น

ดร.สุเมธ

ครับ ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นศูนย์รวมของศรัทธาและศูนย์รวมของจิตใจของประชาชนอย่างที่เรามักจะเอ่ยขานนามพระองค์ว่า “สมเด็จพระแม่เจ้าชาวไทย” เป็นต้น เพราะฉะนั้น ในสิ่งที่ทรงปรารถนาที่จะเห็นหรือมีพระราชกรณียกิจใด ๆ ที่ทรงปรารถนาที่จะให้เกิดความสำเร็จขึ้นมานั้น หน่วยราชการต่าง ๆ และโดยเฉพาะสิ่งที่สำคัญที่สุดคือประชาชนเอง ดูเสมือนก็มีความพร้อมมกพร้อมใจที่จะดำเนินการในเรื่องนี้อย่างทันทีทันใด และก็ทำกันอย่างเต็มที่ ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอเข้าไปตรวจงานต่าง ๆ ที่ได้ทำมาแล้วตั้งแต่อดีต และกำลังทำอยู่ ก็ทรงมีความพอพระทัยมาก เพราะหลายสิ่งหลายอย่างได้เกิดขึ้นมาเป็นรูปธรรม จากความร่วมมือของหน่วยราชการ ของราษฎร และก็แรงใจหรือแรงศรัทธาจากพระองค์เอง เพราะฉะนั้นไม่ต้องสงสัยครับ ทรงพอพระทัยมาก แต่นั่นแหละครับ ความทุกข์ร้อน ปัญหาของชาติบ้านเมืองก็มีอยู่อย่างมากมายก่ายกองทีเดียว ในขณะที่พอพระทัยในสิ่งที่ได้ดำเนินการมาแล้ว แต่ก็ยังทรงวิตกทุกข์ร้อนกับปัญหาที่ยังค้างอยู่อย่างมากมายก่ายกอง เพราะฉะนั้นในขณะนี้ก็ได้เสด็จฯ แปรพระราชฐานไปหลายแห่งด้วยกัน ซึ่งหลายแห่งแต่ละแห่งก็ได้เริ่มในพื้นที่ใหม่ ๆ เริ่มกิจกรรมใหม่ ๆ แต่ว่าดำรงความมุ่งหมายไว้ในสิ่งเดียวกันก็คือว่า จะรักษาชาติบ้านเมือง และโดยเฉพาะประชาชน ให้อยู่ในลักษณะที่มีความสุข มีความสมบูรณ์ และก็สถาพรตลอดไปครับ

เพลงคั่น

เพลง...สมเด็จพระราชินี ท่านทรงมีพระเมตตา ช่วยเหลือชาว
ประชา...

บรรยาย (พัชรินทร์)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงบำเพ็ญพระ-

ราชกรณียกิจอนุเคราะห์แก่อกุลพสกนิกรชาวไทยทั้งมวล ทรงทุ่มเท
อุทิศทั้งกำลังพระวรกายและพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ทรงรับ
เอาเป็นภารกิจและส่งเสริมโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
และสิ่งแวดล้อม ของประชาชนชาวไทย อันส่งผลไปถึงประเทศชาติ
ในที่สุด

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๓๕

ผู้ร่วมรายการ

พ.อ.กนิษฐ์ วาสิกศิริ รองผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์สภาพพื้นที่ป่า

นายพระนาย สุวรรณรัตน์ นายอำเภออมก๋อย

นายนรินทร์ กาญจนฤกษ์ ปลัดอำเภออมก๋อย

นายบุญลอย ดีวา ผู้ใหญ่บ้านห้วยไม้หัก

นางละดี ดีวา ประธานกลุ่มทอผ้า

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์

ไต่เตล

บรรยาย (อรุณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ป่าอมก๋อยมีพื้นที่อันกว้างใหญ่ไพศาลถึง ๑,๘๐๐,๐๐๐ กว่าไร่ เป็นป่าดิบที่ปกคลุมอยู่เหนือเทือกเขาอันเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร ของลำน้ำแม่ปิง ความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำลำธารนี้เอง จึงน่า จะเป็นที่มาของชื่อ “อมก๋อย” ซึ่งเป็นภาษาลัวะ แปลว่าขุนน้ำหรือ ต้นน้ำ และด้วยความรักที่บของป่าใหญ่แห่งนี้ยังทำให้เป็นถิ่นกำเนิด ของสัตว์ป่าหายาก เช่น กวางผา ซึ่งปรากฏอยู่แห่งเดียวในประเทศไทย ช้างป่าซึ่งมีมากกว่า ๑๐๐ เชือก และสัตว์อื่น ๆ เช่น เสือ เลียงผา วัวแดง กระตัง เก้ง กวาง หมูป่า เม่น ชะนี นกยูง ไก่ฟ้า ชนิดต่าง ๆ ก็มีเป็นจำนวนมาก นอกจากสัตว์ป่าแล้วป่าอมก๋อยยัง อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้นานาพันธุ์ที่สำคัญได้แก่ ไม้สนเขา ไม้ก่อ ไม้มะค่า ไม้ประดู่ ไม้สัก ไม้เต็ง และไม้พลวง

ประชากรของอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๐,๐๐๐

กว่าคนนั้น ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ ลีซอ และกะเหรี่ยง ได้อาศัยทำกินในป่าอมก๋อยมาเป็นเวลานานแล้ว อาชีพส่วนใหญ่คือ ทำไร่เลื่อนลอยด้วยการเผาถางป่า ตัดไม้ ล่าสัตว์ การกระทำดังกล่าวมีผลกระทบต่อป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างมากมาย จนทำให้พื้นที่ของป่าบางแห่งกลายสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม และสัตว์ป่าบางชนิดใกล้สูญพันธุ์แต่ก่อนที่ระบบธรรมชาติของป่าอมก๋อยจะค่อย ๆ สูญสิ้นไป พระเมตตาแห่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ได้แผ่มายังป่าแห่งนี้ ดังที่ พ.อ.กนิษฐ์ วาสสิศิริ รองผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๓ ในฐานะรองผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์สภาพพื้นที่ป่าอมก๋อย จะเรียนให้ทราบค่ะ

พ.อ.กนิษฐ์

ในเดือนมีนาคมปีที่แล้ว (ปี ๒๕๓๔) สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จที่บ้านห้วยหล่อตุง ตำบลแม่ตืน อำเภออมก๋อย นครับ แล้วพระองค์ท่านได้ทอดพระเนตรเห็นสภาพป่าในพื้นที่อมก๋อยซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นป่าที่สมบูรณ์ ประกอบกับได้ทรงทราบว่า มีสัตว์ป่าซึ่งเป็นสัตว์ป่าสงวนหลายชนิดด้วยกัน และก็ทรงทราบอีกว่าราษฎรในพื้นที่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นนานแล้วมีความเป็นอยู่ค่อนข้างจะยากไร้ ก็เลยทรงมีพระราชดำริพระเสาวนีย์กับท่านแม่ทัพภาคที่ ๓ ท่านเลขาธิการ กปร.ที่เฝ้ารับเสด็จ อยู่ให้รักษาสภาพป่า ช่วยกันรักษาสภาพป่าในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์และป่าที่ถูกทำลายแล้วก็ให้ฟื้นฟูกลับสู่สภาพเดิม และที่สำคัญที่สุดก็คือให้พัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร ให้ราษฎรกับป่าอยู่กันอย่างกลมกลืน โดยกำหนดให้เป็นโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ให้ราษฎรได้มีส่วนในการรักษาป่า หลังจากที่เริ่มโครงการนี้แล้วจะครบทางกองทัพภาคที่ ๓ ก็ได้มอบหมายให้มณฑลทหารบกที่ ๓๓ มาจัดตั้งกองอำนวยการขึ้น ที่อำเภออมก๋อย เพื่อเป็นหน่วยที่ประสานงานกับส่วนราชการที่ดำเนินการอยู่แล้วในพื้นที่ แล้วก็ได้รับงบประมาณส่วนหนึ่งจาก กปร. มาดำเนินการเป็นการเร่งด่วนเพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์และก็ทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ ทำให้ลดและเลิกในการที่ทำลายป่าและล่าสัตว์ และนั่นคือการรณรงค์ให้ชาวบ้านนำปิ่นมามอบให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งในครั้งนั้นมีราษฎรนำปิ่นมามอบให้เป็นจำนวนมากครับ หลังจากที่ราษฎรนำปิ่นมามอบแล้วเราก็ไปทำความเข้าใจโดยชุดปฏิบัติการ ซึ่งจัดโดยกรมทหารพราน จำนวน

๑๖ ชุด ในพื้นที่ก็ทำให้เสียงปืนจากการล่าสัตว์นั้นลดน้อยลงไป
มากครับ ปัจจุบันนี้ทราบจากชาวบ้านว่ามีสัตว์ เช่น เก้ง กวาง
ลงมาหาอาหารกินถึงในหมู่บ้าน อันนี้ก็เป็ผลจากการดำเนินงาน
ของโครงการเรา

อรุณี

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงห่วงใยราษฎรที่มี
ความยากจนขั้นแค้นและสภาพป่าไม้ที่เสื่อมโทรมลงในบางแห่ง
รวมทั้งสัตว์ป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์จึงทรงมีพระราชดำริให้มีการทำ
การอนุรักษ์สภาพป่าในพื้นที่เขตอำเภอมก๋อยไว้ ๓ ประการด้วย
กัน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายทหารตำรวจและ
พลเรือนต่างน้อมรับพระราชดำรินำมาปฏิบัติจนเกิดเป็นโครงการ
บ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ขึ้น ดังคำกล่าวของ
นายพระนาย สุวรรณรัตน์ นายอำเภอมก๋อย ดังต่อไปนี้ค่ะ

นายพระนาย

แนวพระราชดำรินั้นค่อนข้างจะชัดเจนและเป็นรูปธรรมได้อย่าง
ไม่ยาก คือ

ประการแรก ป่าที่ยังดี ๆ อยู่แล้วนี้ต้องให้มีต่อไป นะครับ เรา
ต้องพูดกันถึงมาตรการในการปลูกฝังจิตสำนึกของราษฎร มาตรการ
ในการป้องกันปราม มาตรการในการปราบปราม ทั้งเรื่องไฟป่า
เรื่องการตัดไม้ทำลายป่า ก็แก้ปัญหาในเรื่องของป่าที่สมบูรณ์อยู่
แล้วจะต้องสมบูรณ์ต่อไป

พระราชดำริอันที่สอง ก็คือเรื่องของป่าที่หมดสภาพหรือป่าที่
เสื่อมโทรม เราก็จะดูในสองลักษณะ ถ้าเป็นป่าที่ยังอยู่ในพื้นที่ที่น่า
จะอนุรักษ์ไว้ เช่นน่าจะเป็นขุนน้ำลำธารที่ดีได้ต่อไปถ้ามีการฟื้นฟู
สภาพป่าเราก็จะฟื้นฟูในสองลักษณะ คือทั้งทางราชการไปปลูก
เสริม และในกรณีที่ราษฎรเขาร่วมกันดูแลรักษาป่าคือเสริมปลูก
ป่าเสริมกันเอง นะครับ ส่วนป่าเสื่อมโทรมซึ่งเราดูแล้วคงจะต้อง
ให้ชาวบ้านเขาเอาไว้ทำกินจะเป็นรูปป่าชุมชนที่เขาไว้ใช้สอย คือ
ใช้กั้ดีเพื่อการอยู่อาศัยกั้ดี อันนี้คงจะต้องกันเอาไว้ให้พี่น้องราษฎร
ที่เรามีอยู่ประมาณ ๒๖,๐๐๐ คนด้วย

ประการสุดท้าย ในเรื่องของคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ อันนี้
เป็นเรื่องสำคัญมากทรงมีพระราชดำริว่า เราจะต้องดูแลด้านคุณภาพ
ชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ให้เขาอยู่ได้อย่างมีความสุข มีน้ำเพื่อใช้
ในการเกษตรและก็สามารถอยู่ในป่าได้ อย่างป่าก็ไม่เสียและคน

ก็มีความสุข อันนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะถ้าเราแก้ปัญหาเรื่องคนได้เรื่องปากก็คงจะหมดไป

ครับ เพราะฉะนั้นแนวพระราชดำริทั้ง ๓ ประการนั้นก็ป็นหัวใจสำคัญของโครงการนี้ ซึ่งเราทุกคนในโครงการที่ทำแผนงานกิจกรรมโครงการจะต้องนำไปใช้ให้เนื้อเกล้า ในการที่นำไปดำเนินการครับ ก็นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณ ถ้าจะเปรียบไปแล้วก็เหมือนกับว่าเป็นการโปรดสัตว์ผู้ยากจนครับ พสกนิกรที่อำเภอมวกก่อ เป็นพี่น้องชาวเขา ส่วนมากก็เผ่ากะเหรี่ยงหาเช้ากินค่ำ อาชีพไม่มีปลูกข้าวไว้รับประทานเท่านั้นเอง ปีนี้พอหรือไม่พอก็เป็นหัวข้อที่พูดกันทุกเมื่อเชิ้อวัน หลังจากที่พระองค์ท่านได้เสด็จและได้วางแนวพระราชดำริไว้ กองทัพบกที่ ๓ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ทางด้านการพัฒนาชนบททั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงเกษตร สาธารณสุขศึกษาฯ ก็ได้ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และเราได้จัดทำแผนแม่บทที่จะสนองพระราชดำรินี้ ซึ่งเราจะเน้นเรื่องคนเป็นส่วนใหญ่

เพลงกัน

อรุณี

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เริ่มขึ้นที่บ้านห้วยไม้หก หมู่ที่ ๖ ตำบลม่อนจอง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการจัดลำดับจากการสำรวจของทางราชการ ว่าเป็นหมู่บ้านด้อยพัฒนาที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นหมู่บ้านนำร่องโดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ มาจนถึงขณะนี้เป็นเวลาปีกว่าแล้ว ซึ่งจะมีความคืบหน้าในการดำเนินงานอย่างไรบ้างนั้น ขอเชิญรับฟังจาก นายนรินทร์ กาญจนฤกษ์ ปลัดอำเภออมก๋อย ดังนี้ค่ะ :

นายนรินทร์

สำหรับในส่วนของห้วยไม้หกเราได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนระยะจะมีทั้งหมด ๓ ห้วงระยะเวลา ระยะเวลาที่หนึ่ง เริ่มตั้งแต่กรกฎาคม ๒๕๓๔ ถึง ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๔ ขั้นตอนแรกอำเภอได้ลงไปดำเนินการจัดเตรียมชุมชน อาทิเช่น มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในหมู่บ้าน ถนน ป้ายหมู่บ้าน วางผังระบบการเกษตรเชิงอนุรักษ์ขึ้น จัดทำวางผังการใช้ที่ดิน และต่อมาเราถึงเข้าสู่ระยะที่สอง คือระหว่างภายหลัง ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๔ ไปจนถึงปัจจุบันนี้ จะเป็นการเฉลิมพระเกียรติในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ ปราบกฎ

ความคืบหน้าตามโครงการต่าง ๆ คือ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มทอผ้า ศิลปชีพของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ขึ้นในห้วยไม้หกมีการจัดทำในด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติคือ ดำเนินการปลูกไม้ใช้สอยชุมชนในหมู่บ้าน อาทิเช่น ยูคาลิปตัส สะเดา เพกา มะขาม และปลูกไม้สัก และ ทำแนวกันไฟในหมู่บ้านให้ ส่วนทางด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตจะได้ ดำเนินการสนับสนุนพันธุ์ไม้ผลยืนต้น อาทิเช่น มะม่วง จำนวน ประมาณ ๒,๐๐๐ ต้น ปลูกในทุกครัวเรือน วางระบบปลูกทุกครัวเรือน ออกมาในรูปลักษณะของโครงการปลูกไม้ผลยืนต้นแบบ สวนหลังบ้าน ปลูกพืชผักสวนครัวในสวนหลังบ้านให้ สนับสนุน พันธุ์ไก่ พันธุ์สุกร และพันธุ์โค โดยให้ราษฎรใช้แม่โคพันธุ์ดีเพื่อ การขยายพันธุ์ และมอบหมายให้กลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านรับผิดชอบ ดูแล ได้มีการจัดตั้งธนาคารข้าวพระราชทานขึ้นโดยสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้จัดซื้อพันธุ์ข้าวจำนวน ๑๐ เกวียนให้กับราษฎร ที่ขาดแคลนข้าวบริโภคในหมู่บ้านในช่วงฤดูแล้งได้มีการจัดสร้าง เรือนเพาะชำกล้าไม้เพื่อให้ราษฎรมีพันธุ์ไม้ในการปลูกเสริมใน หมู่บ้าน ซึ่งเป็นทุนจากมูลนิธิฟอร์ดฟาวเดชั่น จำนวนในวงเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งในลักษณะเรือนเพาะชำกล้าไม้นี้คาดว่าจะในอนาคต จะใช้พันธุ์กล้าไม้ซึ่งเรามีการเพาะทั้งกล้าสัก สน มะม่วง และอื่น ๆ อาจจะมีผลหรือขยายไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ จำหน่ายในราคาถูก และ รายได้ที่ได้ก็จะได้นำเข้าหมู่บ้านในลักษณะกองทุนและให้บริหาร กันเองในหมู่บ้าน นอกจากนั้นในด้านสาธารณสุขและการอนามัย จะได้มีกองทุนพระราชทาน ซึ่งสมเด็จพระราชทานมาเป็นจำนวน ๑๐๐ หลัง การดำเนินการในระยะที่สาม ซึ่งจะเริ่มต่อไปในช่วงหลัง สิงหาคม เราคาดว่าจะนำกิจกรรมต่าง ๆ มาทำเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง ต่อไป เพราะการเห็นผลของห้วยไม้หกนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้เวลา และความร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านเป็นหลัก เพราะว่าในระยะเริ่ม แรกทางอำเภอได้สนับสนุนและราษฎรร่วมแรงร่วมใจในอนาคต ทางส่วนราชการคงจะต้องขอออกมาเป็นผู้ดูแล สอดส่องดูแลภายนอกเมื่อเขาไม่สามารถช่วยเหลือคือขาดแคลนปัจจัย แต่เขาจะต้อง บริหารตัวเองได้ในอนาคต จึงคาดหวังว่าห้วยไม้หกจะเป็นหมู่บ้าน ที่พัฒนาตัวเองได้ในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ คาดหวังจะให้ห้วยไม้หก

มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และอยู่ในสภาพเป็นบ้านเล็ก ๆ ที่ค่อนข้างไม่เปลี่ยนแปลงนัก แต่อยู่ในสภาพล้อมรอบด้วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ ช่วยตัวเองได้และเป็นหมู่บ้านนำร่องที่จะนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ในห้วยไม้หกนี้กระจายให้กับหมู่บ้านอื่นต่อไป และเป็นแบบอย่างสำหรับหมู่บ้านอื่นต่อไปในพื้นที่โครงการอนุรักษ์สภาพป่าอมก้อยต่อไป

เพลงกัน

อรุณี

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

บ้านห้วยไม้หกมีพื้นที่ประมาณ ๒ ตารางกิโลเมตรหรือ ๑,๒๕๐ ไร่ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภออมก้อย ตามทางหลวง ๑๐๙๙ ๗/๒ กิโลเมตร ต้องข้ามลำน้ำและเดินเท้าอีก ๑ กิโลเมตร จึงจะถึงตัวหมู่บ้าน ราษฎรเป็นชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงจำนวนทั้งสิ้น ๔๖๐ คน นับถือศาสนาพุทธ มีความยากจนมาก อาชีพส่วนใหญ่คือทำนา เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไปจากพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้พระราชทานโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่แก่บ้านห้วยไม้หกเพื่อให้เป็นหมู่บ้านนำร่องนั้น ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมวลชีวิตในหมู่บ้านแห่งนี้นับตั้งแต่สภาพความเป็นอยู่ของราษฎรที่ดีขึ้น สภาพของป่าไม้ที่ได้รับการฟื้นฟู และพัฒนารวมทั้งชีวิตสัตว์ป่าที่ถูกล่าทำลายน้อยลง ดังคำบอกเล่าของนายนุลอย คือว่า ผู้ใหญ่บ้านห้วยไม้หก

นายนุลอย

เจ้าแม่หลวงเสด็จ ที่บ้านห้วยหล่อดุก ตำบลแม่ดิน และผมก็ไปอยู่กะเจ้าแม่หลวงขอสะพานเข้าบ้านห้วยไม้หก เดียวนี้ก็ทางการลงมาทำเป็นสะพานเรียบร้อยไปมาสะดวก สะพานดีขึ้น และหมู่บ้านดีขึ้นเรื่อย ๆ ไปมาดีขึ้น ตอนนี้รู้สึกว่าจะดีขึ้นไปจะดีขึ้นเรื่อย ๆ และป่าไม้จะดีขึ้น การรักษาก็เพิ่มขึ้น ชาวบ้านบ่ไปล่าสัตว์กินแล้ว เมื่อก่อนนี้มีเจ้าหน้าที่ไปส่งเสริม ชาวบ้านบ่มีที่กินแล้วก็ไปเสาะขึ้นกิน ไปล่าสัตว์มาขายและซื้อพริก เกลือ และโครงการหลวงนี้ก็มาเราก็มอบปิ่นชาวบ้านมามอบปิ่นกันหมดแล้ว ตอนนี้ปิ่นจะล่าสัตว์บ่มีแล้ว และก็ตกลงกะเจ้าบ้านถ้ามีผู้สนับสนุนก็จะรักษาป่าไม้พอสมควร

อรุณี

นอกจากนี้ นางละดี ดีวา ประธานกลุ่มทอผ้า ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานให้กับราษฎรบ้านห้วยไม้หกก็ได้เล่าให้ฟังดังนี้

นางละดี

ท่านทรงแนะนำให้พวกเราพยายามไปทำอยู่ตลอด พวกเราจะ
ได้มีงานทำ มีรายได้สืบต่อไป

ภารดี

ก่อนที่ท่านจะมาแนะนำพวกเรานี้เราทำเป็นอยู่หรือเปล่าคะ

นางละดี

ทำเป็นแต่ทอเอง แต่ทอกี่ไม่เคยทำ เขามีคนจากหน่วยมาสอน
พวกเราประมาณครึ่งเดือน แล้วเขากลับไปพวกเราทออยู่ หน้าแล้ง
เราทอผ้า หน้าฝนเราทำนาปลูกผัก เมื่อเราได้รับการฝึกทอผ้า

ภารดี

โดยใช้ที่นี้แหละ เสร็จแล้วทำได้มากขึ้นไหมคะ และก็มีคนนำ
ไปขายบ้างหรือไม่ ลองเล่าให้ฟังสิคะ

นางละดี

คะ เมื่อเรามีใช้ เมื่อเราเหลือใช้แล้วเราเอาไปขายก็ได้ แต่ตอน
นี้เราไปทำไม่มีตลาดรับ พอเราทำเสร็จเราก็ทิ้งไว้อยู่ที่นั่นคะ ตอน
นี้ที่เราไม่ไปทำเพราะมันไม่มีตลาดเราก็หยุดไปก่อน ในเมื่อเรามี
ตลาดเมื่อไรเราจะไปทอ

อรุณี

สำหรับแนวโน้มของการพัฒนาบ้านห้วยไม้หกตามโครงการ
บ้านเล็กในป่าใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริจะเป็นอย่างไรนั้น
นายอำเภออมก๋อย นายพระนาย สุวรรณรัตน์ กล่าวว่า

นายพระนาย

เราเชื่อว่าถ้าหากว่าพี่น้องชาวบ้านบนดอยนี้พ้นจากปัญหาพื้น
ฐานเรื่องของอาหารนะครับ การครองชีพ เรื่องการรักษาโรค เรื่อง
การใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขตามอัตภาพในเขตป่านี้นะ
เดียวกันเรื่องการอนุรักษ์สภาพป่าให้ยังสมบูรณ์ไว้เป็นแหล่งต้นน้ำ
ลำธารของพี่น้องในภาคกลางด้วย สองสิ่งนี้ประกอบกันและควบคู่
กันไปเราเชื่อว่าอำเภออมก๋อยคงจะเป็นต้นแบบที่ดีในการที่จะนำ
แนวความคิดของพระองค์ท่านในเรื่องของคนกับป่าจะอยู่ร่วมกัน
อย่างมีความสุขนี้ได้ไปใช้กับที่อื่นนะครับ

อรุณี

ท่านผู้ฟังคะ นั่นคือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณ
และพระบุญญาบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ที่ได้แผ่ปกเกล้าสรรพชีวิตทั่วพนาไพรปกปักษ์รักษาไว้เป็นทรัพยากร
อันมีค่าของแผ่นดินสืบไป

● สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จทอดพระเนตร
เรือนเพาะชำกล้าไม้ในโครงการสวนป่าธรรมชาติ

● พื้นที่ป่าบริเวณน้ำตกโตนงาช้าง ในโครงการสวนป่า
พระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
จังหวัดสงขลา ที่ยังคงสภาพของป่าต้นน้ำลำธาร

ทรงทอดพระเนตร
ดอกไม้บริเวณ
พระตำหนักที่ประทับ
คอยตุ่ง

บริเวณพื้นที่ปลูกไม้
ดอกไม้ประดับ
ในโครงการพัฒนา
คอยตุ่ง

โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธย ภาคใต้ สวนป่าสิริกิติ์ ในบริเวณเขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าโตนงาช้าง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ กันยายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายพินิจ สุวรรณโณ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง

พ.อ.พิศาล วัฒนวงษ์คีรี หัวหน้าสำนักงานโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติ

และสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธย สวนป่าสิริกิติ์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ สืบเนื่องจากพื้นที่ป่าอันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าทางภาคใต้ได้ถูกทำลายลงไปเป็นจำนวนมาก ถ้าหากไม่มีการหยุดยั้งการทำลายป่า จะทำให้เกิดการเสียดุลทางธรรมชาติ และจะเกิดผลเสียหายต่อประชาชนทั้ง ๕ จังหวัดภาคใต้ เช่น ฝนไม่ตกตามฤดูกาล แหล่งน้ำที่ใช้อุปโภค บริโภคจะหมดไป โดยเฉพาะเมื่อปี ๒๕๓๒ ราษฎรในจังหวัดสงขลา และสตูลเกิดการขาดแคลนน้ำจืดบริโภค เพราะว่ามี การบุกรุกทำลายป่าในส่วนของต้นน้ำลำธาร ทำให้อัตราการไหลของน้ำจืด น้อยลง และน้ำทะเลหนุน ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก และในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนิน

มาประทับที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ได้ทรงทราบและรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น จึงทรงมีพระราชดำริว่า สมควรที่จะมีการป้องกันรักษาป่า โดยเฉพาะต้นน้ำลำธารบริเวณพื้นที่ป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาช้าง จนถึงอุทยานแห่งชาติทะเลบันให้ดำรงอยู่ตลอดไป เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารให้กับราษฎรทั้งสองจังหวัดได้ต่อไป ประกอบกับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เคยทรงมีพระราชเสาวนีย์เกี่ยวกับภาคใต้ความว่า “ในปัจจุบันมีการตัดไม้ทำลายป่ากันมาก ต่อไปพื้นที่จะกลายเป็นทะเลทรายและขาดแคลนน้ำ ทรงหวังจะให้กองทัพภาคที่ ๔ และจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ ผนึกกำลังให้มีการรักษาป่า อนุรักษ์ต้นน้ำลำธารและปลูกต้นไม้เพิ่มเติมเหมือนโครงการปาร์กน้ำในภาคอีสานที่ได้โปรดให้ปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว ต่อไปอีก ๑๐ ปีหรือ ๑๕ ปี จะสบาย” ดังนั้น เพื่อเป็นสนองพระราชปณิธานอันแน่วแน่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการสงวนต้นน้ำลำธาร โดยเฉพาะบริเวณป่าต้นน้ำ และเพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระเกียรติถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบในปี ๒๕๓๕ ตลอดจนเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้ซึ่งถึงคุณค่าของป่าไม้ ได้ศึกษาธรรมชาติของสัตว์ป่า และการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ทางกองศิลปาชีพ สำนักพระราชเลขาธิการ จึงร่วมกับกองทัพบก กรมป่าไม้ สำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ สวนปาสิริกิตีขึ้นในพื้นที่ ๒ ส่วน คือ พื้นที่ส่วนที่ ๑ ประกอบไปด้วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาช้าง เขตวนอุทยานน้ำตกบริพัตร เขตป่าสงวนวังพา-เขาแก้ว ป่าสงวนห้วยกระหมิง จังหวัดสงขลา และเขตอุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๓๐๕,๐๐๐ ไร่ พื้นที่ส่วนที่ ๒ คือพื้นที่ป่าบางลง-ฮาลา ประกอบไปด้วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา อุทยานแห่งชาติบางลง ป่าสงวนนิคมพัฒนาตนเองภาคใต้ ป่าสงวนนิคมศรีสาคร ป่าสงวนนิคมสุคีริน ในเขตจังหวัดยะลา และนราธิวาส มีเนื้อที่ประมาณ ๖๕๗,๐๐๐ ไร่

สำหรับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาช้าง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยิ่ง ประกอบด้วยพันธุ์

ไม้และสัตว์ป่านานาชาติ เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญหลายสายที่ไหลลงสู่ที่ราบลุ่มทะเลสาบสงขลา หล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรมหลายแสนไร่ และเพื่อเป็นการควบคุมป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อสัตว์ป่าให้คงอยู่อย่างถาวร กรมป่าไม้จึงได้ดำเนินการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พร้อมทั้งออกพระราชกฤษฎีกาประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตงนาช้างเมื่อปี ๒๕๒๑ เรามาฟังสภาพของป่าโตงนาช้างก่อนที่จะดำเนินการฟื้นฟูและจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตงนาช้าง จากคำบอกเล่าของ นายพินิจ สุวรรณโณ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตงนาช้าง กันค่ะ

นายพินิจ

คือป่าโตงนาช้างนี้ตั้งแต่ผมเข้ามาสำรวจในปี ๒๕๑๙ อยู่ที่นี้มาตลอดประมาณ ๑๕-๑๖ ปี พื้นที่โดยทั่วไปถ้าพูดถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสภาพป่าเกือบจะไม่เปลี่ยนแปลงเลย เพราะช่วงปี ๒๕๑๙ ป่าผืนนี้เป็นพื้นที่ที่มีปัญหา คือคนเข้ามาบุกรุกไม่ได้อยู่แล้ว เพราะเป็นพื้นที่สีแดง ที่พวก ผกค.เขาอยู่ และหลังจากปี ๒๕๑๔ ที่ ผกค.เขาออกจากป่าไป เราเข้ามาทำงานอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น การควบคุมพื้นที่ป่าก็จะสามารถทำได้ต่อเนื่อง เมื่อก่อนชาวบ้านไม่กล้าเข้าไปในเขตป่า เพราะมีเจ้าหน้าที่ปราบปราม เขาก็กลัว ปัญหา ผกค.เขาไม่กลัว นี่คือสภาพป่า ก็ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แต่สภาพของสัตว์ป่าที่ป่าโตงนาช้าง ตอนที่เข้ามาใหม่ ๆ เท่าที่เราสำรวจ สัตว์บางอย่างมันสูญไป อย่างกวางป่า ผมเข้าใจว่ามันคงเป็นอาหารของพวกที่อยู่ในป่าเมื่อก่อน เพราะฉะนั้น หลายชนิดสูญพันธุ์ไป กวางป่า กระต่าย สูญไป ฉะนั้น สัตว์ป่าที่เหลืออยู่มีปริมาณน้อยในช่วงหลัง ๆ ที่มีการดูแลป่าอย่างใกล้ชิด ความรู้สึกของผมนี้ ในเวลา ๑๕-๑๖ ปี สัตว์ป่ามีการขยายพันธุ์ ที่เห็นได้ชัดคือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์พวกนก จะมีการขยายพันธุ์ และสำรวจดูแล้วมีการกระจายอยู่ทั่วไปทั่วพื้นที่นะครับ

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

เมื่อฟังคำบอกเล่าของหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตงนาช้างเกี่ยวกับสภาพเดิมของป่าโตงนาช้างก่อนจะดำเนินการฟื้นฟู และประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตงนาช้าง เมื่อปี ๒๕๒๑ กันแล้ว สำหรับการที่กองศิลปอาชีพ สำนักราชเลขาธิการ กองทัพ

ภาคที่ ๔ กรมป่าไม้ และสำนักงาน กปร.ได้เลือกพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงช้าง เป็นพื้นที่หนึ่งในโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ สวนป่าสิริกิติ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ จะมีความเป็นมาและเหตุผลอย่างไรนั้น พันเอกพิศาล วัฒนวงศ์ศิริ รองเสนาธิการกองพลทหารราบที่ ๕ ในฐานะที่ท่านเป็นหัวหน้าสำนักงานโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ สวนป่าสิริกิติ์ ได้ชี้แจงว่า

พ.อ.พิศาล

จากที่กองราชเลขาธิการในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พิจารณาว่า ในการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษารอบ ๕ รอบนั้น เราเลือกพื้นที่ทั้ง ๔ ภาค ในภาคใต้เราก็ได้พิจารณาว่า จะเป็นภาคใต้ตอนล่าง จึงได้เลือกพื้นที่ต้นน้ำลำธารของสงขลา สตูล ยะลา นราธิวาสและปัตตานี ในส่วนป่าที่เราเลือกก็คือ ป่าต้นน้ำลำธารของผืนนี้ทั้งหมด ประการที่สอง จากเหตุการณ์ที่ขณะนั้นได้เกิดเหตุอุทกภัยที่ค่อนข้างรุนแรงในเรื่องชีวิตและทรัพย์สินก็น้อยกว่าที่กระทุนมากนัก แต่ทางเศรษฐกิจเสียหายมาก ซึ่งน้ำท่วมที่เกิดขึ้นก็เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่าและโดยเฉพาะที่ร้ายแรงมากก็คือ น้ำแห้งและน้ำทะเลหนุนเข้ามา ราษฎรจำเป็นต้องอุปโภคบริโภคน้ำเค็มมาตลอด ในประการที่สาม ก็คือ ในพื้นที่นี้มีอ่างเก็บน้ำที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำไว้ เราก็มานึกถึงพระราชดำริของพระองค์ท่านที่จะทรงสร้างป่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงสร้างอ่างเก็บน้ำ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะทรงสร้างป่าไว้ เพราะฉะนั้น เราก็คิดว่าพื้นที่ที่น่าจะเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม ในประการที่สี่ ก็คือ ในปัจจุบันแหล่งที่จะใช้ศึกษาทางธรรมชาติแก่เยาวชน ประชาชน ตลอดจนนักท่องเที่ยวต่าง ๆ มีน้อย น่าจะได้มีการฟื้นฟูทะนุบำรุงขึ้นมาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และประการสุดท้ายก็คือว่า ผืนป่าผืนนี้ โดยปกติในปัจจุบันทุกส่วนทุกประเทศก็พยายามจะสร้างป่าขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่สำคัญคือป่าในเมือง รวมทั้งกรุงเทพมหานครที่พยายามจะสร้างป่าในเมืองขึ้นมา แต่ว่าป่าผืนนี้ก็อยู่ใกล้ในเมือง ถ้าเราไม่

สามารถรักษาไว้ได้ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง และป่าผืนนี้กำลังถูกทำลายอยู่เรื่อย ๆ ถ้าเราไม่รีบอนุรักษ์ไว้เนะครับ ที่นี้การเกิดพระเกียรติแด่พระองค์ท่านไม่ใช่เป็นวัตถุประสงค์น้อย่างเดียวประโยชน์คือได้กับพวกเราทั้งหมด ให้กับประชาชนทั้งหมดครับ

ปราชญ์

ในส่วนของกองทัพภาคที่ ๔ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้างในด้านใดบ้างคะ

พ.อ.พิศาล

ในส่วนของกองทัพบกที่เป็นเจ้าของโครงการ แต่ว่าผากดำเนินงานโดยกองทัพภาคที่ ๔ และในส่วนของเราก็คือ การจัดตั้งสำนักงานประสานงาน การช่วยเหลือดูแล การร่วมจัดทำแผนแม่บท และการสนับสนุนด้านกำลังในบางโอกาส ตลอดจนให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ตามที่ทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้ต้องการครับ

ปราชญ์

ทางด้านประชาชนล่ะคะ ท่านคิดว่าเขาจะมีส่วนในการฟื้นฟูสภาพเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้างนี้ในด้านใดได้บ้าง มากน้อยแค่ไหนคะ

พ.อ.พิศาล

ในการฟื้นฟูสภาพป่า ลำพังเจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะทำการฟื้นฟูสภาพได้อย่างแน่ชัด ผู้ที่สามารถจะฟื้นฟูสภาพป่าได้ก็คือประชาชน ลำพังเจ้าหน้าที่มีกำลังน้อยมาก ประชาชนคือส่วนสำคัญที่สุดในการรักษาป่าผืนนี้ไว้ครับ

ปราชญ์

และเท่าที่ได้ดำเนินการมา มีผลความก้าวหน้าเป็นที่น่าสนใจแล้วหรือยังคะ

พ.อ.พิศาล

เท่าที่ดูจากความร่วมมือจากประชาชน เห็นว่าประชาชนมีความสนใจมาก และจากสภาพน้ำที่เคยแห้งแล้งได้เกิดมีขึ้นมา รวมทั้งจากป่าที่แทบจะไม่ได้ยินเสียงร้องของสัตว์ป่าแล้ว ปัจจุบันก็ได้ยินเสียงร้องของเขาแล้ว นี่เป็นสิ่งที่ทำให้ผมสบายใจขึ้นครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราชญ์)

การที่สัตว์ป่าและพันธุ์ไม้มิใช่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้างจะคงอยู่ตลอดไปนั้น การสงวนพันธุ์และเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งพันธุ์ไม้ต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ส่วนราชการและประชาชนในพื้นที่จะต้องช่วยกันดำเนินการ ซึ่งเรื่องนี้ นายพินิจ สุวรรณโณ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง กรมป่าไม้ ได้กล่าวว่า

นายพินิจ

ในส่วนงานเดิมคือ การรักษาถิ่นที่อยู่ นั้นเราไม่เน้นการเพาะพันธุ์ ปล่อยให้มันขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ แต่หลังจากมีโครงการนี้

เรามาฟังความคิดเห็นของชาวบ้านที่เขาจะช่วยอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่นี้ให้สวยงามและคงอยู่ตลอดไปกันค่ะ

เสียงชาวบ้าน ๑

“โดนงาช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงช่วยกันรักษาความสะอาด ช่วยเตือน ๆ เพื่อน ๆ ที่มาว่า ทำความสะอาดกันไว้ อนุรักษ์กันไว้ นะครับ”

เสียงชาวบ้าน ๒

“ช่วยทำความสะอาดครับ สัตว์ป่าต้องรักษาดูแล ไม่ให้ทำลาย สัตว์ป่า ขอให้ช่วยกันมาเยอะ ๆ แต่ต้องช่วยกันทำความสะอาด มาแล้วอย่าทำสกปรกนะ ทำความสะอาด ที่ท่องเที่ยวจะได้เจริญตา คนที่มาจากที่ไกล ๆ จะได้เห็น ว่า ที่นี่สะอาดดี น่านำอีก”

เสียงชาวบ้าน ๓

“ก็ช่วยกันรักษาความสะอาด อย่าทิ้งขยะลงไปในน้ำ ถ้าเห็นใครทิ้งขยะก็ให้ช่วยตักเตือนเขา มาช่วยกันรักษาความสะอาด ด้วยค่ะ”

เพลงสั้น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ สวนป่าสิริกิติ์ ในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จะเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติต้นน้ำลำธาร และสัตว์ป่า พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ต่อไป เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ ปลูกฝังให้ราษฎรมีความรักป่า ช่วยกันดูแลป่า เพราะลำพังกำลังเจ้าหน้าที่ก็มีไม่เพียงพอที่จะดูแลป่าทั้งหมดได้ ราษฎรที่อยู่ในป่าจะเป็นลักษณะ บ้านเล็กในป่าใหญ่ คือเป็นผู้ดูแลรักษาป่า ไม่แผ้วถางทำลายป่า ไม่ล่าสัตว์ป่า ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้างก็จะมีอุดมสมบูรณ์ทั้งสภาพธรรมชาติและสัตว์ป่า พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ตลอดไปชั่วลูกชั่วหลานทีเดียว จึงจะเห็นได้ว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง ดังที่ พันเอกพิศาล วัฒนวงษ์คีรี หัวหน้าสำนักงานโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ สวนป่าสิริกิติ์ ได้เล่าให้ฟังว่า

พ.อ.พิศาล

สิ่งหนึ่งที่ทรงตรากตรำพระวรกาย ทรงเสียสละทุกอย่างมาโดยตลอด ทั้งนี้เป็นประโยชน์ของพวกเราทั้งสิ้นเลยที่ทรงมีพระเมตตาต่อคนไทย สิ่งที่ได้มองเห็น คือ จริง ๆ แล้ว ประโยชน์ที่ได้มิใช่เพียงที่ป่านี้นี้มีประโยชน์ในการเก็บน้ำ หรือการนำไปใช้สอย หรือ

การให้ร่มเงา หรือสัตว์ป่ามีสมดุลทางธรรมชาติ หรือมีไว้เพื่อเป็นความสวยงามให้เยาวชนรุ่นหลังไว้ศึกษาเท่านั้น แต่ประโยชน์จริง ๆ แล้ว ถ้าไม่มีป่า ก็ไม่มีมนุษย์ เพราะความมนุษย์หายไปก็หายไป เอาก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกไปต้นไม้จะช่วยฟอกคาร์บอนไดออกไซด์ นี่เป็นเรื่องที่ถึงการดำรงชีวิตเลย แต่ถ้าเราไม่มีไม้ เราก็ใช้ปูนแทนได้ แต่อากาศหายใจเป็นเรื่องสำคัญ น้ำเป็นเรื่องที่เราใช้ดื่มใช้กิน ก็เป็นเรื่องสำคัญ สำหรับสัตว์ป่าก็ไม่ใช่ว่าเอาไว้เพื่อความสวยงามหรือศึกษาหรือสร้างสมดุลเท่านั้น แต่สัตว์ป่าเป็นของคู่กับป่า คือเป็นตัวช่วยปลูกป่า ผมอยากจะให้เห็นประโยชน์ที่ว่า สัตว์ป่าคือของคู่กับป่า ป่าคือของคู่กับมนุษย์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริไว้ว่า อันนี้ผมก็ไม่ได้ยินจากตัวเอง แต่ได้จากการอ่านหนังสือ การติดตามจากที่ต่าง ๆ ก็รู้สึกวาทรงมีพระอัจฉริยะ และพวกเราก็ปลื้มใจเหลือเกินที่ได้ทรงมีพระราชดำริว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างน้ำ พระองค์ก็จะทรงสร้างป่า นี่เป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อคนไทยทั้งชาติหาที่เปรียบมิได้ครับ

อุทยานแห่งชาติทะเลบัน ในโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายจรัญ บุญรัตน์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล

นายสมชาย สุวรรณชาติ ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบัน

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลินเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลงคั่น

“ทะเลบัน”

บรรยาย (พัชรินทร์)

ทะเลบัน เป็นชื่อของหนองน้ำขนาดใหญ่ เป็นคำที่เพี้ยนมาจาก
ภาษามลายูว่า “เลิด เรอ บัน” ที่มีความหมายว่า “แผ่นดินยุบ”
ซึ่งแต่เดิมเป็นพื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์ ต่อมาแผ่นดินบริเวณนี้ค่อย ๆ
ยุบลงไปเกิดเป็นแอ่งลึก มีน้ำขัง จนกลายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่
เรียกกันว่า บึงทะเลบัน โดยเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๙ ได้มีการ
สำรวจ จากนั้นอีก ๔ ปี ต่อมา ก็ได้ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ
และอุทยานแห่งชาติทะเลบันนี้ ยังได้รับการจัดทำเป็นโครงการเพื่อ
เฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวโรกาสที่
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมพรรษา
ครบ ๕ รอบ โดยอยู่ในโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า
สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้

นายจรัญ บุญรัตน์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล
ได้เล่าให้ฟังถึงความเป็นมา ตำแหน่งที่ตั้ง และพื้นที่ของอุทยาน
แห่งชาติทะเลบัน ดังนี้

นายจรัญ

อุทยานแห่งชาติทะเลบัน นั้น ตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอควนโดน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล โดยมีอาณาเขตดังต่อไปนี้ ด้านทิศเหนือ จรดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง ทิศใต้จรดรัฐปะลิส สหพันธ์สาธารณรัฐมาเลเซีย ทิศตะวันออกจรดอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และทางด้านทิศตะวันตก จรดอำเภอควนโดน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล พื้นที่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๒๒,๕๐๐ ไร่ โดยรวมเอาป่าสงวนแห่งชาติ ป่ากุย-กุยไหลดและป่าห้วยกะหมิงเข้าด้วยกัน ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ และประกาศผนวกพื้นที่เพิ่มเติมขึ้นอีก เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๓๔ สำหรับประวัติความเป็นมานั้น อุทยานแห่งชาติทะเลบัน ตั้งชื่อตามบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ ซึ่งแต่เดิมในสมัยก่อนเรียกว่า ละโอดกะบัน หมายถึงพื้นที่ที่เกิดจากการยุบตัวของแผ่นดิน จากคำบอกเล่าที่ชาวบ้านเล่ากันต่อ ๆ มา อาจจะเป็นนิทานหรือเป็นอะไรก็ได้แต่ สมัยก่อนเมื่อ ๔๐๐ กว่าปี พื้นน้ำดังกล่าวนั้นจะเป็นพื้นดินมีต้นไม้ใหญ่น้อยเป็นจำนวนมาก มีโพรงน้ำและมีน้ำรอบ เป็นโพรงถ้ำอยู่ข้างใต้ ก็เกิดการยุบตัว ทำให้เกิดบึงทะเลบันนี้ขึ้นมา คำว่า ละโอด นี้ทะเล เป็นภาษาพื้นเมือง ภาษาพื้นบ้าน ภาษามลายู ลาโอดกะบัน ก็คือยุบตัว ลาโอดกะบันนี้คือทะเลซึ่งเกิดจากการยุบตัวก็เลยเป็นทะเลบัน มาจนถึงบัดนี้ สำหรับสภาพป่าของอุทยานแห่งชาติทะเลบันนั้น เป็นป่าดิบชื้น และป่าเบญจพรรณ มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญก็ได้แก่ พวกหลุมพอ พวกตะเคียน ตะเคียนทอง ตะเคียนหิน เหล่านี้ และก็ไม้พื้นล่างก็เป็นพวกหวาย พวกเฟิร์นต่าง ๆ สัตว์ป่าประกอบด้วย ช้างป่า หมูป่า สมเสร็จ เสือโคร่ง กวาง ลิง ค่าง บ่าง ชะนี อะไรพวกนี้ ส่วนสภาพภูมิประเทศบริเวณบึงทะเลบันหรือที่ทำการอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ ๗๒๐ เมตร

เพลงคัน

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

อุทยานแห่งชาติโดยทั่วไป มีสภาพพื้นที่ของป่าสงวนแห่งชาติรวมอยู่ด้วย โดยจะประกอบด้วยพื้นที่ป่าซึ่งเป็นป่าต้นน้ำลำธาร สภาพของป่ายังอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าชุกชุม ประกอบกับทิวทัศน์ที่สวยงาม จึงทำให้อุทยานแห่งชาติต่าง ๆ ทั่วไป เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ที่ประชาชนสนใจ ซึ่งอุทยานแห่งชาติ

ทะเลบันก็เช่นกัน มีจุดเด่นและสถานที่หลายแห่งที่น่าท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และยังมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอีกด้วย ดังที่ นายจรัญ บุญรัตน์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ได้เล่าให้ฟังว่า

นายจรัญ

สำหรับจุดเด่นและสถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติทะเลบันนั้น ก็มีอยู่หลายจุด ซึ่งเราจะเริ่มจากบึงทะเลบัน บึงทะเลบันนี้อยู่ในบริเวณพื้นที่ทำการอุทยาน มีพื้นที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ รอบ ๆ บึงทะเลบันนี้ก็มีพันธุ์พืชน้ำชนิดต่าง ๆ อย่างต้นบากง พวกเฟิร์นชนิดต่าง ๆ แล้วก็ต้นสาคร ต้นจาก อะไรพวกนี้ สำหรับสัตว์น้ำที่อยู่ในบึงแห่งนี้ ก็เป็นพวกปลาน้ำจืดชนิดต่าง ๆ เช่น ปลาตะเพียน ปลากระตุก อะไรพวกนี้ ปลาช่อน และที่เราได้ปล่อยลงไปเพิ่มเติมก็เป็นปลาบึก สมัยนั้นทางจังหวัดสตูลได้รับปลาบึกซึ่งพระราชทานมา ๑๐๐ ตัว ก็ลงไว้ ก็ไม่ทราบว่าจะเหลือสักกี่ตัวตอนนั้น รับทราบจากชาวบ้านว่าเคยจับได้ไปตัวหนึ่ง ขนาดปลาสวย และชาวบ้านไม่รู้จัก ในส่วนที่สองในบริเวณนี้ก็คือน้ำตกกรานิ เป็นน้ำตกเล็ก ๆ ซึ่งเราได้นำน้ำจากน้ำตกนี้เข้าสู่ถังกรอง ถังพัก เพื่อที่จะแจกจ่ายไปสู่บ้านพักต่าง ๆ ในบริเวณที่ทำการของอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ในส่วนที่สามก็คือน้ำตกยาโรย อยู่ห่างจากที่ทำการประมาณ ๖ กิโลเมตร มีจำนวนชั้นประมาณ ๔ ชั้น ชั้นสี่เป็นชั้นที่สวยงามที่สุด มีน้ำไหลตลอดทั้งปี มีหน่วยพิทักษ์อุทยานตั้งอยู่ สี่ น้ำตกโดนปลิว อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานประมาณ ๑๒ กิโลเมตร อันนี้มีเชิงชั้นประมาณ ๕ ชั้น และชั้นที่ห้าจะสวยที่สุด อันนี้จะสังเกตได้ว่าชั้นที่อยู่ไกล ๆ จะสวย และส่วนที่หก ก็คือส่วนของทุ่งหญ้าวังประ อันนี้เป็นจุดเด่นของอุทยานแห่งชาติทะเลบันเลยก็ว่าได้ เป็นทุ่งหญ้าซึ่งอยู่บนที่ภูเขาสูง เป็นทางที่ชาวบ้านเรียก “วัง” แต่ละวัง ๆ ก็มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๕๐ ไร่ และก็ ๕๐๐ ไร่ ๑,๐๐๐ ไร่ เนื้อที่ราบทั้งหมดรวมเป็นหมื่นไร่ สัตว์ป่าบริเวณทุ่งหญ้าวังประนี้ เท่าที่เราได้พบก็มีพวกสัตว์ชนิดต่าง ๆ เช่น หมู เสือโคร่ง เลียงผา ชะนี ลิง ค่าง พวกนั้นนกขุนทอง เมื่อพูดถึงเรื่องนกแล้ว อุทยานแห่งชาติทะเลบันนั้นเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวซึ่งเข้ามาเที่ยวชม ซึ่งเน้นเฉพาะของการดูนก ซึ่งมาทั้งฝรั่งและคนไทย ส่วนที่เจ็ด อยู่ห่างจากที่ทำการประมาณ ๒ กิโลเมตร ก็คือถ้ำโดนดิน เป็นโพรงถ้ำที่มีน้ำลอด ซึ่ง

ภายในถ้ำมีความยาวประมาณ ๘๐๐ เมตร ก็มีความสวยงามพอสมควร ส่วนที่แปดก็คือถ้ำลอดปูยู อยู่ห่างจากที่ทำการประมาณ ๕๐ กิโลเมตร เป็นถ้ำลอดคล้าย ๆ ที่พังงา แล้วก็มีป่าชายเลน และก็มีหน่วยพิทักษ์อยู่ที่ใกล้เคียง ๆ นั้น ครับ ในส่วนอื่น ๆ ถ้ำอื่น ๆ ก็มีพวกถ้ำคอนธรรม ถ้ำค้างคาว

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

เป็นที่ทราบและประจักษ์กันดีอยู่แล้วว่า สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นกษัตริย์ธรรมชาติดีที่มีสายพระเนตรที่ยาวไกล โดยเล็งเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่เป็นวงจร ระหว่างชีวิตกับธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกันด้วยดีในระบบนิเวศ จึงได้ทรงพยายามที่จะให้ราษฎรมีความรัก ความผูกพัน ในทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ พืช และสัตว์ป่า ซึ่งโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้หรือโครงการสวนป่าสิริกิติ์ ก็นับเป็นโครงการที่มีพื้นฐานแนวความคิดมาจากพระราชนิพนธ์ของพระองค์ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟู ป่าไม้และสัตว์ป่า นายสมชาย สุวรรณชาติ ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ได้เล่าให้ฟังถึงแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ที่ทรงให้ไว้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ ว่า

นายสมชาย

ในแนวพระราชดำรินี้คือพระองค์ท่านให้เรา หมายถึงว่ารักษาป่าด้วยและเอาราชภูมิด้วย คือเป็นบ้านเล็กในป่าใหญ่ ให้ราษฎรซึ่งอาศัยอยู่ในป่าได้ร่วมกันรักษาป่าไปด้วยในตัวครับ สำหรับอุทยานแห่งชาติทะเลบันของเราแต่เดิมนี่ เราเคยรักษากันมาตลอดตั้งแต่ประกาศปี ๒๕๒๓ เป็นอุทยานแห่งชาติ เราก็เริ่มเข้ามาตั้งหน่วยพิทักษ์ จำนวน ๓ หน่วย จนรักษาป่าได้ ในปัจจุบันก็เป็นเวลา ๑๐ กว่าปีมาแล้ว ซึ่งก็รักษาป่าได้ประมาณแสนกว่าไร่ แต่ปัจจุบันนี้ได้มีโครงการสวนป่าสิริกิติ์เข้ามา ก็เริ่มตั้งในปีนี้ ก็คิดว่าจะรักษาป่าได้เพิ่มอีกเป็นจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ กว่าไร่ ในส่วนของทะเลบัน โดยเรามาจัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเพิ่มเติมอีก ๓ หน่วย ได้แก่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ทบ. ๔ น้ำตกโดนปลิว หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ ทบ. ๕ ทุ่งหญ้าวังปะ และ

หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ทบ. ๖ ตามะรังปญฺญ ซึ่งทั้ง ๓ หน่วย มีหน้าที่รับผิดชอบในบริเวณพื้นที่ข้างเคียงทั้งหมด โดยที่ว่าในปัจจุบันนี้ สามารถที่จะป้องกันการบุกรุกทำลายป่าได้ในจำนวนหนึ่ง คือการทำไม้เถื่อน หรือว่าการทำไม้ผิดกฎหมายต่าง ๆ ได้ลดน้อยลงหมดแล้ว เหลือเฉพาะการบุกรุกแผ้วถางป่าของราษฎร ซึ่งเรากำลังเน้นนโยบายที่จะป้องกันต่อไป ในอนาคตเราจะจัดรูปแบบเป็นการป้องกันแบบใช้บีบไฟโซล หรือแนวป้องกัน ซึ่งเป็นแนวใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดของกรมป่าไม้ แนวความคิดใหม่ที่ว่า จะจัดบริเวณรอบ ๆ เขตอุทยานแห่งชาติให้เป็นแนวกันชน เป็นแนวป้องกัน ซึ่งโดยจัดให้ราษฎรที่มีที่ทำกินคนละประมาณ ๑๐ ไร่ หรือ ๑๕ ไร่ โดยเฉลี่ยกันทุกครอบครัว และให้อยู่รอบ ๆ โดยข้างบนนี้เราจะอพยพลงมาข้างล่างทั้งหมด

พัชรินทร์

นายสมชาย

ตั้งแต่มีโครงการนี้แล้ว การทำลายป่าไม้อะไรที่ลดน้อยลงไหมคะ โครงการนี้ได้ผลมาก คือทำให้ราษฎรซึ่งได้เข้าใจในแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการทำสวนป่าสิริกิติ์ ก็เลยได้ให้ความร่วมมือในการรักษาป่าสวนป่าสิริกิติ์ทั้งหมด ซึ่งทางผมได้ประสานงานกับทางผู้ใหญ่บ้านและก็ราษฎรทั้งหมด ผลปรากฏว่าทางราษฎรและผู้ใหญ่บ้านได้เข้าใจในแนวทางนี้ดีทุกหมู่บ้านครับ

เพลงกัน

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลงพระราชนิพนธ์

ทะเลบัน ได้ดำเนินการและปรับปรุงจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ ซึ่งนายเจริญ บุญรัตน์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบัน และนายสมชาย สุวรรณชาติ ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคที่ได้รับในระหว่างดำเนินการ ตลอดจนแนวทางแก้ไข ว่า

นายเจริญ

สำหรับปัญหาในส่วนที่เราได้รับ และก็อยู่ในระหว่างการดำเนินการก็คือปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ทำกินของราษฎร ซึ่งอันนี้เป็นปัญหาควบคู่กับอุทยานมาตั้งแต่เริ่มการประกาศอุทยานสมัยก่อน ก่อนจะมีประกาศนี้จะมีปัญหาในเรื่องของการตัดไม้ทำเป็นสินค้า ทำเป็นไม้แปรรูป ปัจจุบันการทำไม้แบบนี้หมดไป แต่ปัญหาใหม่ที่ตามมาก็คือปัญหาของการบุกรุกพื้นที่ของราษฎร เพื่อที่จะทำสวนยางพาราและสวนผลไม้ ซึ่งปัญหาตัวนี้ทางจังหวัดสตูล โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อ

สำรวจความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ ซึ่งเราเปิดโอกาสให้ทางราษฎรยื่นคำร้องเข้ามา ซึ่งทั้ง ๒ อำเภอ คือ อำเภอดอนและอำเภอเมือง ยื่นเข้ามาประมาณ ๑,๒๐๐ ราย ถ้ารวมพื้นที่ทั้งหมดที่ราษฎรแจ้งเข้ามาแล้ว มีพื้นที่มากกว่าพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติทะเลบันเสียด้วยซ้ำ ซึ่งทางคณะทำงานก็ได้เข้าสู่พื้นที่ทุกแปลงทุกราย เข้าไปสำรวจว่า ชาวบ้านนั้นเดือดร้อนจริงหรือเปล่า จริงหรือไม่ อย่างที่ได้ร้องเรียนไปว่าได้ทำกินมาก่อน ซึ่งจากการเข้าไปสู่พื้นที่แล้วก็เป็นการบุกรุกใหม่ หลังจากการประกาศป่าสงวนแห่งชาติและการประกาศอุทยานแห่งชาติซึ่งเท่าที่สำรวจมา ๑๐๐ กว่าราย แล้วในส่วนของพื้นที่นั้น เพื่อเป็นการยับยั้งและป้องกันและปราบปราม เราก็มีการเผยแพร่ด้วย เราก็ได้ไปตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานขึ้นตามจุดที่ล่อแหลมต่าง ๆ ซึ่งเราได้ตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานขึ้นมาตามพื้นที่ต่าง ๆ ๕ หน่วย ๕ หน่วยตรวจแล้วก็อีก ๑ ด้านตรวจ ซึ่งคิดว่าสามารถที่จะยับยั้งการบุกรุกทำลายป่าในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติทะเลบันได้เป็นอย่างดีนี้ครับ

นายสมชาย

ปัญหาที่พบตอนนี้ก็คือ ความไม่เข้าใจของราษฎรส่วนหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็คือมีราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งยังไม่เข้าใจได้เข้ามาบุกรุกป่าเพิ่มเติม เพราะว่าเข้าใจว่าทางอุทยานแห่งชาติทะเลบันจะจัดพื้นที่ให้ทำกิน ก็เลยเข้ามาบุกรุกเพิ่มเติม แต่ว่าความจริงแล้วเราจัดพื้นที่ให้เฉพาะราษฎรที่อยู่บริเวณข้างเคียง ซึ่งไม่มีที่ทำกินในปัจจุบันเท่านั้นเอง สำหรับชุดหน่วยพิทักษ์ป่าของเรา หน่วยพิทักษ์อุทยานและสายตรวจส่วนกลาง ก็ได้เข้ามาดำเนินการในทุกวันนี้ ได้เข้าจับกุมและปราบปรามอยู่เป็นประจำ ทำให้ราษฎรซึ่งบุกรุกป่าใหม่ต่าง ๆ เกิดความเกรงกลัว ไม่สามารถที่จะเข้ามาบุกรุกป่าใหม่ได้อีก ส่วนที่ทำกินอยู่แล้ว เราก็ให้ราษฎรทำกินกันไปตามปกติ โดยที่เราไม่จับกุมอย่างไรทั้งสิ้น เพียงแต่ขอให้เขาหยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่า และให้ทำกินอยู่ในบริเวณนั้นเพียงเท่านั้นเอง อย่างบุกรุกขยายป่าใหม่เท่านั้นครับ

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

“เราต้องเข้าใจให้ลึกซึ้งว่า ทรัพยากรป่าไม้นั้นสำคัญต่อพวกเรา มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป่าไม้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่ให้ความชุ่มฉ่ำต่อแผ่นดิน และป่าไม้ต้องมีสัตว์เพื่อช่วยในการขยายพันธุ์

และสร้างความสมดุลของธรรมชาติ ส่วนสัตว์ป่านั้นก็ต้องมีแหล่ง
อาหารและที่อยู่อาศัย จึงกล่าวได้ว่า มนุษย์ ป่าไม้ และสัตว์ป่า
มีความสัมพันธ์กันอย่างละเอียด ลึกซึ้ง จนไม่สามารถจะขาดส่วน
หนึ่งส่วนใดไปได้” ละ นี่เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ซึ่งจากพระราชดำริส ทำให้ประชาชนคนไทย
ทุกคนได้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ โดยให้
ความร่วมมือร่วมใจสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ
และสัตว์ป่ากันยิ่งขึ้น และอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ในโครงการ
อนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า สวนป่าพระนามาภิไธยภาคใต้ ก็เป็น
อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งร่วมสนองพระราชดำริ รวมทั้งยังเป็นโครงการที่
ขยายผลตามแนวพระราชดำริ ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและ เป็น
การเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสอันเป็นมหามงคลสมัยที่สมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา
๕ รอบ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ อีกด้วย

● ทรงเก็บดอกไม้ในบริเวณที่ประทับ ณ พระตำหนักคอยตุ่ง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

● ทอดพระเนตรต้นกาแฟพันธุ์ต่าง ๆ บริเวณโครงการพัฒนาคอยตุ่ง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

● พระราชทานคำแนะนำ
การสร้างรูปแบบและการให้สี

ผลความก้าวหน้าโครงการพัฒนาคอยตุง จังหวัดเชียงราย

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

พลเอก อรุณ ปรีวัชรธรรม ประธานโครงการพัฒนาคอยตุง
จังหวัดเชียงราย

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์

ไต่เตล

บรรยาย

จากฟ้า...สู่ดิน

พื้นที่โครงการพัฒนาคอยตุง ตั้งอยู่เขตอำเภอแม่จันและแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ ๙ หมื่นกว่าไร่ ภูมิประเทศเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน สภาพป่าเป็นป่าเสื่อมโทรม บริเวณตอนบนของพื้นที่ติดกับประเทศพม่า อากาศเย็นและหนาวมากในฤดูหนาว ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ามูเซอและอีก้อ จำนวนประมาณ ๘,๐๐๐ คน อาศัยอยู่เป็นหย่อม ๆ รวม ๑๙ หมู่บ้าน ใช้ภาษาประจำเผ่า นับถือศาสนาคริสต์ บรรพบุรุษ และศาสนาพุทธ คุณภาพชีวิตต่ำกว่ามาตรฐานมาก อาชีพหลักคือทำไร่เลื่อนลอย ตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายเพิ่มมากขึ้นทุกที

นอกจากนี้ยังมีปัญหาความมั่นคงในเขตที่ติดต่อกับพม่า อันเกิดจากการปลูกฝิ่นตามเขตชายแดน การข้ามแดนโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายของชนกลุ่มน้อย และมีการค้าขายสิ่งของผิดกฎหมาย ปัญหาอันสำคัญยิ่งดังกล่าวนี้นี้เป็นที่สนพระทัยของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะขจัดปัดเป่าปัญหาทั้งหลายให้หมดสิ้นไป จึงทรงมีพระราชดำริที่จะพัฒนาพื้นที่คอยตุงให้มีความอุดมสมบูรณ์ และพัฒนาชาวเขาให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังที่ พล.อ.อรุณ ปรีวัชรธรรม ประธานโครงการพัฒนาคอยตุง จังหวัดเชียงราย ได้กล่าวไว้ดังนี้

พล.อ.อรุณ

โครงการพัฒนาद्यตุงนั้นได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้นมา นะครับ เนื่องจากเป็นพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งพระองค์ท่านมีความห่วงใยต่อชาวเขาและชาวดอยต่าง ๆ หรือชาวแม้วที่อยู่บนเขาต่าง ๆ นั้น ได้ทำไร่เลื่อนลอย และเคลื่อนย้ายไปอยู่เรื่อย ๆ ตัดป่าไม้จนทำให้พื้นที่ทางเหนือซึ่งอยู่บนเขานั้นโล้นไปหมด เท่าที่ท่านเสด็จฯ ไปเยี่ยมเยียนชาวเขาทางชายแดนต่าง ๆ และทางภาคเหนือก็เป็นส่วนหนึ่งที่ท่านได้ประสบพบเห็น ไปทอดพระเนตรเห็นมา และท่านก็มีความเข้าใจในเรื่องของป่าไม้ ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อน้ำตอดินต่าง ๆ ของประเทศชาติบ้านเมืองของเราเป็นอย่างยิ่ง ท่านจึงทรงมีพระราชดำริที่จะทรงงานที่พื้นที่ดอยตุงขึ้นมา ซึ่งเป็นเขามีความกว้างไกลพอสมควรมีจำนวนคิดเป็นพื้นที่ได้เกือบ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ บนพื้นที่ดอยตุง ก็อยากจะทรงงานบนพื้นที่นั้น และจะให้ชาวเขาเลิกการปลูกฝิ่นเสีย หรือเลิกตัดไม้ทำลายป่าเสียและหันมาปลูกพืชเมืองหนาวเพื่อดำเนินชีวิตในการดำรงชีวิตอยู่ได้เป็นอย่างดี นี่ก็เป็นพระราชดำริประการแรกของพระองค์ประการหนึ่ง

ประการต่อไป พระองค์ท่านทรงห่วงใยในเรื่องของโครงการต่าง ๆ ที่ไร่มแม่ฟ้าหลวงที่อยู่จังหวัดเชียงรายอยู่แล้ว และได้ดำเนินการในการฝึกด้านคุณภาพชีวิตของคนทางเหนือ ซึ่งนำเอาเด็กชาวเขาชาวแม้วลงมาฝึกนั้น ท่านก็ได้ดำเนินการมาด้วยดีที่ไร่มแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ก็ดำเนินการมาก่อนที่ผมได้กล่าวถึงปี พ.ศ. นี้ด้วยซ้ำ และความเจริญรุดหน้าต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมยินดีที่พระองค์ท่านได้โปรดอุปถัมภ์ค้ำชูชาวเขาและเด็กชาวเขาต่าง ๆ จนมีความรู้และมีขีดความสามารถดีขึ้น นำมาปฏิบัติ หรือได้ร่ำเรียนสูงขึ้นเป็นจำนวนมาก ประการนี้ก็เป็นอีกประการหนึ่งที่พระองค์และพวกเราในฐานะเป็นข้าราชการบริหาร และเป็นหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะกองทัพบกไร่มแม่ฟ้าหลวง และกองกักรต่าง ๆ ในภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งท่านราชเลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ก็ปรึกษาหารือกันว่าเนื่องจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในขณะนั้นก็มีพระชนมายุมากแล้ว ก็ไม่อยากจะให้พระองค์ท่านต้องเสด็จฯ ไปต่างประเทศมากนัก อยากจะให้ทรงงานอยู่ในบ้านเมืองของเราก็คงพิจารณาหาพื้นที่ที่เหมาะสม พื้นที่

ที่ดอยตุงนี้ก็พื้นที่ที่ท่านทรงโปรดมากเช่นเดียวกันด้วย มีความสูงอยู่บนเขาที่มีความสูงเท่ากับที่สวิสเซอร์แลนด์ที่ท่านทรงประทับอยู่ที่สวิสเซอร์แลนด์นั้นด้วย ก็เป็นสิ่งที่น่าจะทำอะไรที่นี้ให้ท่านทรงงานที่นี้ แล้วก็จะได้เป็นตำหนักของพระองค์ท่านด้วย จะได้ทรงงานได้ผาสุกเป็นมิ่งขวัญให้กับคนชาวเหนือและคนไทยทั้งชาติ ผมคิดว่าอย่างนั้นนะครับ นี่ก็เป็นที่มาของการที่จะพัฒนาโครงการพัฒนาดอยตุง เมื่อทุกคนทุกฝ่ายได้เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างนี้แล้ว จึงได้รวบรวมกันและเข้าประชุมปรึกษาหารือกัน และก็ได้จัดสร้างเป็นโครงการพัฒนาดอยตุงขึ้น โดยจะถือเอาโครงการนี้เป็นพื้นที่โครงการประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ (แสนไร่) นี่ คล้าย ๆ ว่าเป็นโปรเจ็คอะไรอย่างนี้ ลองปฏิบัติดูถ้าได้ผลดีอะไรต่าง ๆ ก็ก็นำเอาอันนี้เป็นบทเรียนเอาไปพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ต่อไปอีก เพราะฉะนั้นพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงนั้นจึงเป็นพื้นที่ที่เริ่มปฏิบัติเป็นหัวหอกที่จะไปทำในพื้นที่อื่น ๆ อีกต่อไป ครบนี้ก็เป็นวัตถุประสงค์และความเป็นมาของโครงการพัฒนาดอยตุง

อรุณี

โครงการพัฒนาดอยตุง จังหวัดเชียงราย จากพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ก็ได้เกิดขึ้นโดยความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ สำหรับแนวทางการดำเนินงานและผลที่ได้รับจะเป็นอย่างไรบ้างนั้น พล.อ.อรุณ ปรีวีติธรรม จะเรียนให้ทราบต่อไปค่ะ

พล.อ.อรุณ

เริ่มจากนั้นเป็นต้นไป โครงการพัฒนาดอยตุงก็ได้เลื่อนเข้าเป็นโครงการของรัฐบาล ได้มีส่วนเข้ามารับผิดชอบโดยใช้งบประมาณปี ๒๕๓๐, ๒๕๓๑, ๒๕๓๒, ๒๕๓๓ ไปจนถึง ๓ ปีแรกก็รู้สึกที่เราได้งบประมาณมาเรียบร้อย การทำงานในขั้นต้นนั้นก็เกี่ยวกับเรื่อง Infrastructure หรือหมายถึงพวกสาธารณูปโภคด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเราหรือการในพื้นที่ดอยตุงทั้งหมด เช่น ถนนหนทางเราจะต้องรีบทำโดยด่วน นะครับ ประการที่สองก็คือ ไฟฟ้าที่เราจะต้องขึ้นไปพัฒนา ประการที่สาม เรื่องน้ำ ความสำคัญที่จะต้องหาน้ำมาสู่พื้นที่พัฒนาดอยตุงเพื่อการเกษตร เพื่อตำหนักเพื่ออะไรต่าง ๆ อีกมากมาย น้ำมีความจำเป็นมาก ประการที่สี่ ก็คงโทรศัพท์อะไรต่าง ๆ นี่ละครับ เราได้พัฒนาไปเรียกได้ว่าในขั้นพื้นฐานของสาธารณูปโภคต่าง ๆ นั้นสำเร็จไปเรียบร้อยแล้วใน

ปีหรือสองปีแรกนะครับอันนี้ก็เป็นที่มา และเมื่อครบ ๓ ปีแล้วในขั้นตอนของการพัฒนาในเรื่องของมาตรฐานนั้น ๆ ประกอบกับการสร้างพระตำหนักก็เสร็จเรียบร้อยทุกประการตามที่ผมได้กล่าวเรียนย่อ ๆ มาให้ฟังนั้นนะครับ นี่คือที่มาของปีแรกปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๓ ต่อไปรัฐบาลได้ขอเพิ่มการขยายโครงการพัฒนาโดยดุดออกไปอีก ๓ ปี ที่ผมบอกว่าจบนั้นมันก็จบแต่เพียงร้อยละ ๘๐-๙๐ แต่ว่าถ้าจะให้เรียบร้อยก็ต้องทำไปอีก คุณภาพชีวิตของคนบนเขา อะไรต่าง ๆ นี้ ซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีท่านเป็นห่วง มากไม่อยากจะพวคนี้อีกไปทำยาเสพติด หรือฝิ่นอีก ก็ขอให้ตรวจกวาดขันกันทุกโครงการมาก และก็ขยายที่จะหางานให้กับคนชาวเขาชาวดอยต่าง ๆ เหล่านี้ให้มากขึ้น ก็เป็นโครงการที่เราจะต้องรีบทำต่อจึงขอไป ทางรัฐบาลก็ทำให้เราจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๖ นี้ เพราะฉะนั้นก็เหลืออีกปีหนึ่งโครงการพัฒนาโดยดุดก็จะหมดสิ้นลง

นอกจากที่เราพูดบนดอยแล้วนะครับ เราก็มาพิจารณาระหว่าง ๓ ปีหลังที่เราพูดนี้ ข้างบนนี้พวกเจ้าหน้าที่ ประชาชนข้างบน ชาวเขาต่าง ๆ นี้มีรายได้ในปัจจุบันนี้สูงกว่าชาวพื้นราบข้างล่างอีก เนื่องจากว่าเรามีภาคเอกชนเข้ามาทำงานครบวงจรหมด มีปลูกกาแฟ และอะคาเดเมีย อะไรต่าง ๆ ซึ่งเวลานี้กำลังเจริญขึ้นมาเห็นอย่างผิดหูผิดตาและกำลังพัฒนาไปได้ไกลมาก การปลูกป่าเราจ้างชาวเขาปลูกป่าตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และแบ่งพื้นที่ให้กับส่วนราชการและภาคเอกชนต่าง ๆ ไปคนละไร่ คนละแปลงนั้นมีเงินมาบำรุงภายใน ๓ ปี สามารถปลูกป่าได้ขนาดนี้ก็เรียกว่าผิดหูผิดตาไป ถ้าใครไปเมื่อก่อนปี ๒๕๓๐ นะครับ จนถึงปัจจุบันนี้จะเห็นว่า บนเขาพื้นที่ดอยดุงนั้นมีต้นไม้ขึ้นเต็มไปหมด สวยงามมากมาย ผมคิดว่าจะดีที่สุดขณะนี้ก็ได้รับผมขอกราบเรียนอย่างนั้น เพราะฉะนั้นโครงการต่าง ๆ นี้เราก็ได้ขยับขยายขอต่อจากรัฐบาลออกไป และในพื้นที่ราบเราเห็นว่าคนทางพื้นราบต่าง ๆ นั้นก็ยังมีรายได้แตกต่างไปจากบนดอยอย่างนี้ ก็เกิดความเหลื่อมล้ำกันขึ้น เราจึงอยากจะลงมาทำในพื้นที่ราบขยายพื้นที่ทางพื้นราบออกไปอีกจากแสนไร่ที่เราได้บอกนั้น ออกไปอีกประมาณ ๒-๓ แสนไร่ เพื่อจะให้คนทางพื้นที่ราบนั้นมีความ

กินดีอยู่ดี คุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วย เหมือนคนบนดอย อันนี้ก็เป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ของการพัฒนาพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงจากปี ๒๕๓๐-๒๕๓๖ ผมก็กราบเรียนมาถึงขณะนี้ก็นับว่าได้ผลที่เรียกว่าน่าชื่นชมน่ายินดีเป็นอย่างยิ่ง และพระองค์ท่านโดยเฉพาะสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ก็จะทรงพูดอยู่เสมอว่า **พระตำหนักดอยตุงนั้นเป็นบ้านของฉันที่ดอยตุง** ท่านจะตรัสอย่างนี้อยู่เสมอ เป็นบ้านที่ดอยตุง และจะโปรดที่จะมาประทับอยู่ และในปัจจุบันนี้ท่านก็ประทับอยู่ที่พระตำหนักดอยตุง

อรุณี

แม้ว่าในปัจจุบันการพัฒนาดอยตุงจะได้รับผลสำเร็จอย่างมาก มาตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี แต่พระองค์ท่านก็ยังทรงห่วงใยปัญหาของดอยตุงอยู่ ๒ ประการด้วยกัน

พล.อ.อรุณ

ประการแรก ก็คือ เรื่องการล้นไหลของดินบนพื้นที่พัฒนาดอยตุง นั้นยังมีพื้นดินล้นไหลลงมา เพราะว่าดินของภูเขาทางเหนือโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นดินลูกรังปนทราย เมื่อโดนน้ำฝนชะล้างหรือโดนพายุอย่างแรงก็จะพังทลายลงมา น้ำเป็นสิ่งที่เป็ธรรมชาติอันหนึ่งทางภาคเหนือ ทำยังไงจึงจะยึดให้ภูเขาต่าง ๆ นั้นอยู่นิ่งไม่ให้ดินทลายลงมาได้ เพราะสาเหตุที่ดินทลายลงมานั้นทำให้การคมนาคม โดยเฉพาะเส้นทางที่เราตัดขึ้นไปนั้นเสียหายไปตลอด และหญ้าที่เราปลูกไว้ก็จะถล่มทลายลงมาด้วย และนอกจากนั้นดินที่ทลายลงมาสู่พื้นราบ ชาวเขาที่อยู่ทางพื้นราบก็จะได้รับอันตรายด้วย และก็ได้รับความลำบากยากแค้นเพราะไปอุดตันทางน้ำ ทำให้น้ำไม่ไหล ทำให้การใช้น้ำในการเพาะพืชพันธุ์ธัญญาหารของเขาล่างนั้นเกิดความลำบากยากแค้นขึ้น จึงจำเป็นจะต้องแก้ไขโดยเร็วที่สุด และโครงการนี้ก็ได้นำดำเนินการไปโดยใช้วิธีการหลายอย่าง เชิญบริษัทมาทำให้อู สาธิตต่าง ๆ โดยใช้ปูนซีเมนต์บ้าง เอาเหล็กขึงบ้างต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่เปลืองเงินเปลืองทองเหลือเกิน ความอันนี้ทราบไปถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านทรงมีพระราชดำริและท่านทรงเป็นห่วง โครงการ พระราชดำริดอยตุง ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในเรื่องของการล้นไหลของดินด้วย และท่านได้คิดค้นว่าเรื่องของหญ้าแฝก ๆ เป็นหญ้าที่มีคุณภาพเยี่ยมอย่างหนึ่งคือว่า มีรากหยั่งลึกลงไปดิ่งลงไปทางดินลึกประมาณ

ถึง ๑-๒ เมตร ก็จะสามารถเกาะดินข้างล่างให้ยึดแน่น และหญ้าแฝกนี้ยังสามารถจะอุ้มน้ำอุ้มดินเอาไว้อย่างเหนียวแน่นด้วย นี่คุณสมบัติอย่างพิเศษ ใบหญ้าแฝกนั้นจะมีราคาแพงกว่าหญ้าที่มุ่งหลังคาแบบปกติอย่างนั้นด้วย ถ้าเอาหญ้านั้นตัดไปเอาไปทำหลังคา ก็จะมีคุณภาพสูงกว่าราคาก็สูงกว่าและก็จะมีความคงทนกว่าหญ้าแฝกที่มุ่งกันอยู่ปกติ นี่คือความดีงามของหญ้าแฝกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานและก็ให้ดอยตุงนั้นมาเริ่มดำเนินการ เพื่อจะแก้ไขปัญหาน้ำในการล้นไหลของดินหรือโครงการที่ทำให้ดินทลายลงมานี้ด้วย อันนี้ก็ได้รับพระกระแสรับสั่งโดยที่ท่านราชเลขาฯ ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้รับพระกระแสจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมา ก็มาประชุมกันในคณะกรรมการทางภาคเกษตรกรรม โดยคณะของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้วย ทางคณะกรรมการพัฒนา ดอยตุง ไร่แม่ฟ้าหลวง และคณะกรรมการ โดยในพระองค์ของท่านราชเลขาฯ นะครับ ก็ประชุมกันเอาหญ้าแฝกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรินี้ มาเพื่อทำให้การเลื่อนไหลของดินหมดลงและเป็นผลดีกับพื้นที่นี้ และก็เป็นที่โปรดปรานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อย่างยิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นห่วง ท่านก็มีพระราชประสงค์ขึ้นมาทันทีทันใดทรงสั่งท่านราชเลขาฯ ในพระองค์ของท่านให้เตรียมหญ้าแฝกไว้เป็นจำนวนมากด้วย ในขณะที่เป็นที่ภาคภูมิใจของพระองค์ท่านของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มากกว่า เราสามารถทำกล้าของหญ้าแฝกขึ้นมาได้จำนวนถึง ๖ ล้านต้นแล้วในขณะนี้ และเรากำลังจะลงดิน เมื่อสองสามวันนี้เราลงไปทางช่วงหนึ่งแล้วบนเขาต่าง ๆ นะครับ เราได้ลงไปแล้ว ได้รู้สึกว่าจะพยายามลงไปหลังหน้าฝนเข้ามานี้เราจะยังไม่ลง เพราะอะไรครับ เพราะเวลาลมพัดฝนลงมานี้จะชะก้ำที่ยังอ่อนอยู่ก็จะทลายลงมาได้ ทำให้หญ้า กล้าที่เราไปปลูกอยู่และดินก็จะทลายลงมาก็ไม่ได้เกิดผล แต่ว่าถ้าเราทำหลังภาคฤดูฝนไปนิดหน่อยหรือปลายฤดูฝนและปลูกหญ้าแฝกทั้งหมดก็จะทำให้พร้อมกันหมดและระดมกำลังและประชาชนทั้งภาคเอกชนทั้งภาครัฐ ใครจะขึ้นไปปลูกป่าใครจะขึ้นไปเขาจะให้ปลูกหญ้าแฝกนี้แทนต่อไปในพื้นที่เกือบแสนไร่ทั้งหมดที่อยู่บนเขายังไม่ถึงแสนไร่ก็คงครั้งต่อครั้ง เราก็คงจะไป

ทำตรงที่มันจะลื่นไหลของดินลงมา ได้ทำตามสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้ครบให้หมดและเราก็จะเพาะกล้านี้ไปหมด และไม่ทำที่เฉพาะโครงการดอยตุงอย่างเดียว กล้าที่เราจะทำนั้นเราจะทำเป็นศูนย์เพาะชำกล้าหญ้าแฝกขึ้นเพื่อให้จังหวัดต่าง ๆ ที่อยากจะขอหญ้าแฝกจากเรา เราก็จะช่วย เป็นหน่วยที่จะบริการให้หญ้าแฝกต่าง ๆ ไปบริการกับจังหวัดอื่น ๆ ที่มาขอเราด้วย เราได้รับความร่วมมือจากกรมป่าไม้เป็นอย่างดีในเรื่องของการดำเนินการในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นจึงขอขอบคุณกรมป่าไม้ไว้ด้วย

อรุณี

ท่านผู้ฟังคะ นอกจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีจะทรงห่วงใยปัญหาการลื่นไหลของดิน จนกระทั่งได้เกิดโครงการปลูกหญ้าแฝกขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงห่วงใยเรื่องปัญหาการติดยาเสพติดของชาวเขา ซึ่งยังไม่ได้มีการบำบัดให้หมดสิ้นไป

พล.อ.อรุณ

การพัฒนาของเรานะครับ โดยพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ทรงตั้งความมุ่งหมายไว้แต่แรกแล้วว่า อยากจะให้เขตโครงการพัฒนาตุงทั้งหมดเป็นเขตปลอดยาเสพติดทั้งหมด ทั้งการปลูกก็ไม่ให้มีการเสกก็ไม่ให้มี นะครับ จะทำอะไรท่านคงคิดว่าเป็นเรื่องที่ยากลำบากพอสมควร เพราะชาวเขาชาวดอยเหล่านี้มันปลูกฝิ่นมาเป็นอาชีพโดยหลัก ประการต่อไปเด็กเล็กออกมาผู้ใหญ่ทุกคนชาวเขาชาวเผ่าต่าง ๆ นั้นสูบฝิ่นกันหมด เด็ก ๆ ได้กลิ่นของฝิ่นติดฝิ่นไปโดยปริยาย นี่เป็นคุณสมบัติอันดั้งเดิมของเขา ต่อไปนี้โครงการพัฒนาตุงได้เกิดขึ้น เราได้เริ่มให้เขาตัดต้นฝิ่น เราไม่ให้เขาปลูกในพื้นที่เราเด็ดขาดนะครับ แน่แน่นอนที่เราทำได้ผลเราถือว่าการปลูกฝิ่นในพื้นที่ดอยตุงแสนไร่ ไม่มีเด็ดขาดเราขอยืนยันอย่างนั้น แต่การติดฝิ่นนี้ชั้ครับเขาติดมาตั้งแต่ ๒๐-๓๐ ปี ๕๐ ปี นะครับ ทำอย่างไรเราจึงจะให้เขาเลิกได้ ก็จะต้องมีการระดม มีการรณรงค์กัน มีการจัดตั้งให้เป็นหลักเป็นเกณฑ์กัน ก็จึงได้...ท่านราชเลขาฯ ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ก็เป็นผู้ที่จะนำในทางฝ่ายของพระราชดำริของพระองค์ท่านมาขยายให้กับโครงการพัฒนาตุงและหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องรับงานนี้ก็คือกรมแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุขเป็นหลักที่จะมาช่วยในการบำบัดและฟื้นฟู

กับผู้ที่ติดยาเสพติดเหล่านี้อย่างไร เพราะพวกนี้มีความรู้ในเรื่องนี้ โดยเฉพาะ เราก็คงจะเป็นหน่วยที่ช่วยเท่านั้นเอง เช่น ช่วยสถานที่สร้างศูนย์ขึ้น สร้างเส้นทางเข้าไป หาสิ่งสาธารณูปโภคเข้าไปเพื่อบริการให้กับศูนย์ ซึ่งเราได้ตั้งขึ้นมาแล้ว เรียกว่าศูนย์บำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของโครงการพัฒนาอดยตุง โดยที่เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งมีความใฝ่ฝันเหลือเกินว่า **อยากให้ผู้ที่เขาเรียกท่านว่าแม่ฟ้าหลวงนั้น หายจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือหายจากการติดยาเสพติดนี้ทั้งหมด ด้วยครับ** อันนี้ก็เป็นพระราชประสงค์ของพระองค์ท่าน เป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงที่พระองค์ท่านเป็นห่วงประชาชนคนไทยมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นชาวเหนือหรือชาวไหนก็ตามนะครับ ที่ท่านเสด็จฯ ไปทุกแห่งหนนั้น และรู้สึกที่ท่านได้ทรงโปรดที่จะดูแลประชาชนมาโดยตลอดด้วย แต่ในฐานะที่ตอนนี้ท่านประทับที่อดยตุงและท่านก็ได้ดูแลอยู่ทางด้านนี้โดยตรง ผมเองก็เป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาอดยตุงอยู่ด้วย ก็ได้เอาใจใส่ในเรื่องนี้ที่จะช่วยกันรณรงค์ช่วยตามให้พระราชประสงค์ของท่านมีความสำเร็จโดยเร็ว และโดยฉับพลัน ขณะนี้ศูนย์บำบัดและฟื้นฟูยาเสพติดซึ่งได้ตั้งขึ้นที่เราเรียกว่า **หมู่บ้านพะหมี่** นะครับตรงนั้น อยู่ชายแดนไทย-พม่า ห่างจากพื้นที่ของพระตำหนักออกไปเป็นระยะทางวิ่งรถไปเกือบประมาณ ๑ ชั่วโมงได้ครับเกือบจะถึงชายแดน ก็อยู่ในระยะทางอย่างนั้น และเส้นทางนี้ก็จะออกด้านแม่สายได้เลย ประชาชนทางด้านนั้นะครับ เราก็รวมเอาหมู่บ้านทั้งหมด ๒๗ หมู่บ้าน ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเราเข้าไปเกี่ยวข้อง องค์การแพทย์ได้ส่งหมอมาเข้าศูนย์และไปเรียกเชิญบุคคลเหล่านี้มาในพื้นที่บำบัดและรับฟื้นฟูทั้งหมดในวันแรกที่เข้ามา ผมจำได้ว่าท่านนายกฯ อนันต์ ปัญญารชุน เปิดศูนย์วันนั้น มีผู้ป่วยถึง ๕๐๐ คน และเมื่อผมไปตรวจห่างจากนั้นมา ๗ เดือนนะครับ มีผู้ป่วยเหลือประมาณ ๒๐๐ กว่าคน ผมก็ถามว่าได้ผลใช้ไหมครับ เขาก็บอกว่าการได้ผลหรือไม่ได้ผลนั้นเป็นเรื่องที่ตอบยาก คนที่เราให้กลับไปเราต้องติดตามอีกนะครับ เราจะต้องมีเจ้าหน้าที่คอยติดตามไปทั้ง ๒๗ หมู่บ้าน ขอตรวจเช็คปัสสาวะอะไรต่าง ๆ ว่ากลับไปสูบกัญหรือเปล่า หรือไปซื้อเข้ามา เพราะมันข้ามไปพรมแดนพม่าได้ หลบเข้าไปแล้วก็ไปซื้อเข้ามาสูบมา

เสพอีกได้ เราจะต้องมีความเหน็ดเหนื่อยในเรื่องนี้ติดตามมา แต่ถึง
 อย่างไรก็ตามครับ ทางฝ่ายแพทย์พูดกับผมว่า การอดยาเสพติดของ
 ประชาชนคนหนึ่งถ้าได้อดหรือหยุดไปวันหนึ่งก็เท่ากับหยุดอาชญากรรม
 ไปได้อีกมากมายเหลือเกินต่อคน เอละ เมื่อเราคุยแบบนี้เราก็คิด
 ว่าการที่การบำบัดและการฟื้นฟูอย่างน้อย ๆ มันก็ลดมาได้มาก
 พอสมควรแล้ว แต่จะถือว่าหมดไปทีเดียวขณะนี้ยังไม่ได้ครับ เพราะ
 ท่านต้องเห็นใจว่าเขาติดกันมา ๕๐,๔๐ ปี คนแก่ ๆ เฒ่า ๆ นี่ ถ้าหยุด
 ไปแล้วลงแดงและต้องมีการฟื้นฟูและต้องมีการฟื้นฟูโดยทันที ถ้า
 หยุดโดยฉับพลันและโดยไม่ได้ให้ยาต่อทอดโดยคณะแพทย์เขาจะ
 ถึงตายโดยทันที เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องลำบากจะต้องมีหมออยู่ใกล้
 ชิดและโรงพยาบาล ถ้าเกินขีดความสามารถที่ศูนย์เราก็จะส่งเข้า
 โรงพยาบาลที่แม่สาย ที่แม่จัน อย่างนี้เป็นต้นนะครับ หรือถ้าเมื่อ
 เราสามารถเข้ามาในเชียงรายได้เราก็สามารถจะทำได้โดยการวิ่ง
 รถเข้ามาพยาบาลต่าง ๆ ใช้เวลาประมาณชั่วโมงครึ่งก็ถึงแล้ว อันนี้
 ก็จะมาบำบัดเป็นขั้นเป็นตอนไป และที่ศูนย์นี้เราก็รับคนได้ถึง ๕๐๐
 คนมาแล้ว ต่อไปนี้เหลือ ๒๐๐ เราก็จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวัน
 ในการที่จะรักษา เราไม่ใช่มีการรักษาอย่างเดียว เรามีกิจกรรม
 ให้เขาผลิตผลิตอยู่ในนั้น และมีการควบคุมให้เขาไม่มีเวลาว่าง
 แต่ว่าไม่ให้เขาไปลำบากลำบากอย่างมากมายให้เขาอยู่ได้อย่างที่มี
 กินใน ๓ มื้อ และสามารถที่จะอยู่ทำงานให้เราได้บ้างและก็ให้
 เขาลิ้มเลื่อนไปในการที่จะเสพ และก็ให้ยาที่ต้องป้องกันให้เขาไม่
 ยากเสพให้ได้ นี่เป็นการบำบัดและฟื้นฟูต่าง ๆ เหล่านี้ และก็หมุน
 เวียนปล่อยกลับไปดูแลบ้านปล่อยบ้าง ถ้าเขาอยู่นี้ตลอดเขาก็คงจะ
 กลุ้มอกกลุ้มใจไป โครงการของเราเรียกว่า โครงการพันวันก็เดือน
 ก็ปีท่านลองคิดดูแล้วกัน ๓๖๕ วันก็ ๑ ปี ใช่ไหมครับ นี่ ๓ ปีนะครับ
 โครงการนี้เราคิดว่า ๓ ปีอย่างคร่าว ๆ นะครับ แต่จะได้ขนาดไหน
 ไม่ทราบ แต่นี้เป็นความคิดริเริ่มที่เรากำลังร่วมกับโครงการแพทย์
 ของกระทรวงสาธารณสุขที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ เราได้เริ่มต้น
 อีกแล้ว เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
 เราอยากสนองพระราชดำริของพระองค์ท่าน ให้ท่านมีความสุข
 ที่สุดที่จะได้เห็นชาวเขาชาวดอยเหล่านี้ได้เลิกล้มจากการเสพยา
 เสพติดในครั้งนี้นะและบนดอยตุงให้สันติสุข

อรุณ

ท่านผู้ฟังคะ ความจริงแล้วการพัฒนาดอยตุงได้นั้นจะมีปัญหาอุปสรรคด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาที่ต่างกันของชาวไทยภูเขา แต่โครงการนี้กลับได้รับผลสำเร็จงดงามภายในระยะเวลาเพียงไม่กี่ปี สาเหตุของความสำเร็จเป็นเพราะอะไร เชิญรับฟัง พล.อ.อรุณ ปรีวีติธรรม ในฐานะที่ท่านเป็นผู้นำในการพัฒนาดอยตุงมาโดยตลอดค่ะ

พล.อ.อรุณ

ผมอยากจะเรียนนะครับว่า งานทั้งหมดในโครงการพัฒนาดอยตุงนี้ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กงานใหญ่ งานละเอียดอ่อนอะไรต่าง ๆ ที่มีความต้องใช้เวลาต่าง ๆ สำเร็จไปทั้ง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์นะ ผมคิดอย่างนั้น ความสำเร็จทั้งหลายเหล่านั้นไม่ได้อยู่ที่ตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ที่สำคัญด้วยพระบารมีของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นประการที่สำคัญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดครับ เพราะว่าคนที่ขึ้นไปทำงานถวายนั้นมีใจจดจ่อที่อยากจะทำงานถวาย ไม่ได้คิดถึงเขาถึงเรา คิดถึงภารกิจหน้าที่ของตนตามที่ได้มาปฏิบัติหน้าที่อะไรก็จะทำหน้าที่อย่างนั้นโดยตลอด ส่วนประชาชนบนพื้นที่ดอยตุงซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งก็รู้จักพระองค์ท่านอยู่แล้วในฐานะที่เรียกท่านว่า “แม่ฟ้าหลวง” เพราะท่านเคยมาตรวจตราตามแนวชายแดนอยู่เป็นประจำ เป็นปกติก่อนที่จะเรามีโครงการพัฒนาดอยตุง ท่านก็มีสิ่งของไปแจก มี พอสว.แพทยอาสาสมัครของท่านไปรักษาพยาบาล เมื่อเสียงเฮลิคอปเตอร์บินไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เขาก็เรียกท่านว่า “แม่ฟ้าหลวง” มาจากฟ้า ท่านองนี่นะครับ ก็เป็นสิ่งดีอันหนึ่งว่า เขานับถือเขารักไม่ว่าเขาจะอยู่ในศาสนาอะไรก็ตาม ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธก็ตาม เขานับถือผีสาขบรรพบุรุษอะไรเหล่านั้นะครับ เราก็เริ่มต้นที่จะเข้ามาอยู่กับเขา เขาก็เริ่มเห็นคุณงามความดีเห็นความเอาพระทัยใส่ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่เห็นกับครอบครัวเขา เห็นกับลูกได้เขา ที่เอาของมาแจกมาดูแลเขา ไม่ว่าในเรื่องความเจ็บไข้ได้ป่วยก็ได้จากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพราะฉะนั้นคนในพื้นที่คือชาวเขาเป็นผู้ที่เกิดความศรัทธาเลื่อมใสต่อพระองค์ท่านเป็นทุนอยู่แล้วเมื่อจะให้ปฏิบัติอะไรต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ก็จะปฏิบัติด้วยความพร้อมเพรียง ด้วยความเต็มใจ ด้วยความศรัทธา นี่คือการสำเร็จอย่างมหัศจรรย์ในโครงการดอยตุงครับ

โครงการสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลาง ตำบลแก่งส้มแมว อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

พันเอก นพดล วรรณโทัย ฝ่ายเสนานิการ ประจำกองบัญชาการทหารบก

นายโกวิทย์ พงศ์อนันต์ หัวหน้าสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลางฯ

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส

ไต่เตล

บรรยาย (ปราณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

ท่านผู้ฟังคะ เนื่องด้วยพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ภาคกลางเขตจังหวัดราชบุรีมีสภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ สภาพป่าไม้ถูกทำลาย เนื่องจากราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนเข้าไปตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำการเกษตรกรรมซึ่งส่วนใหญ่รายได้ต่ำ ผลกระทบที่ตามมาคือ สัตว์ถูกทำลายเป็นจำนวนมากขึ้น สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินและความชุ่มชื้นของดินลดน้อยลงเพราะป่าไม้ถูกทำลาย และที่สำคัญมีนายทุนได้เข้าไปกว้านซื้อสิทธิทำกินในพื้นที่ที่ราษฎรบุกรุกแล้วรวบรวมเป็นที่ดินผืนใหญ่ เพื่อทำประโยชน์ในทางธุรกิจต่อไป และจากพระราชปณิธานอันแน่วแน่ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่จะทรงอนุรักษ์ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่คงเดิมโดยความร่วมมือของราษฎรในการช่วยกันรักษาป่าไม้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของราษฎรเอง ซึ่งพระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริไว้เมื่อ ๑๐ ปีก่อน ที่จะให้ป่าไม้หลาย ๆ แห่งมีความอุดมสมบูรณ์ตามสภาพและประเภทของป่าไม้ที่เคยเป็นอีกทั้งเพื่อเป็นแบบอย่างของการพัฒนาฟื้นฟูสภาพ

ป่าไม้ให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทยสืบไป

ดังนั้น เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ครบ ๕ รอบในปี ๒๕๓๕ เพื่อสนองพระราชปณิธานของพระองค์ที่จะทรงอนุรักษ์ป่าไม้ไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนสืบไป ทางกองศิลปชีพ จึงได้ร่วมกับมูลนิธิศิลปชีพในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ กองทัพบก กรมป่าไม้ จังหวัดราชบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมใจกันดำเนินงาน โครงการสวนป่าสิริภีร์ ภาคกลาง ขึ้นที่บ้านห้วยม่วง ตำบลแก่งส้มแมว อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เรามาฟังพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เกี่ยวกับการอนุรักษ์และรักษาป่าที่ได้พระราชทานแก่พันเอกนพดล วรธรโนทัย ฝ่ายเสนานิการ ประจำกองผู้บัญชาการทหารบก อันเป็นที่มาของโครงการสวนป่าสิริภีร์ ภาคกลาง จากพันเอกนพดล วรธรโนทัย กันค่ะ

พันเอก นพดล

เนื่องจากโครงการสวนป่าเฉลิมพระเกียรติ เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการบุกรุกป่าทำลายป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่ ฉะนั้น พระราชเสาวนีย์ที่พระราชทานให้ไว้ก็คือ ทำอย่างไรที่จะให้คนกับป่าอยู่กันได้ โดยจะช่วยเหลือประชาชนที่อยู่ในป่านั้นได้อยู่ในป่าต่อไป ทำมาหากินได้ต่อไปโดยไม่เบียดเบียนป่า ไม่ทำลายสัตว์ป่า ดังนั้นพระองค์จึงมีพระราชโองบาย “**บ้านเล็กในป่าใหญ่**” ขึ้นมา ก็คือ ทำอย่างไรที่จะสร้างบ้านของประชาชนให้เขารวมกลุ่มรวมเหล้ากันอยู่ในป่า ซึ่งมีพื้นที่ป่าที่อยู่รอบพวกเขาอยู่ แต่เขาจะอยู่ได้อย่างไร ถ้าเราไม่ช่วยเขาเรื่องการทำมาหากิน เราต้องช่วยให้เขามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เริ่มจากอาชีพดั้งเดิมของเขาด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ช่วยให้มีอาชีพเหล่านี้ให้ดีขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องช่วยพวกเขาอย่างจริงจัง ในเวลาเดียวกัน พระองค์จะพระราชทานอาชีพเสริมให้เขา ได้แก่ งานศิลปชีพต่าง ๆ ทำให้เขามีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการรื้อฟื้นศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองขึ้นมาด้วย และยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติเอาไว้ด้วย ฉะนั้น งานอาชีพต่าง ๆ ที่เรานำเอาพระราชเสาวนีย์มาดำเนินการ ก็ล้วนแต่เป็นงานในวงรอบว่า เราจะรักษาป่าโดยการอนุรักษ์ป่าไว้โดยไม่ให้ประชาชน หรือชาวบ้านทำลาย ไม่ให้เขาทำลายสัตว์ป่า ช่วยให้

เขามีชีวิตที่ดีขึ้น อันนี้ก็เป็นงานหนึ่ง นอกจากนั้น ก็ให้ประชาชน เขาได้อาศัยไม้โตเร็ว อาศัยทำฟืนได้ สร้างบ้านได้ เขาจะได้ไม้ ทำลายป่าต่อไป ไม่ใช่เอาไม้พวกนี้มาเป็นไม้หลักในการอนุรักษ์ แต่นำมาเป็นไม้ใช้สอย นอกจากนั้น พื้นที่แห่งนี้มีชาวกะเหรี่ยง หรือ ชาวไทยภูเขาอีกจำนวนหนึ่ง พวกเขาเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียน หนังสือ พระองค์ทรงมีพระเมตตาที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้ง คณะทำงานเข้ามาช่วยเหลือเขาในเรื่องอาชีพ ในเรื่องการศึกษา เรื่องของการสุขอนามัย รวมทั้ง ช่วยเหลือชาวไทยในพื้นที่ไปด้วย อันนี้ก็เป็นพระราชเสาวนีย์ ที่เรานำมาจัดทำเป็นโครงการครับ

บรรยาย (ปราชญ์)

เกี่ยวกับความเป็นมาของการดำเนินงานโครงการนี้ พันเอก นพดล วรรณโณทัย ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า

พันเอก นพดล

เมื่อปี ๒๕๓๒ ต่อปี ๒๕๓๓ ขณะนั้น ทางจังหวัดราชบุรีโดย ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดคนเก่า และท่านอดีตปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ นายยุกติ สาริกะภูมิ ก็ได้เสนอพื้นที่ที่จะจัดทำโครงการ มาหลายแห่ง สุดท้ายก็มาคิดว่าเหมาะสมที่บริเวณตรงนี้ คือ ที่อำเภอ สวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ที่ว่าเหมาะเพราะมีพื้นที่บริเวณป่าที่ยัง สมบูรณ์อยู่ และมีเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวในภาคกลาง พื้นที่ตรงนี้ คือ บริเวณแก่งส้มแมว บริเวณนี้ที่เป็นหัวใจของโครงการสวนป่า สิริกิติ์ มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ ซึ่งสวนป่าสิริกิติ์นี้เกิดขึ้นจาก เจ้าหน้าที่หลาย ๆ ฝ่าย ทั้งจากสำนักพระราชเลขาธิการ กองทัพบก กรมป่าไม้ จังหวัดราชบุรี ได้ร่วมกันทำงานตั้งแต่ต้นครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

บรรยาย (ปราชญ์)

เนื่องจากพื้นที่ที่จะสร้างสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลาง เป็นพื้นที่ส่วน หนึ่งของโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-พม่า และมี ราษฎรอาศัยอยู่ถึง ๘๕ ครอบครัว ซึ่งได้มีการขายสิทธิ์ที่ทำกิน ให้กับบุคคลภายนอกด้วย คณะทำงานเฉพาะกิจ ประกอบด้วยผู้แทน สำนักพระราชเลขาธิการ กองพลพัฒนาที่ ๑ กรมป่าไม้ และอำเภอ สวนผึ้ง จึงต้องจัดหาที่ทำกินทดแทนให้ราษฎรในพื้นที่เดิม โดย พิจารณาพื้นที่บริเวณบ้านตะเคียนทอง ซึ่งอยู่ฝั่งขวาแม่น้ำภาชี มี เนื้อที่ประมาณ ๒,๗๐๐ ไร่ สามารถจัดที่ทำกินได้ ๙๐ แปลง และ ทางราชการจะจัดสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระบบชลประทาน ให้ จะทำให้พื้นที่แห่งนี้สามารถทำการเกษตรได้ดีกว่าพื้นที่เดิม

โครงการสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลางจึงได้เริ่มดำเนินการที่ตำบลแก่ง-
ส้มแมว อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตั้งแต่เดือนเมษายน ปี ๒๕๓๓
ด้วยความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ โดยจะมีแผนงานในการดำเนิน
โครงการอย่างไรรั้น พันเอกนพดล วรธนโทย ได้ชี้แจงว่า

พันเอก นพดล

ขอเรียนว่า เรามีแผนงานกว้าง ๆ คือ หนึ่ง การดูแลรักษาป่า
การปลูกป่าเพิ่มเติม สอง คือการช่วยเหลือประชาชนให้อยู่ได้โดย
ไม่ให้ทำลายป่า เราได้ทำเป็นภาพกว้างเลย ไม่ว่าจะเป็นห้วยน้ำหนัก
หนองกะดั่ง ภูระกำ ซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวกะเหรี่ยงเกือบ ๑๐๐ เพอร์-
เซ็นต์ ซึ่งเป็นชนชาติพม่า ก็มาพึ่งโบญประเทศไทย เราก็ไม่สามารถ
ทิ้งเขาได้ เราก็จำเป็นจะต้องพัฒนาเขาด้วย เราก็พัฒนาเขาให้มี
ความรู้ ได้เรียนหนังสือต่อ เราต้องพัฒนาอาชีพให้กับเขา มิฉะนั้น
เขาจะต้องตัดไม้ทำลายป่าต่อไป เราก็อาศัยพระราโชบายของ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้พระราชทานให้กับ
เราไว้ว่า ทำอย่างไรที่จะให้คนอยู่กับป่าได้ พระราโชบาย บ้านเล็ก
ในป่าใหญ่ ซึ่งเราก็ค่อยทำค่อยไป ในเวลาเดียวกัน เราก็ได้ดำเนิน
การด้านมวลชนตั้งแต่การฝึกประชาชนให้เขาพร้อมที่จะอยู่กับป่า
รักษาป่า ดูแลป่าต่อไปอย่างไร เราก็เริ่มฝึกประชาชนในพื้นที่
เราได้ฝึกเยาวชนอาสาพิทักษ์ป่าขึ้นมา คือ เยาวชนรุ่นหนุ่มสาว
เราฝึกประชาชนอาสาสมัครเรียกว่า หน่วยป้องกันประชาร่วมใจ
คือ เราฝึกผู้ใหญ่ที่อาสาเข้ามา นอกจากนั้นเราฝึกแม่บ้านด้วย เป็น
แม่บ้านของผู้นำเหล่านี้แหละครับ แม่บ้านนี้เป็นแรงหนึ่งที่สำคัญ
ที่จะช่วยให้พ่อบ้านทำมาหากิน ช่วยให้พ่อบ้านเลี้ยงดูลูกให้ได้อย่างดี
ดีได้อย่างไร เราก็บรรจุหลาย ๆ อย่างให้ไปในหลักสูตรดังกล่าว
ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จากนั้น เราก็ฝึกเด็กเล็กตามโรงเรียนเพื่อให้
เขาพร้อมที่จะเป็นเด็กที่มีคุณค่าของชาติต่อไป เราใช้วิธีการ
เมืองนิคหนอย คือเราเข้าไปช่วยเด็กเล็กนั้น เราก็ได้พ่อแม่เขาด้วย
นี่เป็นนโยบายนะครับ แล้วเราก็แบ่งงานออกเป็น ๒ อย่างคือ งาน
เกี่ยวกับป่า และงานเกี่ยวกับประชาชน เราก็ได้ทำอย่างนี้มาครับ

บรรยาย (ปราณี)

ในส่วนของกรมป่าไม้ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ร่วมดำเนิน
งานในโครงการสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลาง ตั้งแต่เริ่มแรก มีหน้าที่
ความรับผิดชอบด้านการปลูกป่าและการป้องกันป่า เกี่ยวกับงานใน
หน้าที่ของกรมป่าไม้ในโครงการนี้ นายโกวิทย์ พงศ์อนันต์ หัวหน้า

สวนปาสิริกิติ์ ภาคกลาง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ได้เล่าให้ฟังดังนี้ค่ะ

นายโกวิทย์

งานในส่วนของป่าไม้มีอยู่ ๒ ส่วนคือ ด้านการปลูกสร้างป่าขึ้นมาใหม่ เพราะพื้นที่ตรงนี้ได้ถูกทำลายมานาน และอีกด้านหนึ่งคือ การป้องกัน ซึ่งพื้นที่ตรงนี้เป็นบริเวณที่รวมพันธุ์ไม้มารวมทั้งหมด ๓,๐๐๐ ไร่ มีพันธุ์ไม้อยู่ ๒๐๖ ชนิด ในส่วนของแปลงสมุนไพรรวมจะมีศูนย์รวมพันธุ์พืชสมุนไพรมานาน และเป็นไม้ยืนต้น และที่ตรงนี้จะปลูกพันธุ์ไม้ และหวาย เรามีวัตถุประสงค์เพื่องานด้านศิลปาชีพต่อไปในอนาคตนะครับ เป็นแหล่งวัตถุดิบในเรื่องของหวายและไม้ไผ่ ซึ่งจะใช้เวลาก็กถึงปีหน้า ก็คงจะสามารถปลูกพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ได้เต็มพื้นที่โครงการนะครับ อีกด้านหนึ่งคือ การป้องกัน เนื่องจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบ ๆ บริเวณตรงนี้มาจากหลายท้องที่มารวมกันและมาทำแร่ดีบุก แต่หลังจากแร่หายากขึ้น ราคาตกต่ำลง เขาก็เลยหันไปหาอาชีพอื่น ก็คือ การตัดไม้ พวกไม้รวก และเข้าป่าล่าสัตว์ และจากพื้นฐานเดิมเขาไม่มีความชำนาญทางด้านปลูกพืชเกษตรเลย ดังนั้น ปัญหาหนักที่ตรงนี้ก็คือ ทางด้านการป้องกัน อย่างไม่ให้เขาล่าสัตว์ และเป็นความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ที่ทุกคนว่า ถ้าหากเจอใครยิงสัตว์ เราพร้อมที่จะยิงคนยิงสัตว์ทันทีครับ

บรรยาย (ปรานี)

และนับจากที่กรมป่าไม้ได้เข้าไปดำเนินการปลูกป่า และป้องกันป่าในพื้นที่โครงการสวนปาสิริกิติ์ ภาคกลาง จนถึงปัจจุบัน จะทำให้พื้นที่สวนป่าเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดบ้างนั้น นายโกวิทย์ พงศ์อนันต์ ได้กล่าวว่

นายโกวิทย์

เดิมพื้นที่นี้เป็นอุทยานแห่งชาติ และมีอยู่ช่วงหนึ่งที่กองทัพบกเข้ามาจัดสรรเป็นพื้นที่ป้องกันชายแดน หลังจากได้จัดสรรให้ชาวบ้านเข้ามาทำกินแล้ว ได้มีการเปลี่ยนมือ มีการซื้อขาย ทางราชการก็เลยเข้ามาจัดการบริเวณตรงนี้ และจัดเตรียมพื้นที่รองรับที่ใหม่ให้ และที่ใหม่นี้เราจะมีมาตรการป้องกันการซื้อขาย เช่น มีเจ้าหน้าที่ของเราคอยสอดส่องดูแลตลอดเวลา แม้แต่รู้ว่ามีการซื้อขายกันก็ตาม ทางเจ้าหน้าที่พร้อมที่จะนำต้นไม้ไปปลูกแทนทันที เป็นลักษณะของการแย่งชิงพื้นที่ พื้นที่ตรงนี้นอกจากจะมีความสวยงามตามธรรมชาติแล้ว ลักษณะของพื้นที่ ลักษณะของดินกับพืชเกษตรยังไม่มีที่เหมาะสม คือ ความอุดมสมบูรณ์ของดินน้อย แต่ที่หวง

พื้นที่ตรงนี้ก็คือ หวงไว้สำหรับขายให้กับนายทุน แต่พื้นที่นี้เป็นโครงการของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพราะฉะนั้นทุกคนพอพูดถึงสมเด็จพระนางเจ้าฯ หรือในหลวง ขึ้นมาแล้วนี่ เขาพร้อมที่จะให้พร้อมที่จะถวาย ดังนั้น พื้นที่ตรงนี้ก็จึงไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร

ปราณี
โกวิทย์

บริเวณนี้มีการตัดไม้ทำลายป่าบ้างมั้ยะ

ตอนนี้เรียกได้ว่า หยุตเลย ตอนโครงการเข้ามาใหม่ ๆ มีปัญหาเยอะ ตอนที่เรามาปลูกป่ากันแล้ว คือ หลังจากเราไม่เผาแค่ ๒ ปี และถ้าเดินเข้าไปในพื้นที่สวนป่าตอนนี้จะเกิดความรู้สึกว่าเหมือนพื้นดินนิ่มนะครับ คือ มีซากพืชซากอะไรทับถมกัน ทำให้มีธาตุอาหารดี และเรื่องสัตว์ป่านี้ เมื่อก่อนแม้แต่แย้งไม่ค่อยมี แต่เดี๋ยวนี้ชุกชุมมาก และถ้าเข้าไปในช่วงเย็นหรือค่ำ ๆ จะพบเห็นงูได้บ่อย ๆ ในเรื่องสัตว์ป่า เราเองก็พยายามจูงใจชาวบ้านให้เขาเกิดความรักความหวงแหนนะครับ

เพลงคัน
บรรยาย (ปราณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

นอกจากพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการที่จะอนุรักษ์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่คงเดิม อันเป็นที่มาของการดำเนินงานโครงการสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลาง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อสนองพระราชปณิธาน และเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระองค์ท่านแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังทรงมีพระเมตตาต่อประชาชนในพื้นที่โครงการด้วย ตามที่พันเอก นพดล วรรณโทัย ได้เล่าว่า

พันเอก นพดล

สิ่งแรกเลยก็คือ ทรงรับคนไข้ คนยากจน คนพิการต่าง ๆ ไว้ในพระราชานุเคราะห์ทั้ง ๒ พื้นที่ พระราชทานทั้งทุนทรัพย์ และสิ่งของมาช่วยนักเรียนที่ยากจน พระราชทานครูฝึกสอนอาชีพให้อาชีพแรกเลยคือ การจักสาน เพราะที่นี้มีต้นไผ่เยอะ มีการจักสานที่บ้านห้วยม่วง บ้านบางระจัน แต่ผมอยากเรียนว่า ที่บ้านห้วยม่วงชาวบ้านเป็นชาวเหมือง กับ ชาวไม้ เขาไม่สนใจอาชีพที่ใช้ฝีมือมากนักเพราะไม่ถนัดนัก และได้เงินช้า เวลาเดียวกันเขาก็เป็นลูกจ้างสวนป่าด้วยได้เงินมาตลอดเลยไม่สนใจงานอาชีพ พระองค์จ้างครูมาสอน พระราชทานเบี้ยเลี้ยงในระหว่างเรียน ผลัดกันที่ได้ทรงรับซื้อในราคาสูง ทรงช่วยมากมายทั้ง ๒ พื้นที่ และในอนาคตทราบว่าจะพระราชทานศูนย์ศิลปาชีพให้ครับ

บรรยาย (ปราณี)

หลังจากที่ได้ดำเนินงานโครงการสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลาง ตั้งแต่ปี ๒๕๓๓ เป็นต้นมา ทำให้สภาพป่าและต้นน้ำลำธารที่ถูกบุกรุกทำลายได้รับการฟื้นฟู ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ยังคงมีอยู่ตลอดไป โดยจะเป็นแหล่งรวบรวมอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่มีค่าในท้องถิ่น และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ตลอดจนพันธุ์ไม้หายากให้เป็นป่าที่สมบูรณ์ ผลที่ได้รับคือ สัตว์ป่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพราะมีแหล่งในการหาอาหารเพิ่มขึ้น และเป็นแหล่งสำหรับศึกษาวิจัย ค้นคว้าหาความรู้ทางด้านทรัพยากรป่าไม้ นอกจากนี้ จะทำการพัฒนาพื้นที่ทำกินของราษฎรที่ไม่เหมาะต่อการเกษตร ให้สามารถทำการเกษตรอย่างได้ผล รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่ราษฎรในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียงให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งคาดว่า โครงการนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎร ๗ หมู่บ้าน ๒,๐๖๘ ครัวเรือน จำนวนราษฎร ๗,๙๒๒ คน และพื้นที่ปลูกป่ามากกว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่ จากประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการสวนป่าสิริกิติ์ ภาคกลางนั้น เรามาฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่โครงการที่มีต่อการดำเนินงานโครงการนี้กันค่ะ

ชาวบ้าน ๑

ปราณี

ชาวบ้าน ๑

ปราณี

ชาวบ้าน ๑

พวกสัตว์ป่าหายาก พวกแก้ง กวาง จะหายาก

ถ้าไม่รักษาไว้ จะเป็นอย่างไรคะ

ก็สูญพันธุ์ ไม่มีไว้ให้ลูกหลานดู

ทางราชการเข้ามาช่วยเหลืออย่างไรบ้างคะ

ก็มาช่วยจัดสรรที่ทำกิน ทำให้ชาวบ้านมีที่ทำกิน ให้ความรู้ พวกจักสาน ทอผ้า ช่างไฟฟ้า และพวกปั้นโอ่ง ถ้วยชาม เขาก็มาสอน ก็ทำให้รายได้ดีขึ้นค่ะ

ชาวบ้าน ๒

ก็อยากให้ช่วยกันทะนุบำรุงเอาไว้ สัตว์ป่าช่วงนี้หายาก เด็กรุ่นหลังจะได้ดูค่ะ

ชาวบ้าน ๓

เขาสอนไม่ให้ล่าสัตว์ ทำลายป่า ฉันก็เชื่อ และก็ไม่ได้ทำค่ะ

โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ บ้านกุดนาขาม จังหวัดสกลนคร

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

พลตรีเรวัต บุญทับ ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๓

พันโท สมเกียรติ เสน่ห์เมือง หัวหน้าโครงการส่งเสริมศิลปาชีพ

บ้านกุดนาขาม

นายอดุลย์ศักดิ์ ตันมา อาจารย์ประจำศูนย์ฝ่ายวิชาการและการผลิต

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ่นเทศ

ไต่เตล

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

บ้านกุดนาขาม เป็นหมู่บ้านหนึ่งของตำบลเจริญศิลป์ กิ่งอำเภอ
เจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร มีราษฎร ๒๖๓ ครอบครัว ประชากร
๑,๔๒๔ คน ราษฎรส่วนใหญ่มีความยากจน ทำนาเป็นอาชีพหลัก
นอกจากนั้นก็ทำสวนผลไม้และปลูกผักสวนครัว

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนิน
บ้านกุดนาขาม ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ทำให้ทรงทราบว่า
ราษฎรบ้านกุดนาขามยากจน มีปัญหาในที่ดินทำกิน แต่มีความ
สามัคคีกลมเกลียวกันและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระ-
มหากษัตริย์ ในขณะนั้นราษฎรได้พร้อมใจกันถวายที่ดินสาธารณะ
เพื่อปลูกป่าถวายพระองค์ท่าน และจัดทำเป็นโครงการป่าน้ำด้วย
ซึ่งต่อมาพระองค์ทรงแนะนำให้ปลูกป่าเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖
ในคราวที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรบ้านกุดนาขาม ครั้งที่ ๒
และได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บ้านกุด-
นาขาม ขึ้น ดังที่พลตรี เรวัต บุญทับ ผู้บัญชาการกองพลทหารราบ
ที่ ๓ ได้เล่าให้ฟังว่า

พลตรีเรวัต

เมื่อปี ๒๕๒๖ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จ มาเยี่ยมราษฎรที่บ้านกุดนาขาม ก็ทรงทราบถึงปัญหาว่า ราษฎรมีพื้นที่ดินเค็ม พอถึงหน้าแล้งน้ำไม่มี แต่พอถึงหน้าฝนน้ำท่วมแล้วก็เก็บน้ำไม่ได้ ดินไม่เก็บน้ำ พอหน้าแล้งน้ำก็หายไปหมด ต่อมาก็ขอพระราชทานให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างอ่างเก็บน้ำขึ้นมาเพื่อช่วยราษฎรต่อคลองส่งน้ำ เสร็จแล้วสมเด็จพระท่านก็ให้ผมมาหาที่ ราษฎรก็เลยถวายที่ดินจำนวนประมาณ ๕๐ ไร่ สำหรับตั้งโรงงาน สมเด็จพระนางเจ้าฯ ก็เลยทรงโปรดให้ตั้งโรงงาน เครื่องปั้นดินเผาขึ้นมาที่นี่ แล้วต่อมาก็ขยายแผนกต่าง ๆ มีกะสลักไม้ มีเฟอร์นิเจอร์ ดอกไม้ประดิษฐ์ ทอผ้า จักสาน ทำเครื่องเรือน ทำหลายอย่าง รวมทั้งการเกษตรด้วย สิ่งที่ชาวบ้านไม่เคยทำ เช่น การปลูกไม้ผล เขาบอกว่าดินลูกรังปลูกไม่ได้ เราก็หาครุหาอะไร มาสอน จนกระทั่งเขาสามารถทำกิจกรรมได้ ในปัจจุบันนี้เขาก็สามารถที่จะทำรายได้ให้ต่อปี ซึ่งแต่เดิมทั้งปีเขาได้ครอบครัวละประมาณห้าพันหกพันบาท สี่พันบาทก็มี บางครอบครัวได้สองพันบาท ก็มี แต่ปัจจุบันนี้อย่างต่ำประมาณ ๒๔,๐๐๐ บาท เราก็คิดว่ายอดที่เราตั้งเป้าไว้นี้จะให้ถึงอย่างน้อย ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อปี ต่อครอบครัว ซึ่งจะทำให้เขาอยู่ได้อย่างสบาย แล้วก็พระราชปณิธาน ที่ทรงหวังไว้ก็คือว่า หนึ่ง จะหยุดยั้งให้คนนี้อยู่ที่นี่ ไม่ไปหางานทำ ในต่างถิ่น ประการที่สอง ก็คือว่า ทำอย่างไรที่จะให้เขาช่วยอนุรักษ์ ป่า ประการที่สาม คือ ช่วยให้เขาที่มีการศึกษาดี มีสุขภาพดี แล้วก็สามารถผลิตได้ทุกอย่างแลกเปลี่ยนกันในหมู่บ้าน โดยพึ่งตลาดภายนอกให้น้อยที่สุด นี่คือนโยบายพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

เพลงคั่น

บรรยาย (พัชรินทร์)

เพลงพระราชนิพนธ์

จากพระเมตตาที่ทรงให้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพขึ้นที่บ้านกุดนาขาม โดยทรงมีพระราชประสงค์ให้บ้านกุดนาขามเป็นหมู่บ้านตัวอย่าง หรือเป็นดั่งศิลา เพื่อให้ทุกคนในหมู่บ้านมีอาชีพเสริมหลังการทำนา ตลอดจนเผยแพร่และฝึกอาชีพให้กับราษฎร ทำให้ราษฎรสนใจสมัครเข้ารับการอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ในโครงการที่เปิดสอน ๑๕ โครงการ จนทำให้ความเป็นอยู่ของราษฎรบ้านกุดนาขามดีขึ้น ทั้งนี้จากฝีมือและผลิตภัณฑ์ ที่ทำรายได้ให้กับพวกเขา โดยเฉพาะ

เครื่องปั้นดินเผาและผลิตภัณฑ์ของบ้านกุดนาขามนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงนำออกเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันดีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พันโท สมเกียรติ เสน่ห์เมืองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๓ ในฐานะหัวหน้าโครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จังหวัดสกลนคร และนายอดุลย์ศักดิ์ ตันมา อาจารย์สอนวิชาชีพในศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม ได้เล่าให้ฟังถึงการดำเนินงานของศูนย์ฯ นี้ ตลอดจนสมาชิกของศูนย์ฯ ที่ได้รับการฝึก และผลิตภัณฑ์ของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จังหวัดสกลนคร ดังนี้

พันโท สมเกียรติ

ศูนย์นี้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นต้นมา ในขั้นต้นที่เริ่มดำเนินการครั้งแรกนั้นเป็นการฝึกสอนในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา และหลังจากนั้นแล้วเราก็เปิดแผนกต่าง ๆ ขึ้นมาอีกหลายแผนกด้วยกัน เป็นต้นว่า แผนกแกะสลักไม้ แล้วก็แผนกทำเครื่องเรือนหรือแผนกเฟอร์นิเจอร์ ซึ่งเดิมทีทางพื้นบ้านทางด้านนี้ เครื่องเรือนต่าง ๆ นั้น เขาจะใช้วัสดุหรือว่าการทำนั้นแบบง่าย ๆ ใช้ความเป็นอยู่แบบง่าย ๆ ที่นี้เราก็มาเพิ่มเติมแล้วก็รู้จักสอนให้เขาใช้วัสดุสิ่งต่าง ๆ นั้นให้เกิดประโยชน์ อย่างเช่นเศษไม้หรือว่าตอไม้ อะไรต่าง ๆ ก็มาดัดแปลงทำเพิ่มเติม บางทีอย่างสมัยก่อนนี้เขาทำเครื่องเรือน เขาจะใช้ไม้ชิ้นโต ๆ เราก็ฝึกสอนให้เขารู้จักซอยไม้ให้เล็ก แล้วก็ทำเป็นโต๊ะหรือทำเป็นที่นั่งอะไรต่าง ๆ นี้ ให้นันดูสวยงาม เป็นการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

พัชรินทร์

นักเรียนหรือว่าบุคคลที่เข้ามาฝึกในศูนย์ศิลปาชีพที่บ้านกุดนาขามนี้มีมากน้อยเท่าไร แล้วก็ส่วนมากจะเป็นเฉพาะจากลูกของชาวกุดนาขามนี้หรืออย่างไรคะ

พันโท สมเกียรติ

สำหรับสมาชิกของศูนย์ที่นี้ก็ส่วนใหญ่ก็จะเป็นราษฎรของบ้านกุดนาขาม และก็มีราษฎรในบ้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นหมู่บ้านบริวาร เช่นบ้านหนองหวาง บ้านสร้างฟาก บ้านเจริญศิลป์ บ้านทุ่งคำ หมู่บ้านข้างเคียงบริเวณใกล้ ๆ ก็มาร่วมเป็นสมาชิกด้วย

พัชรินทร์

พันโท สมเกียรติ

การฝึกหรือการเข้ามารับการฝึกนี้ ต้องทำอย่างไรบ้างคะ สำหรับการเข้ามานั้นก็ส่วนใหญ่แล้ว เดิมทีก็เป็นราษฎรที่ยากจน ก็เป็นพระราชาบายที่จะช่วยเหลือให้เขามีอาชีพเสริมหลัง

- จากฤดูการทำนา แล้วก็มีไจรัก คนไหนที่ถนัดในช่วงฝีมือ ประเภทใด เราก็จะให้เขาสมัคร แล้วก็ในการคัดเลือกนั้น อย่างเช่นในด้าน การศิลปะ การเขียนสี เขียนอะไร เราก็ต้องให้เขาดู ลงวาด ลวดลายต่าง ๆ ดู โดยมีอาจารย์ที่เขาเป็นผู้ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
- พัชรินทร์** มีจำนวนคนมากมายนะภายในโรงฝึกศูนย์ศิลปาชีพนี้ มี ปัญหาหรือว่าอุปสรรคอะไรบ้างหรือเปล่าคะ
- พันโท สมเกียรติ** สำหรับปัญหาอุปสรรคนั้นก็คงจะมีไม่มาก ก็เพียงแต่ว่าศูนย์ฯ ของเรานั้นอาจจะรองรับสมาชิกได้ในขนาดจำกัด เพราะว่ามีคน ต้องการจะมาสมัครเรียนมาก แต่ว่าเราก็คงจะรับได้ในจำนวนจำกัด ก็คงจะไม่เป็นภาระอะไรมาก
- พัชรินทร์** แล้วเงินทุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในศูนย์ฯ นี้ ได้มาจาก ที่ไหนคะ
- พันโท สมเกียรติ** อันนี้ส่วนหนึ่งก็เป็นเงินพระราชทาน แล้วก็อีกอันหนึ่งก็เป็น เงินหมุนเวียนที่ได้จากการจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ที่เราได้รับ
- พัชรินทร์** ทุกครั้งที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราช- ดำเนินมายังศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขามนี้ พระองค์ทรงมีอะไรรับ สั่งเพิ่มเติม หรือว่าทรงพอพระทัยในผลงานของนักเรียนฝึกศิลปาชีพ นี้บ้างหรือไม่อย่างไรคะ
- พันโท สมเกียรติ** ในเรื่องนี้ ก็มีพระราชเสาวนีย์ ผมขออนุญาตยกตัวอย่างเช่น พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๕ ก็ทรงรับสั่งให้ผลิตผลิตภัณฑ์ปากกว้างเพื่อใส่ไม้ประดับได้ คือในการ เสด็จพระราชดำเนินทุกครั้งนี้จะทรงให้คำแนะนำแก่สมาชิกของ ศูนย์ฯ นี้ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก ที่ทำให้ศูนย์ฯ พัฒนาไป เรื่อย ๆ อีกอันหนึ่งก็คืออย่างเช่น ยกตัวอย่างเช่น ทรงโปรดสัตว์ สุนัขไทยหลังอานท่าทางต่าง ๆ ซึ่งพระองค์ท่านทรงชมว่าน่ารักดี นอกจากนั้นก็มีการเขียนชีวิตชนบทภาคอีสานเพื่อเป็นประวัติศาสตร์ แล้วก็ทรงให้เขียนภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มา จังหวัดสกลนครในสมัยเก่า ๆ เพื่อเป็นประวัติศาสตร์ ทรงแนะนำ ให้ปั้นสัตว์ทางภาคอีสานให้สีเหมือนกับธรรมชาติ ทรงโปรดดอกไม้ เชรามิค พระองค์ทรงบอกว่า ตอนเคลื่อนย้ายจะแตกหักขอให้ระมัด ระวัง คือเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ พระองค์ท่านทรงมีความละเอียดมาก ที่จะทรงแนะนำให้กับทางสมาชิกศิลปาชีพศูนย์ฯ เรา ซึ่งเป็นประโยชน์

อย่างมากครับ

นายอดุลย์ศักดิ์

ผมอดุลย์ศักดิ์ ดันมา เป็นอาจารย์ประจำศูนย์ฝ่ายวิชาการและการผลิตทั้งหมดผมสอนมานี้หลายรุ่น ผมสอนมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ แต่ละรุ่นจะใช้เวลาประมาณ ๖ เดือน หรือ ๑ ปี แล้วก็หลายรุ่นคงนับไม่ไหว แล้วก็ผลงานที่นี้ก็เริ่มดีขึ้น คือเราเริ่มตั้งแต่ศูนย์ขึ้นมา คือเลขศูนย์ขึ้นมา จนเด็กมีฝีมือ เขียนได้แล้วก็ออกจำหน่ายได้ ผลงานต่าง ๆ ที่เห็นในที่ต่าง ๆ อย่างเช่น งานรังสรรค์ปั้นแต่งสมัย นายกฯ ชาติชาย ที่ตึกสันติไมตรี ก็เป็นผลงานของเด็กที่นี้ และก็ทำเงินได้ถึง ๕๘ ล้านบาท และครั้งที่สองเราแสดงงานที่ศูนย์ประชุม สิริกิติ์ งานเวิร์ลด์แบงก์ ก็ได้ประมาณ ๓๐ กว่าล้านบาท และครั้งที่สามเราแสดงงานที่พระที่นั่งอนันตสมาคม งานศิลป์แผ่นดิน ก็คงได้หลายล้านแต่ตัวเลขยังไม่ได้แจ้งมา

พัชรินทร์

รูปลักษณะต่าง ๆ หรือว่ารูปแบบนี่นะคะ เป็นการกำหนดให้เขาหรือว่าให้เขาคิดจากความคิดความสามารถของตนเองคะ

นายอดุลย์ศักดิ์

คือรูปแบบต่าง ๆ นี่ ช่วงแรกเราจะออกแบบให้เขาบ้าง ช่วงหลัง ๆ เด็กเริ่มมีฝีมือบ้าง เราก็พยายามให้เขามีความคิดสร้างสรรค์ว่าแต่ละอย่างนี้ อย่างเช่น กบ ชีวิตชาวบ้านเขาเคยทำเคยกินอะไรต่าง ๆ ก็บอกให้ประยุกต์ขึ้นมาว่า กบนี้มันมีหลายท่า อาจจะยกแขนยกขา พยายามให้ถูกต้องต่าง ๆ เราสอนแล้วก็บอกเขา แต่ให้เขาฝึกบ้าง ด้านทักษะ ให้ฝึกรูปแบบบ้าง ทุกสิ่งทุกอย่างเราก็ต้องช่วยกัน

พัชรินทร์

การเรียนรู้ของสมาชิกนี้เป็นอย่างไรบ้างคะ

นายอดุลย์ศักดิ์

การเรียนรู้ของชาวบ้านนี้ คือว่าชาวบ้านเขาไม่มีพื้นฐานเลย คือเขามาเรียนครั้งแรกเราต้องฝึกตั้งแต่เหลาดินสอไป ให้ร่างเส้น คือการรับรู้ของชาวบ้านเขามีพื้นฐานน้อย จะรับยากหน่อย อย่างผมมาสอนคงจะใช้เวลานานพอสมควร เพราะว่าต้องฝึกให้ชาวบ้านทั้งทฤษฎีและปฏิบัติต้องควบคู่กันไปจึงจะเป็นแบบนี้ คือแบบที่ผมสอนนี้เป็นแบบรวบรัด เอาทฤษฎีปฏิบัติควบคู่กันไป อย่างที่พวกเราเรียนกันมาคือว่านี่ทฤษฎีนี่ปฏิบัติ แยกเป็นคาบ แต่ที่ผมจะสอนลักษณะให้ได้หรือว่าทำให้เป็นให้ได้เลยนะครับ

พัชรินทร์

อย่างผลงานของเครื่องปั้นดินเผาของกุดนาขามเป็นที่รู้จักกันดี ไม่เฉพาะแต่ประเทศไทย ไปจนถึงต่างประเทศทีเดียว ในเรื่องนี้

เป็นเพราะว่าวัสดุอุปกรณ์หรือว่าฝีมือของสมาชิกร่วมด้วย สำหรับวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา呢 ได้มาจากที่ใด หรือว่ามีอะไรเป็นพิเศษบ้างหรือเปล่าคะ

นายอดุลย์ศักดิ์

คือผลงานของเราคิดว่าเป็นวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ นี้เราก็มีจากดินที่นี้คือดินท้องถิ่น ดินที่พระองค์ท่านปลูกป่านนั้นเราก็ขุดมา เป็นดินท้องถิ่น มีบางส่วนคือมีเครื่องมือเครื่องจักร อย่างเช่น แป้นหมุนเตาไฟฟ้า อะไรเพิ่มขึ้นต่าง ๆ แต่ฝีมือของเด็กทุกวันนี้ก็รู้สึกว่าจะดีขึ้น แล้วก็ทำงานก็ดีขึ้น แล้วก็รู้สึกว่าเอกลักษณ์ของเราที่ว่าเด่นขึ้นมา คือเป็นพวกเขียนภาพลวดลาย อย่างเช่นเราเอาประเพณีไทยต่าง ๆ มา เช่น การบายศรีสู่ขวัญ ประเพณีทางอีสาน แหน่งแมว หรือเชิงบ้องไฟ หรืออะไรต่าง ๆ เอาวัฒนธรรมของอีสานมาประยุกต์ใช้ แล้วเป็นการเขียนแบบฝีมือแฮนด์เมด คือว่ามีขึ้นเดียวในโลกก็ได้ นี่ครับเป็นงานฝีมือ แล้วอีกอย่างเราก็มีลวดลายของดินเอกลักษณ์ของกุดนาขาม คือลวดลายโดยใช้ดินท้องถิ่นผสมกับดินขาว จะออกเป็นลวดลายหินอ่อนจะเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง และฝีมือก็เริ่มพัฒนาก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ ครับ

พัชรินทร์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงชี้แนะหรือว่าทรงติชมในเรื่องเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา呢อย่างไบบ้างหรือเปล่าคะ

นายอดุลย์ศักดิ์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงชี้แนะหรือนำทางครูอย่างผมนี้ แนะนำว่าควรจะทำอย่างนั้น ควรจะพันธ์ชีวิตชนบทนะ หรือปั้นสัตว์ที่หายากต่าง ๆ หรือทุกวันนี้เขาชอบสีแบบฟ้าเซอร์ค้อยท์หรืออะไรต่าง ๆ ทรงแนะนำ ทรงชมด้วยแบบทรงแนะนำไปในตัวนะครับ

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

กุดนาขาม ชื่อนี้ได้เป็นที่รู้จักกันอย่างดีแล้ว จากผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพที่เผยแพร่ออกมาให้ชาวไทยและชาวโลกได้ประจักษ์ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

พลตรีเรวัต

ท่านทรงเห็นว่า เครื่องปั้นดินเผา呢 มันจะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในอนาคต ก็ให้จารึกภาพต่าง ๆ นีลงบนเครื่องปั้นดินเผา เป็นภาพรูปสัตว์ รูปต้นไม้ รูปทิวทัศน์ต่าง ๆ ที่มีสภาพอยู่ในปัจจุบัน ประเพณี ขนบธรรมเนียม รวมทั้งเกี่ยวกับในหนังสือในพระธรรมในพระไตรปิฎก อะไรที่เป็นนิทานที่สามารถเอามา

สอนชาวบ้านได้ พระองค์ท่านทรงบอกว่าหลักฐานเหล่านี้อีก ๒๐๐ ปี มันจะอยู่ ไม่เหมือนกับเอกสารหนังสืออาจจะมลายหายไป แต่ว่าเครื่องปั้นดินเผาจะสามารถเก็บหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไว้ได้นานที่สุด เพราะฉะนั้นให้จารึกไว้ บางคนในอีก ๒๐๐ ปี อาจจะไม่ว่าสัตว์ที่มีอยู่ในป่าปัจจุบันรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร

พันโท สมเกียรติ

พระองค์ท่านทรงห่วงใยความเป็นอยู่ของราษฎรเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะราษฎรที่อยู่ตามชนบทที่ยากไร้ แล้วก็ขาดโอกาสในเรื่องของการศึกษา ขาดโอกาสในเรื่องของอะไรต่าง ๆ หลหลายอย่าง พระองค์ทรงพระราชทานความช่วยเหลือ ทั้งในเรื่องของการส่งเสริมอาชีพ ทรงส่งเสริมทางด้านการศึกษา พระราชทานทุนให้แก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจนขาดแคลน นอกจากนั้นแล้วยังมีราษฎรบางกลุ่มที่ขาดในเรื่องของปัจจัย ในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ซึ่งบางคนนี้เป็นคนพิการ เป็นคนที่ไม่มีโอกาสที่จะช่วยเหลือตนเองได้ พระองค์ท่านก็ทรงพระราชทานความช่วยเหลือต่าง ๆ เหล่านี้ ผมคิดว่าสิ่งที่พระองค์ท่านได้พระราชทานให้กับราษฎรพลสกนิกรของพระองค์ท่านนั้นมากมายมหาศาล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ได้สร้างให้กับความเป็นอยู่ความสุขสบายต่าง ๆ นั้น ทำให้ราษฎรของพระองค์ท่านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

นายอตุลย์ศักดิ์

คือสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ คือพูดแล้วคือลักษณะของพระองค์ท่านนี้ช่วยเหลือประชาชนจริง ๆ คือผมในฐานะที่เป็นครูอยู่ ผมรับใช้พระองค์ท่าน คิดว่าผมก็จะรับใช้พระองค์ท่านตลอดไป ตลอดชีวิตเลย เพราะว่าผมมีความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่านมาก แล้วก็พยายามจะรับใช้พระองค์ท่านให้ดีที่สุด แล้วก็พยายามสอนเด็ก ๆ ทุ่ทุเททุกอย่าง ชีวิตนี้เพื่อที่นี้เลย และก็เพื่อพระองค์ท่านด้วย คือตามพระราชประสงค์ที่พระองค์ท่านทรงตั้งไว้

เพลงกัน

เพลงพระราชนิพนธ์ (บรรเลง)

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากชีวิตที่แร้นแค้น ยากจน มีรายได้จากการทำนา ปัจจุบันราษฎรบ้านกุดนาขาม หน้าตาผ่องใสเบิกบาน จากการที่พวกเขาเหล่านั้นได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้มีอาชีพใหม่เสริมรายได้ ภายใต้โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ดังที่ทรงมีพระราชดำรัสว่า

พระราชกระแส

“บ้านคุณาขาม รู้สึกเขาเจริญ สมบูรณ์ ปลุกข้าวก็ได้ แล้วก็
ปลูกสวนครัว แล้วก็ทำอาชีพเสริม ใคร ๆ ขมบอกว่า ศูนย์ฯ เครื่อง
ปั้นดินเผา รู้สึกว่าใคร ๆ ก็อยากได้ ต่อไปอาจจะเป็นของหายากมาก
และนี่เพราะว่าได้ทางกองทัพบก พลตรีเรวัต นี่ช่วย ก็พยายาม
ไปช่วยตามหมู่บ้านที่ยากจนต่าง ๆ แต่ว่าช่วยอย่างอื่นก็ไม่ดีเหมือน
กับสอนให้เขาทำอะไรได้ เพราะฉะนั้นก็ขอพระราชทานมาก่อน
จะได้มีเวลาไปเที่ยวดูตามหมู่บ้านที่ยากจน ตั้งใจว่าพยายามที่จะ
ทำเต็มที่ ไม่ทราบถึง ๗๐ จะทำไหวหรือเปล่า ดีใจ เต็มใจ รู้สึก
ว่าทำอะไรด้วยความรักจริง ๆ ถึงได้เบิกบาน ค่อย ๆ ช่วยเหลือเขา
ให้หลุดรอดได้ เวลานี้ทางศิลปาชีพที่กรุงเทพฯ ก็สนับสนุนการ
ทอผ้าไหมพรม เป็นลายดั้งเดิมของทางสกลนคร สวย เวลานี้ไป
เมืองนอกนี่ยังเอาไปใช้ ใช้ห่ม เก๋มากเลย ข้าพเจ้าก็ช่วยทางด้าน
อาชีพเสริม แต่เต็มใจจริง ๆ รัก รักในการที่ทำงานนี้ มีความสุขใจ
ก็เลยสนุก”

● สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
ทอดพระเนตรศูนย์โคโคนม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จังหวัดสกลนคร

● บริเวณพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๓๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายเสน่ห์ แก้วบุญเรือง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาภูพาน

นายประพาส ชูลักษณ์ ผู้อำนวยการสถานีพีชไร่

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์

ไต่เตล

เพลงคัน

บรรยาย (อรุณี)

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสาน นับว่าเป็นภาคที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ในขณะเดียวกันก็ได้ชื่อว่าเป็นภาคที่มีสภาพธรรมชาติแห้งแล้งและประชาชนมีฐานะยากจนที่สุด ทรัพยากรธรรมชาติของภาคอีสานนั้นอยู่ในลักษณะที่ไม่อุดมสมบูรณ์เหมือนภาคอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องดินและน้ำ ปริมาณน้ำฝนในภาคอีสานก็ต่ำกว่าภาคอื่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักถึงปัญหาของภาคอีสานในข้อนี้เป็นอย่างดี จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน นำไปพัฒนาท้องถิ่นและตนเองเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นต่อไป

เพลงคัน

บรรยาย (อรุณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน (บรรเลง)

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่บ้านนาแก ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อยู่ห่างจากอำเภอเมืองไปทางทิศตะวันตกเป็นระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑๓,๓๐๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่พัฒนาเกษตรกรรมประมาณ ๒,๓๐๐ ไร่ ที่เหลือเป็นพื้นที่เขตปริมณฑล

เพื่อการพัฒนาป่าไม้ ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีชื่อว่า ป่าภู
ล้อมข้าว และ ป่าภูเพ็ด พื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานตอน
บนสามารถรับน้ำจากอ่างเก็บน้ำตาดไฮใหญ่ ซึ่งมีความจุประมาณ
๕ แสน ลูกบาศก์เมตร และพื้นที่ส่วนหนึ่งได้รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำ
ห้วยเตี้ยก

เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่อง
มาจากพระราชดำริเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ
พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้มีการกำหนด
วัตถุประสงค์ ๔ ประการด้วยกัน คือ

ประการแรก เพื่อให้เป็นศูนย์ศึกษาและทดลองงานด้านพัฒนา
ทุกรูปแบบ รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีแผนใหม่สำหรับเป็นตัวอย่าง
ให้ราษฎรนำไปใช้ปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

ประการที่สอง เพื่อส่งเสริมให้มีการบำรุงรักษาและพัฒนา
ป่าไม้ในเขตปริณทลของศูนย์ฯ ด้วยระบบชลประทาน

ประการที่สาม เพื่อส่งเสริมให้มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ และนำ
ผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม และ

ประการสุดท้าย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร
ต่าง ๆ เช่น การกลั่นกรอง การประมง การปศุสัตว์ เป็นต้น ทั้งนี้
เพื่อให้ราษฎรมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว

เพลงกัน

บรรยาย (อรุณี)

เพลงพระราชนิพนธ์ สมหมาย

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนิน
งานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน
ราชการที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด
สกลนครเป็นประธานคณะทำงาน และมีหัวหน้าศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นเลขานุการ ร่วมกัน
ดำเนินงานพัฒนาตามแนวทางที่กำหนดไว้ดังนี้

งานบริหารส่วนกลาง ทำหน้าที่ประสานงานอำนวยความสะดวก
ให้กิจกรรมต่าง ๆ สามารถดำเนินงานได้ด้วยความสะดวกคล่องตัวรวดเร็ว

งานชลประทาน ทำหน้าที่สร้างแหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำ
เพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่ดำเนินการศึกษาทดลองงานพัฒนาเกษตร
ต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมแนะนำเกษตรกรให้รู้จักการจัดทำระบบส่ง
น้ำแบบง่าย ๆ และใช้ประโยชน์จากน้ำในทางเกษตรมากยิ่งขึ้น

งานศึกษาและพัฒนาเกษตรกร ทำหน้าที่ศึกษาและทดลองหาพันธุ์พืชที่เหมาะสม ทดสอบระบบการทำฟาร์มในลักษณะไร่นาสวนผสม ศึกษาวิชาการที่เหมาะสมในการเพาะเห็ด เผยแพร่การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และใช้การอบรมทางด้านวิชาการ

งานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ทำหน้าที่อนุรักษ์ป่าไม้ อนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำลำธารปลูกป่าพื้นและไม้ใช้สอย ส่งเสริมแนะนำการเพาะเลี้ยงครึ่ง

งานสาธิตส่งเสริมและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประมง ทำหน้าที่ศึกษาพัฒนาประมงน้ำจืดให้เหมาะสมกับพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเผยแพร่ในความรู้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมทั้งการจับสัตว์น้ำให้ถูกวิธี ตลอดจนส่งเสริมการเลี้ยงปลาในบ่อ

งานศึกษาและพัฒนาด้านปศุสัตว์ ทำหน้าที่พัฒนาด้านการเลี้ยงสัตว์ ส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้ในด้านการเลี้ยงและป้องกันโรคระบาดสัตว์ ศึกษาพัฒนาการผลิตอาหารสัตว์โดยใช้วัตถุดิบเหลือจากการเกษตร

งานศึกษาและพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน ทำหน้าที่ปรับปรุงบำรุงดิน อนุรักษ์ดินและน้ำ วิจัยทดสอบถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาที่ดินให้เหมาะสม และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

งานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ทำหน้าที่ฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมให้เกษตรกรเพื่อให้มีรายได้เสริมจากอาชีพหลักทางการเกษตร

งานพัฒนาหมู่บ้านตัวอย่าง ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพเด็กเยาวชนและสตรีจัดระเบียบหมู่บ้าน พัฒนาหมู่บ้านนาคำให้เป็นหมู่บ้านพัฒนาด้วยระบบสหกรณ์ เพื่อเป็นตัวอย่างให้หมู่บ้านใกล้เคียง

งานสาธารณสุข ทำหน้าที่ส่งเสริมให้ราษฎรในเขตหมู่บ้านบริวารรู้จักการรักษาสุขภาพ และการป้องกันโรคที่ดี

งานส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่นำความรู้ที่งานศึกษาและพัฒนาเกษตรกรได้ดำเนินการศึกษาและทดลองจนมีผลที่น่าพอใจแล้วไปส่งเสริมสาธิตให้เกษตรกรได้เรียนรู้และทดลองทำด้วยตนเอง

งานสุดท้ายคือ **งานฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี** ทำหน้าที่นำความรู้ที่กิจกรรมต่าง ๆ ได้ศึกษาทดลองค้นคว้าจนได้ผลเป็นที่

นำพอใจแล้วมาถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านบริวารและหมู่บ้านใกล้เคียง

ท่านผู้ฟังคะ นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ ทางจังหวัดสกลนครยังร่วมกับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย นำโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองเข้ามาดำเนินการในหมู่บ้านนานกเค้าเพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจของเกษตรกร และเป็นแบบอย่างแก่หมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไป

เพลงคั่น

บรรยาย (อรุณี)

ท่านผู้ฟังคะ นับเป็นเวลา ๘ ปีแล้วที่ได้มีการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาการศึกษาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนี้นั้น นายเสน่ห์ แก้วบุญเรือง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กล่าวว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง และเล่าให้ฟังถึงผลงานเด่น ๆ ของศูนย์แห่งนี้ว่า

นายเสน่ห์

ที่เห็นได้ชัดเจนก็คงจะเป็นทางด้านฝึกอบรม ด้านถ่ายทอดเทคโนโลยี หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนทั้งเกษตรกรเข้ามารับการฝึกอบรมที่นั่นนะครับ จนตลอดปีแทบไม่มีตารางว่างให้เกษตรกรเข้ามารับการฝึกอบรมเลย ที่เห็นชัดเจน และเกษตรกรที่เข้ามารับการฝึกอบรมที่นั่นเขาสามารถจะขยายผลและสามารถออกไปปฏิบัติในพื้นที่ของตัวเองได้ และสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นถ้ามาฝึกอบรมที่นั่นะครับ และอีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นระบบการทำฟาร์ม ซึ่งระบบการทำฟาร์มนี้มีพื้นที่จำกัดประมาณ ๕ ไร่ หรือ ๘ ไร่ เขาจะสามารถเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชหมุนเวียนได้ตลอดปี อันนี้เป็นโครงการที่เห็นอยู่ชัด ซึ่งเราได้ขยายผลสู่หมู่บ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านตัวอย่างรอบบริเวณศูนย์ฯ นะครับ ซึ่งเขาก็สามารถทำรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ ๒ เท่าถึง ๓ เท่าตัว ครับเท่าที่เห็นว่าประสบผลสำเร็จที่เราจะนำผลที่เราทดลองขยายผลสู่หมู่บ้านที่เราเห็นผลชัดเจนต่าง ๆ ก็คงเห็นอย่างนั้น นอกนั้นก็ทั่วไป ปลูกทดลองเพื่อหาสิ่งที่เหมาะสม หมายถึงสิ่งที่เหมาะสมกับพื้นที่ของภาคอีสานสามารถปลูกอะไรได้ เพราะดินในภาคอีสานไม่เหมือนดินในภาคอื่น ทางด้านพัฒนาที่ดินก็จะวิเคราะห์ดิน และทางกรมวิชาการก็ทดลองด้านพืชสวนพืชไร่ และก็ประมงจะมาทดลองด้านปลา หลังจากเราทดลองความเหมาะสมในพื้นที่ของเรา

แล้วได้ผลและประสบความสำเร็จในพื้นที่ศูนย์ฯ แล้ว เราถึงจะนำผลสำเร็จของเราขยายสู่หมู่บ้านทั่วภาคอีสาน

คือศูนย์ภูพานก็ช่วยราษฎร โดยตั้งเป้าหมายไว้เป้าหมายแรกว่าเราจะช่วยหมู่บ้านรอบศูนย์ หมายถึงว่ามีหมู่บ้านรอบศูนย์ ๑๔ หมู่บ้าน ซึ่งเราจะขยายผลที่ประสบผลสำเร็จในศูนย์แล้วนำสู่หมู่บ้านบริวารทั้ง ๑๔ หมู่บ้านเป็นอันดับแรก ตอนนี้เราก็ได้ขยายผลในส่วนที่เราประสบผลสำเร็จไปครบทุก ๑๔ หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ แล้ว ซึ่งเราก็ได้ติดตามประเมินผลออกมาก็เป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งนะครับ หมายถึงว่าเกษตรกรพอจะมีรายได้เพิ่มขึ้นและช่วยเหลือตัวเองได้ และนอกจากนั้นก็เป็นเกษตรกรทั่วไปที่เข้ามารับการฝึกอบรม และซึ่งบางที่เรามีเจ้าหน้าที่น้อยไม่สามารถที่จะออกไปสู่หมู่บ้านหรือต่างจังหวัดได้ ส่วนมากชาวบ้านหมู่บ้านที่อยู่ในต่างจังหวัดในภาคอีสานเขาจะให้ความสนใจเอง เราจะไม่ประชาสัมพันธ์ส่วนนี้นะครับ ขนาดที่ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ก็มีเกษตรกรสนใจเข้ามาดูงานตลอด และเข้าฝึกอบรมตลอดปีครับ

อรุณี

ท่านผู้ฟังก็ได้รับทราบถึงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการศึกษาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากคุณเสน่ห์ แก้วบุญเรือง ซึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ แห่งนี้ไปแล้วนะคะว่าได้รับผลสำเร็จอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีนั้นได้รับความสนใจจากประชาชนเข้ามารับการอบรมเป็นจำนวนมาก เราารับฟังรายละเอียดการดำเนินงานในด้านนี้จากผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงนะคะเชิญพบกับนายประพาส ชูลักษณ์ ผู้อำนวยการสถานีพืชไร่ ซึ่งเป็นผู้แทนกรมวิชาการเกษตร และเป็นหน่วยงานฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีคะ คุณประพาส ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านนี้ ดังนี้

นายประพาส

คือในฐานะที่ผมเป็นผู้ดูแลงานในส่วนของกรมวิชาการเกษตรทั้งหมดนะครับ งานของเราจะพยายามเน้นสิ่งที่ได้ผลแล้ว จะเน้นออกไปหมู่บ้านและกระจายผลสู่หมู่บ้านโดยรอบศูนย์นั้น ก็จะใช้ไม้ผลไม้ยืนต้นเป็นหลัก และพืชอื่น ๆ จะเป็นพืชไร่ ข้าว จะเป็นพืชตามนะครับ ใช้ไม้ผลเป็นหลัก เพราะว่าไม้ผลนี้จะให้ผลได้ในระยะยาว สำหรับพืชไร่พวกข้าวจะให้ผลในระยะสั้น เราจะให้เกษตรกรได้รับผลในเวลาที่แตกต่างกันทั้งระยะสั้นและระยะยาว เมื่อพืชระยะยาว

ให้ผลแล้วก็พันธุ์ที่ให้ผลอย่างถาวร ซึ่งสามารถที่จะทำให้เกษตรกรหรือราษฎรแถบนั้นสามารถที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีพืชผลที่จะได้รับประทาน และที่สุดถ้าเหลือแล้วจะได้นำไปจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวต่อไป ซึ่งอันนี้เราพยายามทำและหวังว่าวันหนึ่งจะประสบผลสำเร็จที่เราหวังในไม่ช้านี้ครับ

อรุณี

ให้รายละเอียดสักนิดนะค่ะว่า ปลูกผลไม้อะไรบ้าง และได้มีการทดลองวิจัยอะไรบ้างค่ะ

นายประพาส

ไม้ผลนี้ในแง่ของการศึกษาเราจะไม่แบ่งเป็นหลาย ๆ อย่างนะครับ แ่งของพืชศึกษาอาจจะเป็นพืชเมืองหนาวหรือพืชที่ใหม่ ๆ นะครับ และพืชที่เรานำมาพัฒนานั้น เป็นพืชที่สามารถนำมาปลูกได้ในประเทศไทยอยู่แล้ว แต่เรานำมาทดสอบเพื่อที่จะหาความเหมาะสมในสภาพอีสานหรือสภาพสกลนครนั้นพันธุ์ไหนบ้างที่จะให้ผลในแง่ที่จะเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลได้ดีที่สุด ซึ่งเราก็พบว่ามีพืชหลายชนิดที่สามารถปลูกได้ในสกลนครนี้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่พืชหลาย ๆ ภาคก็นำมาปลูกได้อย่างเช่น ลำไยและลิ้นจี่ซึ่งเป็นไม้ทางภาคเหนือก็จะนำมาปลูกทางภาคอีสานหรือในสกลนครนี้ได้ผลดีและสามารถให้ผลในฤดูกาลที่เร็วกว่าปกติถึงประมาณเกือบเดือนอย่างลำไย แต่สำหรับพืชอย่างอื่นอย่าง เงาะ หรือ ทุเรียนของภาคกลางและภาคใต้นั้นก็สามารถจะเจริญเติบโตได้ดีและสามารถให้ดอกให้ผลได้ ซึ่งขณะนี้เราทำการศึกษาที่ศูนย์ ศึกษาแห่งนี้นะครับ ทุเรียนก็ออกดอกแล้วจะให้ผลก็อายุประมาณ ๓-๔-๕ ปี สำหรับเงาะนั้นก็เช่นเดียวกัน ๓-๕ ปี ขณะนี้เงาะได้ให้ผลมาแล้วถึง ๒ ครั้ง ถึง ๒ ฤดู นะครับ ตั้งแต่ปลูกมาอายุก็ประมาณ ๕ ปี นี่เป็นตัวอย่างว่าพืชที่เรานำมาพัฒนาและกระจายหรือแนะนำให้เกษตรกรในหมู่บ้านได้รับประโยชน์ นอกจากนี้เมื่อผลออกมาอย่างนี้แล้ว เราก็นำพืชเหล่านี้กระจายสู่หมู่บ้านเกษตรกร โดยดำเนินการร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ของเกษตรกรจริง ๆ ซึ่งในขณะนี้เราได้ทำไปแล้วประมาณเกือบ ๓๐ รายในหมู่บ้านบวรทั้งหมด ๑๔ หมู่บ้าน ซึ่งบางรายก็เริ่มผลิดอกออกผลแล้ว และบางรายก็กำลังเจริญเติบโตได้ดี ซึ่งขณะนี้การทำงานของเรานี้ในศูนย์ทั้งหมดมีความภาคภูมิใจมากที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ให้สำเร็จ

อรุณี

ในเรื่องการเกษตรนี้แหละ ในหลวงท่านพระราชทานคำแนะนำอะไรบ้างคะ

นายประพาส

นอกเหนือไปจากงานที่เราทำอยู่แล้ว บางเรื่องทรงมีพระราชดำริเพิ่มเติมนั้นก็เป็นเรื่องที่น่าคิดและน่าที่จะสนองตอบอย่างดียิ่ง อย่างเช่นเรื่องถ้าเกษตรกรมีพื้นที่จำนวนน้อย เราจะทำอย่างไรที่จะทำให้เกษตรกรเหล่านั้นสามารถที่จะผลิตผลทางการเกษตรขึ้นมาได้พอที่จะเลี้ยงชีพได้ ซึ่งอันนี้เป็นงานที่เราได้ดำเนินการเพื่อสนองพระราชดำรินั้น กำลังดำเนินการอยู่ เริ่มมาเมื่อฝนที่แล้ว ครบในพื้นที่ประมาณเกือบ ๕๐ ไร่ นะครับ ก็เพื่อจะหาคำตอบว่าเราจะทำอย่างไร ซึ่งเราได้กระจายทำไปหลาย ๆ อย่าง เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ถ้าทำในสภาพเกษตรน้ำฝนแล้วในพื้นที่เล็กน้อยเราสามารถที่จะทำอะไรได้บ้าง การปลูกพืชผักในพื้นที่น้อยและสามารถทำเป็นอาชีพได้หรือไม่ และการปลูกพืชต่างระดับ หมายถึงพืชชนิดต่าง ๆ ในพื้นที่เดียวกันโดยให้ผลตอบแทนในระยะเวลาที่ต่างกันมีระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เรากำลังดำเนินการอยู่ ก็คงจะต้องใช้เวลาดำเนินการอีก ๓-๔ ปี จึงจะสรุปออกมาได้ว่า เราจะให้คำแนะนำได้แต่ขณะนี้ก็พอจะเห็นภาพได้บ้างว่าความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงครับ

อรุณี

ที่นี่มีการส่งเสริมปลูกหญ้าแฝกไหมคะ

นายประพาส

สำหรับหญ้าแฝกนั้นมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ในเฉพาะบริเวณของศูนย์ฯ นี้เราได้ดำเนินการหลายอย่าง ตั้งแต่การรวบรวมพันธุ์และนำพันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีขึ้นอยู่แล้วบริเวณเทือกเขาภูพานนำมาขยายพันธุ์ไว้เพื่อจะนำไปใช้หรือนำไปสาธิตในที่ต่าง ๆ เราก็ได้รวบรวมพันธุ์ศึกษาพันธุ์และก็เตรียมที่จะขยายพันธุ์

อรุณี

นอกจากว่าจะส่งเสริมเกษตรกรที่จังหวัดนี้แล้ว มีโครงการที่จะขยายผลไปยังจังหวัดอื่น ๆ ของอีสานไหมคะ

นายประพาส

ผลการศึกษาจากการศึกษาในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานนั้นขณะนี้เราได้กระจายผลไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสานหลายจังหวัดแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชายแดนทั้งหมด โดยการนำของกองทัพบกที่ ๒ ได้นำราษฎรในบริเวณพื้นที่ชายแดนของภาคอีสานทั้งหมดมาเข้าฝึกอบรมที่ศูนย์ศึกษาแห่งนี้ และนำผลไปใช้ปฏิบัติ ซึ่งการติดตามประเมินผลนั้นทางกองทัพบกที่ ๒ เป็นผู้ติดตามและ

คณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์)	ประธานอนุกรรมการ
เลขาธิการพระราชวัง	รองประธานอนุกรรมการ
ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์	รองประธานอนุกรรมการ
อธิบดีกรมวิชาการ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักงานสารสนเทศ กองบัญชาการ	อนุกรรมการ
ทหารสูงสุด หรือผู้แทน	
เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
อธิบดีกรมสามัญศึกษา หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถม	อนุกรรมการ
ศึกษาแห่งชาติ หรือผู้แทน	
ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการกองเผยแพร่ กรมสารสนเทศ	อนุกรรมการ
กระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน	
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่	อนุกรรมการ
กรมการพัฒนาชุมชน หรือผู้แทน	
คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร	อนุกรรมการ
นายขวัญแก้ว วัชโรทัย	อนุกรรมการ
นายประสม สถาปิตานนท์	อนุกรรมการ
นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์	อนุกรรมการ
นายแพทย์อาคม สรสุชาติ	อนุกรรมการ
นายสุวิทย์ ยอดมณี	อนุกรรมการ
นายเย็นใจ เลาหวนิช	อนุกรรมการ
นางรัชกร เหมะจันทร์	อนุกรรมการ
นางมาลี จันทรสุข	อนุกรรมการ
นางสิริพร ทองคำวงศ์	อนุกรรมการ
นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ	อนุกรรมการ
นางพันธุ์พิงค์ ธรรมธัช	อนุกรรมการ

นางบุญยนาถ เหล่าวานิช
 นายนพพร บุญแก้ว
 นางอัจฉรา แสงภัทรเนตร
 นายกิตติ เณลิมนิมิตกุล

อนุกรรมการและเลขานุการ
 อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
 อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
 อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

